Reo-Bankowned Properties

From Sanjose to Sacramento
Call Master of Winners in Multiple Offers
510-304-9292
JASSI GILL
Broker/Owner
GOLDEN STATE REALTY

SELLING MOTELS IS OUR ONLY BUSINESS

Jas Randhawa
510.406.5056

BEST WESTERN
Louisiana
57 Units, Open: 2008
$60,000/Unit
POSITIVE CASH FLOW
Seller's Financing

Bob Seth
408.807.9784

INDUS VALLEY INVESTMENTS

ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਫੈਮਿਲੀ ਲਾਅ

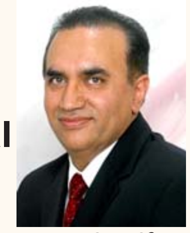

Kuldip Singh Dhariwal
Attorney At Law
Tel: (510) 744-1280
Fax: (510) 744-4192
ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਰੀਵਾਲ
3100 Mowry Ave. #303, Fremont, CA 94538
E-mail: kuldipdhariwal@yahoo.com

Tenth Year in Publication   ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ   Price 50¢
ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ
Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 10, Issue 4, January 24, 2009   20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074   Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 44ਵੇਂ ਸਦਰ ਵਜੋਂ ਕੈਪੀਟੋਲ ਵਿਚ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਜੌਹਨ ਰਾਬਰਟ ਪਾਸੋਂ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਹਲਫ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ

ਸਦਰ ਉਬਾਮਾ ਵਲੋਂ ਮੁਸਲਿਮ ਜਗਤ ਵੱਲ ਨਵੀਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦਾ ਵਾਅਦਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਦੇਸ਼ ਦੇ 44ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਹਲਫ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਨੇ 11 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਇਰਾਕ ਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜੰਗ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਮੁਸਲਿਮ ਜਗਤ ਨਾਲ ਵਿਗੜੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਨਵੀਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਜਗਤ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪਸੀ ਭਰੋਸੇ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਉਤੇ ਆਧਾਰਤ ਨਵੀਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਾਂਗੇ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਆਸਵੰਦ ਜਾਇਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਸਾਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਕੀਕਤੀ ਹਨ, ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸੌਖਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਡਰ ਭਾਵੇਂ ਸਮਾਜਕ ਹੋਵੇ, ਅਰਥਕ ਜਾਂ ਸਿਆਸੀ- ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮਹਾਨਤਾ ਕਦੇ ਆਪੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਇਹ ਕਮਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।" ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਅਕਾਂਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਇਸ ਮੁਲਕ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਇਰਾਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਇਰਾਕ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਅਰੰਭ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 10 ਉਤੇ)

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਚੂਲ ਹਿੱਲੀ

-ਬਿੰਦਰ ਬਸਰਾ

ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ 'ਚ ਤਿੱਖੀ ਹੋ ਰਹੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਦੜ ਵੱਟਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਆਗਾਮੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਸਰ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਧਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਣ 'ਚ ਆਪਣੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਗਠਜੋੜ ਹਵਾ ਦਾ ਰੁੱਖ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਆਧਾਰ ਦੀ ਠੋਸ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਕ ਧੜੇ 'ਚ ਸਖ਼ਤ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਧੜੇਬੰਦੀ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ 'ਚ ਵੱਟੇ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਏ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਇਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਚਾਹਵਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਠੱਗੇ ਗਏ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੀਟ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਅਵਿਨਾਸ਼ ਰਾਏ ਖੰਨਾ ਸਨ, ਜੋ ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਪੱਕੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਵਲੋਂ ਠੋਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਡਾ. ਚੀਮਾ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਵਿਨਾਸ਼ ਰਾਏ ਖੰਨਾ ਨੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਤਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਜਮ ਦੇਖ ਕੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੰਦਰੋਂ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹਨ। ਇਹ ਇਕ ਤਲਖ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਸੰਜਮੀ ਬੰਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਵਿਨਾਸ਼ ਰਾਏ ਖੰਨਾ ਦਾ ਦੁਖੀ ਮਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਡਾ. ਚੀਮਾ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ 'ਟਿਕਾਣੇ' ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ 'ਚ ਡੂੰਘੇ ਹੁੰਦੇ ਮੱਤਭੇਦ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਲਈ ਲਾਈਨ 'ਚ ਲੱਗੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਸੀਟ ਤੋਂ ਇਕੱਲੇ ਅਵਿਨਾਸ਼ ਖੰਨਾ ਹੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਵੀ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਕਮਲ ਚੌਧਰੀ ਟਿਕਟ ਦੇ ਇਛੁੱਕ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਡਾ. ਚੀਮਾ ਦਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਤੇ ਪੈਰਾਸ਼ੂਟ ਰਾਹੀਂ ਉਤਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ। ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਲ ਚੌਧਰੀ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਹਿ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦ ਹੀ ਆਪਣੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਗੇ। ਇਹ ਠੋਸ ਫੈਸਲਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਡਾ. ਚੀਮਾ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 9 ਉਤੇ)

Bank Owned/Foreclosed Homes
Central Valley Specialist

Manjit Gill
Real Estate/Loans
Dre#01524555

Your Dream House
@ Right Price.
ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਸਹੀ ਕੀਮਤ ਉਤੇ
Loan approvals with-in minutes.
Free List of homes available.
American Realty & Business Corp
2937 Veneman Ave, Suite B-150 Modesto CA
510-415-2368
209-524-4008
www.gillfinancial.com

ਮਠਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ
Raja SWEETS & INDIAN CUISINE
LUNCH BUFFET - DINNER - TAKE OUT - CATERING - BANQUETS
TOLL FREE
1-866-FOR RAJA
ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।
ਅਸੀਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਕੁਆਲਟੀ ਮਠਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।
Raja Indian Cuisine & Bar
Ph: 510-264-9300
1275 W Winton Ave
Hayward, CA 94545
Wholesale and Retail
Ph: 510-489-9100
Fax:510-489-9111
31853 Alvrado Blvd
Union City, CA 94587
ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੇਟ।
Call Makhan Bains or Ravinder Singh for your next party
Or visit us: www.rajasweets.com

Law Offices Of
Manpreet S. Gahra

Manpreet S.Gahra
Attorney At Law

*ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
*ਫੈਮਿਲੀ ਲਾਅ
*ਬਿਜਨਸ ਲਾਅ
Berkeley Office
2161 Shattuck Ave. #304, Berkeley
Ph. 510-841-4582
Fax: 510-217-6847
Sacramento Office
Call For Appointments
Ph. 916-924-1617
Email:manpreet@gahralaw.com

ਅਸ਼ੋਕ ਚੱਕਰ ਵਾਲਾ ਹੀਰੋ ਆਫ ਕੋਹੀਮਾ-ਕੈਪਟਨ ਮਹਿਤਾ ਸਿੰਘ

-ਐਸ.ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਇਕ ਵਿਦਵਾਨ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਫਾਂਸੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣਾ ਬੇਅਰਥ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਸੋਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਾਫਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੈੜ ਇਕ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਟਦੀ। ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਮੂਹਰੇ ਹੋ

ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ

ਹੋ ਲੜ ਰਹੇ ਫ਼ੌਜੀ ਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਦੇਸ਼ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਯੋਧਿਆਂ ਤੇ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੀ ਗਾਥਾ ਹੈ।

ਕਦੇ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਜਾਓ ਤਾਂ ਦਸਵੇਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ 'ਤੇ ਜਾਡਲਾ ਤੇ ਦੌਲਤਪੁਰ ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਬੱਸ ਅੱਡਾ ਹੈ। ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਵਲ ਦੌਲਤਪੁਰ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਦੂਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਿੰਡ ਬੱਬਰਾਂ ਤੇ ਬਹਾਦਰ ਯੋਧਿਆਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਹੈ। ਦੌਲਤਪੁਰ ਉਸ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਬਣਿਆ ਪਿੰਡ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਣ ਕਣ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਇਥੋਂ ਦੇ ਸੂਰਬੀਰ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੂਨ ਵਹਾਇਆ। ਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਦਾ 34 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦ ਯੋਧਾ ਸੀ-ਕੈਪਟਨ ਮਹਿਤਾ ਸਿੰਘ।

ਇਕ ਸਾਧਾਰਨ ਕਿਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਾਂ ਜੁਆਲੀ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਇਕ ਅਗਸਤ 1922 ਨੂੰ ਜਨਮਿਆ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮਹਾਨ ਸਪੂਤ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ 'ਚ ਪਿੰਡ ਹੀ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਰਾਹੋਂ ਤੋਂ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਕੀਤੀ ਤੇ 1942 ਵਿਚ ਪਟਵਾਰੀ ਬਣਨ ਵਾਲਾ ਕੋਰਸ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਈ ਤੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਲੜਕੀ ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:
847-359-0746

ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਤੇ ਜਜ਼ਬੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮਹਿਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਹੀ ਆਰਮੀ 'ਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਚਾਅ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਭਰਤੀ ਹੋ ਕੇ ਔਰੰਗਾਬਾਦ, ਮੁੰਬਈ, ਬਸਰਾ, ਕਰਾਚੀ, ਬਰੇਲੀ, ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਆਵਾਸਾਨ ਹੋ ਕੇ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। 11 ਜੂਨ 1946 ਨੂੰ ਕਰਾਚੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਬਟਾਲੀਅਨ (ਸਿੱਖ ਲਾਈਟ) ਕਰਾਚੀਨ ਜੁਆਇਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਯੂਨਿਟ ਨਾਲ ਇਰਾਕ ਚਲੇ ਗਏ। ਜੂਨ 1946 ਵਿਚ ਹੀ ਸੂਬੇਦਾਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਮਿਲੀ, ਜੂਨ 1948 ਵਿਚ ਸੈਕਿੰਡ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਭਰੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੂਨ 1951 ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1954 ਵਿਚ ਪੰਜ ਮਾਰਚ ਤੋਂ 25 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਬੈਜਕੁਲਿਕਟਵ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੀ 52 ਮੀਲ ਦੌੜ ਦੇ 21 ਜਵਾਨਾਂ 'ਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਕੰਪਨੀ ਕਮਾਂਡਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏਅਰ ਅਫਸਰ ਦਾ ਕੋਰਸ ਕੀਤਾ। ਬਰੇਲੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕੰਪਨੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਉਪਰੰਤ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ ਅਫਸਰ ਦਾ ਕੋਰਸ ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਕਮਾਂਡਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਛਾਣਬੀਣ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲਈ ਬਰੇਲੀ ਪਹੁੰਚੇ। ਜੂਨ 1956 ਵਿਚ ਨਾਗਿਆਂ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਹੀਮਾ (ਨਾਗਾਲੈਂਡ) ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਥੇ ਉਸ ਨੇ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਮੋਰਚਾ ਸੰਭਾਲੀ ਰੱਖਿਆ। ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਖਾਧੇ ਪੀਤੇ ਬੇਹੱਦ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨਾਲ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਬਚਾ ਕੀਤਾ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠੋਂ ਕਾਫੀ ਹਿੱਸਾ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆਂ, ਭੁੱਖੇ ਤ੍ਰਿਹਾਏ ਦੜਵਿਆਂ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਐਲ.ਐਮ.ਜੀ. ਗੋਲੀ ਨੇ ਸ਼ੇਰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਵੀਹ ਦਿਨ ਤੱਕ ਮੌਤ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਲੜਦਿਆਂ 28 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਬਹਾਦਰੀ ਭਰੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕੈਪਟਨ ਮਹਿਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 'ਹੀਰੋ ਆਫ ਕੋਹੀਮਾ' ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 'ਅਸ਼ੋਕ

ਸ਼ਹੀਦ ਕੈਪਟਨ ਮਹਿਤਾ ਸਿੰਘ

ਚੱਕਰ' ਮਿਲਿਆ। ਇਸੇ ਲੜਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਦੌਲਤਪੁਰ ਦੇ ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਵੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਉਸਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਦੌਲਤਪੁਰ ਦੇ ਇਸ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਵੀ ਅਸ਼ੋਕ ਚੱਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸ਼ਹੀਦ ਕੈਪਟਨ ਮਹਿਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਸਦਕਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਬੇਰੀ ਕੋਲ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪੱਥਰ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜਾ ਪੱਥਰ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਸ਼ੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ। ਕੋਰੀਆ (ਨਾਗਾਲੈਂਡ) ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮਹਿਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਈ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡ-ਅਕਾਰੀ ਬੁੱਤ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਥੇ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਬਲਕਿ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਇਸ ਸੂਰਮੇ ਦੀ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਡਾਇਰੀ, ਮੈਡਲ, ਵਰਦੀ ਤੇ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰ ਤੇ ਵਸਤਾਂ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਯੋਧੇ ਨੇ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਸ ਯੂਨਿਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਮਾਂਡਰੀ ਹੇਠ ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਿਹ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ, ਇਸੇ ਯੂਨਿਟ ਨੇ ਕਾਰਗਿਲ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਕਿ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਨੱਕ 'ਚ ਦਮ ਕੀਤਾ। ਕੈਪਟਨ ਮਹਿਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੋ ਸਕੇ ਭਰਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਭਾਵੇਂ 80-85 ਸਾਲ ਦੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਦਕਵਾਨ ਤੇ ਦਲੇਰ ਸੂਰਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਕਸਰ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਵੀ ਹੁਣ ਕਾਫੀ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ 'ਚ ਹਨ।

ਆਏ ਸਾਲ 28 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਦੌਲਤਪੁਰ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਮਹਿਤਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਪੂਰੇ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਉਸਾਰੇ ਗਏ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਫੌਜ ਦੇ ਆਲ੍ਹਾ ਅਫਸਰ ਵੀ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ। ਉਹਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਸਟੇਡੀਅਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਿਨ ਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਸ਼ਹੀਦ ਬੱਬਰ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਮਾਰਗ ਦਾ ਨਾਂ ਕੈਪਟਨ ਮਹਿਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ 'ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਮਹਿਤਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਪੁੱਤਰ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਖਣ ਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਨੀਟਾ ਨਾਲ ਫਰੀਮਾਂਟ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਹਦੇ ਵਾਰਿਸ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ (ਪੋਤਰਾ ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੁਗਨੂੰ) ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਮੱਖਣ ਦੀ ਭੱਜ ਨੱਸ ਹੇਠ ਆਪਣੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਪੋਤਰੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਕੈਪਟਨ ਮਹਿਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਾਂ।

ਤਿਰਛੀ ਨਜ਼ਰ

ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ-ਭੱਠਲ

-ਮਤਲਬ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਝਗੜੇ ਆ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਆ।

ਪੰਜਾਬ ਭਰ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋਹੜੀਆਂ ਮਨਾਈਆਂ-ਖਬਰ

-ਚਲੋ! ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਆਈਆਂ।

ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਸਦਾ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ-ਬਾਦਲ

-ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਪੂਤ ਬਣ ਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿਓ।

ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਸਰਕਾਰ ਮਰਾਠਿਆਂ ਨੂੰ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਂਗ ਕੁੱਟਦੀ ਹੈ-ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ

-ਸਾਡੇ ਤਾਂ ਪੱਚੀ ਹਜ਼ਾਰ ਅਣਪਛਾਤੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜੱਜਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ-ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰਾਲਾ

-ਜਿਥੇ 99% ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਹੋਣ ਉਥੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਤਾਂ ਆਉਣੀ ਹੀ ਹੋਈ। ਬੋਲੋ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਕੀ ਜੈ।

ਟਾਈਟਲਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ-ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.

-ਕਰ ਲਿਓ ਘਿਓ ਨੂੰ ਘੜਾ! ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ'ਤਾ ਸੀ ਪਈ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ, ਉਦੋਂ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ।

ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਮਾਜ ਵਿਚੋਂ ਦਾਜ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ-ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ

-ਬੀਬੀ ਜੀ, ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਰ ਦਿਓ ਸਖਤੀ। ਘਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ।

ਉਬਾਮਾ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਰ ਹਲ ਨਹੀਂ

ਇਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਆਪਣੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਭਾਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ''ਇਹ ਹੁਣ ਇਕ ਜਾਣਿਆਂ-ਪਛਾਣਿਆਂ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਕ ਵੱਡੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਐਨ ਵਿਚਕਾਰ ਖੜੇ ਹਾਂ।'' ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੀ ਸਪਾਟ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹਨ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਆਸ ਅਤੇ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਉਨਾਂ ਕੋਲ ਸਹੀ ਹਲ ਹਾਲੇ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹਲ ਦੇ ਰਾਹ ਲਈ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖੜੀਆਂ ਹਨ। ਉਬਾਮਾ ਵਲੋਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਅਤੇ ਜੰਗ, ਜਿਸਦਾ ਉਸ ਵਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਲ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਬੁਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਜੰਗ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਖਮ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ''ਅਸੀਂ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।'' ਉਬਾਮਾ ਅਨੁਸਾਰ ਬੁਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਨ। ਉਬਾਮਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮੁਲਕ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦਾਂ ਕਰਕੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਤਾਕਤ ਕਰਕੇ। ਉਬਾਮਾ ਦਾ ਹੋਰ ਆਖਣਾ ਹੈ ''ਸਾਡੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਾਡੇ ਮਕਸਦਾਂ ਦੇ ਦਰੁੱਸਤ ਹੋਣ, ਉਦਾਹਰਣ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਨਿਰਮਾਣਤਾ ਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਵਿਚੋਂ ਰੂਪ ਧਾਰਦੀ ਹੈ।'' ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ੱਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹਾ ਅਤੇ ਜ਼ਾਬਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਸ਼ ਵਲੋਂ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ''ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਹੱਥ ਵਧਾਵਾਂਗੇ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵੱਟੇ ਮੁੱਕੇ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਖੋਲਣਗੇ।''

ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਭੱਲ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇ ਉਹ ਇਰਾਨ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਲ ਤੋਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਉੱਪਰ ਲਿਆਉਣਗੇ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਫ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਬੁਸ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਇਰਾਨ ਹਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਬਾਮਾ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਇਰਾਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਮ ਵਰਗੇ ਬਨਾਉਣਗੇ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਇਰਾਕ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਲੜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਆਖਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸਾਫ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਕ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੌਜਾਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਰਾਕ ਵਿਚੋਂ ਫੌਜਾਂ ਵਾਪਿਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਦਲੀਲ ਦੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇਕ ਚੁਣੌਤੀ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਬਾਮਾ ਵਲੋਂ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਨੂੰ 16 ਮਹੀਨੇ ਲੱਗਣਗੇ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਕਮਾਂਡਰ ਵੀ ਇਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਹਿੰਸਾ ਦੁਬਾਰਾ ਤੋਂ ਭੜਕ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਬਾਮਾ ਦੁਬਾਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਫੌਜਾਂ ਵਾਪਿਸ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਉਬਾਮਾ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖ਼ਲੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਉੱਪਰ ਮੁੜ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਫੌਜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਗਿਣਤੀ ਦੁੱਗਣੀ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤੱਦ ਵੀ ਇਸ ਵੱਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

ਉਬਾਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਘਰੇਲੂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਸ਼ੱਕ ਸ਼ੁਬਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨੌਕਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰੇ ਬੰਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸਿਸਟਮ ਬਿਮਾਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਬਾਮਾ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ।

ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਸਨੇ 700 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਪੈਕੇਜ ਵਿਚੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਅੱਧਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਅਮਲ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖ਼ਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਸਕਣ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਲ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਪੈਕੇਜ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਘਰੇਲੂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਦਮ ਅਸੀਂ ਚੁਕਾਂਗੇ, ''ਅਸੀਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਵੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਾਂਗੇ ਸਗੋਂ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਨੀਹਾਂ ਵੀ ਰਖਾਂਗੇ।'' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੜ੍ਹਕਾਂ ਅਤੇ ਪੁੱਲ, ਬਿਜਲੀ ਗ੍ਰਿਡ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਲਾਈਨਾਂ ਕਾਇਮ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਨ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁਸ਼ ਤੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਵੱਖਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ''ਸਾਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਸਹੀ ਸਥਾਨ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।'' ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਸਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਨਵੀਂ ਟੈਕਨੋਲਜੀ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣਗੇ। ਊਰਜਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸੋਮਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਊਰਜਾ ਭਾਵ ਸੂਰਜ, ਹਵਾ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਸਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਚੇਰੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲਿਜਾਵਾਂਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਹ ਧੜਲੇ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਲ ਸੇਧਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਤੀ ਸੈਕਟਰ ਅਤੇ ਕਰੈਡਿਟ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 350 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਲਗਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਤ ਅਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਆਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਠਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਨਵੇਂ ਪੈਕੇਜ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਵੀ ਸਕਣਗੇ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਭਾਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕਤਾ ਮੁੜ ਕੇ ਲੀਹਾਂ ਉਪਰ ਆ ਸਕੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮਾਰਕਿਟ ਉਬਾਮਾ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਕੋਈ ਲੜ ਪੱਲਾ ਨਹੀਂ ਫੜਾ ਰਹੀ। ਲੰਘੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕੀਟ ਨਾਟਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਡਿੱਗ ਗਈ। ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ ਵਿਚ ਇਸਨੇ ਡੂੰਘੀਆਂ ਨਿਵਾਣਾਂ ਛੂਹੀਆਂ। ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਨੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਵੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਖੜੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਮੁੜ ਉਥਾਨ ਦੇ ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਦੋ ਕੁੰਜੀਵਤ ਕਾਰਜ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਾਲਾ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਸੂਚਨਾ ਟੈਕਨੋਲਜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਹੈਲਥ ਕੇਅਰ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਹੋਰ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਹੈ। ਊਰਜਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਹ ਸੂਰਜ, ਹਵਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਧੇਰੇ ਭਾਵੁਕ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੌਮੀ ਊਰਜਾ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧ ਜੁੜਦਾ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਕੌਮੀ ਊਰਜਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਵਾਇਤੀ ਊਰਜਾ ਸੋਮਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਊਰਜਾ ਉੱਪਰ ਮੁਨੱਸਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਕਾਂਗਰਸ ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਪਿੱਠ ਉਪਰ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਿਕਤਾਂ ਅਤੇ ਅੜਿੱਕਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹੁਣ ਪਿਛੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਵੇਖਣਾ ਇਹੋ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਵਿਚੋਂ ਹੁਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਕਾਲਿਆਂ ਦੇ ਚਰਚਾਂ ਵਿਚ ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜਸ਼ਨ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਲੇ ਮੂਲ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਅਫਰੀਕੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਚਰਚਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਅਫਰੀਕੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਸੀ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਚਰਚਾਂ ਵਿਚ ਮੰਗਲਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਲਈ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕੈਪੀਟੋਲ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫਰੈਂਡਸ਼ਿਪ ਬੈਪਟਿਸਟ ਚਰਚ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਖੋਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਸਕਰੀਨ ਉਤੇ ਵੇਖ ਸਕਣ। ਇਸ ਚਰਚ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪਾਦਰੀ ਮਾਈਕਲ ਲਿਟਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਥੇ ਰੱਬ ਨੇ ਖੁਦ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਫਰੀਕਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਚਰਚ ਸਤਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਲੇ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਲਈ ਇਕ ਮੁਕੱਦਸ ਥਾਂ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਉਹ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਰੱਬ ਦੀ ਗੋਦ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਣਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਜੁੜਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਂਜ ਇਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੀ ਦੂਰ ਕਾਲੇ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਲੱਗਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਲੀਨਾਏ ਦੇ ਸੇਂਟ ਲੁਇਸ ਕਸਬੇ ਵਿਚ ਸੇਂਟ ਲੂਕ ਚਰਚ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਕਾਲੇ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਦਰੀ ਡੈਰਿਕ ਬਾਸਚਿਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਮਹਿਜ ਇਕ ਇਤਫਾਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪਿਛੇ ਕੋਈ ਦੈਵੀ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਕੋਈ ਭਾਵੇਂ ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਇਸ ਘੜੀ ਹਰ ਕੋਈ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ।

ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਦੇ ਛੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੈਨੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨੇਟ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਦੇ ਛੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਦੇ ਨਾਂ ਉਪਰ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਵੋਟ ਖ਼ਾਤਰ ਇਕ ਦਿਨ ਪਿਛੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸੈਨੇਟ ਨੇ 44ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਹਲਫ ਲੈਣ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਇਕੋ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਛੇ ਨਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕਲਿੰਟਨ ਨੂੰ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਆਸਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰੋਕ ਲੱਗ ਗਈ ਜਦੋਂ ਇਕ ਸੈਨੇਟਰ ਟੈਕਸਸ ਦੇ ਰਿਪਬਲੀਕਨ ਜੌਹਨ ਕੋਰਨਿਨ ਨੇ ਸਰਬਸੰਮਤ ਵੋਟ ਉਤੇ ਕਿੰਤੂ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਕੋਰਨਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕਲਿੰਟਨ ਦੇ ਪਤੀ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਨ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕ-ਸ਼ੁਬਹੇ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹਨ।

PANNUN THE LAW FIRM
ATTORNEYS & COUNSELLORS
ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ
ਤੁਹਾਡਾ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਬੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਸੀ ਡੀਪੋਰਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ?
ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ
ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਅ
- ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਪੀਲਜ਼
- ਰੀਲੀਜਿਅਸ ਵਰਕਰਜ਼
- ਬੋਨਾਫਾਇਡ ਅਸਾਇਲਮ ਪਟੀਸ਼ਨਜ਼
ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸਿਜ਼
- ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ
- 9th & 2nd ਸਰਕਟ ਅਪੀਲਜ਼
- ਕੈਨਸੇਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ

NEW YORK
T 718.672.8000
JACKSON HEIGHTS, NY 11370
• ADMITTED IN THE STATE OF NEW YORK ONLY
CALIFORNIA
T 510.796.9000
39300 CIVIC CENTER DR. SUITE 170 FREMONT, CA 94538
FREMONT, CA 94538

Former Samorga Bob's Buffet Bldg.

India Garden®
RESTAURANT & BANQUET
910 Lincoln Rd. East, Vallejo, CA 94591
For more Info Call: Pradeep @ 510.325.8433
www.indiachaatandsweets.com
For Indoor & Outdoor Weddings and Family occasions.
Banquet Gathering upto 500 Guests
- RECEPTION, WEDDINGS, BIRTHDAYS, BABY SHOWERS
- CORPORATE MEETINGS
- QUINCEANERA OR SWEET 16 PARTIES
- PERSONALIZE & DECORATE TO YOUR OWN TASTE
- GUARANTEED BEST PRICE & SERVICE IN TOWN

Ph: 707.645.1700

India Chaat & Sweets® Fine Indian Cuisine
824 University Ave. Berkeley CA 94710
www.indiachaatandsweets.com
Wed-Mon ~ 11:30-9:30 • Fri-Sat ~ 11:30-10:00
Ph: 510.704.1200

Oakland Location
India Sweets & Catering®
Ph: 510.444.7252
Catering for all occasions upto 10,000 guests

ਡਾ. ਬਰਸਾਲ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਗੀਤ' ਰਿਲੀਜ਼

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ (ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ): ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਈ ਹੋਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਸਥਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ, ਲਧਿਆਣਾ ਵਲੋਂ ਛਾਪੀ ਗਈ ਪੰਥਕ ਕਵੀ ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਸਾਲ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ ਲਿਖੀ ਹੋਈ 'ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਗੀਤ' ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮਾਗਮ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਗਿਆ। ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਲਾਗੇ ਸਥਿਤ ਡਾ. ਬਰਸਾਲ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਹੋਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਉਘੀਆਂ ਅਦਬੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਸਕਾਲਰ ਡਾ. ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੂ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਕਵੀ ਸ੍ਰੀ ਆਜ਼ਾਦ ਜਲੰਧਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਲੇਖਕਾਂ ਸਮੇਤ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਘੁੰਡ ਚੁਕਾਈ ਕੀਤੀ। ਨਾਮਵਰ ਕਵੀ ਸ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਰਾਨਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਟੇਜ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਬਰਸਾਲ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਫਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾ. ਬਰਸਾਲ ਦੀ ਲਿਖੀ 'ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ' ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਚਾਰ ਐਡੀਸ਼ਨ ਛਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਕਾਵਿ-ਟੋਟੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਪੰਨੂ ਨੇ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ ਵਾਂਗ ਨਵੀਂ ਪੁਸਤਕ ਵੀ ਸਿੱਖ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਹਾਸਲ ਕਰੇਗੀ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਟਕਕਾਰ ਸ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧਰਾ ਨੇ ਸੰਕੋਚਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ-ਕਾਵਿ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਬਸਰਾਲ ਦੀ ਲਿਖੀ 'ਜਾਗੋ' ਗਾ ਕੇ ਸੁਣਾਈ। ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਆਤਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ-ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਕਾਵਿ-ਕਲਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ।

ਡਾ. ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੂ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਾਪਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਧੂਮਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸ਼ਾਇਰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਿਨ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਰੰਗਣ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ ਨੇ ਧੜਾ-ਧੜ ਰਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਮੁਕ-ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਥਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ-ਰਚਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ 'ਸਚਦੇਵ', ਬੇ-ਏਰੀਆ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੇ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਚਰਚਿਤ ਕਵੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਵਾਨਾ ਨੇ ਵੀ ਡਾ. ਬਰਸਾਲ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ।

ਵਿਚਾਲੇ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਛਕਣ ਉਪਰੰਤ ਉਪਰੋਕਤ ਕਵੀ-ਜਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨਵੀਆਂ-ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਆਬ-ਸ਼ਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਕਤ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸ. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ, ਪ੍ਰੋ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਭਾਈ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ, ਭਾਈ ਯੋਧਾ ਸਿੰਘ, ਸ. ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਵੱਦੀ, ਬਾਬਾ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਅਲਾਇੰਸ ਦੇ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਖਾ, ਸ. ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭਜੋਬਨ ਸਿੰਘ, ਸ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਏ. ਅਤੇ ਮਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਸਾਲ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਸਾਲ ਨੇ ਭਾਵ-ਪੂਰਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ, ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੱਲਾ-ਸ਼ੇਰੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਬਲ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਹੈ। ਬਰਸਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਸਮੂਹ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛਕਾਇਆ ਗਿਆ।

ਡਾ. ਬਰਸਾਲ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਗੀਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਟਾਕਟਨ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਹੋਈ

ਸਟਾਕਟਨ: ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਟਾਕਟਾਨ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਸਭਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਲੰਘੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ ਦੇ ਗੀਤ 'ਲੋਹੜੀ' ਨਾਲ ਹੋਈ। ਉਪਰੰਤ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਸ. ਤ੍ਰਿਪਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਛਪ ਰਹੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚੋਂ ਕਹਾਣੀ 'ਅਨਰਥ' ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਈ। ਸ੍ਰੀ ਭੱਟੀ ਦੀ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਵੀ ਹੋਈ। ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਤੋਂ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ ਤਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਹਾਣੀ 'ਗੂੰਗੀ ਸੁੰਦਰਤਾ' ਤੇ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਤੋਂ ਕਵਿੱਤਰੀ ਜਯੋਤੀ ਨੇ ਕਵਿਤਾ 'ਮੁਸਕਾਨ ਇਕ ਨੂਰ ਦੀ' ਸੁਣਾ ਕੇ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟੀ।

ਜਸਵੰਤ ਸ਼ਾਦ ਨੇ ਅਖੌਤੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਦੀ ਇਕ ਲੰਮੀ ਕਵਿਤਾ 'ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਕਵੀ ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਰ' ਸੁਣਾਈ। ਮ੍ਰਿਗਇੰਦਰ ਕੌਰ ਪੰਧੇਰ ਨੇ ਕਵੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਪਹਿਚਾਨਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਤ ਕਰਦੀ ਇਕ ਕਵਿਤਾ 'ਕਮਲਾਂ ਵਾਲਿਓ' ਸੁਣਾਈ। ਉਘੇ ਕਵੀ ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਨੇ ਕਵਿਤਾ 'ਘਰ ਦਾ ਪਤਾ' ਸੁਣਾ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪੁਸ਼ਤੀ ਘਰਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਵਾਈ। ਸਭਾ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਲੈਥਰੋਪ ਨੇ ਤਿੰਨ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ ਵਲੋਂ ਲੋਡਾਈ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਤ੍ਰਿਪਤ ਭੱਟੀ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਕਈ ਅਹਿਮ ਨੁਕਤੇ ਉਠਾਏ। ਇਸ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਸ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਗੁਰਚੇਤਨ ਸਿੰਘ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਵੀ-ਜਨ

Real Estate and Loans Under One Roof

We can help you get a loan with as little as 3% down.

Interest rates are historic low and to get your dream home or investment property.

Call: Sam Chahal Tel: 916-612-5773

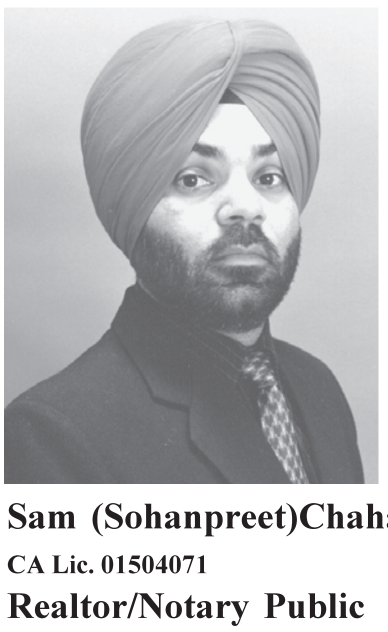

Sam (Sohanpreet)Chahal

CA Lic. 01504071

Realtor/Notary Public

e-mail:sam@jassigill.com

We Help You Buy/Sell Business & Homes

ਇਸ ਵੇਲੇ ਰੈਂਟਲ ਮਾਰਕਿਟ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ 20% ਡਾਊਂਨ ਦੇ ਕੇ 6.25% ਵਿਆਜ ਦਰ 'ਤੇ 1 ਲੱਖ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦਾ ਘਰ ਖਰੀਦਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਸ਼ਤ ਸਿਰਫ 615.72 ਡਾਲਰ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਇਸ ਸਮੇਂ 1100 ਡਾਲਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੇਰਵੇ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ।

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਆਕਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਲਈ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

Reo-Bankowned Properties

Serving from Bay Area to Sacramento

For Buying and Selling Residential, Commercial property and for Loans in Sacramento area

2005 Built, 4Bed, 2.5Bath New Paint, Carpet and Big Lot, In Linclon Ask: $298,K

South Sacramento 3Bed, 1.5Bath New Paint, Carpet and Windows Nice area, asking $125K

South Sacramento 3Bed, 1.5Bath New Kitchen, Bath, Carpet, Windows Very Quite Street, asking $89K

2004 Built, 3Bed, 2.5Bath New Paint, Carpet, Landscape and Garage Paint, In Natomas Ask:$239K

Golden State Realty

Sacramento Office: 8695 Territorial Way, Elk Grove CA 95624

Tel:- 916-612-5773 Fax:- 916-689-5707

ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਲੁਧਿਆਣਾ : ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿੱਤਾ ਮੁਖੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਧਰਮ ਤੇ ਜਾਤ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਵਿਚਾਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਨਿਚੋੜ 'ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਦੋ ਰੋਜਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਤੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਇਹ ਸੰਮੇਲਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 'ਦੇਸ਼ ਸੇਵਕ' ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਐਡੀਟਰ ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ ਦੋਵੇਂ ਦਿਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ।

ਬੀਬੀ ਉਪਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ

ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਡਾ. ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ 'ਵਿਕਾਸ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ-ਨੀਤੀ' ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਡਾ. ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੈਸਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਜੀਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਡਾ. ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (ਆਈ.ਏ.ਐਸ.) ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਨ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਨ ਡਾ. ਤੇਜਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਰਤ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਦੀਪਕ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਸਾਹਿਤਕ ਅਕੈਡਮੀ ਵਲੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਮੋਹਰੀ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੂਸਰੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਡਾ. ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੰਕਟ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਹ ਉਲਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਾ. ਰੌਣਕੀ ਰਾਮ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨਿਆਂ ਸੰਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਡਾ. ਨਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਪਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਉਪਦੇਸ਼ ਕੌਰ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਡਾ. ਐਸ.ਐਸ. ਜੌਹਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਕਰਵਾਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਹੋਰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਸੈਸ਼ਨ 'ਚ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ, ਫਿਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਹਤਰ ਰਹੇਗਾ। ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵੰਨ ਸੁਵੰਨਤਾ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਰਮਾਂ, ਜਾਤਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਸਮਝਣਾ, ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਐਸ. ਤਰਸੇਮ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਗਿਆਨ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਵਿਦਾਇਗੀ ਸੈਸ਼ਨ 'ਚ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਇਨਕਲਾਬੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਤੋਂ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਡਾ. ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਗਾਸੋ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਾਣਯੋਗ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਉਪਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 21 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਵਲੋਂ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਡਾ. ਕੌਰ ਲੰਘੀ 17 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਲੋਂ 'ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਉਘੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਕੈਡਮੀ ਨੂੰ 8 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਸ ਸਾਲ ਤੇ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਗਲੇ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਕ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਦੇਸ਼ ਹੈਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਪਹਿਰਾਵਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੇਕਤਾ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 250 ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ 750 ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀ, ਬਲਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਵਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਸਿਘ ਢਿੱਲੋਂ ਮੈਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸਮਾਜ ਦਾ ਵਡਮੁੱਲਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਨਰੋਏ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਸਮਗਲ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਸਪੈਸ਼ਲ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਸੈਲ ਅਤੇ ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਵਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਖੇਮਕਰਨ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚੋਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਨੂਰ ਮੋਹਦ ਨੇੜਿਓਂ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਸਮੱਗਲ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰਾਜ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਟੇਟ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਸੈਲ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਸੈਲ ਪੀ.ਕੇ. ਸਿਨਹਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਸਮੱਗਲ ਹੋ ਕੇ ਭਾਰਤ ਆਏ ਹਨ। ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਂਝੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜਿਓਂ ਖੇਮਕਰਨ ਸੈਕਟਰ 'ਚੋਂ ਚੀਨ ਦੇ ਬਣੇ 30 ਬੋਰ ਦੇ ਪੰਜ ਪਿਸਟਲ, ਨੌ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਅਤੇ 12 ਰੌਂਦ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਮੱਗਲਰਾਂ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਖੇਪ ਭੇਜਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਉਪਰੋਂ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਭਾਰਤ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਸੁੱਟੇ ਗਏ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਕਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਲਿਜਾਣੇ ਸਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਮੱਗਲਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਕਰੰਸੀ, ਹੈਰੋਇਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

Punjab Times

Established in 2000
10th Year of Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:
Amolak Singh Jammu

Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:
Mandeep Singh

California Bureau:
Ashok Bhaura
(Bureau Chief)
925-752-8025
Tarlochan Singh Dupalpur
(408) 903-9952
Charanjit Singh Pannu
408-608-4961
Devinder Singh
(510) 750-5757
Shiara Dhindsa
661-703-6664
Director Bus. Relations:
Pritam S. Grewal
408-406-0703

Jalandhar Bureau:
Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-299-9200

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Missisipi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusettes, Washington, Kansas, Minnesota

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 65 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 300 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਤਾਜਪੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਮੌਸਮ: ਉਬਾਮਾ-ਸੁਖਬੀਰ

-ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਰੀ

'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਇਸ ਅੰਕ ਦੇ ਛੱਪਣ ਤੱਕ ਦੋ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮੱਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੇ ਵਿਚ। ਉਂਝ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ ਖਰਚੇ ਦੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਭਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਉਂਝ ਇਹ ਇਕ ਇਤਫਾਕ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਅੱਗੜ ਪਿਛੜ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਤਰ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹਨ ਕਿ ਓਬਾਮਾ ਖੱਬੇ ਪੱਖ ਵਲ ਝੁਕਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਬਾਦਲ ਦਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਇਸ ਤੋ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਸੱਜੇ ਵਲ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਬੇਟੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਹੱਤਵ ਬਹੁਤਾ ਸਾਡੇ ਇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਉਂਝ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਵੀ ਹਾਲੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲੇਗਾ ਵੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰਥਕ ਨੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਉਮੀਦਾਂ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਬਾਦਲ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਬਹੁਤਾ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਵੱਡੇ ਬਾਦਲ ਦੇ ਇਸ ਫਰਜੰਦ ਦੀ ਆਮਦ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਆਸਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਣਗੇ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵੱਡੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਹੈ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸੰਕਟ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਹੈ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਏਸ਼ੀਆ ਸਮੇਤ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਮਨ-ਅਮਾਨ ਦਾ ਮਸਲਾ। ਤੀਜਾ ਹੈ ਕਥਿਤ ਮੁਸਲਿਮ ਅਤਿਵਾਦ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਮਸਲਾ। ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਹਾਲੇ ਸੱਤਾ ਸਾਂਭੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਲੋਚਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਆਲੋਚਨਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਸਰਹੱਦ ਲਾਗੇ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਕਰੜੇ ਹੱਥੀਂ ਨਿਪਟ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਹੋ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇ ਸਕੇ। ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਕਰਕੇ ਮੁੰਬਈ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਘਿਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੁਣ ਹੌਸਲੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੇ ਹੁਣ ਕੁਝ ਕੁਝ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ ਵੀ ਅਪਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਕੂਟਨੀਤਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਿਆ। ਪਰ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਥਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੰਗਠਨ ਲਸ਼ਕਰੇ ਤੋਇਬਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦਾਗ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਵਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਕਿੱਲੀ ਉੱਪਰ ਟੰਗਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਲਸ਼ਕਰੇ ਤੋਇਬਾ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੈ। ਲਸ਼ਕਰੇ ਤੋਇਬਾ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਲੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੜ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤਿਵਾਦ ਅਤੇ ਜੰਗੀ ਜਨੂੰਨ ਵਾਲੀ

ਕਾਵਾਂਰੌਲੀ ਵਿਚ ਰੁਲ਼-ਖੁਲ਼ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤੇ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਇਹੋ ਜਹੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਠੰਡੇ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਵੀ ਕੌਂਡਾਲੀਜ਼ਾ ਰਾਈਸ ਸਮੇਤ ਕਈ ਅਮਰੀਕੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਗੇੜੇ ਮਾਰੇ। ਜਿਹੜੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਓ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਓਬਾਮਾ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਪਹੁੰਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ? ਇਹ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਜਾਪਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਅਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਮਸਲਾ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਪਰ ਅਮਰੀਕੀ ਪਹੁੰਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਲੇ ਮਸਲੇ ਤੋਂ ਉੱਕਾ ਹੀ ਉਲਟ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਇਸ ਵੱਡੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਇਸੇ ਪਹੁੰਚ ਉੱਪਰ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਜਦੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫੌਜਾਂ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਚ ਭਿਆਨਕ ਬੰਬਾਰੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਛੁਪੇ ਬੈਠੇ ਅਲਕਾਇਦਾ ਆਗੂ ਅਲ-ਜਵਾਹਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਓਬਾਮਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਆਸਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਓਬਾਮਾ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਚ ਜੰਗ ਰੁਕਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਲਸਤੀਨ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਓਬਾਮਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਰਾਕ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਓਬਾਮਾ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਓਬਾਮਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਇਰਾਕ ਵਿਚੋਂ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਕੇ ਉਹ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਭੇਜਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦੀ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਨਿਜ਼ਾਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਡੂੰਘਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਥੋੜ੍ਹੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਕਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਥੋੜੇ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਹੋ ਕੇ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਆਏ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਆਰਥਿਕ ਮਾਡਲ ਉੱਪਰ ਵੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਆਰਥਿਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ ਬੁਨਿਆਦਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਨ, ਜਦਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਲੋਂ ਕਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿੱਤੀ ਮਦਦ ਨੇ ਬੇਮੁਹਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਵਾਲੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉੱਪਰ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਸੁਆਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਬਹੁਤੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੁਣ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਰਬਰਾਹੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਰਥਿਕਤਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫਪੂਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਤੁਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਮਰੀਕੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਵੀ ਅਗਵਾਈ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁਸਲਿਮ ਮੂਲਵਾਦ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਵੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਲਈ ਛੋਟਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ 9/11 ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੁਸਲਿਮ ਮੂਲਵਾਦ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਇਰਾਕ ਸਮੇਤ ਅਮਰੀਕਾ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਜੰਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਝ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਂਹ ਮੁੱਖੀ ਪਾਸੇ ਵਲ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਬੈਕ ਗੇਅਰ ਲਾਉਣਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਮੀਡੀਏ ਵਿਚ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੋਲ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਜਾਂ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਏਨੇ ਜੋਗਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨੇ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਸ ਦੀ ਸੱਤਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਉੱਪਰ ਮੁਨੱਸਰ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਤੋਂ ਅੱਜ ਇਹ ਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਅਧਵਾਟੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ, ਵਧੇਰੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਵਾ ਸਕੇ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਸਗੋਂ ਆਟੇ ਦਾਲ ਵਾਲੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਹੀ ਬਹੁਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਾਲੇ ਬਿੱਲ ਵਿਚੋਂ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਕੁਝ ਹੀ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਬਾਦਲ ਪਿਓ-ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਯਾਦ ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਕੁਝ ਆਸਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਆਖਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੇ ਛੇ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਤੀਰ ਵਾਂਗ ਸਿੱਧਾ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਵਾਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਕੰਮ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦੇਰੀ, ਭਾਈ-ਭਤੀਜਾਵਾਦ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਖਾਤਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਮਲੇ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ, ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਮਾਨਵੀ ਅਤੇ ਆਪਣਿਆਂ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਉਠਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਵਾਂ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੇ ਪਿਓ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਤੁਰਦਿਆਂ ਏਨਾ ਹੀ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਨੀ ਕੁ ਆਸ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸੁਖਬੀਰ ਕੋਲੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਬੀਬੀ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ (ਡਾ.)
ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)
ਪ੍ਰੋ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਸ.ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰ
ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)
ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ
ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

ਕਾਂਗਰਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਮੁਢ 'ਚ

ਮੋਹਾਲੀ : ''ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਤੱਕ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਫਾਦਾਰ, ਮਿਹਨਤੀ ਅਤੇ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਪੈਨਲ ਬਣਾ ਕੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।'' ਇਹ ਐਲਾਨ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ. ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਇਥੇ ਭਰਵੀਂ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਪੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਣੇ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

ਸੂਬੇ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੇ ਹੁਣ ਇਹ ਧਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਨੂੰ 3 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਸਿਰਫ ਇਕ-ਦੋ ਵਾਰ ਹੀ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਛੇ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਪੈਰ ਵਿਚ ਮੋਚ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਹੀ ਉਹ ਕੁਝ ਦਿਨ ਆਰਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਬਾਕਾਇਦਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮੁੱਚੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਇਕਜੁਟ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮਜਾਕੀਆ ਲਹਿਜੇ ਵਿਚ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕੇ.ਪੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਕਬੂਲ ਕਰ ਕੇ ਅਪਣਾ 'ਸੁਪਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ' ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਨਾ ਘਟਾਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਇਕ ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ ਅਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਖੋ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਅਪਣੇ 'ਲਾਡਲੇ' ਲਈ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਹ ਕੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਕੇ. ਪੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਥੇਦਾਰ ਵੀ ਅਪਣੀ ਚੌਧਰ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਈ-ਕਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ ਅਲਾਟ ਕਰਵਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਜਾਂ ਫਿਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ ਮੁਹਈਆ ਕਰਵਾਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਸਟੇਟਸ ਸਿੰਬਲ ਲਈ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਘੁੰਮਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਰਾਜ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਸੱਭ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸੂਬਾ ਪੱਖੀ ਨੀਤੀਆਂ ਸਦਕਾ ਹੀ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਟਿਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇ. ਪੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਐਨ ਨੇੜੇ ਜਾ ਕੇ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਕੇਬਲ ਨੈਟਵਰਕ 'ਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦਾ ਅਸਿੱਧਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ 'ਚ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਿਯਾਰੰਜਨ ਦਾਸਮੁਨਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਰੈਲੀਆਂ, ਜਲਸਿਆਂ ਅਤੇ ਨੁਕੜ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਦਸ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤਿਜੌਰੀਆਂ ਭਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੇ ਅੱਜ ਸੂਬੇ ਸਿਰ 58 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜਾ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਸਰਪਲਸ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਲੰਬੇ-ਲੰਬੇ ਕੱਟਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਸ਼ਗਨ ਸਕੀਮ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਪਿਛਲੇ 10 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ਗਨ ਸਕੀਮ ਬਿਲਕੁਲ ਬੰਦ ਪਈ ਹੈ।

ਮਿਲਕਫੈਡ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੈੜੀ, ਜੋ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਟਿਕਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹਨ, ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਫੇਰੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦੈੜੀ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਪੱਕਤਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦੈੜੀ ਲਗਾਤਾਰ 11 ਵਰ੍ਹੇ ਸਵ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮਿਲਕਫੈਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਬੈਠਕਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਇਸ ਸਾਲ ਜੂਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਅੱਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਬੈਠਕਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ 3 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ 7 ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੌਮੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ 40 ਸੂਬਾਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨਗੇ। ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬੈਠਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਚੋਣ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਸੁਧਾਈ, ਫੋਟੋ ਚੋਣ ਸੂਚੀਆਂ ਤੇ ਚੋਣ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ 5 ਤੇ 6 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸੂਬਿਆਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰਾਂ ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠਕਾਂ ਕਰੇਗਾ। ਨਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਗਠਨ 31 ਮਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਪੱਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਾਂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਹੀਂ

ਤਰਨਤਾਰਨ : ''ਮੈਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੱਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਾਂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ ਮੀਡੀਆ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਕਾਢ ਹੈ।'' ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਨੇ ਲੰਘੀ 16 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਇਥੇ ਇਕ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕਹੇ।

ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਹੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ''ਮੈਂ ਪੱਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੀ ਹਾਂ।'' ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਪੀ. ਇਥੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਇਕ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਕੈਪਟਨ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਚਾਵਲਾ ਸਾਥੀ ਸਣੇ ਰਿਹਾਅ

ਸਿਓਲ : ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਭਾਰਤੀ ਕਪਤਾਨ ਅਤੇ ਚੀਫ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਤੇਲ ਡੋਲ੍ਹਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਕਿਮ ਜਿਨ ਵਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਚਾਵਲਾ ਅਤੇ ਚੀਫ ਅਫਸਰ ਸ਼ਿਆਮ ਚੇਤਨ ਨੂੰ ਲੰਘੇ ਦਿਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਚਾਵਲਾ ਨੂੰ 18 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਚੇਤਨ ਨੂੰ 6 ਮਹੀਨੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਰੋਸ ਫੈਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਚਾਲਕ ਦਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬੇਕਸੂਰ ਹਨ। ਜਹਾਜ਼ਰਾਨੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਦਸੰਬਰ 2007 ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸੈਮਸੰਗ ਹੈਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਦਾ ਮਾਲਵਾਹਕ ਜਹਾਜ਼ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਰੇਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਕਰੇਨ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਕੇਬਲ ਟੁੱਟ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਟੱਕਰ ਨਾਲ ਤੱਟ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ 1,47000 ਟਨ ਵਾਲੇ ਸੁਪਰ ਟੈਂਕਰ ਹੇਬਈ ਸਪਿਰਟ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਛੇਕ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ 10,900 ਟਨ ਕੱਚਾ ਤੇਲ ਮੀਲਾਂ ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਲਈ ਸੈਮਸੰਗ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਸਥਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਅਮਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਤੇਲ ਡੁਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕੋਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ।

Real Estate and Home Loans

For buying or selling your home
Call Aman Hundal at: 209-918-6464

Selling Bank Owned/ Foreclosed homes in entire northern California- Bay Area, Tracy, Modesto, Stockton, Manteca, Lathrop, Tracy, Lodi, Ceres, Riverbank, Patterson, Turlock, Delhi, Livingston, Ripon.

ਟਰੇਸੀ, ਲੈਥਰੋਪ, ਮਾਡੈਸਟੋ, ਸੈਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਟਰਲਕ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ 1.20 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਦੋ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਖਾਸਾ ਘਰ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸੈਂਕੜੇ ਘਰ ਵਿਕਾਊ ਹਨ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ 700 ਡਾਲਰ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਵੱਡਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਰਹੇਗਾ। ਵੇਰਵੇ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:

ਅਮਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ

Century 21
M&M and Associates

ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਸੈਂਟਰਲ ਵੈਲੀ ਵਿਚ ਬੈਂਕਾਂ ਵਲੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਰਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸੌਦਾ ਕਰਾਂਗਾ। ਜ਼ਬਤ ਹੋਇਆ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਘਰ ਸ਼ਾਰਟ ਸੇਲ ਵਿਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ।

Aman Hundal
Broker Associate/ Realtor
MBA Marketing
License No. : 01839828
Century 21 M&M and Associates
605 Standiford Ave Ste D
Modesto, CA 95350
Cell: 209-918-6464, Fax: 209-552-7285
ahundal@c21mm.com

ਫਾਰਮਰਜ਼ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ

*Auto*Home*Life*Business
*Workers Comp.

Farmers offers more discounts than anybody else.

Call me today to insure that your assets are protected.

*ਆਟੋ
*ਹੋਮ
*ਬਿਜਨਸ
*ਹੋਮ
*ਲਾਈਫ
*ਵਰਕਰਜ਼ ਕੌਂਪ.

ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਰੇਟ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ।

Kiran Hundal
(209)345-0183
khundal@farmersagent.com
CA insurance License # 0F96503

1900 Standiford Ave.
Modesto, Ca 95350

FARMERS INSURANCE GROUP
Symbol of Superior Service

FARMERS®

ਪਾਲਿਸੀ (ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ) ਸਿਰਫ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜੋ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਹੈ।

ਟਰੱਕ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਸਤੀ

Truck Insurance at very competitive rates.

ਅਸੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਰੇਟ ਦਿਵਾਵਾਂਗੇ ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਕਵਰੇਜ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ

ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੀ ਕੁੜੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਕੌਮ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਕ ਸਿੱਖ ਦੀ ਧੀ ਨੇ ਓਟਾਵਾ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕਹਾਣੀ ਸਿਰਜ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ੁਮਾਰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਓਟਾਵਾ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਇਕ ਸਿੱਖ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬਰਾਜ਼ੀਲੀਅਨ ਮਾਂ ਦੀ ਧੀ ਪਿਰਸ਼ੀਲਾ ਉਪਲ ਨੂੰ ਅੱਜ ਕਲ ਮਾਰਗਰੇਟ ਅਟਵੂੱਡ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ 34 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਬੀਬੀ ਉਪਲ ਨੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿਚ ਉਘੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਅਪਣੇ ਤਾਜ਼ਾ ਨਾਵਲ 'ਟੂ ਹੂਮ ਇਟ ਮੇ ਕਨਸਰਨ' 'ਚ ਬੀਬੀ ਉਪਲ ਨੇ ਅਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਰਿੱਤਰ ਹਰਦੇਵ ਡਾਂਗ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਕੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ੋਖ਼ੀਆਂ, ਸਰਗ਼ੋਸ਼ੀਆਂ ਤਨਹਾਈਆਂ, ਮਹਿਰੂਮੀਆਂ, ਲਾਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਦਨਾਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹਿੱਲ ਗਏ ਹਨ। ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਾਵਲ ਉਪਲ ਦੀ ਅਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਸੱਧਰਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਟਵੂੱਡ ਵਾਂਗ ਉਪਲ ਇਕ ਬਹੁ-ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਾ ਤਾਜ ਸਿਰਫ਼ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਨ ਪੋਇਟਰੀ ਪ੍ਰਾਈਜ ਲਈ ਸੰਖੇਪ-ਸੂਚੀ 'ਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਐਵਾਰਡ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਰ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕ ਟਰੱਸਟ ਭੇਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। 50000 ਡਾਲਰ ਵਾਲੇ ਇਸ ਐਵਾਰਡ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਬਾਨੀ ਮੈਂਬਰ ਅਟਵੂੱਡ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਪਲ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਕੀ ਤਜ਼ਰਬੇ ਵਿਚ ਵੀ ਅਟਵੂੱਡ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਉਪਲ ਦੀ ਹਰ ਲਿਖਤ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੋਹਰਤ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੇਖਕ ਮੱਟ ਕੋਹੇਨ, ਜਿਸ ਨੇ 56 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ 20 ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਯਾਰਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਿਥੇ 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਅਟਵੂੱਡ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਰਹੇ, ਵਿਚ ਉਪਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਟ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਪਲ ਦੀਆਂ ਵਾਰਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਬਾਬਾ ਬੋਹੜ ਅਲਾਈਸ ਮੁਨਰੋ ਵਰਗੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹਨ।

ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਏਜੰਸੀ ਵਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਇਥੇ ਪੁੱਜਾ। ਇਸ ਤੋਂ 6 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਪਲ ਦੀ ਮਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸੰਤਾਪ ਦਾ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਅਪਣੇ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਅਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖ਼ੁੱਦਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਪਲ ਦਾ ਨਾਵਲ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਫਰਜ਼ੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਕਾਰਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : 'ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਪ੍ਰਵਾਸ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਫਰਜ਼ੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।' ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਜੇਸਨ ਕੇਨੀ ਨੇ ਬੀਤੀ 14 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਸਥਿਤ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵੀਜ਼ਾ ਦਫ਼ਤਰਾਂ 'ਚ ਬਕਾਇਆ ਪਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੇਵਲ 15000 ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 8 ਲੱਖ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਧਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਵਾਸ ਲਈ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਿਰ ਵੀ ਵੀਜ਼ਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਬੈਕ ਲਾਗ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਸੀਂ ਥੋੜੀ ਬਹੁਤੀ ਨਰਮਾਈ ਵੀ ਵਰਤਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵੀ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀਆਂ ਵਰਤਣ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਵਰਤਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਵੀਜ਼ਾ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਮਸਾਂ 22 ਫੀਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਵੀਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 2008 'ਚ 44 ਫੀਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 6.4 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ 6.7 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇਣ 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਨਿਯਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਢਿੱਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ 'ਚ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵੀਜ਼ੇ ਲਈ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਕੈਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ,

ਜੇਸਨ ਕੈਨੀ

ਹਰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਉਸ ਨਾਗਰਿਕ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਹਰ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਂਦੇ, ਸਿਰਫ ਸ਼ੱਕੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਕੇਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਡਿਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਡਿਪਲੋਮਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਹਾੜੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਕਨਿਸ਼ਕ ਹਵਾਈ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪਿਛਲੀ ਜਾਂਚ 'ਚ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਤਰੁਟੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਨਵੀਂ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਠੋਸ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਾਲ 2006 'ਚ ਹੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਇਸ ਕਾਂਡ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਲਈ 2.5 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੰਡ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਪਣੀ ਇਸ ਭਾਰਤ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਟਿਮ ਉਪਲ ਵੀ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਲੀਆ ਵਸੂਲੀ 45 ਫੀਸਦੀ ਵਧੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਰ ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਵਿਚ 45 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਤੇ 'ਵੈਟ' ਵਸੂਲੀ ਸਦਕਾ ਨਵੰਬਰ 2008 ਤੱਕ ਮਾਲੀਆ 45 ਫੀਸਦੀ ਵਧ ਗਿਆ। ਨਵੰਬਰ 2007 ਦੇ 3,840.74 ਕਰੋੜ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 4992.90 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ 'ਵੈਟ' ਵਜੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ। ਟੈਕਸ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਇਹ ਵਾਧਾ 30 ਫੀਸਦੀ ਰਿਹਾ।

ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾੜੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ, ਪਰ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮ ਕਾਰਗਰ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੋ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲੀ ਘੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਰੇ ਖਦਸ਼ੇ ਨਿਰਮੂਲ ਸਾਬਤ ਹੋਏ। ਕਣਕ, ਝੋਨੇ ਅਤੇ ਕਪਾਹ/ਨਰਮੇ ਤੋਂ ਹੀ 882.25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਤਰ ਹੋਇਆ ਹੈ।

REAL ESTATE & LOANS-HOME/BUSINESS

We Specialize in Bay Area, Sacramento and Central Valley

PARMINDER DEOL Call:925-980-1279, 408-598-9605

RESIDENTCIAL, BUSINESS AND COMMERCIAL PROPERTIES AND LOANS

ਇਨਵੈਸਮੈਂਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ

BEST TIME TO BUY BANKOWNED, FORECLOSURE AND SHORT SALE PROPERTIES

ਪਰਮਿੰਦਰ ਦਿਓਲ 925-980-1279
408-598-9605
forhomes@yahoo.com

PURCHASE PROPERTIES WITH ONLY 3% DOWN

WE SPECIALIZE IN SBA & FHA FROM DIRECT LENDERS AND MAJOR BANKS

UNITED MORTGAGE & REALTY

JAG BHANGU Call: 916-759-1923,408-598-9605

Refinance into lower payments.Get fixed rates now while they are low.

ਘਰ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਘਟਾਉਣ ਲਈ
ਰੀ-ਫਿਨਾਂਸ ਕਰਾਓ
ਆਪਣੀ ਮਾਰਟਗੇਜ,ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਰੇਟ
ਘੱਟ ਹਨ, ਫਿਕਸ ਰੇਟ 'ਤੇ ਕਰਾਓ

4 ਬੈਡਰੂਮ, 2.5 ਬਾਥ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
ਸਿਰਫ 1.55 ਲੱਖ ਡਾਲਰ

Purchase home with 3.5% Down FHA

3 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੇ ਘਰ ਉਤੇ
ਪੇਮੈਂਟ ਸਿਰਫ 1307 ਡਾਲਰ
20% ਡਾਊਨ, 5.125% ਵਿਆਜ*

ਲੋਅ ਡਾਊਨ ਪੇਮੈਂਟ

ਜਗ ਭੰਗੂ 916-759-1923
408-598-9605
Direct Lender . LOW RATES

BEST RATES/QUALITY SERVICE

VITEK Mortgage Group
DRE Lic No. 01182013

ਘਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਬੇ-ਏਰੀਆ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਵੈਲੀ ਲਈ ਲੋਨ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

*5.40 ਏ.ਪੀ.ਆਰ.

ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਕੈਸ਼ ਆਊਟ ਕਰੋ।

Self Employed OK First Time Home Buyers OK
Bank Owned Properties

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਚੂਲ ਹਿੱਲੀ

ਕਮਲ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਤੇਵਰ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਰਾਹ 'ਚ ਰੋੜੇ ਅਟਕਾਉਣਗੇ।

ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਣ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਡਰ 'ਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਅਵਿਨਾਸ਼ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਕਮਲ ਚੌਧਰੀ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਜੀ ਸੱਟ ਡਾ. ਚੀਮਾ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਚੀਮਾ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਿੱਤ ਲਈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਚਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਆਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਤਾਂ ਡਾ. ਚੀਮਾ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੋਰ ਸੁੰਗੜ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਹਲਕੇ 'ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਮਿਲਣਾ ਲਗਭਗ ਤੈਅ ਹੈ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਹੇਠਾਂ ਆਉਣ ਨਾਲ ਉਹ ਹਲਕੇ ਲਈ ਕੋਈ ਨਵੇਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜਾਣੇ-ਪਹਿਚਾਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਰਾਜਸੀ ਹਲਕੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਥਾਂ ਨੂੰ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਬੀ ਸੋਨੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਦਲਿਤ ਵੋਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਲ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀ ਦੀ ਇਸ ਹਲਕੇ 'ਚ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਡਾ. ਚੀਮਾ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਹਲਕੇ 'ਚ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਹਨ।

ਇਸ ਹਲਕੇ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਠੋਸ ਆਧਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਚੰਗੇ ਸਿਟੇ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕੇਗੀ। ਰਹਿੰਦੀ ਕਸਰ ਇਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਗੁੱਜਰ ਬਰਾਦਰੀ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।

ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪਤਲੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਰਜਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੀਟ ਤੋਂ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸੂਬਾਈ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੀਟ ਤੋਂ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਵੀ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਨਿੱਤਰਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਡਟੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਣ 'ਚ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਚਰਚਾ 'ਚ ਆ ਰਹੀ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ 'ਚ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਨਰਮਾ ਪੱਟੀ 'ਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਕਾਰਨ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਪਤੋਲ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਇਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵੱਡੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰਾਜਸੀ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਬੜੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਉਠ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਹਲੇ ਕਿਉਂ ਪਏ ਜਦਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੌਲਾ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨਾਲ ਗੰਢ-ਸੰਢ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਟਾਲਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਇਸ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਪੰਜਾਬ ਵਜ਼ਾਰਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇਖਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਨਹੀਂ ਮੀਟੇਗੀ। ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਲੋਂ ਹਾਲ ਦੁਹਾਈ ਪਾਉਣ 'ਤੇ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬਰ ਦਾ ਘੁੱਟ ਭਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੀ ਸੂਬਾਈ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਤੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਤਭੇਦ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਪੈਣਾ ਲਗਭਗ ਯਕੀਨੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਰੀ ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਦੇ ਧੜੇ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਿਨਾਸ਼ ਰਾਏ ਖੰਨਾ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਧੜੇ ਵਿਚਾਲੇ ਝੁੱਲ ਰਹੀ ਹਨ੍ਹੇਰੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਦਾ ਬੂਰ ਝਾੜ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਭੰਗ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਲਾਂਗਾ - ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ

ਮੋਗਾ : ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਭੰਗ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਰਲੇਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਤਿੱਖੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਹਮਦਰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਬੀਤੀ 16 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਲੁਹਾਰਾ ਵਿਖੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ 'ਤੇ ਹੀ ਸੰਗਰੂਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਠੋਸ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੋਟ ਮੰਗੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਕੜਾ ਸਿਆਸੀ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੁਹਾਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ।

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 42 ਲੱਖ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ 'ਨਾਲਾਇਕੀ' ਕਾਰਨ 1800 ਦੇ ਕਰੀਬ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਠੱਗ ਟ੍ਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਹੱਥੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਠੱਗ ਟ੍ਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ 'ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜ਼ੋਨ' ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਦੋ ਲੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਠੱਗ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੁਹਾਰਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਸਿਰੋਪੇ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।

ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੜਿੱਕ, ਸੂਬਾਈ ਪ੍ਰੈੱਸ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਰੀਨ, ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਲਾਰ ਲਾਲੀ, ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਕੋਰੇਵਾਲਾ ਅਤੇ ਪੰਚ ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

Matrimonials

Jatt Sikh parents seek suitable match for their 5'7", fair, slim, beautiful 32 year old Medical Doctor daughter currently practicing medicine in Illinois. She is good natured, family oriented, and is well versed in both cultures. Seeking successful, US based Jatt Sikh professional (Doctor. Dentist, Lawyer, MBA) from respectable family. Please send biodata with recent pictures to naves@hotmail.com. Serious inquiries only!

Reliable and Experienced Real Estate Professional

ਘਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ

ਗੁਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਫੋਨ: 209-815-1869

*Bay Area*Tracy *Manteca * Lathrop * Weston Ranch*Stockton *Lodi *Elk Grove *Sacramento *Modesto *Turlock *Brentwood *Antioch * Oakley *Discovery Bay

We Specialize in Bankowned, Foreclosure and Short Sale Homes

ਘਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

We Also Sell Business And Commercial Properties

Rent 'ਤੇ ਘਰ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ
Rent 'ਤੇ ਘਰ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇ

Right Time To Buy For Investers And First Time Home Buyers

REALTY WORLD Millennium

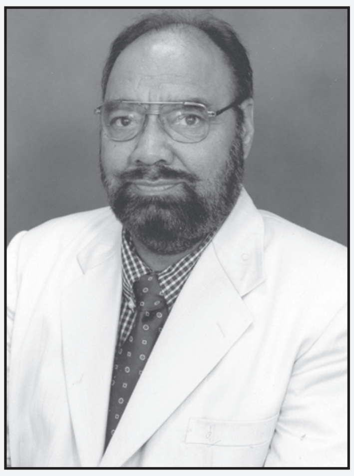

Gurbans Singh Gill
Realtor/Notary Public
11 Years Experiance in Real Estate
e-mail: gurbans@gotracy.com

Fax: 209-836-0706
www.gotracy.com

Gurbans Gill 209-815-1869

US- Mortgage Relief LLC

4625 First St. #260, Pleasanton, CA 94566
Ph. 925-484-4410 Fax: 925-566-5750

ਘਰ ਖੁਸ ਜਾਣ ਜਾਂ ਕਰੈਡਿਟ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਸਤਾਇਆ ਹੈ?

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

*ਘਰ ਦੇ ਲੋਨ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਲੈਂਡਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਘੱਟ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਅਨੁਭਵੀ ਬੈਂਕਰਾਂ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਲੈਂਡਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੌਦੇਬਾਜੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਸ਼ਤ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਲੋਨ ਦੀ ਰਕਮ ਘੱਟ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਘਟਾ ਕੇ ਪੇਅਮੈਂਟ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ੌਰਟ ਸੇਲ ਜਾਂ ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਜੱਜਮੈਂਟ ਅਤੇ 1099 ਇਸ਼ੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਦਾ ਲੋਨ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅਡਜਸਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

Principal Reduction
Intrest Reduction
Loan Restructure
Re-instatement
Repayment Plan
Deed in Lieu of Foreclosure

ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰ ਤੋਂ ਘਰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਰਸਤਾ

Contact: Gurbinder Singh 408-930-9448,
Abby Kang 925-963-6075, Alex Watson 925-437-4204

ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੇ ਰਾਹ,ਭਾਜਪਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ 21 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਗਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਰਣਜੀਤ ਐਵੇਨਿਊ ਵਿਖੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁਕਣਗੇ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਿੱਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਖਬੀਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਗੂ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਚਰਨ ਬੈਂਸ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਧਾਰਮਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦਿਆਂ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਗਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਛੋਹਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ।

ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੁੱਤਰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਵੀ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਾਂ ਮੋਹਾਲੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਨਗਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਧਰ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਵਜੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਇਹ ਕਦਮ ਮਾਝੇ, ਮਜੀਠਾ ਹਲਕੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਚੁਕਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਪਰਕ੍ਰਿਆ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ 'ਚ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੋਲ ਨਿਭਾਅ ਸਕਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ, ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲਾ-ਮਿਸਾਲ ਸਫ਼ਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਸੀ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਤਕੜੇ ਹੋਵਾਂਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਹੀ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ, ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਜਿਹੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ. ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮਜੀਠਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ। ਉਧਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਖਫ਼ਾ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਸਦਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈ ਕਮਾਨ, ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਲ. ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੀ 18 ਜਾਂ 19 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੀ ਚੌਕੀ ਭਰ ਆਏ। ਭਾਜਪਾ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਇਕਾਈ ਨੇ 18 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ, ਮੰਤਰੀ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ, ਅਹੁਦੇਦਾਰ, ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਸਾਬਕਾ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਰਾਜ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ, ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਅਤੇ ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਲ. ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਰਾਜ 'ਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਭਰੋਸੇ 'ਚ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਇਹ ਵੀ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਪਿਉ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ। ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੁਖ਼ੜਾ ਰੋਇਆ ਕਿ ਜੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਜਾਣੇ ਜਾਣ।

ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ੰਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਦੀ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਉੱਠੇਗਾ ਕਿ ਜੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਜਦ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਫਜ਼ੂਲ ਹੈ। ਚਾਹੀਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਕ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਮਸਲਾ ਆਪੇ ਸੁਲਝ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਬਾਰੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਡਾ. ਚੀਮਾ ਜਿਹਾ ਕਾਬਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਾ. ਚੀਮਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਜਿਤਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ: ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਫ਼ਾਇਦਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਝਿਉਰਹੇੜੀ ਵਿਖੇ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਸੜਕ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕ ਕਲਿਆਣ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਭਵਨ ਲਈ 5-5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਕ ਹੰਕਾਰੀ ਰਾਜਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਵਿਚਲਾ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹੌਲ ਗੰਧਲਾ ਹੋ ਚੁਕਾ ਸੀ, ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਖੜੋਤ ਆ ਚੁਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ. ਬੰਨੀ ਨੇ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਕ ਕੰਪਲੈਕਸ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਬਣਾਉਣ, ਮੋਹਾਲੀ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨ, ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਖੇਡ ਸਟੇਡੀਅਮ ਆਦਿ ਮੰਗਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ।

ਨਾਰਾਜ਼ ਭਾਜਪਾ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਆਪਣੇ ਗਠਜੋੜ ਪਾਰਟਨਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਬੀਤੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬਤੌਰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਹੁੰ ਸਮਾਰੋਹ 'ਚ ਪੂਰੇ ਦਲ ਬਲ ਸਹਿਤ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਦਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਨੇ ਇਥੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਸਮਾਰੋਹ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਰਜਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸਿਪਾਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੇ ਹਰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਫੁੱਲ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲੀਆ, ਪ੍ਰੋ. ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ 'ਚ ਬਤੌਰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਨ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਥੇ ਕੁਝ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਪਰਤਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਨੇ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਜੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਕੋਲ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਮਝ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਪਿਓ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋਵੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਚੌਧਰੀ ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਚੌਧਰੀ ਭਜਨ ਲਾਲ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਸਮੇਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਤਿਆਗ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗਠਜੋੜ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਬੇ 'ਚ ਜਦੋਂ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਚ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਕਾਲੀਆ ਨੇ ਉਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਖੁਦ ਵੀ ਗੁਟਬੰਦੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਚਾਰ ਲੀਡਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਕੋਲ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਦੋ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕਮਲ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਅਸ਼ਵਨੀ ਸ਼ਰਮਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਸਾਫ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਸਦਰ ਉਬਾਮਾ ਵਲੋਂ ਮੁਸਲਿਮ ਜਗਤ ਵੱਲ ਨਵੀਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦਾ ਵਾਅਦਾ

ਵਿਚ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਮਿਲੇ ਅਮਨ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮੁਸਲਿਮ ਜਗਤ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਮਿਲਵਰਤਣ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਨਵੀਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਨ, "ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਅਮਨ ਦਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਯੁਗ ਅਰੰਭ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਿਭਾਉਣੀ ਪਏਗੀ।"

ਘਰੇਲੂ ਹਾਲਾਤ ਉਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਈਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਡੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਚੰਬੜੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਵਾਅਦਿਆਂ, ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਤੇ ਘਸੇ-ਪਿਟੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ"। ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਇਕ ਡਾਲਰ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਬਣਾਏਗਾ, ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਇਕ ਇਕ ਪੈਸਾ ਪੂਰੀ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਖਰਚ ਕਰਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਭਰੋਸਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸੇ ਸਦਕਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਸੰਭਵ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸੇ ਲਹਿਰ ਸਦਕਾ ਹੀ ਅੱਜ ਇਕ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਨਿਹਾਇਤ ਪਵਿੱਤਰ ਹਲਫ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸੱਠ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਗੰਦਲੇਪਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਖਤਰੇ ਜਿਹੇ ਮਸਲਿਆਂ ਉਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣਗੇ।

ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਕਰਨੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਹੌਂਸਲੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਬੁਲੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਤੋੜੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਢਾਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਰਾ ਦਿਆਂਗੇ।

ਨੇਵੀ ਸੂਟ ਅਤੇ ਲਾਲ ਟਾਈ ਵਿਚ ਸਜੇ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਉਸ ਬਾਈਬਲ ਨਾਲ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਹਲਫ ਲਿਆ ਜੋ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਬਰਾਹਿਮ ਲਿੰਕਨ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਸਮੇਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਕਰੀਰ ਅਰੰਭੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਕੂਕਾਂ ਮਾਰਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਇਕ ਦਮ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਪਿਛੋਂ ਅੱਗੇ ਬੈਠੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਕਦੀ ਕਦੀ 'ਠੀਕ ਹੈ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ' ਜਿਹੇ ਲਫ਼ਜ਼ ਹੀ ਨਿਕਲਦੇ ਰਹੇ।

ਸੈਡਲਬੈਕ ਚਰਚ ਦੇ ਬਾਨੀ ਰਿਕ ਵਾਰੇਨ ਨੇ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਹੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਦੇ ਰਹੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਰੈਵਰੈਨ ਜੋਸਫ ਲੌਰੀ ਨੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ। ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਿਡਨ ਵਲੋਂ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਹਲਫ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਰਿਟਾ ਫਰੈਂਕਲਿਨ ਨੇ 'ਮਾਈ ਕੰਟਰੀ ਇਟ ਇਜ਼ ਆਫ ਦੀ' ਗੀਤ ਗਾਇਆ।

ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਹਲਫ ਦੀ ਰਸਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮਾਲ ਉਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਨੱਚ ਰਹੇ ਸਨ, ਗਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਝੰਡੇ ਹਿਲਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਹਲਫ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਬਾਮਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸੇਂਟ ਜੋਹਨ ਐਪੀ ਸਕੋਪਲ ਚਰਚ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ।

ਕੈਪੀਟੋਲ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਲਿੰਕਨ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਦਰਮਿਆਨ ਫੈਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵੀਹ ਲੱਖ ਲੋਕ ਮੰਗਲਵਾਰ ਦੀ ਇਹ ਰਸਮ ਵੇਖਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਅੱਗੇ ਜੁੜੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਕਈ ਲੋਕ ਹਲਫ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਮੀਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦੂਰ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮਾਲ ਉਤੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸਕਰੀਨ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹਲਫ ਲੈਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਵਿਖਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਹਲਫ ਲੈਣ ਦੀ ਰਸਮ ਵੇਖਣ ਲਈ ਉਚੇਚੇ ਪਹੁੰਚੇ ਬਿਜ਼ਨਸਮੈਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਏਵਨ ਕਾਰਪੇਟ) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿੰਕ ਗਾਖਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਵੇਖਿਆਂ ਹੀ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇੰਨੇ ਕਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿਆਹ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਬੱਸ ਵੇਖਿਆਂ ਹੀ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਨਿੰਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਸੈਨੇਟਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਿਣੇ-ਚੁਣੇ ਭਾਰਤੀ ਸਾਥੀਆਂ 'ਚੋਂ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਬਾਮਾ ਨਿਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਦੇ-ਪਛਾਣਦੇ ਹਨ।

ਖੁਫੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ, 10 ਹਜ਼ਾਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ, ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ ਸਰਵਿਸ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕੈਪੀਟੋਲ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਪਿਛੋਂ ਹੁਣ ਸਾਬਕਾ ਬਣ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬੁਸ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਲੋਰਾ ਬੁਸ਼ ਟੈਕਸਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਘਰ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ।

ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਬਣੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਵਕੀਲ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਵਕੀਲ ਪ੍ਰੀਤਾ ਬਾਂਸਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਤੇ ਬਜਟ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਜਨਰਲ ਕਾਉਂਸਲ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੀਤੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਹਾਰਵਰਡ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਬੰਸਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਇਕ ਲਾਅ ਫਰਮ ਵਿਚ ਪਾਰਟਨਰ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਟੈਕਨੋਲਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦੋ ਮਹਾਰਥੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਫੈਡਰਲ ਮੁੱਖ ਟੈਕਨੋਲਾਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਆਉਂਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਾ ਰੱਜ ਕੇ ਜਲੂਸ ਨਿਕਲਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਵੀ ਜਲੂਸ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਵਿਰੁਧ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਗਵਾਹ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਭਾਰਤ ਵਾਪਸ ਪਰਤੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਠੱਪ ਕਰਨ ਦੀ ਹੀ ਕੜੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.ਨੇ ਅਪਣੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਵੀ ਗੁਆ ਲਈ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਦੇ ਆਗੂ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਇਹ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ 31 ਜੁਲਾਈ 1987 ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਬੱਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰਾ ਵਾਕਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਤਾਂ ਬੱਬਰ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਇਹ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਮੇਰੀ ਗਵਾਹੀ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਠੱਪ ਕਰ ਕੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿਟ ਦੁਆਉਣਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਮਕਸਦ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਸੱਤੂ ਸਿੰਘ ਤੇ ਚੁਰਾਸੀ ਦੀਆਂ ਵਿਧਵਾ ਬੀਬੀਆਂ ਕਦੀ ਬੱਬਰ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਉਹ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸਾਂ 'ਚ ਦਿਸਦੀਆਂ ਹਨ।

ਤਸਵੀਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਵੰਬਰ ਚੁਰਾਸੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਪੈਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਗੱਫੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਗ਼ਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅੱਜ ਕਲ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਵੀ ਚੁਰਾਸੀ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਭਖੀ ਹੋਈ ਹੈ।

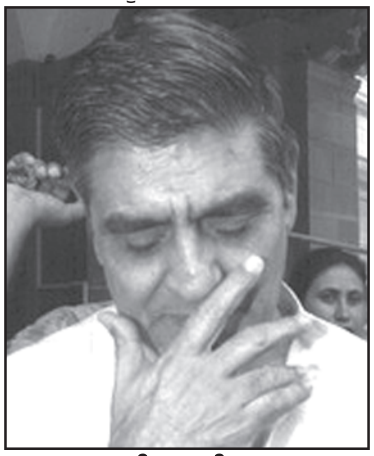

ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ

ਯਾਦ ਰਹੇ ਅਦਾਲਤੀ ਝਾੜ ਪਿਛੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਣ ਕੇ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤਾਂ ਲੈ ਲਏ ਪਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਰਹੀ। ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਟਾਈਟਲਰ ਦੀ ਕਤਲੇਆਮ 'ਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੁਖ਼ਤਾ ਸਬੂਤ ਹੀ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਜਾ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 1 ਤੋਂ 3 ਨਵੰਬਰ 1984 ਤਕ ਦੀ ਅਪਣੀ ਸਾਰੀ ਵਿਥਿਆ ਸੁਣਾਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸੂਚਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਲਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੂਤਰੀ ਭੀੜ ਤੋਂ ਬਚਾ ਕੇ ਅਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ 65 ਸਾਲ ਦੱਸੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਦੋ ਕਮਰਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਹੈ। ਹੁਣ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪਣੀ ਪੜਤਾਲ 'ਚ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚਾ ਸਿੰਘ ਲੂਡਲੋ ਕੈਸਲ ਸਕੂਲ ਨੇੜੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਸੱਤ ਕਮਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ਜੱਦੀ ਮਕਾਨ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਗਵਾਹ ਦੇ ਦੱਸੇ ਘਰ ਵਰਗਾ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਸਫਾਰਤਖ਼ਾਨੇ 'ਚ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਗਵਾਹ ਗਿਆਨੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚਲੇ ਭਾਰਤੀ ਸਫਾਰਤਖ਼ਾਨੇ 'ਚ ਲਏ ਸਨ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ। ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਦੋ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਰਾਗੀ ਨਾਲ ਛੁਪਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਰਿਹਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਦੋਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਉਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 160 ਤਹਿਤ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਸਬੰਧੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਆਉਣ 'ਤੇ ਅਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਸੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ 29 ਸਤੰਬਰ, 2007 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕਰ ਕੇ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਣਲੱਭਿਆ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਟਾਈਟਲਰ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਪਿਛੋਂ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਮਾਮਲਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਮਲਬੰਦ ਕਰੇ।

ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਦੋ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਕੇਸ

ਟੈਕਸਾਸ : ਅਮਰੀਕੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਰੈਵੀਨਿਊ ਸਰਵੇ ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਦਾਰੇ ਫੈਡਰਲਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਿਵ ਸਰਵਿਸ ਵਿਰੁਧ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕੇਸ ਇਕ ਸਿੱਖ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਹਾਲੀ ਐਕਟ 1993 ਤੇ ਟਾਈਟਲ 7 ਹੇਠ ਮਿਲੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਬਰਕਲੇ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਥਾਣਿਆਂ ਦਾ ਦੋਸਾਂਝ ਵਲੋਂ ਵਿਰੋਧ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਉੱਜਲ ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਹੀ ਵੱਖਰੇ ਥਾਣੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਉਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਬਲਕਿ ਹਰ ਇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਹੱਲ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹੋਏ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਐਲਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ 'ਟਰੀਟਮੈਂਟ' ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਥੋਂ ਦੇ ਭਗੌੜੇ ਹੀ ਹਨ। ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਗੌੜਿਆਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ 'ਚ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾ ਵਸੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਏ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾੜੇ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਲੇ ਸਵਾ ਲੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੁੱਸ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾੜੇ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਲੱਕੜ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸਨਅਤ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਅਤੇ ਆਟੋ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਖੁੱਸਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਵਪਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਆਏ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਦਾ ਅਸਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅਰਥ ਚਾਰੇ 'ਤੇ ਪੈਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦਾ ਵਪਾਰ ਇਕ ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਸੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਕਾਫੀ ਘਟਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੰਦਵਾੜੇ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲਣਾ ਹੁਣ ਸੁਖਾਲਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਬੇਸ਼ੱਕ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਮੁਲਕ 'ਚ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਭਾਰੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਲਕ 'ਚ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਨਵੀਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਉਜਲ ਦੋਸਾਂਝ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ 'ਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ 'ਤੇ ਟੇਕ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਕਰਨਾ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਹੀ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ 'ਚ ਗਰੀਬ ਤੇ ਅਮੀਰ ਦਰਮਿਆਨ ਵਧਦਾ ਪਾੜਾ ਇਕ ਦਿਨ ਮਾਰੂ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ ਜੇਕਰ ਗਰੀਬ ਅਮੀਰ ਦੀ ਤੇ ਛੋਟਾ ਵੱਡੇ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਪਿੱਛੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਡਰ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਉੱਜਲ ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਕਾ ਕਾਮਗਾਟਾਮਾਰੂ ਸਬੰਧੀ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗ ਲਈ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਂਡ ਸਬੰਧੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ 'ਚ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਇਰਾਕ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਨੈਡਾ ਦਾ ਵੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਘਟਿਆ ਹੈ।

www.ncpcollegeofnursing.com

NCP College of Nursing
A Division of Nursing Care Providers, Inc.
Training Nurses for the 21st Century

Celebrating Over 25 years of Excellence in the Health Care Industry

Start A Career in Nursing!

Become an LVN in 12 months Or A CNA in 21 days!

Programs Offered:
(LVN) Vocational Nursing Program
(Full-time Program & Part-time classes)
Pre-Requisite Courses for the LVN Program
Anatomy & Physiology, General Psychology
CNA Nursing Assistant Training
CNA Acute Care Training
IV Therapy and Blood Withdrawal Certification Course
NCLEX-PN Review Course

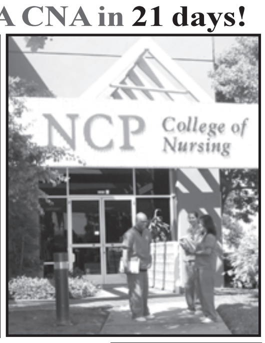

Student Loans & Affordable Payment Plans Available! Enroll Now!!

100% NCLEX-PN Pass Rate! (1st, 2nd & 3rd Quarters 2008-SSF)

South San Francisco Campus:
257 Longford Drive Rm#5,
South San Francisco,
CA 94080
Toll free: 1-800-339-5145

Two Locations to Serve You

Hayward Campus:
21615 Hesperian Blvd. Ste A,
Hayward, CA 94541,
Toll free: 1-800-611-4054

KMAX Travel, Inc.

Professional customer service
Special discounted fares to India, Europe, Middle East, Pakistan, Bangladesh. LOW FARE!!!!!
Special Fares for Bangkok

ਵਾਜਬ ਭਾਅ ਤੇ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ
ਫਿਕਰ-ਰਹਿਤ ਸਫਰ

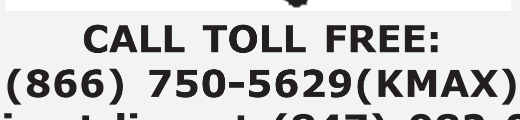

CALL TOLL FREE:
(866) 750-5629(KMAX)
or direct line at (847) 982-0178

FARMERS INSURANCE GROUP
Symbol of Superior Service

FARMERS®

ਆਟੋ, ਘਰ, ਬਿਜਨਸ, ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਉਤੇ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ, ਸਹੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਹੀ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਵਰੇਜ ਲਓ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਹੋ ਜਾਓ

*Auto *Home *Life *Umbrella
*Business Work Comp.

Duabba Insurance Agency
2450 Peralta Blvd Suite 120, Fremont CA 94536
Phone: 510-797-7989 Fax: 510-794-7398
visit us@ farmers.com

Gurcharan Singh Mann
Insurance Agent
License # 0C 70672

ਪਾਲਿਸੀ (ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ) ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਿਰ ਦੇਵੀ ਪੂਜਕ ਕਿਹਾ

ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ : ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਭਾਜਪਾ ਮੰਤਰੀ ਬਲਰਾਮ ਜੀ ਦਾਸ ਟੰਡਨ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਬੰਧੀ ਜਦੋਂ ਮਾਤਾ ਤੋਂ ਵਰ ਮੰਗਣ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲੇ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਹੈਰਾਨੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ।

ਉਕਤ ਘਟਨਾ ਦਾ ਦੁਖਦਾਇਕ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਟੰਡਨ ਦੀਆਂ ਉਕਤ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਆਗੂ ਨੇ ਕਰਨ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਨਾ ਕੀਤੀ, ਜਦ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਣਾ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਨੰਗਲ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਰਜਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਵਲੋਂ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਤੀਕਸ਼ਨ ਸੂਦ ਤੇ ਬਲਰਾਮ ਜੀ ਦਾਸ ਟੰਡਨ ਦਾ ਧੜਾ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਟੰਡਨ ਨੂੰ ਟੋਕ ਕੇ ਨਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਰਾਜ ਕਰੇਗੀ, ਕਾਂਗਰਸੀ ਭਾਵੇਂ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਲੈਣ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਝ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ "ਦੇਹਿ ਸ਼ਿਵਾ ਬਰਿ ਮੋਹਿ ਇਹੈ ਸੁਭ ਕਰਮਨ ਤੇ ਕਬਹੂੰ ਨਾ ਟਰੋਂ" 'ਸ਼ਬਦ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀ ਮੰਤਰੀ ਬਲਰਾਮ ਜੀ ਦਾਸ ਟੰਡਨ ਨੇ ਅਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੌਰਾਨ ਉਕਤ 'ਸ਼ਬਦ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਤਾ ਤੋਂ ਵਰ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਸੁਭ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਕਦੇ ਨਾ ਖੁੰਝਾਂ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਇਹ ਹੀ ਵਰ ਮੰਗਦੇ ਹਨ।

ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਸਮੇਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਸਮੇਤ ਪੁਲਿਸ ਕੰਪਲੈਕਸ 'ਚ ਦਾਖਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਫੇਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਰੜੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਵੀ ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਕਮਾਂਡੋ ਹਥਿਆਰਾਂ ਸਮੇਤ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਰੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਮੱਕੜ ਤੇ ਬਾਦਲ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੱਸੇ ਰੰਗੜ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਵਿਚੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ, ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅੱਜ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਹੈ।

ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਰਾਂਡਿਆਂ ਉੱਪਰ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਮਾਂਡੋ ਪੁਲਸ ਦਾ ਕਰੜਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਪੁਲਸ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 1984 ਵਿਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਬਾਦਲ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਟੈਂਕਾਂ ਤੇ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਦਕਿ 9 ਮਈ 1988 ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਪੁਲਿਸ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਭੇਜ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਭੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਨੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਮਾਂਡੋ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਭੇਜ ਕੇ ਬੱਜਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਵੇ।

ਤਸਕਰੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਥਾਣੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਸਟੇਟ ਨਾਰਕੌਟਿਕ ਸੈੱਲ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਸਬੰਧੀ ਜੋ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਥਾਣਾ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਥਾਣਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਸ੍ਰੀ ਸੁਰੇਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪੁਲੀਸ ਥਾਣੇ ਦੇ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਨਾਰਕੌਟਿਕ ਸੈੱਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਾਰਕੌਟਿਕ ਸੈਲ ਵਲੋਂ ਦਰਜ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਾਰਕੌਟਿਕ ਸੈਲ ਦਾ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਵੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਹੀ ਹੈ।

ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਮਜੀਠੀਏ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਵੇ-ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਬਠਿੰਡਾ : 'ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਸਿਰਫ ਨਵੇਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਵਹਿ ਰਹੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਭਰਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇ।' ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਜੰਗੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਹੱਥੀਂ ਲਿਆ, ਜੋ ਯੁੱਧ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਿਰਜ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨੇਸਤੋਨਾਬੂਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਰਾਹ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਬੀਤੀ 15 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਇਥੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਲਵਾ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਲੋਕ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਕਦਰ ਪੀੜਤ ਹਨ ਕਿ ਬੀਕਾਨੇਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਹੀ ਕੈਂਸਰ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਚੁੱਕਿਐ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਫਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਥੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਨਹਿਰੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸਨਅਤੀ ਇਕਾਈਆਂ ਵਲੋਂ ਜੋ ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਕਚਰਾ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਹੀ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਫ ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਨਾ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਦੇ ਸੰਜੀਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਵਲੋਂ ਉਠਾਈ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀਆਂ 22 ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਦਬਾਅ ਅੱਗੇ ਝੁਕਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਨੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿ ਉਹ ਨਵੇਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਨਹੀਂ, ਸ. ਮਾਨ ਨੇ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੰਭਾਵਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨੰਨ੍ਹੀ ਛਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਕਾਢ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਉਹ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਸ੍ਰੀ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਹੁਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਵਾ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਫੈਕਟਰੀਆਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਤੇਜ਼ਾਬੀ, ਤਰਲ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਜਵਾਹਰ ਕੇ ਅਤੇ ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

Commercial Real Estate in Michigan

ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਬਿਜਨਸ ਲਈ ਲੋਨ ਦਿਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

Hot Listings

1.Gas Station with Property
Gallons 110k, Inside 80k Plus lotto
Asking 6.79k
2.Gas Station With Property
Gallons 65k, Inside 95k Plus Lotto
Asking 8.50k
3. Liquor Store With Property
85K Plus Lotto Monthly Sale
Asking 5.75k
4. Liquor Store With Property
70k Plus Lotto Per Month
Asking 5.25k
5. Gas Station With Property 30k Gallon, 45k Inside Plus Lotto Per Month, **2.59k**
6. Gas Station With Property
Gallons 25k, Inside 80k Plus Lotto Per Month
Asking 6.49k
7. Liquor Store With Property
100k Per Month Plus Lotto Plus Rental Income
Asking 8.59k

UNITED LENDING
1.Commercial Loans Nationwide, 2.Gas Stations , 3.Liquor Stores, 4.Super Markets, 5.Shopping Malls, 6.Convenience Stores, 7.Churches, 8.Car Washes, 9.Hotel, Motel, 10.Restaurants 11.Fast Food Franchise

Many More Please Call For Details

Sarabjeet Singh
Realtor /Mortgage Broker
Ph.414-803-7420
Fax. 989-790-9405
Email. franciscogroup.singh@gmail.com

The Francisco Group REAL ESTATE PROFESSIONALS FranciscoStores.com

Francisco Group Realty
2770 Silver Lake Rd.
Traverse City,Mi 49684

For Honest and Reliable
Real Estate Services

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਘਰ ਦਾ ਸੌਦਾ ਜਾਂ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਦਾ ਸੌਦਾ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ।

Specializing in Bank Repo. And short sales.

Nand S. Brar
Broker Associate
DRE Lic No: 01816328

(916) 501-3974
(916) 344-5453

WestCo Realty A REAL ESTATE & INVESTMENT GROUP

Email : nandsbrar@gmail.com, www.westcorealty.com

ਡਰਾਇਵਰਾਂ ਤੇ ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ

ਡਬਲ ਟਰੇਲਰ ਇੰਡੋਰਸਮੈਂਟ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਟੀਮ ਡਰਾਇਵਰ-ਕੈਲਗਰੀ ਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਲਈ

ਸਾਰੀਆਂ 48 ਸਟੇਟਾਂ

ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਚੰਗੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ ਤੇ ਕਵਿਕ ਪੇਅ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

ਡੀਜ਼ਲ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

(510) 881-8008

C and C Trans Inc.

Email: cctransinc@gmail.com

ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

Toll Free No. (866) 933-3038

*ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਸਸਤੀਆਂ ਤੇ ਬੇਜੋੜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। *ਵਾਜਬ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ। *ਸਰਟੀਫਾਈਡ ਪੰਜਾਬੀ/ਇੰਗਲਿਸ਼ ਟਰੇਨਰ। *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਲੱਭਣ 'ਚ ਮਦਦ। *ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ। *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਫਰੀ। *ਦਸ ਸਪੀਡ ਅਤੇ ਤੇਰਾਂ ਸਪੀਡ ਨਿਊ ਮਾਡਲ ਟਰੱਕਾਂ ਨਾਲ ਟੇਰਨਿੰਗ। *ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

Call: Kashmir Singh
916-564-3455

4585 Pell Dr. Secramento CA, 95838

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਹਿ

ਸੰਗਤੇਂ ਆਬਾਦ ਰਹੈਂ, ਆਵਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਰਹੈਂ, ਬੁੰਗੇ ਝਲਾ ਝਲ ਰਹੈਂ ਪੂਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਕੇ !
ਲਾਗਤੇ ਦੀਵਾਨ ਰਹੈਂ, ਗਾਵਤੇ ਸੁਜਾਨ ਰਹੈਂ, ਝੂਲਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਰਹੈਂ ਸਾਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੇ !

ਪੰਥ ਕੀ ਜੀਤ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੈਨਹੋਜ਼ੇ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

3636 Murillo Ave. San Jose 95148

ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ

ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੜਾਅ

ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਉ,

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹੋ, ਇਸ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਆਪ ਸਰਬੱਤ ਮਾਈ-ਭਾਈ ਦੇ ਬਹੁਮੁੱਲੇ ਸਹਿਯੋਗ ਸਦਕਾ, ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ, ਲੰਗਰ ਹਾਲ, ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਸੋਈ, ਲਇਬਰੇਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਥੋਂ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਚਲ ਰਹੇ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਕਮਰੇ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਮਰੇ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦਾਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਤਿਅੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਅਪਾਰ ਕਿਰਪਾ ਸਦਕਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ, ਮਿੱਥੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ ਅਕਤੂਬਰ 2009 ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਵਿਖੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਜੁੜੇ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੁਝ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ 4 ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਕਮਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈ ਲਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਤੇ ਸਮੂਹ ਪਰਿਵਾਰ, ਭਾਈ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੱਖਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ, ਭਾਈ ਮਹਿੰਗਾ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾਸਾਂਸੀ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਗੁਪਤ ਦਾਨ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ 51 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਪ ਸਭ ਨੂੰ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ 7 ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲੈ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ। ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਪਲੇਕ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੇ ਕਮਰੇ ਉਪਰ ਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਇੱਕ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 18 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਇੱਕ ਘਰ ਸਮੇਤ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਹੈ। 10 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਢਾਈ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਹੋਰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਸੰਗਤ ਕੋਲੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦਾਸਾਂ ਵਲੋਂ ਸਮੂਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਹਿੰਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵਾਸਤੇ ਆਪ ਜੀ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉ ਜੀ!

ਨੋਟ:- ਕੈਸ਼ ਡੋਨੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪ ਜੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰੀ ਡੋਨੇਸ਼ਨ, ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਡੀਟੱਕਸ਼ਨ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਸਾਈਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦੇ ਦਾਸ

ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ

ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (408-568-0034)
ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ (408-406-0703) ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵੈਬ-ਸਾਈਟ: www.sikhgurudwarasj.org **ਈ-ਮੇਲ: sjgurudwara@sbcglobal.net**

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 24 ਜਨਵਰੀ, 2009

ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਮੁਕੰਮਲ ਰਾਜਸੱਤਾ ਮੁਕੰਮਲ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।-ਅਗਿਆਤ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਬੇਟੇ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਛਿੜ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਹੋਈ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਭਾਵੇਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਣਸੋਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਲਜੇ ਹੌਲ ਪੈਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਤੇ ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਲੀਡਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੁਖਬੀਰ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਸਬੰਧੀ ਖ਼ਬਰ ਛਪਣ ਤੋਂ ਇਕਦਮ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਲ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਇਹੋ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਾਰੇ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਵੀ ਦਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਇਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਇਕੋ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉੱਠੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਦੂਜੇ ਤਬਕੇ ਆਪਣੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਘਟਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਿੰਤਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੱਕ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਟਾਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਉਲਟ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਦਿਲਚਸਪ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਜੋ ਏਜੰਡਾ ਲਗਾਤਾਰ ਪਿੱਛੇ ਪੈਂਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਹੁਣ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਵੱਡੇ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਪੰਜ-ਛੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੋਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੂੰਝਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਗਠਜੋੜ ਲਈ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਕ ਇਕ ਸੀਟ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਬਣੀ ਇਸ ਔਖੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੁਕਾਮ ਉੱਪਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਚੁਣ ਲਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮੌਕਾ ਸ਼ਨਾਸ਼ੀ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਵੇਖਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਲੱਗਦਾ ਇੰਝ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਣਸੋਆਂ ਇਹ ਵੀ ਹਨ ਕਿ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਾਲੀ ਸੂਰਲੀ ਛੱਡ ਕੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਹੋ ਇੰਝ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਗੂ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਨ ਕਿ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਖ਼ੁਦ ਚੋਣ ਲੜਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਹਲਕੇ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਇਸ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਇਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਬਠਿੰਡਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਜੇ ਕੈਪਟਨ ਪਰਿਵਾਰ ਚੋਣ ਲੜਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਇਥੋਂ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਬੇਹੱਦ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਮੁਹਾਜ ਆਮ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਬੇਹੱਦ ਉਤੇਜਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਪੇਟੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤਾਂ ਲਾਈ ਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਡੇ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕੇਂਦਰੀ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬਿਆਨ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਵੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਜਿਤਾ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਭੇਜਣ। ਉਹ ਦਲੀਲਾਂ ਇਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਟੈਕਸ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਅੱਗੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੱਥ ਅੱਡਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸੱਤਾ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਕੋਲ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਿਆਸਤ ਦੀਆਂ ਆਉਂਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਠਾਹ ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਸ਼ਾਨ ਸਾਡੀ ਦਸਤਾਰ ਦੀ!

ਦਾਜ ਵਾਲੀ ਭੁੱਖ ਪਿੱਛੇ ਮਾਰ ਦੇਈਏ ਨੂਹਾਂ-ਧੀਆਂ,
ਮਾਰਦੀ ਨਾ ਸਾਨੂੰ ਉਦੋਂ ਲੱਜਾ ਭੋਰਾ ਜੱਗ ਦੀ।
ਫਰਜ਼ੀ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਦਸਤਾਰਾਂ ਸਿਰ,
ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਸੰਗ ਨਹੀਉਂ ਲੱਗਦੀ।
ਉਦੋਂ ਵੀ ਹਯਾ ਨਾ ਆਏ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅੜਿੱਕੇ ਆਪਾਂ,
ਫੜੀ ਜਾਂਦੀ ਖੇਪ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਡਰੱਗ ਦੀ।
ਟੇਕਦੇ ਹਾਂ ਮੱਥੇ ਜਦੋਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ
ਰਹਿੰਦੀ ਨਾ ਪਛਾਣ ਸਾਨੂੰ ਸਾਧ ਅਤੇ ਠੱਗ ਦੀ
ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪੱਗੋ-ਲੱਥੀ ਜਦੋਂ ਹੋਈ ਦਾ ਏ,
ਫੇਰ ਨਾ ਵਿਚਾਰ ਰਹੇ ਸਾਨੂੰ ਪਾਣੀ-ਅੱਗ ਦੀ
ਏਅਰ ਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਏ ਚੈਕਿੰਗ ਆਮ
ਉਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਆਵੇ ਸ਼ਾਨ ਇਸ ਪੱਗ ਦੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਅਮੀਰ, ਸਰਕਾਰ ਗਰੀਬ!

ਹਰਜਾਪ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ

ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚਾ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹੋਏ ਦੋ ਸਾਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੇ ਗਿਰਗਿਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਰੂਪ ਬਦਲੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਰੂਪ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਤਾਲਮੇਲ ਨਹੀਂ, ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਦੌੜਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ। ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂ ਘੋਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਡਰਾਉਣੀ ਤਸਵੀਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ ਨਾਂਅ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਸਗੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਰੰਗਦਾਰ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜੋਸ਼, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਿਊਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਧੰਨ ਦੌਲਤ, ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਭਰਪੂਰ ਸੋਮੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਧਨ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਐਨਾ ਸ਼ਾਹੀ ਜੀਵਨ ਕਿਵੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹਨ? ਪੰਜਾਬੀ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਪੰਜਾਬ ਅੰਗੇਰਜ਼ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਵਧੀਆ ਆਰਥਿਕ ਸੋਮਿਆਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਮਨਪਸੰਦ ਅਰਾਮਦੇਹ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਗੁਜ਼ਾਰ ਸਕਦਾ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕੌਮ ਇੰਨੀ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਰਪੂਰ ਐਸ਼ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਧੰਨ-ਦੌਲਤ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਗਾਲ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ 58000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ 116 ਕਰੋੜ ਕੇਵਲ ਵਿਆਜ ਹੀ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਦੇਖੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਅੱਧਾ ਸਾਲ ਤਾਂ ਘਾਟੇ ਦਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਘਾਟੇ ਦਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਇਕ ਫੈਸ਼ਨ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਜਟ ਦੇ ਘਾਟੇ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਵੀ ਹਰ ਸਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਈਆਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਰਜ਼ੇ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਫੁਲ ਸਟਾਪ ਕਦੋਂ ਲੱਗੇਗਾ? ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਤੀਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਦੋਂ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਲ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕੁਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਵਸੋਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਖਪਤਕਾਰ ਹਨ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੁਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ 40 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਾਕੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ 3 ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਾਕੀ ਆਬਾਦੀ ਖਪਤਕਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ 30-40 ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਖਰਚ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦਾ 60-75 ਫੀਸਦੀ ਖਰਚ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਸਤਾਂ ਲਈ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਲੋਕ 80 ਫੀਸਦੀ ਆਮਦਨ ਆਪਣੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਟੈਕਸ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲੀ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਅਮੀਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਟੈਕਸ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦਫਤਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੈਟ ਟੈਕਸ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਟੈਕਸ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਵਸੂਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਵਰਤਦੀ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਘੱਟ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਇਕ ਇਹ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 25-30 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਖਤਰਾ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ। ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਨਵੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੰਮ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਲਾਉਣ ਦੀ ਸਟੇਜ ਉੱਤੇ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਕੁਝ ਅੱਧੇ-ਪਚੱਧੇ ਹੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਅੱਧੇ-ਪਚੱਧੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਜਾਂ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਟੈਕਸ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਖਰਚਾ ਹੀ ਵਧਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਟੈਕਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਗਰ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਤਹਿ ਹੋ ਸਕੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੋਈ ਮਕਾਨ ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਟੈਕਸ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਅੰਦਰ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਰੇਟ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਾਂ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਸੂਲੀ 5 ਫੀਸਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਖਾਨਾ ਨਿਕਾਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਸੀਵਰੇਜ਼) ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡਾ ਖਰਚ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਪੁਰਾਣੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸੀਵਰੇਜ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਇਕਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸਾਧਨ ਤੋਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਆਮਦਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਚੁੰਗੀ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਟੈਕਸ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ 3 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਹੀ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੁੰਗੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਾਲ 2007 ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਈ, ਜਿਸ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੋਰਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਸ਼ਟਾਮ ਡਿਊਟੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਟਰਾਂਸਫਰ ਲਈ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਿੱਧ ਹੋਈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੀ ਪਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਧੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਵਧੀ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਲਤ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤਾਂ ਵਧੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਨੇਕ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਆਣ ਖਲੋਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਕਰੀ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਠੇਕਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਟਰੀ ਸਿਸਟਮ ਰਾਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਨੀਲਾਮੀ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲੋਂ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਆਈ, ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲੀ ਵਿਚ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

ਸੂਬਾਈ ਟੈਕਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੇ ਟੈਕਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇਕ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਅਧੀਨ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਬੱਚਦੇ 27 ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਪੂਰਾ ਅਨੁਪਾਤ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਨੇ ਕਦੀ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਇਕ ਪੈਸੇ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਹਰ ਸਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਘਾਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਬਲਿਕ ਅਦਾਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਨੂੰ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਘਾਟਾ ਪਵੇ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਚਸਕਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਕਿਰਾਇਆ ਕੇਵਲ 10 ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਵਧਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਘਾਟੇ ਦੀ ਆਦਤ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਾ ਥੋਪੀਏ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਇਸ ਮੁਸੀਬਤ ਅੰਦਰ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹਿਣ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਦੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੌਮੀ ਦਰਪਣ

ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਤੀਰ ਹੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਕੋਲ

ਬ੍ਰਹਮ ਚੇਲਾਨੀ

ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ 26 ਤੋਂ 29 ਨਵੰਬਰ ਤਕ ਹੋਏ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ 9/11 ਵਾਂਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਅਤਿਵਾਦ 'ਤੇ ਹੁਣ ਸ਼ਾਇਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਬਰ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਸਾਫ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਥੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਫੌਜ ਦੁਆਰਾ ਪਰੋਸਿਆ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਜੰਜਾਲ ਅਣਛੂਹਿਆ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਟਰ ਸਰਵਿਸਿਸ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ.) ਅਤੇ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਵਰਗੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਿਚ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸਬੰਧ ਵੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਅਗਵਾਈ ਨੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਇਰਤਾ ਵਿਖਾਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਮੂਲ ਸਾਬਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਵੀ ਥੋੜੀ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਹਮਲੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਆਖਿਰਕਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਖੁਦ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਥੋਥੀਆਂ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਚੱਕਰ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਫ ਹਾਂ, ਸਾਡੀ ਅੰਦਰਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਪੂਰਣਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖੋਖਲਾ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਹਰ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਖਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੋਖਲੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਰੋਕੂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਦੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਉਲਝੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦਬਾਣ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

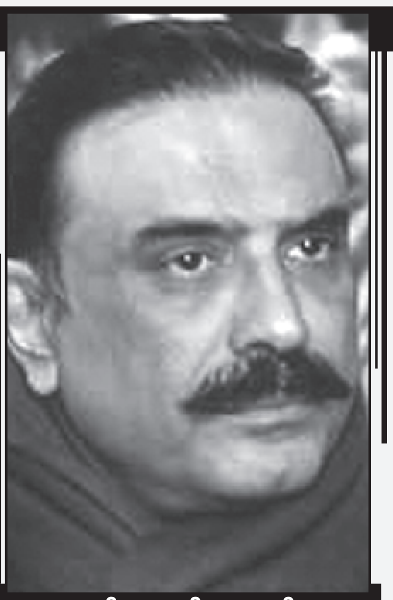

ਆਸਿਫ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਘੱਟਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਖ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਾਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੱਤੇ ਖੇਡੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਜਨਸੰਪਰਕ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਕਤਵਰ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਝਾਂਸੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇਕ ਫਾਈਲ ਇਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸੇ ਵਿਚ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਪੇਗੰਡਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਬਲੂਚੀ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਜੁਟਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਅ ਦੀ ਗੁਪਤ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਖਦੇੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਲੂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖਤਮ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕੇ।

ਦਰਅਸਲ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਬੇਹੱਦ ਨਿਮਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਤੋਂ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮਾਸਟਰ ਮਾਈਂਡਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲ ਇਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਸਟਰ ਮਾਈਂਡਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ 'ਭਾਰਤੀ ਇਨਸਾਫ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਤਕ ਲਿਆਇਆ ਜਾਵੇ।'

ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਰਾਰ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਜਕੀ ਉਰ-ਰਹਿਮਾਨ ਲਖਵੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਆਖਰਕਾਰ, ਲਸ਼ਕਰ ਤੇ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਅਤਿਵਾਦੀ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ।

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਦਕਿ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਾਫਿਜ਼ ਸਈਦ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਖਵੀ ਤੇ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਏ ਸੰਗਠਨ ਜਮਾਤ-ਉਦ-ਦਾਵਾ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਹੈ? ਪਰ ਲਸ਼ਕਰ ਤੇ ਜਮਾਤ-ਉਦ-ਦਾਵਾ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਨਾਮ ਨਾਲ ਫਿਰ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵਿਚ ਹਨ। ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਬਾਕੀ ਨੌਂ ਹਮਲਾਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਹੁਣ ਤਕ ਕਿਸੇ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਜਤਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਅਣਮੰਨੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਛੇ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਜੋ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਸੀ, ਕਿ ਜਿੰਦਾ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਇਕੋ ਇਕ ਅਤਿਵਾਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਇਸ ਹਾਮੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਗਵਾ ਕੇ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਈ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਛੋਟੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਜਦਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਇਸ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮੇਤ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਿਖਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਫੋਕੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਜ ਰੂਪ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੋ ਪੱਖੀ ਵਾਰਤਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਤਿਵਾਦ-ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਂਝੇ ਹੱਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਪਬੰਦੀ ਵੀ ਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡੀ ਬਿਮਾਰ ਅਗਵਾਈ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਗੁੱਸਾ ਜਤਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕਦਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ।

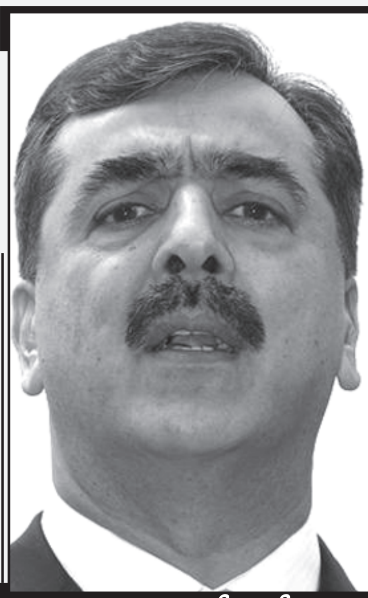

ਯੂਸਫ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ

ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਉਲਝਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਕਰੋ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਫੌਜੀ ਵਿਕਲਪ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ- 'ਸਾਰੇ ਵਿਕਲਪ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ।' ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਮਦਦਗਾਰ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਥੋਥੀ ਉਮੀਦ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਸੌਂਪੇ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਤੱਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇੰਨੀ ਅਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਟੀਮ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।

ਜੇਕਰ ਇਸ ਸੰਗਠਤ ਬਹੁਲਤਾਵਾਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਤਾਂਤਰਿਕ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅਕਸ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਤੋਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੀ ਸਤਿਅਮ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਭਾਰਤ ਅਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ?

-ਸ਼ਾਂਤਨੁ ਡੇ

ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਸਾਵਧਾਨੀਪੂਰਵਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਿਥਾਂ ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਇਕ ਕੰਫਰਟ ਜ਼ੋਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਤਾਬਕ ਸਤਿਅਮ ਦਾ ਮਹਾ ਘੋਟਾਲਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਅਪਵਾਦਜਨਕ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਉਪਜਿਆ ਹੈ। ਵਰਨਾ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬੇਦਾਗ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਿੰਤਤ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ। ਉਦਯੋਗ ਜਗਤ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਖੁਦ ਹੀ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਗਵਰਨੈਂਸ ਦੇ ਸਰਵਉੱਚ ਘਰਾਣਿਆਂ (ਮਾਨਕਾਂ) ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਿਥੇ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਜਗਤ ਨੂੰ ਸਤਿਅਮ ਦੀਆਂ ਅਵਿਵੇਕਪੂਰਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਥੇ ਇਹ ਵੀ ਉਨਾ ਹੀ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਗਵਾਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਰਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੈਤਿਕਾਤਾ ਦਾ ਸੰਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸਦਾਚਾਰ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਮੁੜ ਚਰਚਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਗੁਆਚ ਜਾਈਏ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਕਰਤਾ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ ਹੀ, ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਦੀ ਗੰਦਗੀ ਕੱਢਣ ਲਈ ਡੂੰਘਾਈ ਤੱਕ ਉਤਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਰਾਜੂ ਨੂੰ ਕਸੈਲੇ ਫਲ ਵਾਂਗ ਵੇਖਣਾ ਭੋਲਾਪਣ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ (ਜਿਹੜਾ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧਿਆ ਹੈ) ਹੁਣ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸਦਾਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਖੜੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਬਲਕਿ ਰਾਜਤੰਤਰ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਜੇਕਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੋਕਾਚਾਰ ਤੈਅ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੂਟ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਰੁਪਈਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਅਸੰਭਵ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਦਾ ਬਹੁਰੰਗੀ ਸਮੂਹ ਚੋਣ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਅਪੂਰਤੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੁਝ ਸਖ਼ਤ ਸਦਾਚਾਰੀ ਅਸੂਲਾਂ (ਮਾਨਕਾਂ) ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਰਹਿਣ-ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ, ਏਜੰਟਾਂ ਅਤੇ ਜਾਲਸਾਜ਼ਾਂ (ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ) ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਠੁਕਰਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਫਲਕ ਵਿਚ ਵੀ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ। ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੀਮਿਤ ਨਿਯਮਤ ਹੱਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਦਾਚਾਰੀ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਵਾਧਾ ਮਿਲੇ। ਆਖਰਕਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਗਵਰਨੈਂਸ ਦੇ ਉੱਚ ਅਸੂਲ (ਮਾਨਕ) ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਜਗਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਸਦਾਚਾਰੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ ਜਾਣ।

ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ 1990 ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਏ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਘੋਟਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸਦਾਚਾਰ ਦੀ ਉੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਤੇਜ਼ੀ ਫੜੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਜਨਤਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅੱਜ ਇਥੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪਬਲਿਕ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰੰਸੀ ਭੰਡਾਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਬੇਲ ਆਊਟ ਪੈਕੇਜ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਲੋਕ ਨਿਰੀਖਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਤੰਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਓਵਰਸਾਈਟ ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਫਿਰ ਕੋਈ ਸਤਿਅਮ ਮਹਾਂ ਘੋਟਾਲੇ ਵਰਗਾ ਮਾਮਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਕ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਦਾ ਭੰਵਰਜਾਲ ਹੈ। (ਜਿੰਦਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਸ ਵਾਟਰਹਾਊਸ ਕੂਪਰਜ਼ ਸਤਿਅਮ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅੰਤਰਿਕ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਦੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ) ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਮਿਲੀ-ਭੁਗਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਚਾਰਟਰਡ ਐਕਾਊਂਟਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਆਈ.ਸੀ.ਏ.ਆਈ.) ਵਰਗੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਆਡੀਟਰਾਂ ਦੇ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਮਹਾਲੇਖਾ ਪਰਿਖਕ ਦਫਤਰ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਲੋਕ ਲੇਖਕਾਰ ਮਾਹਿਰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਆਡਿਟ ਫਰਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਈ.ਸੀ.ਏ.ਆਈ. ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਤਾਲਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇ। ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਜਗਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਥੇ ਲਾਲਚੀ, ਪਰਜੀਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਬਣੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੁਗਤ ਲੜਾ ਲੈਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਤਿਅਮ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਇੰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਕੀ ਸਤਿਅਮ ਦਾ ਇਨਾ ਵਜ਼ਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਡੂੰਘੀ ਸੱਟ ਵੱਜੇਗੀ? ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਏਨਰੋਨ ਅਤੇ ਐਂਡਰਸਨ ਬਗੈਰ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਅਸੀਂ ਸਤਿਅਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਸ ਵਾਟਰਹਾਊਸ ਕੂਪਰਜ਼ ਦੇ ਬਗੈਰ ਰਹਿਣ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਸਕਦੇ? ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਨਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਮਲੇ ਦਾ ਹਾਲੇ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰੋ। ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਸ਼ੇਅਰ ਧਾਰਕਾਂ ਲਈ ਇਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਹੱਲਾਂ 'ਤੇ ਸੋਚ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਇਸ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਸਤਿਅਮ ਬਰਾਂਡ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵੀ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਜਗਤ ਨੂੰ ਫਾਇਦੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰਾਈਸ ਵਾਟਰਹਾਊਸ ਕੂਪਰਜ਼ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਸਤਿਅਮ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੱਚ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚੀਏ ਤਾਂ ਵਧੀਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਜਗਤ ਦੀ ਬਰਾਂਡ ਵੈਲਿਊ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਗਿਲੇ-ਸ਼ਿਕਵੇ

ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ ਜੈਸੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਨਾਲ!

ਲਿਖਤੁਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਕਲੀਨਿਕ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਸਾਂ। ਦੋ-ਚਾਰ ਕੁ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਥੇ ਬੱਬਰ ਮਜਾਰਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਜੋ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਆਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਬੈਠਿਆਂ ਹੀ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਘਰੋਂ ਉਸ ਦਾ ਲੜਕਾ ਵੀ ਕਲੀਨਿਕ 'ਚ ਆ ਬੈਠਾ, ਜੋ ਨਵਾਂ ਨਵਾਂ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਦਾ ਕੋਰਸ ਕਰਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਪਲ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਤਰਾਸ਼ੀ ਹੋਈ ਦਾਹੜੀ ਵਲ ਦੇਖ ਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਲੰਬੀ ਦਾੜ੍ਹੀ 'ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਬਾਪ ਨੂੰ ਆਖਣ ਲੱਗਾ-

"ਬਈ ਡਾਕਟਰਾ, ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ 'ਵੱਡਾ ਡਾਕਟਰ' ਤਾਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੈ, ਪਰ ਸਿੱਖੀ ਦਾ 'ਊੜਾ-ਐੜਾ' ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਇਹਨੂੰ!"

"ਕਾਕਾ ਦੇਹ ਜਵਾਬ ਹੁਣ!" ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਮਿਲਾਉਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ। ਮੁੰਡਾ ਮਲਕ ਦੇ ਕੇ ਉੱਠਿਆ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਗੋਡਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ- "ਬਾਬਾ ਜੀ, ਇਹ ਗਲਤੀ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ!" ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਕਲੀਨਿਕ 'ਚ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਨਾਲ ਹੱਥ ਵਟਾਉਣ ਜਾ ਲੱਗਿਆ। ਖ਼ੈਰ, ਇਹ ਲੜਕਾ ਸਾਬਤ-ਸੂਰਤ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਰੁਤਬੇ ਵਾਲਾ ਅਫਸਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਸਾਲ ਵਧ ਬੀਤ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਯਾਦ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਲੜਕੇ ਨੇ ਤਾਂ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਹੀ ਲਈ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਦੀ ਬੇਟੀ ਬੀਬੀ ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ ਨੇ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 'ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਉੜੇ ਐੜੇ' ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੈਲੰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ! ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੇ ਹੋਏ ਇਸ ਕੇਸ ਬਾਬਤ, ਜੇ ਲੰਬੀ ਚੌੜੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਥਾਂ ਦੋ-ਹਰਫੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦੈ, ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ, ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਰਾਖਵੇਂ ਕੋਟੇ ਵਿਚ ਉਕਤ ਬੀਬਾ ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ ਨੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ 'ਸਿੱਖ ਕੋਟੇ' ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਧਰ ਬੀਬੀ ਜੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵਾਲ ਕੱਟੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ 'ਪੱਕੀ ਸਿੱਖ' ਹੈ। ਵਾਲ ਕੱਟਿਆਂ ਕੱਟਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣਾ 'ਸਿੱਖ ਹੱਕ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾ ਪਹੁੰਚੀ।

ਇਸ ਅਹਿਮ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ, ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 'ਕਾਰਨਾਮੇ' ਦੀ। ਹਥਲੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਸਿੱਖ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਧਰਮ-ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਨ ਦੀ ਕੁ-ਰੁਚੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁਸਤਾਖੀ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਮੀਡੀਏ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਮੂਲ-ਮੁੱਦਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਬੀ ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਲ ਕੱਟੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 'ਸਿੱਖ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜਾ ਦਾਅਵਾ ਇਹ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਬੀਬੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਉਸ ਇਕੱਲੀ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਹੂਣੇ ਹੋਰ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸੱਜਣ ਕਈ ਵਾਰ ਬਹਿਸ-ਮੁਬਾਹਿਸਾ ਕਰਦੇ ਸੁਣੀਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਉਹ 'ਸਿੱਖ' ਨੇ। ਅਕਸਰ ਉਹ ਆਪੋ ਲਏ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਧਰੋਂ-ਉਧਰੋਂ ਸੁਣੀਆਂ-ਸੁਣਾਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ-ਵਿਹੂਣੇ ਵੀਰਾਂ-ਭੈਣਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਐਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕੇਸ ਕਟਾਉਣ ਨੂੰ, ਆਪਣੀ ਕਿਸੇ ਕਥਿਤ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਰੇਆਮ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਬਿਆਨਦੇ ਹਨ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ, ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ ਵਾਂਗ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਸ਼ਾਹ-ਰਗ ਦੇ ਸਮਾਨ ਇਸ ਪੰਜ ਕਕਾਰੀ ਰਹਿਤ-ਬਹਿਤ ਉੱਤੇ ਮੀਰ ਮੰਨੂੰ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਇਹ ਮੰਦ-ਭਾਗੀ ਸਥਿਤੀ, ਕੀ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ? ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਜਿਹੜੀ 'ਕੁਸੈਲੀ ਫਸਲ' ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੱਕੀ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਬੀਜ ਸਾਡੀ ਕੌਮੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨੇ ਬੀਜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਵਕਤ ਦੇ ਨਿਰਦਈ ਥਪੇੜਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆ ਧੱਕਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਤਾ ਭਾਗੋ ਤੇ ਬੀਬੀ ਹਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਵਾਰਸ ਬਣਨਾ ਸੀ, ਉਹ ਅੱਜ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਰਟਾਂ-ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿਚ ਘੜੀਸ ਲੈ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਉਹ, ਇਹ 'ਕੁਲੱਛਣੀ ਮੰਗ' ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਖ ਹੀ ਮੰਨੋ।

ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਜਦ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਲੋਂ ਦਾਹੜੀ ਤ੍ਰਾਸ਼ਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ਼ ਵਿਰਲਾ ਵਿਰਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਬੁਲਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਛਾਂਗ ਛੰਗਾਈ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਹੁਣ ਟੀ.ਵੀ. ਕਲਚਰ ਦੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ, ਲੰਬੀਆਂ ਗੁੱਤਾਂ, ਫੱਬਵੇਂ ਜੂੜੇ, ਸਾਬਤ ਭਰਵੱਟੇ ਕਿਤੇ ਅਲੋਪ ਹੀ ਹੋ ਗਏ ਨੇ। ਸਿਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਰੂਪ 'ਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ, ਸਾਊ-ਸ਼ਰੀਫ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨੀ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਮੋੜ ਮੋੜ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਬਿਊਟੀ ਪਾਰਲਰਾਂ ਦੇ ਅੱਡਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨਾਰੀ ਦਾ ਜਲੂਸ ਕੱਢ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਐ। ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ 'ਸੁੰਦਰਤਾ-ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ' ਨੇ ਬਲਦੀ ਉੱਤੇ ਤੇਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਨ 1938 ਵਿਚ ਅੱਲਾ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਰ ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਨੇ ਮਾਡਰਨ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ 'ਖੁਸ਼ਕ ਸਿੱਖਿਆ' ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ-

ਗਲਾ ਤੋ ਘੋਂਟ ਦੀਆਂ ਹੈ
ਅਹਿਲੇ-ਮਦਰੱਸਾ ਨੇ ਤਿਰਾ;
ਆਏ ਆਵਾਜ਼ ਕਹਾਂ ਸੇ,
ਲਾ-ਇਲਾ-ਇੱਲ-ਲਿਲਾਹ?

ਇਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ 'ਬੈਂਸ' ਇੰਜ ਆਖਦਾ ਹੈ;

ਮਾਪੇ ਖੁਸ਼ ਨੇ ਕਲ੍ਹ ਦੇ ਵਾਰਿਸ
ਪੜ੍ਹਦੇ ਖੂਬ ਤਰਾਂ,
ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ
ਭਰਦੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ।
ਮਾਤਾ ਭਾਗੋ, ਮਦਰ ਟਰੇਸਾ
ਦੀ ਕੀ ਸ਼ਾਖ਼ ਤੁਰੇ,
ਜੱਗ ਟਕਸਾਲੇ 'ਉਰਵਸ਼ੀਆਂ' ਤੇ
ਜਾਂ ਫਿਰ 'ਮਾਧੁਰੀਆਂ'!

ਮੂੰਹ-ਜ਼ੋਰ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪਦਾਰਥਵਾਦ ਦੀ ਚਕਾਚੌਂਧ, ਫੈਸ਼ਨ ਤੇ ਗਲੈਮਰ ਦੀਆਂ ਹਨੇਰੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਾ-ਧਾਪੀ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨਾਰੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਝੰਬਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਬਾਪ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਾਰ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਵੀ ਹਾਂ। ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਖਿਮਾਂ ਸਹਿਤ ਅੱਗੇ ਲਿਖਣ ਜਾ ਰਿਹਾਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕੌੜੀ ਲੱਗੇ, ਪਰ ਸੱਚਾਈ ਤਾਂ ਸੱਚਾਈ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਦੇਖੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਤੁਰੇ ਹੋਣਗੇ, ਨਾਲ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਪਟੇ ਕੀਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਜੂੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਬੱਚੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਕੇਸ ਕੱਟੇ ਹੋਏ। ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ 'ਛੋਟ' ਕਿਹਨੇ ਦੇ ਦਿੱਤੀ? ਮਾਂ ਬਾਪ, ਟੀਚਰ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਨੇਤਾ (ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਈ ਛੱਡੋ) ਕੌਮ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਵਾਲੀ ਪਨੀਰੀ ਦੇ ਸਿਰਜਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਪੁੱਛੇ,

ਮਾਲੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪੁੱਛੇ,
ਕਿਉਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ 'ਨਦੀਨਾਂ' ਉਗੀਆਂ?

ਅਗਾਂਹ ਦੀ ਗੱਲ, ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੌਮੀ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਹੇਠੀ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਮ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਉਪਜੀ ਇਕ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਣ ਲੱਗਿਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਇਸਲਾਮਿਕ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਆਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ, ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਕਸਰ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਮਜ਼੍ਹਬ ਵਿਚ 'ਮਕਰੂਹ' (ਮਨ੍ਹਾਂ) ਹੈ, ਜਾਂ ਫਲਾਣੀ ਰਸਮ ਦੀ ਇਸਲਾਮ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਲੇਖਕ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧ ਉਮਰ ਨੂੰ ਢੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਭੈਣ ਦੀ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਪਈ, ਕਿ ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਜਾਂ 'ਕਰਵਾ ਅੱਠ' ਦੇ ਵਰਤ, ਜੈ ਮਾਲਾ ਪਾਉਣੀ, ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ, ਕਥਿਤ ਸਿਆਣਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਾਂ ਪੁਆਉਣੀਆਂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੇ ਹੋਏ ਤਬੀਤ ਲੈਣ ਦੀ ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਖ਼ਤ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਮਾਈਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਦਸ਼ਾ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਕਿ ਅਖੌਤੀ ਕਾਲੇ ਇਲਮ ਦਾ ਧੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਬਾਬੇ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਏ. ਨੇ ਇੰਕਸ਼ਾਫ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਾਵਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਜਨਾਨੀਆਂ ਦੇ 'ਸਾਧ' ਕਦੇ ਭੁੱਖੇ ਨਹੀਂ ਮਰਦੇ।

ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ 'ਸਿਫਤ' ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਲਉ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ-ਸਦਾਚਾਰ ਨੂੰ ਪਿੱਠ ਦੇ ਕੇ, ਫਿਲਮੀ ਕਲਚਰ ਦੀ ਰੀਸੋ ਰੀਸੀ ਬੜੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਅਪਣਾ ਲਈ ਹੈ। ਉਹ ਹੈ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਮੌਕੇ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼।

ਸਿੱਖ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂ ਸੈਂਕੜੇ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾਏ ਹੋਣਗੇ। ਭਰ-ਸਿਆਲ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਮੌਕੇ ਸਿੱਖ ਮਰਦਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਭਾਰੇ ਭਾਰੇ ਗਰਮ ਕੱਪੜੇ -ਕੋਟ, ਜੈਕਟਾਂ, ਕੋਟੀਆਂ ਜਾਂ ਸਵੈਟਰ ਆਦਿ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਗਹਿਰੀ ਧੁੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਅੱਧੀਆਂ ਬਾਹਾਂ (ਹੁਣ ਬਿਨਾਂ ਬਾਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ) ਵਾਲੇ ਜੰਪਰ ਪਹਿਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਰੀਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ 'ਨੁਮਾਇਸ਼' ਕਰਕੇ ਉਹ ਕੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ 'ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ' ਉੱਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਖਾਨਦਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਹਨ? ਕੀ 'ਸਿੱਖ ਪਹਿਚਾਣ' (ਸਿੱਖ ਆਈਡੈਂਟਟੀ) ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਇਕੱਲੇ ਸਿੱਖ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ? ਬੀਬੀਆਂ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ?

ਇਕ ਹੋਰ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਛਤਾਪਣ ਹੈ, ਜੋ ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਈਂ ਸਾਬਤ-ਸੂਰਤ ਦਸਤਾਰ ਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਮਰਦ, ਉੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ ਤੇ ਫਿਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਜੰਮਪਲ ਸ. ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ) ਐਮ.ਪੀ. ਬਣੇ।

ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਦਸਤਾਰ ਧਾਰੀ ਸਾਬਤ-ਸੂਰਤ ਸ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਬਖਸ਼ੀ' ਨੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਐਮ.ਪੀ. ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਬਖਸ਼ਿਆ 'ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ' ਦਾ ਜੈਕਾਰਾ ਗਜਾਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ (ਜੇ ਮੈਂ ਭੁੱਲਦਾ ਨਾ ਹੋਵਾਂ ਤਾਂ) ਐਸੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ 'ਬਲੀ' ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਵਿਚੋਂ 'ਕੌਰ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਦੇਸ ਨਿਕਾਲਾ' ਦੇ ਕੇ ਮਾਡਰਨ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਨੇ। ਕੀ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀਆਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦਾ ਤਸੱਵਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਸ ਨੂੰ 'ਸੋਹਣੇ ਨੱਕ ਜਿਨ ਲੰਮੜੇ ਵਾਲਾ' ਆਖਿਆ ਹੈ। ਭਾਵ ਕਿ ਸੋਹਣੇ ਨੱਕ ਅਤੇ ਲੰਮੇ ਕੇਸਾਂ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ! ਪਰ ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਜਾਏ 'ਚੈਨਲ ਕਲਚਰ' ਦਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ 'ਸਿੱਖਿਆ' ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖ ਔਰਤ ਨੇ ਐਸੀ ਬੇ-ਕਿਰਕ ਹੋ ਕੇ ਕੈਂਚੀ ਫੜੀ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਨੰਨ੍ਹੇ-ਮੁੰਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜੂੜੀਆਂ ਤੱਕ ਜਾ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਬਾਜ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਬਖਸ਼ੇ ਕਕਾਰ ਭੁੱਲ ਗਏ, ਕੁਲਹਿਣੀ ਕੈਂਚੀ ਚੇਤੇ ਰਹਿ ਗਈ।

ਆਪਣੇ ਇਕ ਜਾਣੂ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਹੜੀ ਕੇਸ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੇ ਵਲ ਤੱਕਦਿਆਂ ਮੈਂ ਪੁੱਛ ਬੈਠਾ ਕਿ ਕਾਕੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ? ਮੇਰਾ ਸਵਾਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਇਕ ਦਮ ਛਾਊਂ-ਮਾਊਂ ਜਿਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਭੈੜੀ ਗੱਲ ਪੁੱਛ ਲਈ ਹੋਵੇ। ਮੁੰਡਾ ਵੀ ਨੀਵੀਂ ਜਿਹੀ ਪਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਉੱਠ ਖੜਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਪਾਸੇ ਲਿਜਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰਦੀ ਹੈ, ਅੱਗਿਉਂ ਕੁੜੀਆਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿ ਕਲੀਨ ਸ਼ੇਵ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਈ ਕਹਿੰਦੇ-ਕਹਾਉਂਦੇ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਮੂੰਹੋਂ ਏਹੀ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ, ਅੱਕੇ ਥੱਕੇ ਮਾਪੇ ਹੁਣ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਏ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਇੱਥੇ ਸਾਡੇ ਲਾਗੇ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ-ਕਰਦਿਆਂ, ਇਕ ਕਲੀਨ ਸ਼ੇਵ ਲੜਕਾ, ਸਰਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਹਦਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਚਿਹਰਾ ਮੋਹਰਾ ਦੇਖ ਕੇ, ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੀ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਹੌਕਾ ਭਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦੀ- "ਸਾਡੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਆ ਗਈ, ਇਹਦੀ ਵਹੁਟੀ ਦੌੜ ਗਈ!"

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ, ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ 'ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ' ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ, ਕਲੀਨ ਸ਼ੇਵ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਸਿੱਖ ਸੋਚਣੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਗੋਡਿਆਂ 'ਚ ਮੂੰਹ ਦਿੰਦੇ ਈ ਹੋਣਗੇ? ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਮੋਹਰੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਂਦਿਆਂ, ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਏਹੀ ਰਾਹ ਫੜ ਲਿਐ ਕਿ ਅਨੰਦ-ਕਾਰਜ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਨਾਲ ਮੈਚ ਕਰਦੀ ਪੱਗ, ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਇੰਚ ਇੰਚ ਦਾੜ੍ਹੀ ਪਰ ਫੇਰਿਆਂ ਬਾਅਦ ਝੱਟਪੱਟ ਪੱਗ ਅਤੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਉਡੰਤਰ!

ਪਰਦੇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਲਉ। ਮੇਰਾ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਬੈਠੇ ਦਾ ਇਕ ਰਾਤ, ਬਾਰਾਂ-ਇਕ ਵਜੇ ਫੋਨ ਖੜਕਿਆ। ਇਕ ਸਿੱਖ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਫੋਨ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ 'ਸੁੱਖ ਤਾਂ ਹੈ?' ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਹ ਬੜੇ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਮੂਡ 'ਚ ਬੋਲਿਆ- "ਯਾਰਾ, ਬਹੁਤ ਚਿਰਾਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਇਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸਿੱਖ ਗਭਰੂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ!....ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹੁਣੇ ਹੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਾਂ!" ਪਿੱਛੇ ਵਾਜਾ ਵੱਜਦਾ ਸੁਣਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਹ ਬੱਬਰ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਟ੍ਰਸਟ ਦੌਲਤਪੁਰ (ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ) ਦੇ ਬਾਨੀ ਕਮਾਂਡਰ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਥਾਂਦੀ (ਸਾਥੀ ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ) ਦੀ ਪੋਤਰੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ...ਇਹ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ ਮੇਰੀ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ-ਧਿਆਣੀਆਂ ਦਾ!!

ਮੈਨੂੰ ਪੱਕਾ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਨੁਕਤਾਚੀਨ ਵੀਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਕਸੂਰ ਕੱਢਿਆ ਹੈ, ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਦੂਜਾ-ਮੈਂ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਹਾਂ, ਜੋ ਅੱਜ ਦੇ 'ਨਵੇਂ ਜ਼ਮਾਨੇ' ਵਿਚ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਤੀਜਾ ਕਈ ਸੱਜਣ, ਕੇਸ ਧਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਪੁੱਠੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ 'ਕਿੱਸੇ' ਸੁਣਾ ਕੇ ਕੇਸ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਨੂੰ ਛੁਟਿਔਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੇਖ ਭੈਣ ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਸਿੱਖ 'ਕਾਕਿਆਂ' ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਲਿਖਣੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਏਦੂੰ ਵੱਡਾ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦੈ। ਕੱਟੜਵਾਦ ਵਾਰੇ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਆਮ ਰਵਾਇਤਾਂ-ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕੱਟੜਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਸਿੱਖ ਫਲਸਫੇ ਵਿਚ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਬੜਾ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸੰਨ 1699 ਵਿਚ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਹੋਈ, ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਂ, ਖਾਲਸਾ ਗੜ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗੜ੍ਹ ਕੜਾ ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ 'ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ' ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ 'ਭੁੱਲੜ ਕੇਸਧਾਰੀਆਂ' ਦੇ ਔਗੁਣ ਗਿਣਦਿਆਂ, ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਮਹਾਨ ਫਲਸਫੇ ਉੱਤੇ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੋ, ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਬੀਬੀ ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ, ਸਿੱਖ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਸਥਿਤ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੱਖ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਵਿਖੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਖੋਪੜੀ ਲਾਹੁਣ ਵਾਲੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਲੈਂਦੀ....ਚਰਖੜੀਆਂ 'ਤੇ ਰੂੰ ਵਾਂਗ ਪਿੰਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਭਾਈ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਵਲ ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਲੈਂਦੀ... ਸਤਿਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਖੜ੍ਹੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਵਾਹ ਰਹੇ ਬਾਜ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਮਾਹੀ ਪਾਸੋਂ, ਵਿਚ ਅੜੇ ਹੋਏ ਪਵਿੱਤਰ ਕੇਸਾਂ ਸਮੇਤ ਕੰਘਾ ਮੰਗ ਰਹੇ ਪੀਰ ਬੁੱਧੂ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਤੱਕ ਲੈਂਦੀ... ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਜਿਹਾ ਪਤੀ ਗੁਆ ਕੇ, ਰਾਜ ਭਾਗ ਖੁਹਾ ਕੇ, ਚਿਨਾਰ ਦੇ ਕਿਲੇ 'ਚੋਂ ਮੰਗਤੀ ਬਣ ਕੇ ਨਿੱਕਲਣ ਸਮੇਂ ਵੀ ਹਉਕਾ ਨਾ ਭਰਨ ਵਾਲੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂ ਨੂੰ, ਆਪਣੇ ਕਲੀਨ-ਸ਼ੇਵ ਹੋਏ ਪੁੱਤ ਕੰਵਰ ਦਲੀਪ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰ ਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰਦੀ ਦੇਖ ਲੈਂਦੀ... ਅਰਦਾਸ ਵਿਚਲੇ 'ਕੇਸ ਦਾਨ' ਅਤੇ 'ਕੇਸਾਂ-ਸਵਾਸਾਂ' ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਲੈਂਦੀ... ਜਾਂ ਫਿਰ ਨੰਦ ਲਾਲ 'ਗੋਯਾ' ਦੀਆਂ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲੈਂਦੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 'ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਊੜਾ-ਐੜਾ' ਵੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵੀ ਗਿਆਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ;

ਦੀਨ ਦੁਨੀਆਂ ਦਰ-ਕਮੰਦੇ ਆਂ-ਪਰੀ ਰੁਖ਼ਸਾਰੇਮਾ।
ਹਰ ਦੋ ਆਲਮ ਕੀਮਤੇ ਯੱਕ-ਤਾਰ ਮੂਏ ਯਾਰ ਮਾ।

ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਨਾਂ

ਸੁਣ ਏਸ ਦੇਸ਼ ਦਿਆ ਹਾਕਮਾ,
ਮਹੀਨਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਪੋਹ।
ਨਾ ਚੰਦ ਪਕਾਵੇ ਰੋਟੀਆਂ,
ਨਾ ਤਾਰਾ ਕਰੇ ਰਸੋ।
ਕੁੱਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ,
ਤੇਰੇ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਅ।
ਝੱਖੜ ਝੁੱਲ ਲੇਅ-ਆਫ਼ ਦਾ,
ਗਿਆ ਮਨ ਦਾ ਚੈਨ ਗਵਾ।
ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਅੱਧ ਵਿਚ ਟੁੱਟੀਆਂ,
ਘਰ ਬੈਂਕਾਂ ਲਏ ਰਖਾ।
ਅਸੀਂ ਕਰਦੇ ਜਿਹਦਾ ਮਾਣ ਸੀ,
ਉਹ ਕਰੈਡਿਟ ਲਿਆ ਗਵਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਗਹਿਣੇ ਧਰਿਆ,
ਪੱਲੇ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਕੱਖ।
ਰਿਜਕ ਵਿਹੂਣੇ ਪੁੱਤ ਤੱਕ,
ਉਹ ਮਾਪੇ ਝੂਰਨ ਵੱਖ।
ਉਪਰੋਂ ਨਿਰਮੋਹੀ ਦੈਂਤ ਵੀ,
ਖਿੜ੍ਹ-ਖਿੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹੱਸ।
ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰ ਕਰ,
ਦੇਹ ਕੁੰਦਨ ਲਈ ਗਵਾ।
ਸਾਥੋਂ ਚੁੱਕ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੋਹਣਿਆ,
ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦਾ ਭਾਅ।
ਹੈ ਤੋੜ ਗਈ ਇਹ ਲੱਕ ਤੋਂ,
ਐਸੀ ਲੱਗੀ ਢਾਹ।
ਦੋ ਪੁੜਾਂ ਵਿਚ ਪਿਸ ਰਹੀ,
ਤੱਕ ਲੈ ਸਾਡੀ ਜਾਨ।
ਇਹਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ,
ਤੂੰ ਲੱਭ ਲਵੀਂ ਕੋਈ ਸਾਮਾਨ।
ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਭਰ ਦੇਈਂ,
ਮੁੜ ਤੂੰ ਨਵਾਂ ਵਿਮਾਨ।
ਸਾਡੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਕੋਠੇ ਫਿਕਰ ਦੇ,
ਮਾਰ ਰਹੇ ਕੋਹ-ਕੋਹ।
ਜਿਹੜੀ ਚਾਨਣ ਖੋਤੇ ਜੱਗ 'ਤੇ,
ਤੂੰ ਨਵੀਂ ਫੁਟਾਵੀਂ ਪਹੁ।
ਅਸੀਂ ਮਿਲ ਦੁਆਵਾਂ ਕਰੀਏ,
ਤੂੰ ਜੀਊਂਦਾ-ਵੱਸਦਾ ਰਹੁ।

-ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ

ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ

ਸਾਧੂ ਬਿਨਿੰਗ

ਨਵੰਬਰ 5 ਦੀ ਸਵੇਰ, 2008
ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਤੇਰਾ ਗੀਤ :
'ਹਾਂ! ਅਸੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ'
ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਨੇ ਸੁਣਿਆਂ
ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਤੇਰੇ ਨਾਲ
ਕਰੋੜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਅਰਬਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ
ਤੇਰੇ ਗੀਤ ਦੇ ਬੋਲ ਦੁਹਰਾਏ
ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ 'ਚ ਜੁੜੇ
ਜੈਕੀ ਜੈਕਸਨ, ਓਪਰਾ ਤੇ ਹੋਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੇ
ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹੋ ਹੰਝੂ ਵਹਾਏ
ਉਹ ਹੰਝੂ ਅੱਗ ਦਾ ਦਰਿਆ ਸਨ
ਜੋ ਕੁੰਤਾ ਕਿੰਤੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਅਸਲੀ ਸਨ ਉਹ ਹੰਝੂ
ਤੇਰੇ ਗੀਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤੇਰੇ ਬੋਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਆਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਕੇ
ਮੈਂ ਵੀ ਤੇਰੇ ਗੀਤ ਨਾਲ ਤੁਰਿਆ
ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਲੱਗਿਆ : ਹਾਂ ਸੱਚ ਮੁੱਚ
ਇਕ ਸਫਰ ਤੈਅ ਹੋਇਆ ਹੈ
ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਲ ਸੀ ਉਹ
ਜੋ ਨਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ-ਉਸ ਪਲ ਹੋਇਆ

ਪਰ ਦੋਸਤਾ
ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਿਆ ਹਾਂ
ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ
ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਬੜਾ ਸੰਗੀਤ ਹੈ :
'ਹਾਂ! ਅਸੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ'
ਪਰ ਤੇਰਾ ਗੀਤ ਸਿਰਫ ਗੀਤ ਹੈ
ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਬਹੁਤੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਾਏਗਾ
ਅੱਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੇ ਰਾਤ ਵਾਲੇ ਗਾਇਕਾਂ 'ਚੋਂ
ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਨਿੱਤ ਕਿਰਦਾ ਹੀ ਜਾਏਗਾ

ਆਪਣੀਆਂ ਦੋਹਰੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕਰੇਂਗਾਂ ਤੂੰ?
ਤੇਰੀ ਮਰੀ ਨਾਨੀ ਮੈਡਲਿਨ ਡਨਹੈਮ ਦਾ ਗ਼ਮ ਹੈ
ਜਿਸ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਪਾਲਿਆ
ਉਹ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਿੱਤਾ
ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਤੂੰ ਜੇਤੂ ਹੋਇਆਂ ਏਂ
ਤੇ ਕੀਨੀਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਨਿਆਨਗੋਮਾ ਕੋਗਲੋ 'ਚ
ਨੱਚਦੀ ਦਾਦੀ ਸਾਰਾ ਹੁਸੈਨ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ
ਬੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਲਾਈਆਂ ਹਨ-ਤੇਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇਰੇ ਤੋਂ

ਜਿਸ ਚਿੱਟੇ ਘਰ 'ਚ ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ
ਤੇ ਉਹਦੇ ਨਵੇਂ ਕੁੱਤੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਚੱਲਿਆ ਏਂ
ਉਹਦੇ ਦਸਤੂਰ ਮੁਤਾਬਕ ਰਹੇਂਗਾ ਤੂੰ
ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਇਸ ਚਿੱਟੇ ਘਰ ਦਾ
ਰੰਗ ਬਦਲ ਨਈਂ ਹੋਣਾ-ਢੰਗ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ
ਤੂੰ ਇਸ ਘਰ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਏਂ
ਪਰ ਇਹ ਘਰ ਤੇਰਾ ਕਦੇ ਨਈਂ ਹੋਣਾ
ਇਹ ਘਰ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੇ ਮੁੜ੍ਹਕੇ ਨਾਲ ਉਸਰਿਆ ਸੀ
ਇਹ ਘਰ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੇ ਮੁੜ੍ਹਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਹੈ
ਕਦੇ ਗੁਲਾਮ ਏਥੇ ਲਿਆਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ
ਹੁਣ ਇਹ ਘਰ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ-ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਚਲੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਤੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ
ਇਹਨੇ ਸਵਾ ਸੌ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ-ਫੌਜਾਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਨੇ
ਕੀ ਹੁਣ ਤੂੰ ਫੌਜੀਆਂ ਤੋਂ ਰਫਲਾਂ ਲੈ ਕੇ-
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਫੜਾ ਦਏਂਗਾ?
ਤੂੰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ-
ਵੱਡੇ ਸਾਮਰਾਜ ਮੁਲਕ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਏਂ
ਤੈਨੂੰ ਸਰਦਾਰੀ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਏ
ਤੇ ਤੂੰ ਸਰਦਾਰੀ ਹੀ ਕਰੇਂਗਾ
ਹੋਰ ਕੁਝ ਤੂੰ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ
ਤੇਰਾ ਕੰਮ ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਜਾਂਦੇ-
ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਹੈ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਹੈ-
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨੀ ਨਹੀਂ
ਤੇਰਾ ਕੰਮ ਤੇਲ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ-
ਇਸਰਾਈਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨਾ ਹੈ
ਇਹ ਛੱਡ ਕੇ ਹੁਣ ਤੂੰ-
ਬੇਕਸੂਰ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਲੱਖਾਂ ਅਫ਼ਰੀਕਣਾਂ ਦੇ
ਜਾਨ ਮਾਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਂਗਾ
ਤੇਰੇ ਚਿੱਟੇ ਘਰ ਦਾ ਇਹੀ ਦਸਤੂਰ ਹੈ
ਜੋ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ
ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ

ਪਰ ਦੋਸਤਾ! ਤੂੰ ਬੇਫਿਕਰ ਰਹਿ
ਤੇਰੇ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਕੋਈ ਨਈਂ ਆਏਗਾ
ਜਿਸ ਆਰਥਿਕ ਨਜ਼ਾਮ ਨੇ-
ਤੇਰੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ
ਅਜੇ ਤਕ ਉਸ ਦਾ ਖਾਸਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ
ਤੂੰ ਕਦੇ ਉਸ 'ਤੇ ਉਂਗਲੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ
ਤੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ-ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇਹ ਨਿਜ਼ਾਮ
ਤੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਵਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ
ਬਰਾਬਰਤਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ
ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ
ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਟੁੱਟੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਂਕਾਂ
ਕਿਸੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਾਮੇ ਦਾ-ਘਰ ਨਈਂ ਖੋਹਣਗੀਆਂ
ਤੂੰ ਤਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਬਚਾਵੇਂਗਾ
ਤੇ ਮਧਵਰਗ ਲਈ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ-
ਕੁਝ ਟੈਕਸ ਛੋਟਾਂ ਦਾ
ਇਰਾਕ 'ਚੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ
ਤੂੰ ਕੁਝ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਢੇਂਗਾ
ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਖਰਚਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਰਿਹੈ
ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ
ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਨੇਡੇ ਨੂੰ ਬਹਾਵੇਂਗਾ
ਇਰਾਨ, ਕੋਰੀਆ, ਵੈਨਜ਼ੁਏਲਾ ਜਾਂ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਕੋਈ
ਤੇਰੀ ਸਰਦਾਰੀ ਤੋਂ ਆਕੀ ਹੋਵੇਗਾ
ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਤੂੰ ਸਰਦਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਆਵੇਂਗਾ
ਬੁਸ਼ ਵੀ ਏਦਾਂ ਹੀ ਕਰਦਾ ਸੀ-
ਮਕੈਨ ਨੇ ਵੀ ਏਦਾਂ ਈ ਕਰਨੀ ਸੀ
ਤੇ ਤੂੰ ਵੀ ਏਦਾਂ ਈ ਕਰੇਂਗਾ
ਰਾਤੀਂ ਤੇਰੇ ਭਾਸ਼ਣ 'ਚ ਕਹੀ ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਨੇ
ਮੇਰੇ ਲਈ ਤਾਂ-
ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਰਹਿਣ ਈ ਨਈਂ ਦਿੱਤੀ
ਤੂੰ ਆਖਿਆ ; ਗੌਡ ਬਲੈੱਸ! ਗੌਡ ਬਲੈੱਸ ਅਮੈਰਿਕਾ
ਭਲਾ ਬੁਸ਼ ਨੇ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ?
ਮਕੈਨ ਨੇ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਸੀ?
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੀ ਕੋਈ ਗਾਰੰਟੀ ਨਾ ਹੋਵੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰ 'ਤੇ ਛੱਤ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਹੋਵੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਹੀ ਮੌਤ ਜਿੰਨਾ ਡਰ ਹੋਵੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਆਸਰਾ ਤਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੀ ਹੈ

ਗਾਈ ਜਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਤੂੰ : 'ਹਾਂ! ਅਸੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ'
ਪਰ ਤੇਰਾ ਇਹ ਬਹੁਤ ਈ ਸੰਗੀਤਮਈ ਗੀਤ
ਸਿਰਫ ਗੀਤ ਹੈ
ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਚੱਲਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ
ਚੰਗੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਮੈਂ ਵੀ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ
ਪਰ ਤੇਰਾ ਗੀਤ ਸਿਰਫ ਗੀਤ ਹੀ ਹੈ।

Mann Tax Services

Individual
Family
Trucking
Business

For Fast and Accurate Return
Best Advice for Future Tax Saving
Early, Late and Weekend Appointments
Quick Refund through Electronic Filing
Reliable Charges
Referrals Discounts

Please Contact:
Gurdawar Singh Mann
510-468-9381
33272 Palomino Common, Fremont, CA 94555
Email: 2gsmann@gmail.com

CTEC e-file

Approved Tax Preparer

Book-keeping and Payroll also provided.

ਘਰਾਂ ਦੀ ਰੀਮਾਡਲਿੰਗ

- ਗਰੇਨਾਈਟ ਕਾਊਂਟਰ ਟੌਪਸ
- ਕਿਚਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ ਦੇਣ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਕੈਬਨਿਟਾਂ
- ਕਲੋਜ਼ਿਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰਤੀਬ ਦਿਓ
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਟਾਇਲ ਪੇਟੀ ਬੈੱਡ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
- ਪੌੜੀਆਂ ਤੇ ਹਾਰਡਵੁੱਡ ਲਾਉਣ ਲਈ

ਕਾਲ ਕਰੋ:
ਗੁਰਜੰਟ ਸੇਖੋਂ
916-275-5520
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ
916-600-5934

G. A. Construction
(Insured and Bonded Lic# 921300)

ਸਭ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਖਾਤਿਰ ਜਾਂ...

(ਉਪਰ) ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਅਤੇ (ਹੇਠਾਂ) ਵੈਸ਼ਨੋ ਦੇਵੀ ਮੰਦਰ 'ਚ ਭੇਟਾ ਗਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ (ਫੋਟੋ:ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਬਠਿੰਡਾ)

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਵਾਂਗੇ-ਗਾਖਲ

ਜਲੰਧਰ: ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 19 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੋਲਡਜ਼ ਜਿਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਮ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਉਘੇ ਕਬੱਡੀ ਪ੍ਰੋਮੋਟਰ ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਮ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਵਿਚ ਓਲੰਪਿਕ 2008 ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਲਈ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਭਿਨਵ ਬਿੰਦਰਾ ਨੂੰ ਗੋਲਡਜ਼ ਜਿਮ ਵਲੋਂ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਕਦ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਰਜੀਤ ਹਾਕੀ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਵੀ ਗੋਲਡ ਜਿੰਮ ਵਲੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

ਯਾਦ ਰਹੇ ਗੋਲਡ ਜਿਮ ਨੇ ਓਲੰਪਿਕ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਿਡਾਰੀ ਵਲੋਂ ਸੋਨ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਣ 'ਤੇ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗਾਖਲ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕਬੱਡੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾਰਨ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਆ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਲੜਕਾ ਗਿੰਦਾ ਗਾਖਲ ਵੀ ਇਕ ਵਧੀਆ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਮਨਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੱਲ, ਵਿਪਨ ਗੋਗਾ, ਬਾਡੀ ਬਿਲਡਰ ਬਿਕਰ ਸਿੰਘ ਪਰਿਹਾਰ (ਕੈਨੇਡਾ), ਪਰਮਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਐੱਸ.ਪੀ.ਡੀ. ਅਰੁਣਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਅਮਰਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਜਸਕਰਨ ਗਾਖਲ, ਡਾ. ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਰਤ ਸਿੰਘ ਉੱਭੀ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਿੱਟੂ ਤੇ ਮਿਅੰਕ ਗੁਪਤਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਭਾਰੀ ਉਤਸ਼ਾਹ

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ (ਸਵੱਦੀ): ਪਿੱਛਲੇ ਹਫਤੇ ਤੋਂ ਸੈਨਹੋਜ਼ੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿੱਪ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ, ਖਾਸ ਕਰ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਹੈ। ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਕਈ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫੀਸ 20 ਡਾਲਰ ਦੀ ਬਜਾਏ 51 ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਵੀ ਭੇਟ ਕੀਤੇ। ਬੀਬੀਆਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਸੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿ ਅਗਰ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਬਣ ਰਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਇਮਾਰਤ ਤੇ ਹੀ ਖਰਚ ਹੋਣਗੇ।

ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਗਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੰਗਰ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਜੋ ਸਿਹਤ ਖ਼ੁਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਜਰੂਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਅਤੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਦੇ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਦੀਵਾਨਾਂ ਸਮੇਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂ

ਲੌਂਗ ਰੂਟ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਰ ਭਰਾਵਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ! ਹੁਣ ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਿਚ ਖੁਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ

Imperial Truck Wash & Repair

One Stop Center For Truckers-Repairs-Tires-Wash

All Kinds of Welding Work
& General Repair.

Alignment

*Transmission
*Clutch
*Brakes
*Suspension
*Oil Change
*Rear End
*Wet Kit & PTO Pumps
*Alternators
*Starters
*Cement Blower

Spot Free Truck Wash

ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵੈਲਡਿੰਗ ਵਰਕ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਰਿਪੇਅਰ
ਮਾਰਕੀਟ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕੀਮਤ

Oil Change $189.99 Only
Brake $99.00 With Labor
Wheel Seal $89.00 With Labor
Labor Rate $59.00 Hourly Rate

Wheel Balancing

5809 South State Rd 3, Spiceland, IN- 47385
interstate 70 Exit 123 (Turn Right Yellow Building)
24 Hours Road Service & Towing
Jasvir Singh (765) 987-7000

India Curry Restaurant at Truck Plaza

Facilities for Truckers at Truck Plaza.
- India Restaurant and Full Bar
- 10 Acres of Truck Parking
- Brand New 2 Bays of Express Lube
- Brand New 2 Bays of General Repair
- Brand New One Bay for Alignment,
- Wheel Balancing and Tires
- Brand New 2 Bays Spot Free Truck Wash

*Indian food for truckers Dine-in and To Go
*Bar- Beer, Liquor and Wine
*To Go Beer Liquor and Wine

ਟਰੱਕਰ ਭਰਾਵਾਂ ਲਈ
ਸਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਖਾਣਾ
ਬਹਿ ਕੇ ਖਾਓ ਜਾਂ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਓ

ਬਾਰ, ਬੀਅਰ, ਲਿੱਕਰ
ਅਤੇ ਵਾਈਨ
ਬਹਿ ਕੇ ਪੀਓ ਜਾਂ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਓ

Free Showers
ਨਹਾਉਣ-ਧੋਣ ਦਾ ਮੁਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧ
10 ਏਕੜ ਥਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਰਕਿੰਗ

OMNI Realty

Specializing in Gas Stations, Motels and Residential

www.omnirealtyonline.com
Vijay@omnirealtyonline.com

9100 Southwest Freeway, Suite 111
Houston, TX 77074

Vijay K. Chamdal
Commercial Realtor
Office: 713-779-7326
Cell: 281-704-0470, Fax: 281-858-1464

AFFORDABLE MORTGAGE INC.

SBA Loans
Conventional Loans
Residential Loans
www.affordablemortgage.usa

Low Down Payment 100% Financing

ਆਪਣੀਆਂ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

M.K. Nijjar DDS
Ruchi Nijjar DDS

Laser Dentistry
No shots, No Drill, No Pain.
Family Dentistry
Cosmetic Dentistry

Esthetic Crowns, Bridges & Dentures Teeth Whitening * Oral Surgery Root Canal Treatments
Treatments & Prevention of Gum Diseases New Patients & Children Welcome

510-794-7058

WWW.DRNIJJAR.COM

(Across From Washigton Hospital & Bart)
1895 Mowry Ave. Ste 104 Fremont

Attention Business Owners!!

Are You Worried About Your Business When You`re Not There?

Are Worries Keeping You Awake?

Watch Your Business AnyTime Any Place.

NO PAYMENTS
For 3 Months

Financing & Lease Options For 12, 24, 36 Months Available.

For A Free Estimate
Call Sidhu 209-495-3905

ਵਾਜਬ ਕੀਮਤ, ਸਹੀ ਕੰਮ

ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਂ ਬਿਜਨਸ 'ਤੇ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਸਿਸਟਮ ਲਵਾਓ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਹੋ ਜਾਓ

DVR UNLIMITED

Sidhu 209-495-3905 www.dvrunlimited.com

ਤੁਸੀਂ ਮੁਕੰਮਲ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਘਰ ਬੈਠੇ ਹੀ ਸਾਡੀ ਵੈਬ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹੋ www.punjabtimesusa.com 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਐਡੀਸ਼ਨ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ। ਪੂਰਾ ਅਖਬਾਰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਇਕ ਸਫਾ ਕਰਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਜਾਏਗਾ।

Now There`s Even More To Love!

Choose DISH Network and...
♥ Love getting lots of movies
♥ Love a FREE HD DVR Receiver Upgrade
♥ Love getting FREE Activation*
♥ Love getting $50 Credit*
♥ Love FREE Standard Professional Installation
♥ Love saving over $450! Ask how!
*with commitment

HBO HD & starz HD FREE FOR 3 MONTHS*

Pkgs start at $24.99/mo

cinemax for 12 months for a Penny

Ask about DishDVR Advantage and save even more.

14.99 ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮਾਣੋ

dish NETWORK. AUTHORIZED RETAILER

America's Top 100 over 100 favorite channels $32.99/mo

Get it $ 24.99 per month only

Just buy a set of two internet phones and talk to your loved ones for unlimited time for free"

"You can even see your loved ones while talking to them, when you buy a Video phone with inbuilt camera"

Southbay Dish 1-800-971-1484

Programming offers: requires participation in Digital Home Advantage with 24-month commitment. After free period, customer must call to downgrade or then-current price will apply. HBO and Starz: Customer receives a credit for each of the first 3 months. Cinemax offer: Requires qualifying programming and AutoPay with Paperless Billing. If AutoPay with Paperless Billing is removed, Cinemax will be removed from the account. Digital Home Advantage: Requires 24-month qualifying programming purchase, Social Security Number, valid major credit card and credit approval. If qualifying service is terminated prior to end of 24-month period, a cancellation fee equal to the lesser of $240 or $10 per cancelled month of service will apply. Equipment must be returned to DISH Network upon termination of qualifying service. Limit 4 tuners per account. Monthly package price includes an equipment rental fee of $5.00 or $7.00 for first receiver, based on selected model. A monthly equipment rental fee of $5.00 or $7.00 will be charged for each receiver beyond the first, based on selected model. A $5.00/mo. additional outlet programming access fee applies for each dual-tuner receiver; fee will be waived monthly for each such receiver continuously connected to Customer's phone line. HD programming requires HD receiver and HD television (sold separately). Customer must subscribe to qualifying HD programming or a $7.00/mo. HD Enabling fee will apply. Lease upgrade fee will apply for select receivers based on model. Offer ends 1/31/09 and is available in the continental United States for new, first-time DISH Network residential customers. All prices, packages and programming subject to change without notice. Local and state sales taxes may apply. Where applicable, equipment rental fees and programming are taxed separately. All DISH Network programming, and any other services that are provided, are subject to the terms and conditions of the promotional agreement and Residential Customer Agreement, available at www.dishnetwork.com or upon request. Local channels packages by satellite are only available to customerswho reside in the specified local Designated Market Area (DMA). Local channels may require an additional dish antenna from DISH Network, installed free of any charges with subscription to local channels at time of initial installation. Social Security Numbers are used to obtain credit scores and will not be released to third parties except for verification and collection purposes only or if required by governmental authorities. All service marks and trademarks belong to their respective owners. HBO®, HBO HDSM, Cinemax® and Cinemax HDSM are service marks of Home Box Office, Inc. Starz and related channels and service marks are the property of Starz Entertainment, LLC.

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਝੁਕਿਆ, ਭਾਰਤ ਹੋਰ ਚੜ੍ਹਿਆ

–ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਪੈ ਰਹੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਵੀ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਮੰਗ ਦੁਹਰਾਈ ਹੈ।

ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਸਲਮਾਨ ਬਸ਼ੀਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਦੂਤ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਕੂਟਨੀਤਕ ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਦੂਤ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਯੂ ਐਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਵਲੋਂ ਜਮਾਤ-ਉਦ-ਦਾਵਾ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ

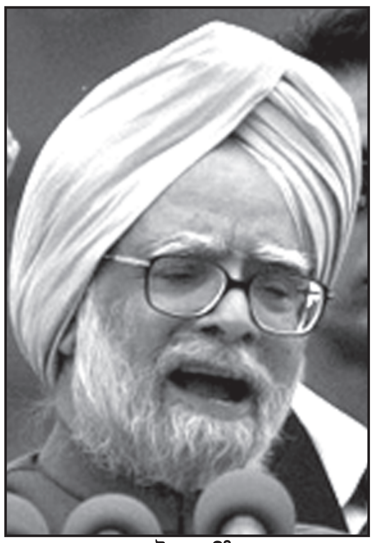

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਪਾਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਦੂਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲੜੀਵਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਉਹ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਪਾਕਿ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸਫ਼ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਰੁਖ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦੁਹਰਾਈ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲੰਘੇ ਦਿਨੀਂ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਪਿਛੋਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਵਧ ਰਹੇ ਲਗਾਤਾਰ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਪਾਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦੀ ਸਾਥੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਜਮਾਤ-ਉਦ-ਦਾਵਾ 'ਤੇ ਕਈ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਜਮਾਤ ਦੇ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿਮਾਨ ਮਲਿਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਮਾਤ-ਉਦ-ਦਾਵਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਫ਼ੀਜ਼ ਸਈਦ, ਮੁਫ਼ਤੀ ਅਬਦੁਰ ਰਹਿਮਾਨ, ਜ਼ਕੀਰ-ਉਲ-ਰਹਿਮਾਨ ਲਖਵੀ ਅਤੇ ਅਮਰ ਹਮਜ਼ਾ ਸਣੇ ਲਗਭਗ 124 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪੰਜ ਕੈਂਪ ਅਤੇ 16 ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ਵੀ ਸਾਰੇ ਛਾਪੇਖਾਨੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਚ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮਲਿਕ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੌਲਾਨਾ ਮਸੂਦ ਅਜ਼ਹਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਿਹਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਸੂਦ ਅਜ਼ਹਰ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਲੋਂ ਕਹੇ ਜਾਣ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮਲਿਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਮਾਤ ਦੇ 5 ਮਦਰਸਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਕੈਂਪਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਮਲਿਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਮਾਤ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਹੁਣ ਤਕ ਦਿਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਦਸਦਿਆਂ ਮਲਿਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਦਿਤੀ ਹੈ ਨਾਕਿ ਸਬੂਤ। ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਵਲੋਂ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਸਾਂਝੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਮਲਿਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਰਾਹ ਮੁੜ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰੇ। ਅਸੀ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।'' ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਖਣੀ ਸ਼ਹਿਰ ਕਰਾਚੀ 'ਚ ਇਕ ਅਤਿਵਾਦੀ ਟਿਕਾਣੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਪਿਛੋਂ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚ ਕਈ ਘੰਟੇ ਤਕ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ 'ਚ ਦੋ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 9 ਹੋਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਰਾਚੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਵਸੀਮ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਸਮਰਥਕ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ

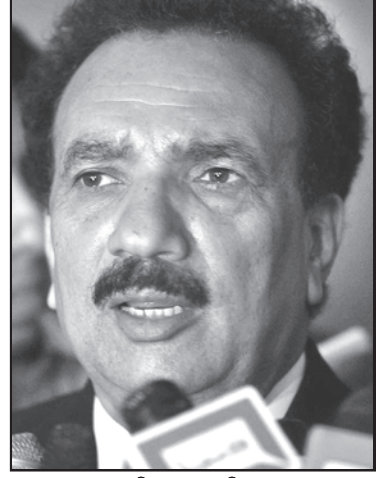

ਰਹਿਮਾਨ ਮਲਿਕ

ਕਰਾਚੀ ਨੇੜੇ ਜਹਾਦੀ ਗੁਟਾਂ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਛਾਪਾ ਮਾਰ ਕੇ ਦਸ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ। ਜਦੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਤੁਸੀਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਸਬੰਧੀ ਮੰਗ ਛੱਡਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁੱਲ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਸਬੰਧੀ ਨਰਮ ਰੁਖ਼ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਹਵਾਲਗੀ ਸੰਧੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 1972 'ਚ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਧੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੰਧੀ ਤਹਿਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਜਿਸ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸੰਧੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਵਾਲਗੀ ਕਾਨੂੰਨ 1972 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਭਾਰਤ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਮਿਲੀਬੈਂਡ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਲੰਘੀ 14 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਬਾਅ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਝੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਉਪਰ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ। ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ 'ਹਵਾਲਗੀ ਸੰਧੀ' ਨਹੀਂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਾਰਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ (ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼) ਤਹਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ : ਦੀਪਕ ਕਪੂਰ

ਫੌਜੀ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਦੀਪਕ ਕਪੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਖ਼ਰੀ ਕਦਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਜੰਗ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਖ਼ਰੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਗਵਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਇਹ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਤੋੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਦੀਪਕ ਕਪੂਰ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਰਹੱਦ ਵਲ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਜਨਰਲ ਕਪੂਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਵਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸੰਘੀ ਸ਼ਾਸਕ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਰਹੱਦ ਵਲ ਭੇਜਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਫੌਜ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗ ਹਊਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੂਟਨੀਤਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਰਗੇ ਗ਼ੈਰ ਫੌਜੀ ਰਸਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੰਗ ਆਖ਼ਰੀ ਰਸਤਾ ਹੈ।

ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕਾ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ

ਮੁੰਬਈ : ਸਰਹੱਦੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੀ. ਐਸ. ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮਰਾਠਾ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੈਨਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੱਤਰ ਸਾਮਨਾ ਵਿਚ ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ ਨੇ ਜਦੋਂ ਮੁੰਬਈ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਮਰਾਠਾ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ''ਮਰਾਠਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਟੀਆਂ ਅਤੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਨਾਲ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਾਂਗ ਕੁਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਮਰਾਠਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਤੋੜ ਕੇ ਅਪਣੀ ਤਾਕਤ ਵਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ। ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਅਸੀ ਖ਼ੁਸ਼ ਹਾਂ ਕਿ ਦੱਖਣ ਵਿਚ ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ ਕਾਰਨ ਕਮਲ ਖਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਮਰਾਠਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ।'' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ੁਲਮ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਅਸੀ ਦੋਸਤਾਂ ਵਿਰੁਧ ਵੀ ਬਿਗੁਲ ਵਜਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕੰਨੜ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਉਥੇ ਮੈਸੂਰ ਵਾਂਗ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਤੁਸੀਂ ਅਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਮਰਾਠਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।''

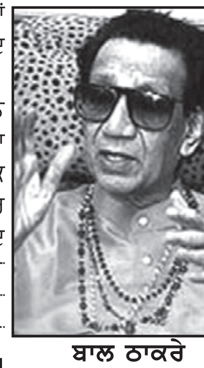

ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ

ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਮੰਤਰੀ ਮਸੂਦ ਅਜ਼ਹਰ ਜਿਹੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਕੰਧਾਰ ਗਏ। ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਪਿਛਲੇ 60 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਮਰਾਠਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਟੀ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਾਬਕਾ ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਸਾਡਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਮਰਾਠਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਨਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਦਸਣ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰਾਠਿਆਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਪੰਡਤ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੈਂਗ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਵਲੋਂ 20 ਲੱਖ ਮਰਾਠਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਰਾਠਾ ਲੋਕ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਇਕਲੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ 8 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਚੁਪਚਾਪ ਬੈਠੇ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੁਸ਼ ਵਲ ਬੂਟ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਇਰਾਕੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਤੋਂ ਪਨਾਹ ਮੰਗੇਗਾ

ਲੰਡਨ : ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਰਜ ਡਬਲਿਊ ਬੁਸ਼ 'ਤੇ ਬਗਦਾਦ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਜੁੱਤੇ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਇਰਾਕੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਤੋਂ ਸਿਆਸੀ ਪਨਾਹ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ।

ਇਰਾਕੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੁੰਤਧਰ ਅਲ-ਜ਼ੈਦੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਮਾਉਰੋ ਪੋਗੀਆ, ਜੋ ਜਨੇਵਾ ਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮੁਵੱਕਿਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਗਦਾਦ ਵਿਚ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੀ ਐਂਬੈਸੀ ਕੋਲ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਨਾਹ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਅਨੁਸਾਰ ਪੋਗੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲ-ਜ਼ੈਦੀ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਕੇ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ।

ਅਲ-ਬਗਦਾਦੀਆ ਟੀ.ਵੀ. ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਲ-ਜ਼ੈਦੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਰਾਕ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਉਸ ਵਲੋਂ 14 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਜੁੱਤੇ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਸਨ।ਉਸ ਵਲੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਇਹ ਜੁੱਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਲੱਗਣੋਂ ਬਚ ਗਏ ਸਨ।

ਪਾਕਿ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅੱਤਵਾਦੀ-ਜ਼ਰਦਾਰੀ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਸਿਫ ਅਲੀ ਜਰਦਾਰੀ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਇੰਨੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਨ।

'ਦ ਨਿਊਜ਼' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ 15 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸੂਬਾ ਏ ਸਰਹਦ ਦੇ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਸਰਹੱਦ ਚੈਂਬਰਸ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੰਡਲ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਤ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ।

ਭਾਰਤੀ ਕਪਾਹ ਨਿਗਮ ਵਲੋਂ ਨਰਮੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਫਿਕਰਮੰਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਭਾਰਤੀ ਕਪਾਹ ਨਿਗਮ (ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ.) ਵਲੋਂ ਨਰਮੇ/ਕਪਾਹ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਖਰੀਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਖੇਤੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਕਪਾਹ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਕਪਾਹ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ।

ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 70 ਲੱਖ ਗੰਢਾਂ ਕਪਾਹ ਖਰੀਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਗੰਢ ਵਿਚ 170 ਕਿਲੋ ਕਪਾਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਗਮ ਵਲੋਂ ਕਪਾਹ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਖਰੀਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੱਪੜਾ ਸਨਅਤ ਵਿਚ ਮੰਦੇ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਅ 'ਤੇ ਕਪਾਹ ਖਰੀਦਣ ਪ੍ਰਤੀ ਅਸਮਰਥਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਪਾਹ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਖ਼ੁਦ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕਰਨੀ ਪਈ ਕਿ ਉਹ ਬੇਰੋਕ-ਟੋਕ ਖਰੀਦ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਣਕ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਭਾਅ (ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ.) ਵਿਚ ਇਸ ਸਾਲ 40 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧੇ ਨੇ ਵੀ ਖਰੀਦ ਉਪਰ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਭਾਅ 'ਤੇ ਕਪਾਹ ਖਰੀਦਣੀ ਵਪਾਰੀਆਂ ਤੇ ਕੱਪੜਾ ਮਿੱਲ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧ ਵਿਆਪਕ ਬਣਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਰਨ ਹਿੱਤ 19 ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਗੁੱਟ ਪਾਸੋਂ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹ-ਚਿਰੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਐਸ.ਸੀ. ਗਰੋਵਰ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਿਗਮ ਦਾ 100 ਤੋਂ 150 ਲੱਖ ਗੰਢਾਂ ਕਪਾਹ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਆਈ ਕੁਝ ਕਪਾਹ ਵਿਚੋਂ 60 ਤੋਂ 65 ਫੀਸਦੀ ਜਿਣਸ, ਨਿਗਮ ਨੇ ਖਰੀਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗਰੋਵਰ ਨੇ ਕਬੂਲਿਆ ਕਿ ਨਿਗਮ ਕੋਲ ਖਰੀਦੀ ਕਪਾਹ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਸਟੋਰੇਜ ਸਮਰਥਾ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਲਈ ਨਿਗਮ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਖਰੀਦ ਭਾਅ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਭਾਅ 'ਤੇ (ਭਾਵ ਘਾਟਾ ਖਾ ਕੇ) ਕਪਾਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਇਸੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੇ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਕੰਨ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਤੌਖਲਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਕਪਾਹ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਬਰਾਮਦਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲੱਗੇਗੀ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ, ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਤੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕੱਪੜਾ ਮਿੱਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਕਪਾਹ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਈ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਪਾਹ ਦੀ ਖਰੀਦ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਵਧਿਆ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਚੋਣਾਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਤਰੀਕਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਤੇ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਚ ਹੁਣ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਹੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ 'ਚ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ

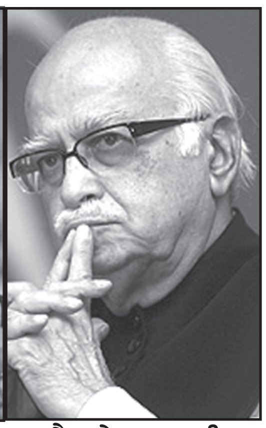
ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. 2009 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮਨਮੋਹਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰੰਸੀ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਰਿਕਾਰਡ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. 9 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ।

ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸੱਟ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ 12 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਉਛਲਣ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਕਾਰਨ ਵੱਜੀ।ਮੁੰਬਈ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ 'ਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਭੈਰੋਂ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾਵਤ

ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਲਟ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਚ ਤਸੱਲੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਦਿੱਲੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ। ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੈਕਾ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਕਰਕੇ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਈ।

ਪਰ ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ 'ਚ ਇਹ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਵਿੱਖੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ 40 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 38 ਸਾਲਾ ਬੇਟਾ ਰਾਹੁਲ ਵੀ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਕਦਮ 'ਤੇ ਹੀ ਚੱਲੇਗਾ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦਿੱਗਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸੁਰ ਉਭਾਰਨ ਨਾਲ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਹੀ ਠੇਸ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਨਾਲੋਂ ਸਬੰਧ ਤੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮਨਮੋਹਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ 'ਚ ਸਹਾਇਕ ਬਣੀ ਸਪਾ (ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ) ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦ ਬਣਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਸਪਾ ਨੇਤਾ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲੋਂ ਗਠਜੋੜ ਤੋੜਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹੀ ਵਤੀਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਪਾ ਨੇ ਯੂ.ਪੀ. 'ਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ 30 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਲਖਨਊ ਤੋਂ ਅਭਿਨੇਤਾ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ ਸਪਾ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਾਨਿਅਤਾ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਪਾ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਤਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਸਵ. ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਨੀਲ ਦੱਤ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ।

ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ । ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਰਾਜਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ, ਵਿਰੁਧ ਅਚਾਨਕ ਸ਼੍ਰੀ ਭੈਰੋਂ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਆ ਗਏ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਕੋਟਾ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਮੇਰੀ ਸਿਹਤ ਨੇ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਚੋਣ ਲੜਾਂਗਾ। ਜਨਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਚੋਣ ਲੜਾਂ। ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਕੋਈ ਉਮਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਚ ਕਿਸੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਚੋਣ ਲੜਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਆਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਭੈਰੋਂ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਵੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਸਿੰਧੀਆ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਈ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜਵੀ ਨੂੰ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ੇਖਾਵਤ 2 ਵਾਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਜਨਸੰਘ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਜਨ-ਆਧਾਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਉਹ 1953 ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਦਰਮਿਆਨ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ 'ਵਾਈਬਰੈਂਟ ਗੁਜਰਾਤ ਇਨਵੈਸਟਰ ਸਮਿਟ' ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਰਤਨ ਟਾਟਾ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ, ਉਥੇ ਉਦਯੋਗ ਜਗਤ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਘਾਗਾਂ, ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਤੇ ਸੁਨੀਲ ਭਾਰਤੀ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੱਸਿਆ।

ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਗੁਜਰਾਤ ਲਈ ਇੰਨਾ ਬੇਹਤਰ ਕਰ ਸਕੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਭਾਰਤ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸੁਨੀਲ ਭਾਰਤੀ ਮਿੱਤਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਕੰਪਨੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਮੋਦੀ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਚੁਣਦੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਹੀ ਰਹੇ। ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਚ ਉੱਭਰ ਰਹੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਠੇਸ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਇਹ ਸੰਸਦ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ੰਕੂ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਿਆਸੀ ਅਸਥਿਰਤਾ ਫੈਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਖ਼ਤਮ ਹੋਵੇਗੀ।

ਨਿੱਕੀ ਬੱਚੀ ਦਾ ਡੱਡੂ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਵਿਆਹ

ਪੁਡੂਚੇਰੀ : ਇਥੋਂ ਨੇੜੇ ਪੈਂਦੇ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿੱਲੂਪੁਰਮ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪੁੱਲੂ ਪੁਥੂ ਪੱਟੂ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਭੂਤਾਂ-ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਦੇ ਦੁਰਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਇਕ ਡੱਡੂ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੀਤੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਵਾਪਰੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਤਾਮਿਲ ਮਹੀਨੇ 'ਥਈ' ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ 8 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਆਰ ਵਿਗਨੇਸ਼ਵਰੀ ਨੂੰ ਮੁਥੂਮਰੀਆਮੰਨ ਮੰਦਰ ਦੇ ਤਲਾਅ ਵਿਚੋਂ ਫੜੇ ਡੱਡੂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਹ ਹਰ ਸਾਲ ਨਿਭਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਰੰਪਰਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਮ ਵਿਆਹ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹੀ ਤੇ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਪਾਸੇ ਦੇ ਵਾਸੀ ਡੱਡੂ ਵਲੋਂ ਬਰਾਤੀ ਬਣ ਕੇ ਢੁਕੇ ਤੇ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੰਗਿਆ। ਮਗਰੋਂ ਲਾੜੀ ਵੇਸ ਵਿਚ ਸਜੀ-ਧਜੀ ਵਿਗਨੇਸ਼ਵਰੀ ਦਾ ਡੋਲਾ ਵੀ ਮੰਦਰ ਦੇ ਤਲਾਅ ਤੱਕ ਗਿਆ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੰਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗ਼ਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ | ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ | ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ
ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ | ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ | ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਰਤਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖ਼ੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS

25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.
Contact : Dr. Shweat Oberoi E-mail : shweat077@yahoo.com
Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

Thandi Insurance Brokerage

LIC#OBO9151

Truck Insurance Specialist:
Auto liability, physical damage, motor truck cargo, general liability and worker's comp.

Coverage for:
Long and local haul owner operators, dump trucks, sand/gravel, seasonal vegetable, delivery, catering and ice cream trucks. DUI, new/young drivers accepted.

Quick Filing:
Personal auto, medical and homeowners insurance. SR22, MCP-65, BMC91-X, Form-E, UIIA.

Business Policies:
Gas stations, repair shops, mini marts, stores, restaurants, and warehouses.

For a Free insurance Quote Please Call :

1-800-917-2639

3090 Independence drive Suite # 246 Livermore CA 94551

ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਇਲਟ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਵੇਖ ਕੇ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਈ ਦੁਨੀਆਂ!

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੀ ਕਦਾਈਂ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਇਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਏਅਰਵੇਜ਼ ਜੈੱਟਲਾਈਨਰ ਦੇ 57 ਸਾਲਾ ਚੇਸਲੀ ਨੇ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਜਹਾਜ਼ ਮੈਨਹਟਨ ਦੇ ਨਾਲ ਵਗਦੇ ਹਡਸਨ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਉਤਾਰ ਕੇ 155 ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਂਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ।

ਲੰਘੀ 16 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਲਾ ਗਾਰਡੀਆ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ 2800 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਡਾਣ 'ਤੇ ਸੀ ਤਦ ਸੰਭਾਵਤ, ਪੰਛੀ ਟਕਰਾ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਇੰਜਣ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਹਾਜ਼ 1600 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕੰਟਰੋਲਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਸੀ ਕਿ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਦੇ ਇਕ ਛੋਟੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਉਤਾਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪਾਇਲਟ ਨੇ ਉਡਾਣ ਭਰਨ ਤੋਂ ਪੰਜਵੇਂ ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਹਡਸਨ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇਕਦਮ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਆ ਕੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਈਆਂ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ (ਕਿਉਂਕਿ ਹਵਾ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ 7.7 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਅੰਦਰਲਾ ਤਾਪਮਾਨ 1.6 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ)। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਇਹ ਵੱਡਾ ਹਾਦਸਾ ਹੋਣੋਂ ਟਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ

ਪਾਇਲਟ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਇੰਜਣਾਂ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਸਗੋਂ ਬਾਕੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਵੀ ਪਲਾਂ-ਛਿਣਾਂ ਵਿਚ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਯਾਦ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਅਤੇ ਹਡਸਨ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਖਲੋ ਕੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਮੰਜ਼ਰ ਵੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਕਰਵਟਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਡਿੱਕਡੋਲੇ ਖਾਂਦਾ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਚੀਰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਪਰ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਇਹ ਪਾਇਲਟ ਦੀ ਉਸ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸੰਕਟ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਪਾਇਲਟ ਵਲੋਂ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਉਤਰਨ ਸਮੇਂ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਝਟਕੇ ਬਾਰੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਮੁਸਾਫਰ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਗੇੜਾ ਮਾਰਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਮੁਸਾਫਰ ਅੰਦਰ ਫਸਿਆ ਨਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੋਵੇ,ਇਕ ਦਲੇਰ ਮਾਨਵੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਦੱਸ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਾਇਦ ਪਾਇਲਟ ਵਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੌਂਸਲੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਸਾਫਰ ਦਰਿਆ ਅੰਦਰ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਸਤੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਪਰਾਂ ਉੱਪਰ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਪਾਇਲਟ ਵਜੋਂ ਚੈਸਲੀ ਦਾ ਲੰਮਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ 1970ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦੇ ਲੜਾਕੂ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਵੀ ਚਲਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਸੇਫਟੀ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਈ ਹਾਦਸਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਈ ਪੜਤਾਲਾਂ ਖੁਦ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਵਾਈ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵੇਲੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤਾ ਬਾਰੇ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਵੀ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਸਮਝਾਉਣ 'ਤੇ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾਈ ਉਡਾਣ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਸੰਕਟ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਯਕੀਨੀ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਹਾਜ਼-ਚਾਲਕ ਅਮਲਾ ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਠੰਡੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ।

ਇਹ ਸਾਰਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਆਪਣੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੈ ਪਰ ਸੰਕਟ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਵੀ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਾਂਗ ਜਿੰਨੇ ਠੰਡੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਚੈਸਲੀ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਤੋਂ ਚੈਸਲੀ ਲਈ ਆ ਰਹੇ ਦਾਦ ਦੇ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਨਾਇਕ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਸੇਫਟੀ ਬੋਰਡ' ਵਲੋਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਵਿਚੋਂ ਜੋ ਵੀ ਨਿਕਲੇ, ਇਕ ਗੱਲ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਚੈਸਲੀ ਦਾ ਇਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਹਵਾਈ ਉਡਾਣਾਂ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਇਲਟਾਂ ਲਈ ਇਹ ਘਟਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਇਕ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹਾਦਸਾ ਗ੍ਰਸਤ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਇਹ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਪਾਇਲਟਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇਗੀ।

ਇਹ ਕਿਹੜਾ ਚਮਤਕਾਰ ਏ, ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਚਮਤਕਾਰ

-ਕਿਕਿਰਸ

ਤੁਸੀਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਮਿਰੈਕਲ (ਚਮਤਕਾਰ) ਹੋ ਗਿਆ। ਇਕ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਹਵਾ ਵਿਚ ਚਿੜੀਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਇੰਜਨ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਪਰ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਸੂਝਬੂਝ ਵਾਲੇ ਪਾਇਲਟ ਨੇ ਭਗਵਾਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਜਹਾਜ਼ ਉਤਰਿਆ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਯਾਤਰੀ ਬਚ ਗਏ। ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਮਿਰੈਕਲ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੀਡੀਆ ਧਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ! ਹਾਲੇ ਕੱਲ ਹੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਇਕ ਫਲਾਈਟ ਟਾਈਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਟਾਈਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਮਤਕਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਥੇ ਤਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਈਮ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦਫਤਰ ਟਾਈਮ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੇ, ਵਹੁਟੀਆਂ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਘਰ ਵੀ ਟਾਈਮ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੇ। ਹਿੰਮਤ ਦੇਖੋ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਸ ਪਾਇਲਟ ਦੀ ਜਿਸ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਾਰੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਬਲਕਿ ਟਾਈਮ 'ਤੇ ਵੀ ਉਤਾਰਿਆ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਚਮਤਕਾਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਗਾਹੇ-ਬਗਾਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਹੁਣ ਕੁਝ ਗੱਡੀਆਂ ਵੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।

ਕੁਝ ਪਾਇਲਟ ਸ਼ਰਾਬ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੀਂਦੇ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਿਵਲ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਜਨਰਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਪਾਇਲਟਾਂ ਦੀ ਆਤਮ ਸ਼ਕਤੀ, ਸੈਲਫ-ਕੰਟਰੋਲ ਨੂੰ ਵੀ ਅਣਗੌਲਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਬਿਨਾਂ ਅੱਧਾ ਲਾਏ ਉਹ 35,000 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਫਖ਼ਰ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਇਲਟਾਂ 'ਤੇ। ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਬਿਨਾ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੇ ਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਚ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਚਮਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੀ ਹੈ?

ਚਮਤਕਾਰ ਇਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੱਸੀਏ। ਹਾਲੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਹੀ ਇਕ ਕਿੰਗਫਿਸ਼ਰ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਜਦੋਂ ਲੈਂਡ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਦੋ ਲੀਟਰ ਤੇਲ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਸਾਹਸ ਦੇਖੋ, ਪਾਇਲਟ ਨੇ ਉਹ ਵੀ ਬਚਾ ਲਿਆ। ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਬਹਾਦਰ ਪਾਇਲਟ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਦੇ ਸਫਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਘੰਟਾ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਕੱਟਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਤਰਨ ਲਈ ਰਨਵੇ ਖਾਲੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉੱਤਰੀਏ। ਹੁਣ ਇਸ ਘੁੰਮਣ-ਘੁੰਮਾਉਣ ਵਿਚ ਤੇਲ ਤਾਂ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਕਰ ਕਰੋ ਕਿ ਥੱਲੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਕਲੀਅਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਤਰ ਹੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੱਚ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਜਹਾਜ਼ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਉੱਡ ਅਤੇ ਉਤਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਰਿਸ਼ਮੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਇਕ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਪੂਛ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੱਕ ਨਾਲ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਤਾਂ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਦੌੜਨ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਜੀਪਾਂ ਵੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਇਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਉੱਪਰ ਤਾਂ ਅਸਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰ ਭਗਵਾਨ, ਜਿਹੜਾ ਸਾਡਾ ਅਸਲੀ ਨਾਗਰਿਕ ਉਡਾਣ ਮੰਤਰੀ ਹੈ। ਪਾਇਲਟ ਤਾਂ ਅੱਲ੍ਹਾ ਦੇ ਬੰਦੇ ਹਨ। ਬੰਦਾ ਇੰਨਾ ਚਮਤਕਾਰੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਤਾਂ ਕਿੱਡਾ ਮਹਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦੇ ਕੋਲ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਖੜੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਬੰਦੇ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਗੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਪੰਛੀ ਹੋਣਗੇ। ਹੁਣ ਪੰਛੀ ਤਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਅਕਸਰ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਇੰਜਣ ਵਿਚ ਵੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲੈਂਡਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਯਮੁਨਾ ਤਾਂ ਉਦਾਂ ਦੀ ਰਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਤਾਰ ਦੇਣ। ਬੰਦੇ ਤਾਂ ਭੈੜੀ ਦੁਰਗੰਧ ਨਾਲ ਮਰ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਪਾਇਲਟ ਜਾਨ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੋਚੋ ਜੇਕਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਹਡਸਨ ਨਦੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਪਾਇਲਟ ਚੇਸਲੀ ਕੀ ਕਰਦੇ? ਸਾਡੇ ਪਾਇਲਟ ਤਾਂ ਬਿਨਾ ਹਡਸਨ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਕ ਹਫਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਇਕ ਏਅਰਫੋਰਸ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲੈਂਡਿੰਗ ਕਰਨੀ ਪਈ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਠੇ ਮੂੰਹ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ। ਤੇਲ ਬਚਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਯੂ-ਟਰਨ ਲਈਏ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਜੀ ਹੋਵੇ ਉਤਰੀਏ।

ਸਾਡੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਤਾਂ ਫੁੱਲ ਹੈ। ਪਾਰਕਿੰਗ ਫੁੱਲ ਤੋਂ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਜਹਾਜ਼ ਤਕਰੀਬਨ ਟਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸਨ....ਇਥੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ। ਇਕ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਸੀ। ਪਰ ਦੇਖੋ ਚਮਤਕਾਰ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖਰੋਚ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਤੁਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਚਮਤਕਾਰ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤਾਂ ਚਮਤਕਾਰ ਰੋਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ, ਆਸਮਾਨ 'ਤੇ...ਅਸੀਂ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਹਾਂ। ਕਿਤੇ ਵੀ ਹੋਵੇ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਚਮਤਕਾਰ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਹੀ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਰੋਟੀਆਂ ਮਿਲ ਜਾਣ। ਤਾਂਤਰਿਕ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਚਮਤਕਾਰ ਨੂੰ ਧੰਦਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੱਠ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲੇ ਪਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹਰ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਇਕ ਸਦੀ ਹੋਰ ਲੱਗ ਜਾਵੇ।

ਜਨਤਾ ਦੇ ਕੋਲ ਵੀ ਇਕ ਡੰਡਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰੀ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਨੇਤਾ ਜੀ ਹਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹਾਰ ਤੋਂ ਸਿੱਖਦੇ ਨਹੀਂ। ਕੁਰਸੀ ਵਾਪਸ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਚਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਚਲ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਮਤਕਾਰ ਹੈ।

ਮੈਡੋਨਾ ਨੇ ਫੱਟੜ ਦਿਸਦਿਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕਮਾਈਆਂ

ਲੰਡਨ : ਪੌਪ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਮਲਿਕਾ ਮੈਡੋਨਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਵਿਚ ਦਿਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਿੰਡੇ ਉਤੇ ਪੱਟੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੋਣ। 'ਡੇਲੀ ਮੇਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 50 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਗਾਇਕਾ ਆਪਣੀ ਗਿਆਰਵੀਂ ਐਲਬਮ 'ਹਾਰਡ ਕੈਂਡੀ' ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਵਿਚ ਆਈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਸਨੂੰ ਚਿੱਟੀ ਤੇ ਪੱਟੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਵਰਗੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਵਿਚ ਵੱਧ ਦਿਲਕਸ਼ ਤੇ ਦਲੇਰ ਵਿਖਾਉਣ ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਮੈਡੋਨਾ ਤਾਂ ਫੱਟੜ ਲਗਦੀ ਰਹੀ।

ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਇੰਜ ਹੀ ਜਾਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉੱਚੀ ਅੱਡੀ ਵਾਲੇ ਬੂਟਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਬੇਆਰਾਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਵਿਟੋਨ ਦੀ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਵਿਚ ਗਾਇਕਾ ਦੇ ਅਸ਼ਲੀਲ ਪੋਜ਼ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤਾ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਡੋਨਾ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਿੱਸਣ ਵਾਲੀ ਸਰੀਰਕ ਬਣਤਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰੋਜ਼ ਦੋ-ਦੋ ਘੰਟੇ ਕਸਰਤਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨਵੀ ਪੌਪ ਗਾਇਕਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਗੋਅ ਰਿਚੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਮਗਰੋਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪੱਟੜੀ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੈ।

ਪਾਕਿ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਆਲੂਆਂ 'ਤੇ ਕਰ ਲਾਇਆ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਬਿਜਾਈ ਵਾਸਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਆਲੂਆਂ ਉੱਪਰ ਪੱਚੀ ਫੀਸਦੀ ਦਰਾਮਦ ਕਰ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੰਘੀ 14 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਇਥੇ ਹੋਈ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼ੌਕਤ ਤਾਰਿਨ ਹਨ। ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵੀ ਹਨ।

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਭਾਵੇਂ ਆਲੂਆਂ ਵਲੋਂ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਾਫੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਗ ਉੱਪਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਰੀਬ ਨੱਬੇ ਟਰੱਕ ਆਲੂ ਲੈ ਕੇ ਸਰਹੱਦ ਟੱਪਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ 2007-08 ਦੌਰਾਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 10 ਤੋਂ 20 ਟਰੱਕ ਹੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ।

ਐਤਕੀਂ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਬਹੁਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਲੂਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਵੰਬਰ ਦੌਰਾਨ ਵਧੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਦਰਾਮਦਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪ ਹੀ ਭਾਅ ਵਧਾਉਣ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਬਰਾਮਦਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਲੂ ਭੇਜਣ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲੈ ਆਂਦੀ ਸੀ।

ਡੇਵਿਡ ਮਿਲੀਬੈਂਡ ਅਤੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਝੋਂਪੜੀ ਵਿਚ ਸੁੱਤੇ

ਸੇਮਰਾ: ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਮਿਲੀਬੈਂਡ ਨੇ ਬੀਤੀ 15 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਰਾਤ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਮੇਠੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੀ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿਚ ਬਿਤਾਈ।

ਮਿਲੀਬੈਂਡ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਅਮੇਠੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਭੇਤਵਾ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸੇਮਰਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰਮਾ ਨਾਂਅ ਦੀ ਇਕ ਪੇਂਡੂ ਔਰਤ ਦੀ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿਚ ਰਾਤ ਬਿਤਾਈ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਇਸ ਪਿੰਡ 'ਚ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹਿਲਾ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰੀ ਦੀ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿਚ ਠਹਿਰੇ ਸੀ। ਮਿਲੀਬੈਂਡ ਅਤੇ ਰਾਹੁਲ 15 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਰਾਤ ਸਾਢੇ ਦਸ ਵਜੇ ਸੇਮਰਾ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿਥੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸਵੈ-ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੂਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪੇਂਡੂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦਲਿਤ ਸਨ। ਰਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲੀਬੈਂਡ ਨੇ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ

ਡੇਵਿਡ ਮਿਲੀਬੈਂਡ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ

ਮਿਲੀਬੈਂਡ ਕੇਵਲ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਦੋਭਾਸ਼ੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲੀਬੈਂਡ ਨੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਦੇਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ 'ਤੇ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਹਿਲਾ ਨੇ ਉਠ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਮੀਡੀਅਮ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿਵਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਿਲੀਬੈਂਡ ਨੇ ਸੇਮਰਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 15 ਲੱਖ ਭਾਰਤੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਥੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਮਾ ਦੇ ਘਰ ਮੰਜੀਆਂ 'ਤੇ ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਗਾਵਾਂ-ਮੱਝਾਂ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਵਿਚ ਕਈ ਗੀਤ ਵੀ ਗਾਏ।

ਮਨੁੱਖ ਮੁਜ਼ਰਮ ਬਣ ਕੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਜੀਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ

ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਜੇਤੂ ਨਾਵਲਕਾਰ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਨਾਲ ਇਕ ਮੁਲਾਕਾਤ

–ਦੇਸਰਾਜ ਕਾਲੀ

ਸਵਾਲ: ਮੀਤ ਸਾਹਿਬ, ਆਪਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਨੇ ਨਾਵਲ 'ਸੁਧਾਰ ਘਰ' ਤੇ ਅਕਾਦਮੀ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਕਤ ਇਸ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਕੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹਨ?

ਜਵਾਬ: ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਮੇਰਾ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਕਨਸੈਪਟ ਸੀ, ਜਨਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੱਨਸੈਪਟ, ਉਸ ਸੋਚ ਨੂੰ ਰੈਕੋਗਨੀਸ਼ਨ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਮਾਨਵੀ ਵਿਚਾਰਾ ਦਾ ਧਾਰਣੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਨਾਵਲ ਆਦਮੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਮਾਨਵ ਕਿਤੇ ਮਾਈਨਸ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਕ੍ਰਾਈਮ ਵਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਚਲਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ।

ਸਵਾਲ : 'ਸੁਧਾਰ ਘਰ' ਨਾਵਲ ਪੁਲਿਸ-ਤੰਤਰ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਦਾ ਰੂਪ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ? ਕੀ ਨਿਜੀ ਅਨੁਭਵ ਸੀ, ਜੋ ਇਸਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣੇ?

–ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਕਟਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਇਹ ਲੰਬਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤੋਂ ਮੇਰੀ ਇਕ ਸੋਚ ਬਣੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਕ ਕੇਸ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਇਕ ਲੰਬੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਡੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣਾ ਅਇਰ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਵੀ ਸੁਣਿਆ, ਜੇਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ, ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦਾ ਵੀ। ਇਸਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਜੋ ਮਸੌਦਾ ਉਨਾਂ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਅਧਿਅਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜੋ ਸਹੂਲਤਾਂ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਇਕ ਦੋ ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਲੋਕ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਤਾਂ ਇਸ ਜੇਲ ਤੰਤਰ ਦਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਸੁਧਾਰ ਘਰ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਭਰਨ ਲੱਗਾ।

ਸਵਾਲ : ਫਿਰ ਇਸਦੇ ਨਾਵਲ ਬਨਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਅਤੇ ਜੇਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕੀ ਕੀ ਕੀਤਾ?

– ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਤਿਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟ

ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ

ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦੀ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਪੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖੋਹੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਚਲਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਅਧਿਅਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਿਤਾਬ 'ਮੈਰੀ ਟੇਲਰ' ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਆਈ ਸੀ। ਉਨਾਂ ਦਾ ਦੋਸਤ ਨਕਸਲਵਾਦੀ ਸੀ। ਉਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪਕੜ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਪੰਜ ਸਾਲ ਸਾਡੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰਹੀ। ਇਸੇ 'ਤੇ ਹੀ ਅਧਾਰਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਅਦਭੁਤ ਪੁਸਤਕ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੋਹਨ ਭਾਸਕਰ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜਾਸੂਸ ਹੋਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਨਾਵਲਾਂ ਦਾ ਅਧਿਅਨ ਕੀਤਾ। ਕਿਰਣ ਬੇਦੀ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ ਪੜ੍ਹੀ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸਾਡੇ ਮਾਣਯੋਗ ਕੁਲਦੀਪ ਨਇਰ ਨੇ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਿਜ਼ਿਟ ਕੀਤਾ। ਬੁੜੈਲ ਜੇਲ੍ਹ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਰੰਗ ਬਣਾ ਕੇ ਕੈਦੀ ਭੱਜ ਗਏ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਅਧਿਅਨ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਵਲ 'ਸੁਧਾਰ ਘਰ' ਨੇ ਆਪਣਾ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲਿਆ।

ਸਵਾਲ : ਜੇਲ ਤੰਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹਰ ਕੜੀ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਰ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

–ਦਰਅਸਲ ਮੈਂ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਗਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਲੈ ਲਈਏ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਜੇਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਹੈ। ਉਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਕੈਦੀ ਜਿਆਦਾ ਹਨ, ਬੈਰਕਾਂ ਘੱਟ ਹਨ। ਮੈਡੀਕਲ ਦੀ ਕੋਈ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਜ਼ਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਲ ਵਾਰਡਨ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ, ਮਾਨਸਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ, ਸ਼ਰੀਰਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੰਦਰੁਸਤ ਅਤੇ ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਪਾਸ ਵਾਰਡਨ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਫਿਰ ਸਾਡਾ ਜੋ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਕੈਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅਲੱਗ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਾ ਸਿਸਟਮ ਹੀ ਹਿੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਵਾਲ : ਤੁਹਾਡੇ ਇਸ ਨਾਵਲ ਦਾ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

– ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਜ਼ਰਿਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਿਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਧਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ? ਇਹ ਸਾਡੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮਗਰ ਮੇਰਾ ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਜ਼ਰਿਮ ਬਣਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਸਿਸਟਮ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਾਠਕ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਸ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰ ਦਵਾਂ। ਮੇਰਾ ਮਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦਮੀ ਮੁਜ਼ਰਿਮ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੌਣ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਗਿਰ ਜਾਵੇ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਾਰ ਕੌਣ ਖਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਗਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕ੍ਰਾਈਮ ਵਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਵਾਲ : ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ? ਕੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਰਚਨਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕੇ?

– ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਨਾਵਲ ਹਾਲੇ ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਵਿਵਰਜਿਤ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁੱਸਾ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਨਾਵਲ ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਨਾਵਲ ਨਵੇਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਆਏ ਵੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਨੂੰ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਂ, ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਜਦ ਤਕ ਰਿਸਰਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੋਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਚਿੰਤਨ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਅਧਿਅਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਕੋਈ ਵੀ ਵੱਡੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ।

ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੌਣਕ ਮੇਲਾ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਲੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

www.Raunakmela.com

Enjoy Live Radio Show

Every Sun: 9am-9.30am (Central Time)

on 1590AM

or on Internet.

Since 1983

ਮੇਜ਼ਬਾਨ: ਪੰਮੀ ਗਿਲ

Homeopathic Systems for Health Treatment

When you are tired of all treatments for any disease at any age

Try homeopathic, systems of treatment

ਅਰਥਰਾਈਟਸ, ਦਮਾ, ਸੁਗਰ, ਬਲਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਪੱਥਰੀ, ਖਾਰਿਸ਼, ਮੁਹਾਂਸੇ, ਵਜਨ ਦਾ ਘਟਣਾ ਜਾਂ ਵਧਣਾ, ਜਨਾਨਾ ਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜੋਰੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਇਲਾਜ

You can get all Homeopathic, Ayurvedic, Biochemic medicines at economical prices.

www.homeomedicine.net

Consultant /Practitioner

GURDIP SINGH SANDHU

DHMS, Hons, BAMS, MDEH, 30 Years experience

Working as per ACT.SB-577 State of CA.

CALL: TOLL FREE: 877-OK-HOMEO

(877-654-6636)OFFICE: 408-729-6691

E-mail: Homeomedicine@yahoo.com

ਹੋਰ ਇਲਾਜਾਂ ਤੋਂ ਥਕ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਹੋਮੀਓਪੈਥੀ ਅਜਮਾਓ

G.M. Lawrence Insurance Brokerage

License# 0D79587

ਟਰੱਕ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਪਿਛਲੇ 26 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਟਰਕਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਜੀ ਐਮ ਲਾਰੈਂਸ ਉਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਿਉਂ?

LIABILITY
GENERAL
LIABILITY
PHYSICAL
DAMAGE
CARGO
BONDS

*ਕੋਈ ਬਰੋਕਰ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ *ਝਟਪਟ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ *ਮਾਸਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਪਲਬਧ ਹਨ

New Ventures Are Welcome

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ

Ph: 209-474-2771

Fax: 209-474-0215

7746 Lorraine Ave.#214

Stockton CA-95210

SPECIALIZES IN BOTH LOCAL & LONG HAUL

-Flexible down payments
-Excellent customer service
-Committed to each individual client's needs
-Experienced, knowledgeable & professional staff

ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਬਜਰੀ ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਰ ਵੀਰਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ !

ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ:

License plates
IFTA *Fuel tax return
DOT, ICC-MMC
Single state registration services
*New Mexico & Kentucky permit

Rajinder Singh

ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੇਪਰ ਵਰਕ ਲਈ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਟਰਕਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸਟਾਕਟਨ ਵਿਚ ਮੂਵ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ

Now in Strockton, the Hub of the Trucking Industry

Financing Available For Buying Trucks

Cell: (510) 557-6988
Ph: 209-982-9996,
Fax:209-982-9997

13465 Basalt Ct, Lathrop CA 95330

ਕਿੰਨੀਆਂ ਅਣਕਿਆਸੀਆਂ ਨਿਵਾਣਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਹੇ ਹਨ ਸਾਡੇ ਲੀਡਰ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਘਟਨਾ ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਲੀਡਰ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਤੇ ਫਿਰ ਛੱਡ ਜਾਣ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਆਪੋ ਵਿਚ ਬਣਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਾਟਕ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਗਿਆ, ਉਸ ਵਿਚ ਮਿਹਣੇਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਇਕ ਧੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਧੜੇ ਦੇ ਲੀਡਰ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਘੁੱਸਪੈਠ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਜੜ੍ਹੀ ਤੇਲ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਧੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਵਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪਹਿਲੇ ਧੜੇ ਦੇ ਲੀਡਰ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਮਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਅੰਦਰੋਂ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦ ਉਤੇ ਤਨਾਅ ਕਾਰਨ ਇਸ ਮਿਹਣੇ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵਧ ਕਾਟ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਹ ਲੀਡਰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿਚ ਰੁੱਝ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਂਜ ਇਹ ਗੱਲ ਦੋਵਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਬਾਪ ਦੀ ਔਲਾਦ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਿਹਣੇ ਵਜੋਂ ਕਿਉਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੀ।

-ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਨੂ

ਓਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਮੋਰਚਾ ਜ਼ੋਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਵੇਲੇ ਇਕ ਦਿਨ ਨਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨੇੜਲੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਉਤੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਓਥੇ ਜਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਖੂਬ ਨਾਹਰੇ ਮਾਰੇ, ''ਕੈਰੋਂ ਦੀ ਮਾਂ ਮਰ ਗਈ, ਕੋਈ ਡਰਦਾ ਰੋਣ ਨਾ ਜਾਵੇ।'' ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਕੂਲ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਮਰ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਨਾਹਰੇ ਚੁੱਕ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ''ਕੈਰੋਂ ਦੀ ਮਾਂ ਮਰ ਗਈ...!'' ਇਕ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੋ ਦੋ ਚਪੇੜਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਨਾਲੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ''ਜਥੇਦਾਰ ਜੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਗੁਜ਼ਰ ਗਈ ਹੈ, ਸੋਗ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਖਰਮਸਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।'' ਸਮਝ ਤਾਂ ਬਹੁਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਈ, ਪਰ ਹੋਰ ਚਪੇੜਾਂ ਪੈਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਏ ਸੀ।

ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਹੋਸ਼ ਆਈ, ਉਦੋਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੀਆਂ। ਪਹਿਲੀ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਨਾਹਰੇ ਮਾਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਬਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਏਧਰੋਂ ਲੰਘਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਏਧਰ ਆਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅਚਾਨਕ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਤੁਰ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਹਰੇ ਲਾਏ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਆਏ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਦੀ ਮਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਦਿਨ ਇਹੋ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਜੇ ਕੈਰੋਂ ਦੀ ਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਇਹ ਨਾਹਰੇ ਕੀ ਸੋਚ ਕੇ ਲਗਵਾਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ?

ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਘਟਨਾ ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਲੀਡਰ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਤੇ ਫਿਰ ਛੱਡ ਜਾਣ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਆਪੋ ਵਿਚ ਬਣਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਾਟਕ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਗਿਆ, ਉਸ ਵਿਚ ਮਿਹਣੇਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਇਕ ਧੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਧੜੇ ਦੇ ਲੀਡਰ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਘੁੱਸਪੈਠ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਜੜ੍ਹੀਂ ਤੇਲ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਧੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਵਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪਹਿਲੇ ਧੜੇ ਦੇ ਲੀਡਰ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਮਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਅੰਦਰੋਂ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦ ਉਤੇ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਇਸ ਮਿਹਣੇ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵਧ ਕਾਟ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਹ ਲੀਡਰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿਚ ਰੁੱਝ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਂਜ ਇਹ ਗੱਲ ਦੋਵਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਬਾਪ ਦੀ ਔਲਾਦ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਿਹਣੇ ਵਜੋਂ ਕਿਉਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੀ।

ਤੀਜੀ ਘਟਨਾ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਅਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲਣ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਵਿਗੜ ਗਏ ਸਨ। ਵਿਗੜੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਲੋਸ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁਧ ਭੱਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਛਪਵਾਏ।

ਇਕ ਜਣੇ ਨੇ ਤਾਬੜ-ਤੋੜ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਖਹਿੜਾ ਛੱਡ ਕੇ ਇਹ ਮੁਹਾਵਰਾ ਵਰਤ ਲਿਆ, ''ਹਾਥੀ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੁੱਤੇ ਭੌਂਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।'' ਦੂਜੇ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, ''ਚਲੋ ਸਾਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਕੁੱਤਾ ਹੀ ਕਿਹਾ, ਖੁਦ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਥੀ ਕਹਿ ਕੇ ਜਾਨਵਰ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਨਾ ਮੰਨ ਲਿਆ।'' ਪਹਿਲੇ ਨੇ ਅਗਲੇਰੇ ਦਿਨ ਬਿਆਨ ਦਾਗ ਦਿੱਤਾ, ''ਹਾਥੀ ਹਾਥੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੁੱਤਾ ਕੁੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਤਾ ਕਦੇ ਹਾਥੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ।'' ਫੇਰ ਇਹ ਬਹਿਸ ਮਘ ਪਈ ਤੇ ਇਕ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਦੋ ਅਕਾਲੀ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ

ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ

ਨੂੰ ਇਹ ਬਹਿਸ ਕਰਦਿਆਂ ਪੱਗੋ ਹੱਥੀ ਹੁੰਦੇ ਵੇਖ ਲਿਆ ਕਿ ਹਾਥੀ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਤਾ?

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾਮਾਰਾਏ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਸਮੇਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਓਦੋਂ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਖਹਿਬੜ ਪਏ। ਰੇੜਕਾ ਪੈ ਗਿਆ ਇਸ ਗਲੋਂ ਕਿ 'ਰਾਜ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਧਰਮ ਚਲੇ ਹੈ' ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਜਥੇਦਾਰ ਵੇਦਾਂਤੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਅਖੀਰ ਜਥੇਦਾਰ ਵੇਦਾਂਤੀ ਤੰਬੂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਪੁਲਸ ਦੀ ਛਤਰੀ ਹੇਠ ਦੌੜ ਲਾ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਭੜਕੇ ਹੋਏ ਗਰਮ ਦਲੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਮੂੰਹ ਆਇਆ, ਕਹਿ ਛੱਡਿਆ।

ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੇਰੇ ਮਨ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਉੱਘੜਵੇਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਅਕਾਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ, ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੀਡਰ ਵਜੋਂ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਤਕੜੀ ਧਿਰ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਘਟੀਆ ਪੱਧਰ ਦੀ ਬੋਲ ਬਾਣੀ ਵਰਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਵਿਆਂ ਦੀ ਨੁੱਕਰ ਮੱਲ ਕੇ ਬੈਠੇ ਜੁਆਰੀਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਰੀ ਨਿਕਲਦੀ ਰਹੇ, ਕਿਸੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਲੀਡਰ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੋਭਦੀ। ਸਰਦਾਰ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਸੰਬੰਧ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਨ ਤੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਸੋਹਣੇ ਬਣੇ ਰਹੇ। ਉਹ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਸਹਿਜ-ਭਾਵੀ ਸੀ, ਪਰ ਬੋਲ-ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਉਹ ਵੀ ਨੀਵਾਣਾਂ ਛੂਹ ਜਾਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਵੀ ਨਜ਼ਾਰੇ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅੰਦਰ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਬਾਹਾਂ ਟੂੰਗ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਲੜਨ ਤੋਂ ਤਾਂ ਉਹ ਰੋਕ ਲਏ ਗਏ, ਪਰ ਇਸ ਹੰਗਾਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਬੋਲ ਬੋਲੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸਤਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵਾਹਵਾ ਤਿੱਖਾ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚਲੀ ਬੋਲਬਾਣੀ ਤੇ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਭੱਦੀ ਮਿਸਾਲ ਮੰਨਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਦੀ ਇਕ ਹਰਕਤ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣਾ ਸੀ, ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਨੇਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੋ ਵਾਰੀ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਇਕ ਵਾਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਫੇਰ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਨੇ ਵੀ ਉਹੋ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਉੱਠ ਕੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਈ ਤੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦਾ ਥੱਬਾ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉਤੇ ਦੇ ਮਾਰਿਆ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲੈ ਲਿਆ ਕਿ ਬੀਬੀ ਦੀ ਹਰਕਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਣਾ ਕਿ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅੰਦਰ ਵੀਹ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵਿਖਾ ਕੇ ਧੋਤੀ ਵੀ ਚੁੱਕ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਇਕ ਧਿਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧੂਹ-ਧੂਹ ਕੇ ਗੱਡੀਆਂ 'ਚ ਸੁੱਟਣਾ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਤਾੜ ਦੇਣਾ ਆਮ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਉਹ ਰਾਜ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ, ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ, ਚੌਧਰੀ ਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ, ਵੀ ਪੀ ਸਿੰਘ, ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ, ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਆਦਿ ਏਨੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਏਨੀਆਂ ਮਹਾਨ ਹਸਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹੁਣ ਜਿਸ ਵੀ ਆਗੂ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ 'ਉੱਤਮ ਪ੍ਰਦੇਸ਼' ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਉੱਤਮਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਨਮੂਨਾ ਕਦੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਿਆ ਤੇ 'ਜੰਗਲ ਦੇ ਰਾਜ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ' ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਹੁਣ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਓਥੇ ਭਾਜਪਾ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਵਾਰੀ ਹੁਣ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਆਈ ਨਹੀਂ ਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਖਹਿਬੜ ਏਨੀਆਂ ਨੀਵਾਣਾਂ ਤੱਕ ਜਾ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਸੁਧਾਰ ਵਲ ਦੇ ਮੋੜੇ ਦੀ ਕੋਈ ਆਸ ਵੀ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ ਜਾਪਦੀ। ਜੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਸਰ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਭੇੜ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਹੋਇਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇਰੇ ਮਹੀਨੇ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਧਿਰ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਇਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਹਿਕਦੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪ ਹੀ ਜਾ ਕੇ ਸੁੱਟ ਆਇਆ। ਕਤਲ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੀਬੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਰਹੇ ਬਸਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਨੂੰ ਉਸ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮੰਗੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਘਰੋਂ ਚੁੱਕ ਲਿਆਂਦਾ ਤੇ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਬੀਬੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ''ਵਿਧਾਇਕ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਫਸਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਖੇਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।'' ਨਾਹਰਾ ਇਹ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੁਣ ''ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਲਈ 'ਲਾਹਨਤ ਦਿਵਸ' ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।''

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੋਹਰੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਮੁਖੀ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਮੁਖੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਝੱਟ ਨਵਾਂ ਨਾਹਰਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮਾਇਆਵਤੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁਧ 'ਥੂਹ-ਥੂਹ ਦਿਵਸ' ਵਜੋਂ ਮਨਾਵੇਗੀ।

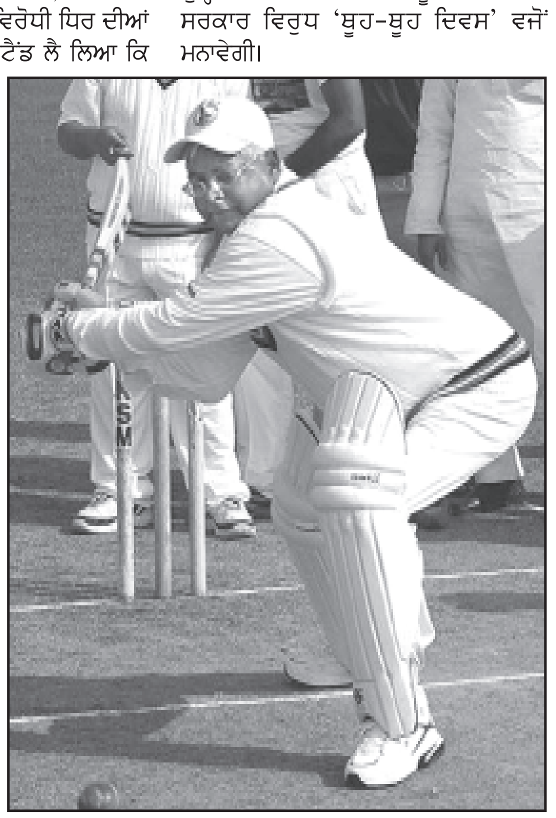

ਵਿਗੜੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀ ਅਹੀ ਤਹੀ ਫੇਰਦਾ ਹੋਇਆ

ਮਾਘੀ ਦੀ ਸੰਗਰਾਂਦ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦਿਨ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ 'ਮਨਾ ਲਿਆ' ਹੈ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਬੀਬੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਲਾਹਨਤਾਂ ਪਾਈਆਂ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਦਿਨ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਪੁਲਸ ਨਾਲ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਭੇੜ ਭਿੜ ਕੇ 'ਥੂ-ਥੂ ਦਿਵਸ' ਮਨਾ ਲਿਆ। ਮੀਡੀਏ ਵਿਚ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰ ਵੀ ਛਾਈ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਲੀਡਰ ਵੀ।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਰਾਜ ਹੈ। ਉਹ ਰਾਜ, ਜਿਸਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਹੁਲ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਾਏ ਸਨ। ਬੀਬੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਨੂੰ ਫਿਰਦੀ ਹੈ।

ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਇਕ ਵਾਰੀ ਬਣਦਾ ਬਣਦਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਐਚ ਡੀ ਦੇਵਗੌੜਾ ਦੇ ਗੱਦੀ ਛੱਡਣ ਪਿਛੋਂ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਕਿੰਗ ਮੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਕਲਗੀ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤ ਗਏ ਸਨ। ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਬਟੇਰਾ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣ ਮੌਕੇ ਲਾਟਰੀ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਝਾਕ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਵੀ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵਾਲੀ ਆਸ ਦੀ ਕੰਨੀ ਫੜੀ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਕੌਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇਗਾ ਤੇ ਕੌਣ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ 'ਲਾਹਨਤ ਦਿਵਸ' ਅਤੇ 'ਥੂਹ-ਥੂਹ ਦਿਵਸ' ਮਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਤਖ਼ਤ ਤੱਕ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ, ਇਸ ਦਿਨ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਨੱਕ ਡੋਬਣ ਲਈ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਚੱਪਣੀ ਕਿੱਡੀ ਕੁ ਲੱਭਣੀ ਪਵੇਗੀ?

ਥਾਈਲੈਂਡ ਫੌਜ ਨੇ ਹੱਥ ਪੈਰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ 'ਚ ਛੱਡਿਆ

ਬੈਂਕਾਕ : ਥਾਈਲੈਂਡ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਰਮਾ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਥਾਈਲੈਂਡ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਬਗੈਰ ਇੰਜਣ ਵਾਲੀ ਬੇੜੀ 'ਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿੰਦਾ ਬਚੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਥਾਈਲੈਂਡ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਾ ਬਚੇ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਡੇਮਾਨ, ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰਸਤੇ ਥਾਈਲੈਂਡ ਆਏ ਸਨ, ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਹ ਸਾਈ ਦਾਂਯਰਾ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਥਾਈਲੈਂਡ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੇ ਬਗੈਰ ਇੰਜਣ ਵਾਲੀ ਬੇੜੀ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਫੌਜ ਨੇ ਬਚਾਅ ਲਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਫੌਜ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ 320 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਅੰਡੇਮਾਨ ਦੇ ਰਾਹਤ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਹਨ।

ਬਰਮਾ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਜਾਨ ਬਿਨ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਖਾੜੀ 'ਚੋਂ ਬਚਾਇਆ ਸੀ। ਬਿਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਥਾਈਲੈਂਡ ਫੌਜ ਨੇ ਸਾਡੇ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਇੰਜਣ ਵਾਲੀ ਬੇੜੀ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਬੇੜੀ ਵੱਡੀ ਮੋਟਰ ਬੋਟ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਮਰਨ ਲਈ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਛੱਡ ਕੇ ਚੱਲਦੇ ਬਣੇ। ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੇੜੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਸੀ। ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਭੁੱਖ, ਪਿਆਸ ਨਾਲ ਬੇਹਾਲ ਹੋ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੇੜੀ ਵਿਚ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੇ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ ਬਚਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਡੇਮਾਨ ਦੇ ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਤਨ ਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪੂੰਜੀ ਏਜੰਟਾਂ ਤੇ ਦਲਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਥਾਈਲੈਂਡ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਥਾਈਲੈਂਡ ਫੌਜ ਦੇ ਹੱਥ ਚੜ੍ਹ ਗਏ।

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਥਾਈਲੈਂਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀ ਰਵੱਈਏ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬੈਂਕਾਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਰਕਰ ਕ੍ਰਿਸ ਲੇਵਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਰੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

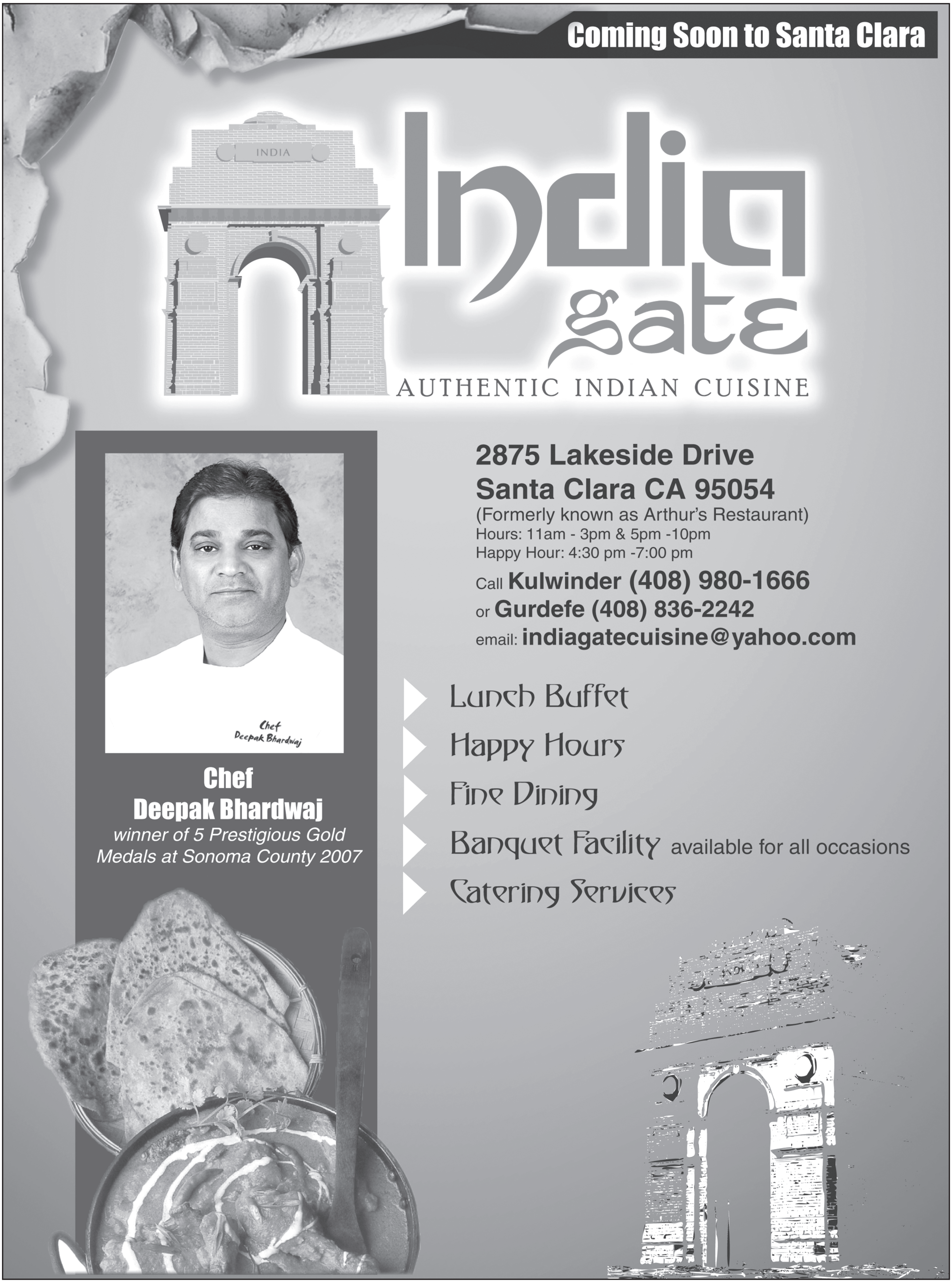
Coming Soon to Santa Clara
INDIA
India Gate
AUTHENTIC INDIAN CUISINE
2875 Lakeside Drive
Santa Clara CA 95054
(Formerly known as Arthur's Restaurant)
Hours: 11am - 3pm & 5pm -10pm
Happy Hour: 4:30 pm -7:00 pm
Call Kulwinder (408) 980-1666
or Gurdefe (408) 836-2242
email: indiagatecuisine@yahoo.com
Lunch Buffet
Happy Hours
Fine Dining
Banquet Facility available for all occasions
Catering Services
Chef Deepak Bhardwaj
Chef
Deepak Bhardwaj
winner of 5 Prestigious Gold
Medals at Sonoma County 2007

ਬੁਸ਼ ਨੂੰ ਬਾਏ ਬਾਏ, ਆਸਾਂ ਉਬਾਮੇ ਤੋਂ ਤਬਦੀਲੀ

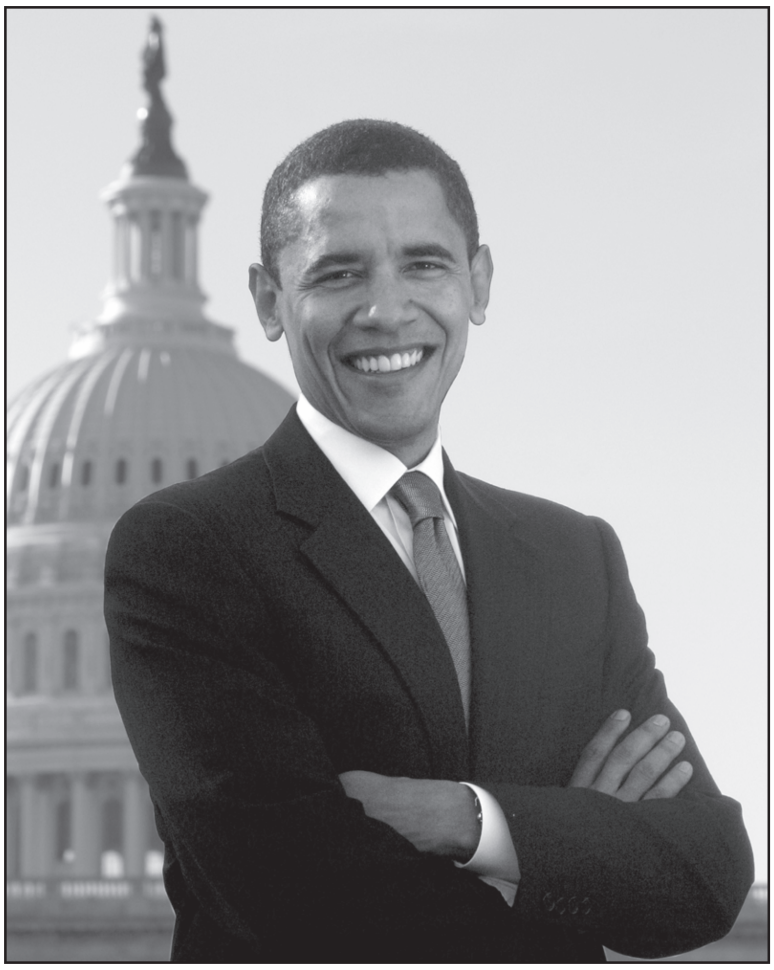

ਲਗਭਗ ਤੇਈ ਮਹੀਨੇ ਚਲੀ ਜਦੋਂ ਜਹਿਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਤੀ 4 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ 44ਵਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਬਹੁਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਇਥੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੱਕੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਇਸ ਚੋਣ ਨੇ ਕਰ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਉਬਾਮਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਘਾਗ ਅਮੀਰ ਰਾਜਨੇਤਾ ਦਾ ਪੁੱਤ, ਭਾਈ, ਭਤੀਜਾ, ਸਾਂਢੂ, ਕੁੜਮ ਜਾਂ ਜਵਾਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ 'ਤੇ ਇਕ ਸਧਾਰਨ ਤੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਆਮ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਉੱਠ ਕੇ, ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਮੰਨੀ

ਗੁਰਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਪ੍ਰਮੰਨੀ ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਤਾਕਤਵਰ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਲੋਹ ਪੁਰਸ਼ ਹੈ। ਹਰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਕਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੁਧਾਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਘੋਰ ਈਰਖਾ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬੁਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧੀ ਹੈ।

ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਚਲ ਰਹੀ ਲੜਾਈ ਵੇਲੇ ਕਈ ਰਾਜਸੀ ਪੰਡਤਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਕਿਆਫਾ ਵੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦਾ ਰੰਗ ਉਸ ਲਈ ਵੱਡੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਚਿੱਟੀ ਚਮੜੀ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਛੇਤੀ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਪੁਗਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਇਸਲਾਮਕ ਮੂਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋ-ਹੱਲਾ ਬੋਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਪਿਤਰੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੌਰੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪੱਗ ਵਾਲੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਨਸ਼ਰ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਤੇ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਸੀ ਪੰਡਤਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿਣਤੀਆਂ ਮਿਣਤੀਆਂ ਪੁੱਠੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇਕ ਅਲੋਕਾਰੀ ਘਟਨਾ ਹੀ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਸੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਨੂੜ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਂਗੂ ਲੱਦ ਕੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਔਖੇ, ਭਾਰੇ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਉਸੇ ਨਸਲ ਦਾ ਇਕ ਜਾਂਬਾਜ਼, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੁੱਖੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਦੀ ਮਾਰ ਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਝੰਬੀ ਅਮਰੀਕੀ ਜਨਤਾ ਨੇ ਰੰਗ, ਨਸਲ ਭੇਦ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦਾ ਕੱਦ ਬੁੱਤ ਦੇਖ ਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅੰਤਰ ਨਾਲ ਜਿਤਾ ਕੇ, ਉਸ ਲਈ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਕਾਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਲੋਕ, ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਉਲਾਂਭਾ ਅਕਸਰ ਹੀ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰਕੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਇਸ ਜਿੱਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਲੇ ਸ਼ਿਕਵੇ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਲੋਕ ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਸਾਰਕ ਅਮਨ ਬਹਾਲੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਹੇ, ਇਸ ਨਵੇਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੰਨੇ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

20 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਦਸ ਲੱਖ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸੂਰਾ ਮੁਖੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ 8 ਸਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਉਬਾਮਾ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਡੈਲਸ ਟੈਕਸਾਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਖਰੀਦੇ 8500 ਸਕੇਅਰ ਫੁੱਟ ਦੇ ਘਰ ਵਲ ਇਕ ਆਮ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਭਾਵੇਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ, ਪਰ ਹੈ ਬੜੀ ਹੀ ਅਸਰਦਾਇਕ। ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਇਥੇ ਲਗਭਗ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੋਟ ਕੇਵਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੰਤਰੀਆਂ-ਸੰਤਰੀਆਂ ਦਾ ਲੁੰਗ ਲਾਣਾ, ਉਸ ਨੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਉਹ ਚੋਟੀ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ, ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਕਾਬਲ ਅਤੇ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਲੱਠਮਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ ਪਰ ਅਮਰੀਕਨ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਇਸ ਬੁਰਾਈ ਦੇ ਨੰਗੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਨ ਘੱਟ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਜੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਾਲਾ ਧੰਦਾ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ, ਲੋਕ ਲਾਜ ਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਵੱਡਾ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭੂਮੀ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਡਾਕੂ, ਚੋਰ, ਕਾਤਲ, ਬਲਾਤਕਾਰੀਏ, ਅਗਵਾਕਾਰ, ਵੈਲੀ, ਸਮੱਗਲਰ, ਫੁਕਰੇ, ਮੱਕਾਰ, ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਹੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਾਰਿਆ ਇਕ ਵੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਥੱਪੜ, ਉਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਭਾਰੂ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਵਾਲੇ ਰਾਜਸੀ ਲੋਕ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਜਾਂ ਰੀਪਬਲਿਕਨ ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਨ ਦਿਸਣ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁਚੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਥੋਂ ਵਾਲੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਪਿਤਰੀ ਦੇਸ਼ ਵਾਲਾ ਉਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕਿ ''ਦੇ ਦਿਓ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ'' ਜਾਂ 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰਚੀ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲੇਗਾ ਕੋਈ ਮੁਖੀ' ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿਤਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਤਾਣ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਆਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਟੀ.ਵੀ, ਇੰਟਰਨੈਟ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖਰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹਰ ਐਕਸ਼ਨ ਤੇ ਹਿਲ-ਜੁਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਉਂਤਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਤੁਰਨਾ ਅਤੇ ਖੜ੍ਹਨਾ ਹੈ। ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ, ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੀੜੇ-ਕੱਪੜੇ ਤੇ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਲ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਲੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਿੱਧੀ ਬਹਿਸ ਲਈ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮੰਨੇ ਮਾਹਰਾਂ ਅਤੇ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਕੇ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੀਨੀਆ ਦੇ ਕਾਲੇ ਬਾਪ ਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਗੋਰੀ ਮਾਂ ਦਾ ਇਹ ਪੁੱਤਰ ਜਦੋਂ ਚੇਂਜ (ਤਬਦੀਲੀ) ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲੈ ਕੇ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਰਿਆ ਤਾਂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਇਸ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਹੌਂਸਲੇ ਪਸਤ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਦੇ ਮਦਦਗਾਰਾਂ ਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੇ ਚੋਣ ਰਣਨੀਤੀ ਘੜਨ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਭਾਂਪ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮਿਣਤੀ ਵੇਲੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪੱਕੀ ਵੋਟ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕੰਮ ਹੈ। ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵੋਟ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤਾਜਾ ਦਮ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਸਿਰੇ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਉਚੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ। ਬਸ ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ, ਕੀ ਯੂ-ਟਿਊਬ, ਕੀ ਫੇਸਬੁੱਕ, ਕੀ ਮਾਈਸਪੇਸ, ਕੀ ਯਾਹੂ ਮੈਸੰਜਰ, ਕੀ ਗੂਗਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਬਾਮਾ ਦਾ ਨਾਂ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗਾ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਪਸੰਦ ਆਉਣ ਲੱਗੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਨਹਿਰੇ ਭਵਿੱਖ ਵਾਲਾ ਰਸਤਾ ਵੀ ਉਬਾਮਾ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗਾ। ਇਹ ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਗੇੜ ਹੀ ਸਮਝੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਅਤੇ ਸੌ ਸੌ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਵੀ ਮੰਦੇ ਦੀ ਮਾਰ ਨਾ ਝੱਲਦੇ ਹੋਏ ਮੂਧੇ ਮੂੰਹ ਡਿੱਗ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀ ਸੋਚ ਦੇ ਢਹਿਣ ਨਾਲ ਵੀ ਤੁਲਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਤਾਣੀ ਇੰਨੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਝ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਫੌਰੀ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਇਕ ਹੱਲ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਧਰ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੱਠਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ ਪਿਛਲੇ 60 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੰਮਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਰਸਯੋਗ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣਾ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਦੋ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਮਣਾਂ-ਮੂੰਹੀ ਪੈਸਾ ਤੇ ਖੂਨ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦਾ ਕੇਸ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾੜੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਘੜੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਮੀਰਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਟੈਕਸ ਲਵਾਂਗੇ, ਗਰੀਬ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਟੈਕਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਖਾਲਾ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰਨ ਤੇ ਸਸਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਠੋਸ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਦੋ ਜੰਗਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਖਰਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਬਾਮਾ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੇਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮਿੰਨਤ-ਤਰਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਥੇ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਕਾਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਆਪਣੀ ਬੇਜੋੜ ਤੇ ਬੁਲੰਦ ਭਾਸ਼ਣ ਕਲਾ ਰਾਹੀਂ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਾਰਨ ਹਰੇਕ ਥਾਂ ਜਾ ਕੇ ਅਜਾਈਂ ਸਿੰਗ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਅਸਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਭਰਵਾਂ ਹੱਲਾ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਹਰਜ਼ ਨਹੀਂ।

ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆ ਰਹੇ ਵੱਡੇ ਨਿਗਾਰ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਕੱਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਤੋਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਟੀ.ਵੀ. ਦਾ ਰਿਮੋਟ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਗੇਮ ਫੜ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਰੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਾਅਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਲਈ ਪੈਂਤੀ ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਗਾਂਹ ਰੇੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦੇ 29ਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੈਨੇਟਰ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਜੋ ਬਾਇਡਨ ਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਖਸ਼ ਆਪਣੇ 38 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕੈਰੀਅਰ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮਾਹਰ, ਡਰੱਗਜ਼ ਤੇ ਜੁਰਮ ਖਿਲਾਫ ਤਕੜਾ ਪੈਂਤੜਾ ਮੱਲਣ ਵਾਲਾ ਮਹਾਰਥੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਿਲੇਰੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦਾ ਦੇ ਕੇ ਉਬਾਮਾ ਬਿੱਲ ਕਲਿੰਟਨ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤਜ਼ਰਬੇ ਤੋਂ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਉਸ ਲਈ ਵੱਡੀ ਪਰਖ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਕੋਈ ਸੌਖਾ ਜਿਹਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹੁਣ ਉਬਾਮਾ ਘੱਟੋ-ਘਟ ਚਾਰ ਜਾਂ ਫੇਰ ਸ਼ਾਇਦ 8 ਸਾਲ ਅਮਰੀਕਾ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੁਣਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪੇਚੀਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੁ ਸੈਨਟਰਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਗੱਦੀ ਖੁੱਸ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਰੱਜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਲੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਅਸੀਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਭ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਜਹਾਜ਼ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਵਨ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਉਡਾਰੀਆਂ ਭਰੇਗਾ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਰੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਤੇ ਦਿਖਾਏ ਸੁਪਨੇ ਸਭ ਸੱਚ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ।

ਉਬਾਮਾ-ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ: ਵਿਰੋਧ ਬਦਲਿਆ ਸਹਿਯੋਗ 'ਚ

ਇਰਾਕ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਕਚੂਮਰ ਕੱਢ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ

ਇਹ ਕੇਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ? ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨਾ ਮਰਦ ਹੋਵੇ ਨਾ ਔਰਤ!

ਗੱਲੀਂ-ਬਾਤੀਂ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਫੋਨ: 925-752-8025

ਜਿਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ ਖਾਮੀਆਂ ਛੱਡਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਔਖਾ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੱਚੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਟਿਕਿਆ ਰਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਸੰਭਵ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਵਿਰੁਧ ਬਗਾਵਤ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਆਪ ਹੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣ। ਬਨੇਰੇ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਕਾਂ ਤਾਂ ਰੋਟੀ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਲਈ ਕਾਂ-ਕਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਮਹਿਮਾਨ ਲਾਰੀ 'ਚੋਂ ਉਤਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ। ਜਿਹੜਾ ਰੱਬ ਦਾ ਸਤਾਇਆ ਹੋਵੇ, ਅਸੀਂ ਉਹਦੀ ਹਾਅ ਨੂੰ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਵਿਚ ਬਦਲਨ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹਦਾ ਬਣਾਇਆ ਅਧੂਰਾ ਮਨੁੱਖ ਉਸੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਧ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਛਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਨਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ 'ਤੇ ਪੰਛੀ ਬੈਠਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੰਜੀ ਡਾਹੁਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਨੇ ਆਪ ਤਪਣ ਵਾਲਾ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਠੰਡਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਸ ਨਟ ਦੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ ਕਿਸੇ ਬੋਲਟ ਦੇ ਮੇਚ ਨਾ ਆਉਣ ਉਹ ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਇਹਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਤਾਂ ਫਿਟਕਾਰ ਤਾਂ ਪਵੇਗੀ ਹੀ। 'ਨਾ-ਮਰਦ' ਹੋਣਾ ਹੀ ਧਰਤੀ ਬੋਝ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਠੋਕਰ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਖੁਸਰੇ ਮਸਖ਼ਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਉਪਰੋਂ ਵਧ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੱਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਕਿਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਦਰੋਂ ਰੋਣਾ ਨਾ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਮੇਕਅਪ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਗੂੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਲਈ ਥੱਪਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਹ ਸੋਹਣੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ, ਮੂਰਖ ਤਾਂ ਬਣਾ ਲੈਣ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਉਪਰ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕਚਿਹਰੀ 'ਚ ਚਲਦੇ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਸਖ਼ਤ ਤੇ ਨਰਮ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਕੈਸੀ ਹੈ?

ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਦੇ ਸਾਕ ਸਬੰਧੀ ਬੜੇ ਘੱਟ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਬਣਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੋਈ ਡੀ.ਸੀ. ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਵਲ ਪਾ ਕੇ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਸਾਰਿਆਂ ਕੋਲ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਜਿਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਪਰ ਕਦੇ ਠੰਡੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਸੋਚਿਓ ਇਹ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਆਪ ਵੀ ਪਾਈ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਹੀ ਏਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਉਹ ਮਰਦ ਬਣ ਸਕੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਔਰਤ। ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਕੱਚੇ ਕੋਠਿਆਂ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਮੀਰ ਸਮਾਜ ਹੱਸਦਾ ਹੈ, ਇਨ ਬਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਵੀ ਹੈਰਾਨੀ ਤੇ ਮਜ਼ਾਕ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹਿਜੜੇ ਜਾਂ ਖੁਸਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਵਧਾਈਆਂ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਰਕੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਮਰਦੇ ਖਪਦੇ ਹਨ? ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਚਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਚਾਦਰ ਦੇ ਕੇ ਜਿਉਂਦੇ ਨੇ? ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਗਿਆ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖੁਸਰਿਆਂ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਤੇ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਦੇ ਖੁਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਦਿਨ ਤਿਉਹਾਰ 'ਤੇ ਮਠਿਆਈ ਖੁਆਉਣ ਤੇ ਘੁੱਟ ਲੁਆਉਣ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਹਰ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਇਵੇਂ ਵਿਆਹ ਤੇ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇਣ ਤੇ ਪੁੱਤ ਜੰਮਣ 'ਤੇ ਲੋਰੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁਸਰੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਹੀ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਖੁਸਰਿਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਾਂਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਘੁਸਪੈਠ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਲਾਈਨ ਆਫ ਕੰਟਰੋਲ ਵਾਂਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਕ ਲਛਮਣ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਟੱਪ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਸਲਾ ਸਮਝਦਿਆਂ ਭਾਰੀ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮੁੱਖੀਏ ਨੂੰ 'ਮਹੰਤ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਾਂਗ ਨੱਚਣ ਗਾਉਣ ਤੇ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤੀ ਵਾਗਡੋਰ ਉਸੇ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਬਿਨਾਂ ਪੱਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਿਲਦਾ। ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਟੀਮਾਂ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵਧਾਈਆਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਾਲ (ਪੈਸਾ-ਧੇਲਾ, ਭਾਂਡਾ-ਟੀਂਡਾ ਤੇ ਲੀੜਾ-ਲੱਤਾ) ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਪੜਾ ਦੇਣਾ, ਰੋਟੀ ਦੇਣਾ ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੀੜੀ ਸਿਗਰਟ ਜਾਂ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਪਊਆ-ਅਧੀਆ ਤੇ ਮੇਕ ਅੱਪ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਖੁਸਰੇ ਟਾਂਗੇ-ਲਾਰੀਆਂ 'ਚ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਫਿਰ ਖੱਚਰਾਂ ਵਾਲੇ ਰੇਹੜੇ ਲੈ ਲਏ ਤੇ ਹੁਣ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹਨ। ਮਹੰਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਦਰਸ਼ਾਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਲੰਘਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਕੁਟਾਪਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਦਾ, ਡੇਰੇ ਤੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਖੁਸਰਾ ਸਮਾਜ 'ਚੋਂ ਛੇਕੇ ਗਏ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਮਹੰਤ ਵੀ ਸਵਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸਮਾਜ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਰਕਾਰ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਉਂ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਡਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਖੁਸਰਾ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਜੇਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਾਰਮੋਨਜ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਸੰਭੋਗੀ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਬਿਲਕੁਲ ਠੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਸ-ਐਕਸ ਤੇ ਐਕਸ-ਵਾਈ ਸ਼ੁਕਰਾਣੂਆਂ ਵਾਂਗ ਜਦੋਂ ਔਰਤ ਦੀ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਆਂਡਾ ਫਰਟਾਈਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਲ ਤੇ ਫੀਮੇਲ ਦੇ ਦੋ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਬਣਤਰ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਬਣਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਹਾਰਮੋਨਜ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਾਂਮਾਤਰ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਖੁਸਰਾ ਤੇ ਖੁਸਰੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਅੱਠਵੇਂ ਜਾਂ ਸੱਤਵੇਂ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਅੰਦਰ ਹਾਰਮੋਨਜ਼ ਤਾਂ ਕੁਝ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਾਹਰੀ ਆਰਗਨਜ਼ ਡਿਵੈਲਪ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਤੀਆਂ 'ਚੋਂ ਮੁਕਤੀ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਫੀਮੇਲ ਪਾਤਰ ਵਿਚ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਉਭਾਰ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਕਾਮ-ਵਾਸ਼ਨਾ ਵੀ ਜਾਗਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲ ਹੋਮੋਸੈਕਸੂਅਲ ਪ੍ਰਕਿਆ ਵੀ ਅਪਨਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਅਜਿਹੇ ਵਰਤਾਰੇ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਸਬੰਧ ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ ਜਾਂ ਢੋਲਕ ਜਾਂ ਛੈਣੇ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਮਰਦ ਨਾ ਔਰਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਨਾਲ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਹਿਸਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੰਤ ਸੁਭਾਅ ਤੇ ਰੱਬ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮਹੰਤ ਵੀ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦ-ਦੁਆ ਕੋਈ ਲੈਣੀ ਨਹੀਂ ਚਹੁੰਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਨਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧੀ ਦਰਗਾਹ 'ਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦੀ ਇਸੇ ਸੋਚ ਸਦਕਾ ਇਹ ਵਧਾਈਆਂ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਮੂੰਹ ਮੰਗੀ ਰਕਮ ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸਕੂਟਰ ਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਮਹੰਤ ਨੂੰ ਵਧ ਕਮਾਈ ਲਿਆ ਕੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਦਰਜਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਹੰਤ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਰਾਜ-ਭਾਗ ਦੀ ਚਾਬੀ ਉਸੇ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਰਦ ਦੀ ਚੀਸ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੀ ਹੈ। ਹੋਇਆ ਇੰਜ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ ਬੇਟੇ ਮਨਵੀਰ ਦੀ ਵਧਾਈ ਲੈਣ ਲਈ ਖੁਸਰੇ ਘਰੇ ਆ ਗਏ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਸਕੂਲੋਂ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਘਰੇ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਚਮਕੀਲੇ ਤੇ ਸਦੀਕ ਦੇ ਦੋ ਗਾਣਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 'ਯੇਹ ਈਲੂ ਈਲੂ ਕਿਆ ਹੈ' ਤੱਕ, ਖੂਬ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਸੁਰਾ-ਬੇਸੁਰਾ ਘਤਮੱਸ ਪਿਆ। ਦੋ ਜਨਾਨਾ ਖੁਸਰਿਆਂ ਵਿਚ ਨਾਚ ਦਾ ਹੀ ਕਮਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਇਕ ਏਨੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸੀ ਕਿ ਵੇਖ ਕੇ ਭੁੱਖ ਲਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਉਂ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੁੜੀ ਖੁਸਰੀ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਹੋਵੇ। ਨੱਚਣਾ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਹੁਣੇ ਸਿੱਖਿਆ ਹੋਵੇ। ਜਦ ਵਧਾਈਆਂ ਦਾ ਸ਼ਗਨ-ਵਿਹਾਰ, ਲਾਗ ਮੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਚਾਹ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਅੰਦਰ ਲੈ ਗਿਆ। ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਸੀ 'ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ ਤੂੰ ਏਨੀ ਸੋਹਣੀ ਸੱਚੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਮਾਤ 'ਚੋਂ ਏਂ'?

ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੀਆਂ ਭੁੱਬਾਂ ਨਿਕਲ ਗਈਆਂ। ਉਹਨੂੰ ਰੋਣੋਂ ਤਾਂ ਮਸਾਂ ਰੋਕਿਆ, ਪਰ ਉਹਦੇ ਹਟਕੋਰੇ ਨਾ ਬੰਦ ਹੋਣ। ਆਖਣ ਲੱਗੀ "ਮੈਂ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਰੱਜੇ-ਪੁੱਜੇ ਘਰ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਮੇਰੀ ਸਰੀਰਕ ਊਣਤਾਈ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭਿਣਕ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਨੇ ਇਕਵੰਜਾ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਦਾਈ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।"

'ਫਿਰ ਇਹ ਭਾਂਡਾ ਕਿਵੇਂ ਫੁੱਟ ਗਿਆ?'

"ਮੈਂ ਪਟਿਆਲੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਹਿਸਟਰੀ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹੋਸਟਲ ਦੇ ਇਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਲੜਕੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਾਂ। ਮੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਦੋਗਲੀ (ਜਨਾਨਾ+ਮਰਦਾਨਾ) ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਛੇੜਦੀਆਂ ਤਾਂ ਸਨ ਪਰ ਮੇਰੇ ਭੇਦ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਨਹਾਉਣਾ-ਧੋਣਾ ਬੜੇ ਸੁਚੇਤ ਮਨ ਨਾਲ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਦੋ ਸਾਲ ਲੰਘ ਗਏ। ਵਿਦਾਇਗੀ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਹੋਸਟਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਤਾਂ ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬੈਠੀਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਨੇ ਝੱਟ ਦੇਣੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕੁੰਡੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੱਜ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਦਿਨ ਹੈ ਟੇਪ ਲਗਾ ਕੇ ਤੇ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਨੱਚਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅਚਨਚੇਤ ਸੀ। ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਘਰੇ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ। ਮੈਂ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਅੰਦਰ ਏਨਾ ਜੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ੱਬਰੀ ਬੈੱਡ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਲਿਆ ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ।'

"ਤੂੰ ਫੇਰ ਨੱਚੀ?"

'ਨੱਚਣਾ ਕੀ ਸੀ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਉਜੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਖੁਸਰੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਰਹੀ। ਮੈਂ ਰੋਂਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਉਹ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੈਂ ਘਰੇ ਚਲੇ ਗਈ ਤੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੇ ਹੰਝੂਆਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਹੁਣ ਗੱਲ ਗੁੱਝੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਹੋਇਆ ਉਹੀ ਕਿ ਪੇਪਰ ਮੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪੰਜਵੇਂ ਦਿਨ ਇਕ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਪੰਜ-ਛੇ ਖੁਸਰਿਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਘਰ ਗਏ ਤੇ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ 'ਸਾਡਾ ਜੀਅ ਸਾਨੂੰ ਦੇ'। ਬਾਪੂ ਨੇ ਦੋ ਨਾਲੀ ਚੱਕ ਲਈ ਕਿ ਥੋਡੇ ਕਪਾਲ 'ਚ ਗੋਲੀਆਂ ਲੰਘਾ ਦਊਂ ਨੱਠ ਜਾਓ।'

'ਉਹ ਵਾਪਿਸ ਚਲੇ ਗਏ?'

ਉਸ ਦਿਨ ਤਾਂ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਆਸ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਡਰਦੇ ਫੇਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ। ਪਰ ਮਾੜੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਬਾਪ ਤੇ ਮਾਂ ਵੀ ਧੋ ਨਾ ਸਕੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਹਾਲੇ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਿਜੜਿਆਂ-ਖੁਸਰਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਟਰੱਕ ਸਾਡੀ ਕੋਠੀ ਮੂਹਰੇ ਆ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਏ। ਜਿਹੜਾ ਟਰੱਕ 'ਚੋਂ ਉਤਰੇ ਉਹ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਨੰਗਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਅੰਦਰ ਆਈ ਜਾਵੇ। ਪਿੱਟ ਸਿਆਪਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਬਾਪੂ ਕੀਹਦੇ ਕੀਹਦੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰੇ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਆਉਂਦੀ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਜਬਰੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਏ।

-ਘਰਦਿਆਂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਨੇ ਪਿੱਛਾ ਵੀ ਕੀਤਾ?

'ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਗਏ। ਬਾਪੂ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਥਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਪੱਗ ਰੱਖੀ। ਪਰ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਜ ਤੇ ਪਿੰਡ ਇਹ ਆਖਦਾ ਸੀ 'ਕੁੜੀ ਪੜ੍ਹਨੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੈ, ਸੁਲੱਖੀ ਹੈ। ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਨਿਗ੍ਹਾ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਰੋਂਦੇ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਮਾਜ ਦਿਲਵਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਸਗੋਂ ਇਹ ਆਖਦਾ ਸੀ '.....ਸਿਹਾਂ ਤੈਨੂੰ ਖੁਸਰਿਆਂ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।' ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਘਰੋਂ ਨਾ ਨਿਕਲੇ।

'ਹੁਣ ਕਿਵੇਂ ਚਲਦੈ?'

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਰੋਂਦੀ ਦੇ ਨਿਕਲ ਗਏ ਛੇ ਮਹੀਨੇ। ਮਹੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਇਕ ਦਿਨ ਮੇਰਾ ਚਪੇੜਾਂ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਭੰਨ ਦਿੱਤਾ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ 'ਭੁੱਲ ਜਾ ਹੁਣ ਸਭ। ਨੱਚਣ ਚੱਲ ਤੇ ਕਮਾ ਕੇ ਲਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮਸਲਨ ਤਾੜੀ ਵਜਾਉਣੀ, ਤੁਰਨਾ ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ, ਨੱਚਣਾ, ਵਧਾਈ ਲੈਣ ਲਈ ਅੜਨਾ ਤੇ ਹੁਣ ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਲਿਐ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਉਂ ਹੀ ਕੱਟਣੀ ਪੈਣੀ ਐ।'

ਮੈਂ ਉਹਦੀ ਦੁਖਦੀ ਰਗ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਛੇੜ ਬੈਠਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ 'ਚ ਮੇਲ ਤੇ ਫੀ ਮੇਲ 'ਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੁੰਦੈ?

'ਉਹ ਇਕ ਹੋਰ ਜਣੇ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆਈ। ਉਹਦਾ ਪਜਾਮਾ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਲਵਾਰ ਲਾਹ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਵੇਖ ਲੈ ਫਰਕ ਆਪ ਲੱਭ ਲਈਂ।

ਉਹਦੇ ਦਰਦ ਦੀ ਤੜਫਣ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੇਚੈਨ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਆਖਰੀ ਸਵਾਲ ਦੀ ਅਖੀਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਹਿਲਾਂ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਦਰ ਦਰ ਨੱਚ ਕੇ ਮੰਗਦੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਖੁਸਰਿਆਂ ਦੀ ਜਿਆਦਤੀ 'ਤੇ ਤਾਂ ਗੁੱਸਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਪ ਨੇ ਉਹਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ 16 ਕਿੱਲੇ ਉਸੇ ਦੇ ਨਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਸਰੀਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਲੀ ਧੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਅਪਣੇ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਨਾਲ ਤੜਕੇ ਤਿੰਨ ਕੁ ਵਜੇ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਕਿ ਇਕ ਲਿੰਕ ਸੜਕ ਵਲ ਜਦੋਂ ਕਾਰ ਮੋੜੀ ਤਾਂ ਰੋਣ-ਧੋਣ 'ਤੇ ਪਿੱਟ ਸਿਆਪੇ ਦੇ ਰੌਲੇ-ਰੱਪੇ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ ਸੀ। ਇਕ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੱਗੇ ਗੱਡੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਲੇਟ ਗਏ। ਇਉਂ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹ ਜਣੇ ਇਕ ਅਲਫ ਨੰਗੇ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਪੁੱਠਾ ਕਰਕੇ ਘੜੀਸੀ ਲਿਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਦੀ ਮਲਮੂਤਰ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਇਕ ਲੱਕੜ ਦਾ ਲੰਬਾ ਡੰਡਾ ਠੋਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਖੂਨ ਵਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਇਹ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ 'ਮੁੜ ਇਸ ਜਾਮੇ ਵਿਚ ਆਵੇਂਗਾ?' ਤੇ ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਰਕੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਮੂੰਹ ਭੰਨ ਸੁੱਟਦੇ। ਇਉਂ ਉਹ ਦਸਵੀਂ ਫਰਲਾਂਗ ਲਿਜਾ ਕੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਡੰਡਾ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ ਤਾਂ ਇਕ ਜਣਾ ਦੋਵੇਂ ਬਾਹਾਂ ਫੜ ਕੇ ਪੈਰ ਨਾਲ ਫਿਰ ਅੰਦਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵੇਖਿਆ ਨ੍ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਡਰਦਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਖੁਸਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੇਖਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਉਹਦਾ ਮੂੰਹ-ਸਿਰ ਪਾੜ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੂਰ ਹੋਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਗੱਡੀ ਸਟਾਰਟ ਕਰਕੇ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਮਿੱਤਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ 'ਤੂੰ ਜਨਮ ਸਫਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਖੁਸਰੇ ਦਾ ਜਨਾਜ਼ਾ ਲੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੈ। ਸੱਪ ਤੇ ਸੱਪਣੀ ਦੇ ਰੁਮਾਂਸ ਵਾਂਗ ਇਹ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦੈ।'

ਪਰ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜੜ੍ਹ ਵਾਲਾ ਫੋੜਾ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਖੁਸਰਾ ਸਮਾਜ ਹੁਣ ਜਾਗਰੂਕ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਮਹੰਤ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਵੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹੰਤਾਂ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਵਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਧੀ ਤੋਰਨੀ ਨਾ ਨੂੰਹ ਲਿਆਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਾਧਾਰਣ ਤੇ ਦੁੱਖਾਂ 'ਚ ਹੀ ਗੁਜ਼ਰਦੀ। ਹੈਰਾਨ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਕਲੀ ਖੁਸਰਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਸਲੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਏ, ਜਿਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਫਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਤੇ ਮੁੜ ਕੇ ਨਿਕਲ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਆਪ ਪਰਿਵਾਰ ਛੱਡ ਕੇ, ਬੱਚੇ ਤਿਆਗ ਕੇ ਆਪਣਾ ਲਿੰਗ ਕਟਵਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਯਕੀਨ ਕਰਿਓ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਕਾਇਦਾ ਇਸ ਦੀ ਰਸਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਡਾਕਟਰਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ। ਲਿੰਗ ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਆਪ ਹੀ ਕਰਕੇ ਦਵਾ ਦਾਰੂ ਤੇ ਮੱਲ੍ਹਮ ਪੱਟੀ ਆਪ ਹੀ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਉਸ ਦਿਨ ਗੋਸ਼ਤ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਖੂਬ ਵਰਤਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਅਸਲੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਨੇ ਦੁਰਕਾਰਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਕਲੀ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਤੋਂ ਦੁੱਖੀ ਹਨ। ਮੰਨੋਗੇ! ਕਿ ਖੁਸਰਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗਲਤੀਆਂ ਰੱਬ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ

ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ
ਇਕ ਤਾਰੀਖ ਗਵਾਚੀ ਹੋਈ ਸਦੀਆਂ ਦੀ
ਇਕ ਮੁਕੱਦਸ ਪੋਥੀ ਦੇ
ਅਸੀਂ ਖਿੱਲਰੇ ਵਰਕੇ
'ਵਾ ਵਿਚ ਉੱਡਦੇ ਫਿਰਦੇ ਵਰਕਿਆਂ ਉੱਤੇ
ਜਗਦੇ ਬਲਦੇ ਅੱਖਰ
ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਮਰਦਾਈ ਵਾਲੇ
ਕਿੰਨੇ ਬਲਦੇ ਸੂਰਜ
(ਅਫਜ਼ਲ ਅਹਿਸਨ ਰੰਧਾਵਾ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਾਰ, 1983)

ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵੀ। ਜੇ ਅਫਜ਼ਲ ਅਹਿਸਨ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ

ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਭਗਤ ਸਿੰਘ

ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਰੂਪਕ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਇਕ 'ਮੁਕੱਦਸ ਪੋਥੀ' ਹੈ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀਨ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਿਚ ਆਖਾਂਗੇ: 'ਅ ਸੇਕਰਡ ਟੈਕਸਟ'। ਜੇ ਯਹੂਦੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਚੂਜ਼ਨ ਪੀਪਲ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੈਵੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਨਾ ਹਉਮੈ 'ਮੁਕੱਦਸ ਪੋਥੀ' ਦਾ 'ਪਵਿੱਤਰ ਪਾਠ' ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਅਭਿਆਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹੇ ਹੋਈਏ ਜਾਂ ਨਾ, ਅਸੀਂ ਚਿਤਵੇ ਜ਼ਰੂਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਏ ਹਾਂ।

ਪੰਜਾਬ ਨਾਗ, ਆਰੀਆ, ਯੂਨਾਨੀ, ਫਾਰਸੀ ਕਈ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰਣ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸ ਭੂਮੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ 'ਵਾਲਰੀਕ', 'ਉਦੀਚਿ', ਸਪੂਤ ਸਿੰਧੂ, ਪੰਚ ਨਦ ਆਦਿ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬ ਨਾਂ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੋਂ ਆਇਆ। ਜੋ ਇਲਾਕਾ ਸਿੰਧ ਮਹਾਂ ਨਦੀ ਤੋਂ ਸਰਸਵਤੀ ਜਾਂ ਅੱਜ ਦੇ ਮਾਰਕੰਡਾ ਦਰਿਆ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਪੰਜਾਬ ਸੀ। ਪਰ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਚ ਭੂਗੋਲਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅੱਜ ਇਹ ਪੰਜਾਬ, ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ, ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ, ਹਿਮਾਚਲ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਚਿਤਵਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਅਖੰਡਿਤ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਆਰੰਭ ਵੈਦਿਕ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੇਦਾਂ ਅਤੇ ਉਪਨਿਸ਼ਦਾਂ ਦਾ ਸਾਹਿਤ, ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰਚਿਆ ਗਿਆ, ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਵਿਚਿੱਤਰਤਾ ਇਸ ਦੇ ਅੰਤਰ ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚ ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੋ ਕੇ ਸਥਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮਾਤਰਿਕ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਵੇਦਾਂ ਅਤੇ ਉਪਨਿਸ਼ਦਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੌਮਾਂ, ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਕਾਫੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਣ-ਛਾਣ ਨਾਲ ਨਵਾਂ ਸੰਯੋਗ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕਤਾ ਬਣ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ। ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭੂਗੋਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਗ੍ਰੰਥੀ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਯਹੂਦੀ ਚਿੰਤਕ ਮਾਰਟਿਨ ਬੂਬਰ ਯਹੂਦੀਅਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕੇਵਲ ਹੈਬਰਿਊ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜੋੜਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ, 'ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ' ਦੇ ਇਸ ਅਭਿਵਿਅੰਜਨ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ahyeh asher iheya. ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਕਥਨ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਮੋਟਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇਹ ਬਣਦਾ ਹੈ, "ਮੈਂ ਹਾਂ ਜੋ ਹਾਂ।" ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕਥਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਨਾ ਹੋ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਕਥਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਰੱਬ ਦੇ ਪਾਰਗਾਮੀ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਅਸਤਿਤਵੀ ਰੂਪ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੰਨ ਕੇ ਯਹੂਦੀਅਤ ਨੂੰ ਵੀ ਯਹੂਦੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਜਜ਼ਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਵੇਂ ਕੋਰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਘਰ ਪੰਜਾਬ ਹੈ, ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਜਿਥੇ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਗ੍ਰੰਥ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਮਾਡਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸਾਡੇ ਮੂਲ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕਵੀ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਕੁਲ ਕਾਇਨਾਤ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੇਲ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, 'ਨੇਹੁ'। ਅਜਿਹਾ ਇਸ਼ਕ ਜੋ ਹਰ ਔਕੜ ਝੱਲ ਕੇ ਮਾਹੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਫਰੀਦ ਜੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਲੋਕ ਹੈ :

'ਭਿਜਹੁ ਸਿਜਹੁ ਕੰਬਲੀ ਅਲਹ ਵਰਸਉ ਮੇਹੁ।
ਜਾਇ ਮਿਲਾ ਤਿਨਾ ਸਜਣਾ ਤੁਟਹੁ ਨਾਹੀ ਨੇਹੁ।'

ਇਹੀ ਨੇਹੁ ਹੈ ਜੋ ਵਾਰਿਸ ਦੇ ਹੀਰ ਅਤੇ ਰਾਂਝੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਪੀਲੂ ਦੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਵਿਚ ਜਨੂਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਦੈਵੀ ਨੇਹੁ ਅਤੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਜਾਂ ਲਿਬਿਡਿਨਲ ਨੇਹੁ ਦੀ ਹੱਦ ਮਿਟ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਵਾਰਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕੁਰਾਨ ਦੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਤੱਕ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਕੋਰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰੇਰਣਾਤਮਕ ਵਿਚਾਰ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਦੇ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਵਿਚ ਹੈ। ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦਾ ਪਾਠ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ : 'ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ।' ਇਹ ਪਾਠ ਅਸੀਂ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਅਵਚੇਤਨ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ।

ਇਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ 'ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ' ਉੱਤੇ ਸਾਨੂੰ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਮਾਡਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ 'ਨਿਰਭਉ' ਅਤੇ 'ਨਿਰਵੈਰ' ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਤੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। 'ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ' ਦੇ ਨਿਰਭਉ ਚਰਿੱਤਰ ਨੇ ਜੋ ਸੂਰਮਗਤੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਨਿਰਵੈਰ' ਹੋਣ 'ਤੇ ਜੋ ਮਨੁੱਖਵਾਦ ਦੂਜਿਆਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਲਚਕ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। 'ਜੂਝਿ ਮਰੋ ਰਨ ਮਹਿ ਤਜਿ ਭੈ' ਜਾਂ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਇਕੋ ਪਛਾਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਆਦਰਸ਼ਕ ਮਾਡਲ ਦਾ ਹੀ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਦੇ 'ਨਿਰਭਉ' ਅਤੇ 'ਸੈਭੰ' ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਜਿਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕੋਰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ 'ਨਿਸ਼ਚੇ' ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਵਰ ਭਾਵਨਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਸ਼ਚੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਿੱਖ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਜਾਂ ਖਾਲਸਾ ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਚੇਤਨਤਾ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਸਹਿਜ, ਰਾਗ ਅਤੇ ਗਿਆਨਵੰਤ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਗੀਤਾਤਮਿਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਧਰਮ ਅਨੁਭਵ ਵਿਸਮਾਦ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸਮਾਦ, ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ 'ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ' ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ 'ਜੀਅ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਭੇਦ', 'ਰੂਪ' ਅਤੇ 'ਰੰਗ' ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਉਪਜਦਾ ਹੈ : 'ਵਿਸਮਾਦ ਜੀਅ ਵਿਸਮਾਦ ਭੇਦ।' ਵਿਸਮਾਦ ਰੂਪ ਵਿਸਮਾਦ ਰੰਗ।' ਵਿਸਮਾਦ, ਗੀਤ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨਾਲ ਜੋ ਵਿਰੋਧ ਆ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਿਆਨਵੰਤ ਖੜਗ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਹਿਜ, ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ ਵਲ ਲੈ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਜਾਂ ਵਿਚਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ? ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਜੋ ਢਾਂਚੇ ਉਸਾਰੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕਸਾਰਵਾਦ ਲਿਆਂਦਾ।

ਇਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾਉਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਅਤੇ 'ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ' ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਕੋਰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਸਿਰਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਧਣ-ਫੁੱਲਣ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਜ ਖੇਤਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਟੁੱਟਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਭਿਆਸ ਰੁਕ ਗਿਆ। ਜੋ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਸਾਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਾਹੀਂ ਤੋੜ-ਵਿਛੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਸੇਬਾ, ਸਿੱਖ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਜਗਿਆਸਾ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਬਣਾਉਣ, ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ, ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਆਦਿ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਕੇ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮੀਅਤ ਨੂੰ ਖੇਰੂੰ-ਖੇਰੂੰ ਕਰਨਾ ਕੁਝ ਕੁ ਸਾਮਰਾਜੀ ਵਿਉਂਤਾਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੌਮੀ ਨਿਸ਼ੇਧ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੁਸਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਤੂਲ ਦੇ ਕੇ ਹੋਰ ਖੰਡਿਤ ਕੀਤਾ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੌਮੀਅਤਾਂ, ਕੌਮਾਂ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਜੋ ਇਸ ਇਕਸਾਰਵਾਦ ਨਾਲ ਦਬਾਏ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਲਚਕੀਲਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਅਤੇ 'ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ' ਨੇ ਜੋ ਕੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਰਜੀ ਹੈ, ਵਿਚਿਤਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਜਣ ਵਾਲਾ ਵਿਸਮਾਦ, ਆਨੰਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲਾ ਆਸ਼ਚਰਯ ਉਸ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਵਿਚਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਬਣਾ ਕੇ ਵਿਸਮਾਦ ਜਾਂ ਆਨੰਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ, 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਵਿਚ ਸਾਜੀ ਗਈ ਚੇਤਨਤਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਫੀ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਨਿਰਭਉ ਹੋਣ ਨੂੰ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਦੇ ਸ਼ਿੱਦਤ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਵਚਬਨੱਧ ਨੇਹੁ ਨੂੰ ਆਪਾ ਮਿਟਾਉਣ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਦਾ ਕਥਨ 'ਰਾਂਝਾ ਰਾਂਝਾ ਕਰਦੀ ਨੀ ਮੈਂ ਆਪੇ ਰਾਂਝਾ ਹੋਈ' ਸਵੈ-ਅਰਪਣ ਦੀ ਸਿਖਰ ਹੈ। ਸੂਫੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਨ, ਇਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਮੁਹਾਵਰਾ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਬਦ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਰ. ਸੀ. ਜ਼ੇਹਨਰ ਨੇ ਮਿਸਟਿਸਿਜ਼ਮ : ਹਿੰਦੂ ਐਂਡ ਮੁਸਲਿਮ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਸੂਫੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਸਵੈ-ਅਰਪਣ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਖੋਰਨ ਨੂੰ ਉਪਨਿਸ਼ਦਾਂ ਦੇ 'ਤਤ ਤਵੰ ਅਸਿ' ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਨਕਰ ਹੋਣਾ ਕਠਿਨ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮਸਤੀ ਲੱਭਣੀ ਵੀ ਕੋਰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੀ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾਉਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਅਤੇ 'ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ' ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਕੋਰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਸਿਰਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਧਣ-ਫੁੱਲਣ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਜ ਖੇਤਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਟੁੱਟਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਭਿਆਸ ਰੁਕ ਗਿਆ। ਜੋ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਸਾਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਾਹੀਂ ਤੋੜ-ਵਿਛੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਸੇਬਾ, ਸਿੱਖ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਜਗਿਆਸਾ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਬਣਾਉਣ, ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ, ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਆਦਿ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਕੇ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮੀਅਤ ਨੂੰ ਖੇਰੂੰ-ਖੇਰੂੰ ਕਰਨਾ ਕੁਝ ਕੁ ਸਾਮਰਾਜੀ ਵਿਉਂਤਾਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੌਮੀ ਨਿਸ਼ੇਧ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੁਸਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਤੂਲ ਦੇ ਕੇ ਹੋਰ ਖੰਡਿਤ ਕੀਤਾ। ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਾਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਕਾਂਗੜੀ, ਹਰਿਆਣਵੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਸਨ, ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਡੋਗਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਛੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ', 'ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ' ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਸਾਜੀ ਸੀ, ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੀ ਬਣ ਗਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਬਣ ਕੇ ਇਕ ਨਵੇਂ ਬਹੁ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਸ ਸੁਪਨੇ ਲਈ ਜੰਗਾਂ ਲੜੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਕੁੱਲ ਕਾਇਨਾਤ ਦਾ ਗੀਤ ਗਾ ਸਕੇ, ਕੇਵਲ ਇਕ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮੂਹ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਇਸ ਖਿਲਰੀ-ਪੁੱਲਰੀ ਪੰਜਾਬੀਅਤ, ਇਸ 'ਮੁਕੱਦਸ ਪੋਥੀ' ਦੇ ਵਰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ, ਕਿਵੇਂ ਮੁੜ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਅਤੇ 'ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ' ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਕ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜਿਉਂ ਹੀ ਸੰਗਠਿਤ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਖਾਬ ਖੀਣ-ਪੀਣ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਥਿਕਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਯੂਰਪ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਅਫਰੀਕਾ ਵਲ ਹਿਜ਼ਰਤ ਕਰਨੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਜਾਂ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹੋਮੀ ਭਾਬਾ ਨੇ ਜੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਨ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਕੌਮ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮਿਸ਼ਰਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਹਿਜ਼ਰਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ ਯੂਰਪੀ ਕੌਮਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਕਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਆਖਿਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ ਬਿਠਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਉਸ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਜਿਥੇ ਕੋਰ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਹਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹਰਫ ਲਿਖਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਰਫਾਂ ਦੇ ਵੀ ਅਰਥ ਤਾਂ ਹੀ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜੇ ਹਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸੁਗੰਧ ਖਿੱਲਰੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੇ ਗਤੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਰ ਨੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਦੀ ਨਵੀਨਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੱਜਰੀ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਰੱਖਣੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਾਰਥਿਕ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੋਰ ਅਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਗੌਰਵ-ਭਰਪੂਰ ਜੋੜ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਮੌਲਿਕਤਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਕੋਰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਘਰ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਚਿੰਤਨ, ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਰੂਪ ਦੇਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਕਾਇਮ ਅਤੇ ਪੁਨਰ-ਵਰਣਿਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ। ਅਜਿਹੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੈਰਵੀ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਅਣਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰਵਾਦੀ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਡਟਵਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਅਵੇਸਲੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਲਈ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ-ਨਿਰਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਚੇਤੰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ

-ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੁਮਾਣ

ਪੰਚਮ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ,
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜਹਾਜ਼ ਬਣਾਇਆ।
ਭੈਣ ਭਰਾਵੋ ਇਸ ਵਿਚ ਬੈਠੋ,
ਸਭ ਨੂੰ ਤਾਰਨ ਆਇਆ।
ਛੇ ਗੁਰੂਆਂ ਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਭਗਤਾਂ,
ਇਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ।
ਗਿਆਰਾਂ ਭੱਟਾਂ ਤੇ ਕੁਝ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵੀ,
ਇਸ ਨੂੰ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਾਇਆ।
ਕਿਸੇ ਇਕ ਫ਼ਿਰਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ,
ਸਭ ਨੂੰ ਤਾਰਨ ਆਇਆ।
ਭੈਣ ਭਰਾਵੋ ਇਸ ਵਿਚ ਬੈਠੋ... ... ...

ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ,
ਜਿਸ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਪੀਤਾ।
ਪੰਜ ਵਿਕਾਰ ਵੱਸ ਵਿਚ ਕਰ ਕੇ,
ਜੀਵਨ ਸਫ਼ਲਾ ਕੀਤਾ।

ਸੱਚ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ,
ਬੰਦ-ਬੰਦ ਕਟਵਾ ਗਏ।
ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਖ਼ਾਤਰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ,
ਆਪ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾ ਗਏ।
ਹਿੰਦ ਦਾ ਧਰਮ ਬਚਾ ਕੇ,
ਹਿੰਦ ਦਾ ਪੀਰ ਕਹਾਇਆ।
ਭੈਣ ਭਰਾਵੋ ਇਸ ਵਿਚ ਬੈਠੋ... ... ...

ਪੜ੍ਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਜੀਤ ਜੁਝਾਰ,
ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰ ਗਏ।
ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਤੇ ਫ਼ਤਹਿ ਸਿੰਘ,
ਨੀਹਾਂ 'ਚ ਜਿੰਦੜੀ ਵਾਰ ਗਏ।
ਪੜ੍ਹ ਬਾਣੀ ਮਾਂ ਗੁਜਰੀ ਨੇ,
ਸੌ-ਸੌ ਕਸ਼ਟ ਵਿਸਾਰੇ।
ਹੱਕ ਸੱਚ ਖ਼ਾਤਰ ਪਤੀ ਵਾਰਿਆ,
ਪੋਤੇ ਪੰਥ ਤੋਂ ਵਾਰੇ।

ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੇ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰਾਇਆ।
ਭੈਣ ਭਰਾਵੋ ਇਸ ਵਿਚ ਬੈਠੋ... ... ...

ਗੁਰਤਾਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਮਨਾ ਹੁਣ,
ਗੁਰਮਤਿ ਨੂੰ ਅਪਣਾਈਏ।
ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ,
ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਕਦਮ ਉਠਾਈਏ।
ਮਲਕ ਭਾਗੋ ਦੇ ਮਹਿਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ,
ਲਾਲੋ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣਾ।
ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਪਏ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ,
ਅਸਾਂ ਨਵਾਂ ਪੈਗ਼ਾਮ ਸੁਣਾਉਣਾ।
ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ 'ਚ ਫਸਿਆਂ ਨੂੰ
ਕੱਢ ਸੁਮਾਰਗ ਪਾਈਏ।
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਡੋਰੀ ਦੀ ਗੱਲ
ਹਰ ਇਕ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਈਏ।
ਮੇਰੇ ਪੰਥ ਦੇ ਰਹਿਨੁਮਾਓ
ਘਰ-ਘਰ ਦੀਪ ਜਗਾਓ।
ਮੇਰੇ ਪੰਥ ਦੇ ਰਹਿਨੁਮਾਓ
ਗੁਰਮਤਿ ਜੋਤ ਜਗਾਓ।

ਸਫਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ

ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਸਿਆਣੇ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਮੌਤੋਂ ਡਰਦੇ-ਸੁਕਰਾਤ

ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਲੀ

ਸੁਕਰਾਤ 469 ਪੂਰਵ ਈਸਾਵੀ ਵਿਚ ਯੂਨਾਨ ਦੀ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਸ਼ਹਿਰੀ-ਰਿਆਸਤ ਏਥਨ ਵਿਖੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਢਾਈ ਤਿੰਨ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਯੂਨਾਨ ਦੀਆਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰੀ-ਰਿਆਸਤਾਂ ਫਲਾਸਫਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਏਥਨ ਨੇ ਅਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਚਿੰਤਕ ਸੁਕਰਾਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲਾ ਚਿੰਤਕ ਵੀ ਅਜਿਹਾ, ਜਿਸਨੇ ਫਲਸਫੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਅਤੇ ਪਾਕੀਜ਼ਗੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਰਿਆ। ਸੁਕਰਾਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਚਿੰਤਕ ਇਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬਚਪਨੇ ਤੋਂ ਉਤਾਂਹ ਨਹੀਂ ਸਨ ਉਠੇ। ਸੁਕਰਾਤ ਨਾਲ ਫਲਸਫਾ ਜਵਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਸਗੋਂ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ, ਸਿਆਣਪ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਬਜ਼ੁਰਗੀ ਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਬਾਬਾਈ ਦਾਨਾਈ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਗਿਆ। ਏਥਨ ਇਕੋ ਛਲਾਂਗ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਿਆ।

ਸੁਕਰਾਤ ਦਾ ਪਿਤਾ ਇਕ ਪੱਥਰ-ਘਾੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭਵਨ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮਾਤਾ ਉੱਚ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਦਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਧੰਦੇ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਕੰਮ ਹੀ ਸਾਂਭਿਆ, ਪਰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸਦੀ ਲਿਵ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਵੀ ਹੋਇਆ, ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਵੀ। ਉਸਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਬੜੀ ਡਾਹਢੀ ਔਰਤ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾ ਰੱਖਣ ਬਦਲੇ, ਉਸਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਕੋਸਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਸੁਕਰਾਤ ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਤੋਂ ਉਪਰ ਸੀ। ਸਦਾ ਅਣਭਿੱਜ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਆਪਣੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁੰਮ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਸੁੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਬੇਪਰਵਾਹ। ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਦੇ ਨਿਜੀ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਅਥਾਹ ਗਰੀਬੀ ਵਿਚ ਕੱਟੀ। ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਗਿਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੱਬੀ ਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਸ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਫਿੱਕੇ ਲਗਦੇ ਸਨ।

ਸੁਕਰਾਤ ਉਸ ਸਮੇਂ 21 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ 448 ਪੂਰਵ ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਨੇ ਏਥਨ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ, ਸਾਰੇ ਯੂਨਾਨੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਗੈਰ-ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵੀ, ਪਰਸ਼ੀਆ ਨਾਲ ਲੰਮੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾ ਲਏ। ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸਪਾਰਟਾ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰੀ-ਰਿਆਸਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਭਾਗ ਲਿਆ ਪਰ ਜੇਤੂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰੀ-ਰਿਆਸਤ ਏਥਨ ਹੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਹੋ ਕੇ ਉਭਰੀ, ਪਰਸ਼ੀਆ ਦੀ ਹਾਰ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਯੂਨਾਨ ਦਾ ਉਹ ਯੁੱਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ''ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁੱਗ'' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਕਰਾਤ ਇਸ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁੱਗ ਦੀ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰ ਰਿਆਸਤ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਘੁੰਮ ਫਿਰ ਕੇ ਹੀ ਪਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਿਆ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਏਥਨ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਰ ਜਮਾ ਕੇ ਪੱਕੀਆਂ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਚਲ ਨਿਕਲੀ ਸੀ ਰਾਜਾਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਤਾਂ ਅਠਵੀਂ ਸਦੀ ਪੂਰਵ ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜਾ ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਇਕ ਜੱਜ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਖਾਸ ਅਰਸੇ ਲਈ ਹੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਫੈਸਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਰ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸੁਕਰਾਤ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੋਣੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਇਸ ਏਥਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਫਿਜ਼ਾ ਹੀ ਵੱਖਰੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਨਿਜੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਦਸ ਕਬੀਲੇ ਸਨ। ਹਰ ਕਬੀਲਾ ਪੰਜਾਹ ਡਿਪਟੀ ਚੁਣ ਕੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਲਈ ਭੇਜਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਇਹ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਸਮਾਨ ਹੇਠ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਹਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜੁੜਦੀਆਂ। ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਤਿਓਹਾਰ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ, ਮੇਲੇ ਲਗਦੇ, ਘੋੜ-ਦੌੜਾਂ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿਮਖ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਐਥਲੈਟਿਕਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ। ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਐਕਰੋਪੋਲਿਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਬਣੇ ਡਾਇਓਨੀਸੋ ਦੇ ਥੇਟਰ ਵਿਚ ਨਾਟਕ ਖੇਡੇ ਜਾਂਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਵੇਖਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ। ਸੋਫੋਕਲੀਸ, ਯੂਰੀਪਦੀਸ, ਅਰਿਸਤੋਫਨੀਸ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨ ਨਾਟਕਕਾਰ, ਸਾਰੇ ਸੁਕਰਾਤ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਨ। ਐਗਾਥੋਨ ਦੇ ਇਕ ਦੁਖਾਂਤ ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਡਾਇਓਨੀਸੋ ਦੇ ਥੇਟਰ ਵਿਚ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਨਾਮ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਦੋਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮਹਿਫਲਾਂ ਸਜਦੀਆਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਬਹਿਸਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।

ਸੁਕਰਾਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦਾ। ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਮਹਿਫਲ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਵੀ ਪੀਂਦਾ, ਪਰ ਅਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖਿਆ। ਦੂਸਰੇ ਦੋਸਤ ਥੱਕ ਕੇ ਸੌਂ ਜਾਂਦੇ, ਪਰ ਸੁਕਰਾਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਆ ਕੇ ਆਪ ਸਰਘੀ ਵੇਲੇ ਲਾਈਕਿਊਮ ਵਿਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦਾ, ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਘੁੰਮਦਾ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਗਿਆਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫਲਸਫੇ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦਾ। ਏਥਨ ਸ਼ਹਿਰ, ਸਚਮੁੱਚ, ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕਤਾ ਲਈ ਸਵਰਗ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਆਉਣ ਲਈ ਬਾਹਰਲੇ ਚਿੰਤਕ ਵੀ ਉਤਸਕ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਏਥਨ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵੇਖ ਕੇ ਰਸ਼ਕ ਕਰਦੇ।

ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਪਰਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜੰਗ ਵਿਚ ਹਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਏਥਨ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹਕੂਮਤ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਨਸ਼ਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ''ਜਾਬਰ ਰਿਆਸਤ'' ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲਿਆ। ਜਦ ਉਸਨੇ ਦੂਜੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਤੋਂ ਹਰਜਾਨੇ ਵਸੂਲਣੇ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਲੁੱਟਮਾਰ ਆਰੰਭ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ 431 ਪੂਰਵ ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਸ਼ਹਿਰੀ-ਰਿਆਸਤ ਪੇਲੋਪੋਨੀਸ਼ੀਆ ਨਾਲ ਮੁੜ ਅਜਿਹੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਉਲਝਿਆ, ਜਿਹੜੀ ਵਧਦੀ ਵਧਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਈ। ਸਾਰੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਯੁੱਧਬੰਦੀ ਹੋ ਗਈ। ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਜੰਗ ਵਿਚ ਉਲਝੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 404 ਪੂਰਵ ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਏਥਨ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਸਪਾਰਟਾ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਕਬੂਲਣੀ ਪਈ।

ਪੇਲੋਪੋਨੀਸ਼ੀਆ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੁਕਰਾਤ ਵੀ ਕਈ ਮੁਹਿੰਮਾਂ 'ਤੇ ਗਿਆ। ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੁਕਰਾਤ ਇਕ ਮਹਾਨ ਯੋਧਾ ਵੀ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਇਆ। ਜੰਗ ਦੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਸਹਿਣ ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਇਕ ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਅਲਸੀਬੀਆਦੀਸ਼ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਸਰਦੀ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਦੂਸਰੇ ਸਿਰ-ਮੂੰਹ ਕਪੜਿਆਂ ਨਾਲ ਵਲ੍ਹੇਟ ਕੇ, ਲੱਤਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਡ ਦੀ ਖੱਲ ਕੱਸ ਕੇ ਵੀ ਠੰਡ ਨਾਲ ਕੁੰਗੜ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਸੁਕਰਾਤ ਆਪਣਾ ਉਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਚੋਗਾ ਪਹਿਨ ਕੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਬਰਫ ਉਪਰ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੜਾ ਛੋਟਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲਗਦੇ ਸਨ। ਪੋਤੇ-ਈਦਾਈਆ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਅਲਸੀਬੀਆਦੀਸ਼ ਜ਼ਖਮੀਂ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਉਸ ਉਪਰ ਪਹਿਰਾ ਹੀ ਦਿੱਤਾ, ਸਗੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਸਮੇਤ ਉਸਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ। ਫਿਰ ਦੇਲੀਅਮ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਏਥਨ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਉਖੜ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹ ਹਟਣਾ ਪਿਆ, ਤਾਂ ਸੁਕਰਾਤ ਆਪਣੇ ਇਕ ਸਾਥੀ ਲਖੀਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਸਵੈਮਾਣ ਅਤੇ ਰੋਹਬਦਾਰ ਠਾਠ ਨਾਲ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਝਾਕਣ ਦਾ ਵੀ ਹੀਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਚ ਆਏ, ਜਦੋਂਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਫਿਕਰ ਵਿਚ ਭੱਜ ਰਹੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਾਂ ਦਾਸ ਬਣਾ ਲਏ ਗਏ।

ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਗੁੰਮ ਜਾਣ ਦੀ ਆਦਤ ਸੁਕਰਾਤ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਘੰਟਿਆਂ ਬੱਧੀ ਸੋਚਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਪੋਤੇਈਦਾਈਆ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਜਦੋਂ ਮੌਸਮ ਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਸੁਕਰਾਤ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਖੜਾ ਖੜਾ ਅਜਿਹਾ ਲੀਨ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦੁਪਹਿਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਬਾਰੇ ਘੁਸਰ ਮੁਸਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਉਥੇ ਹੀ ਖੜੋਤੇ ਸ਼ਾਮਾਂ ਪੈ ਗਈਆਂ। ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਦੂਸਰੀ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਸੁਕਰਾਤ ਦੀ ਇਸ ਵਜਦ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਬਿਸਤਰੇ ਲਾ ਲਏ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਅੱਖ ਪੁੱਟ ਕੇ ਵੇਖ ਲੈਂਦੇ। ਸੁਕਰਾਤ ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਤਕ ਉਵੇਂ ਅਡੋਲ ਖੜੋਤਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਵੇਰ ਦਾ ਸੂਰਜ ਉਦੈ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿੱਲਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਸੁਕਰਾਤ ਬਾਰੇ ਇਕ ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦੇ ਭੈਅ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਰਲੇ ਮਿਲੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕਈ ਲੋਕ ਇਸਨੂੰ ਸੁਕਰਾਤ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਗੈਬੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਸੂਚਕ ਵੀ ਮੰਨਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ, ਪਰ ਕਈ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦਾ ਪਾਖੰਡ ਵੀ ਸਮਝਦੇ। ਅਰਿਸਤੋਫਨੀਸ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਨਾਟਕ 'ਬੱਦਲ' ਵਿਚ ਸੁਕਰਾਤ ਨੂੰ ਇਕ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਹਵਾ ਵਿਚ ਲਟਕਦੇ ਵਿਖਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਕਰਾਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ

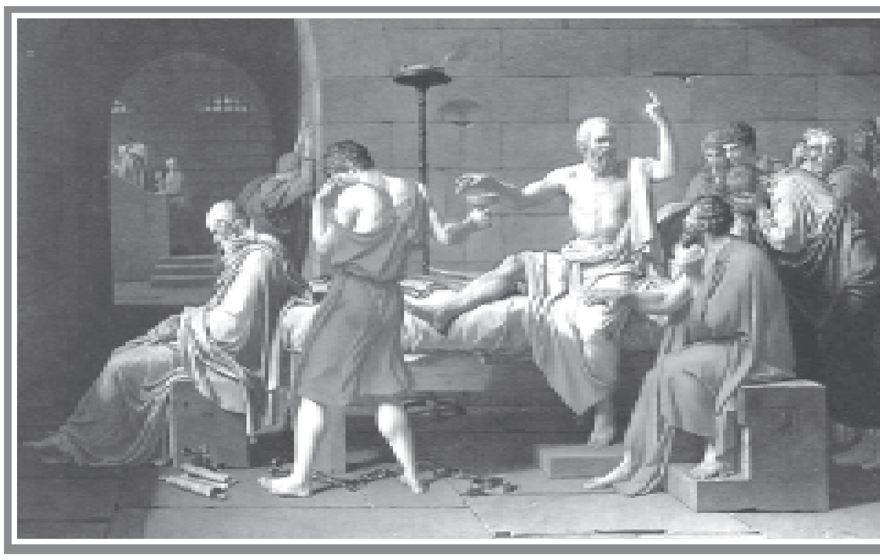

ਰਿਹਾ ਸੀ, ''ਵੇਖੋ ਮੈਂ ਹਵਾ ਉੱਤੇ ਵੀ ਤੁਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।'' ਇਹ ਨਾਟਕ ਵੀ ਏਥਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਸੀ।

427 ਈ.ਪੂ ਵਿਚ ਏਥਨ ਵਿਖੇ ਗੌਰਗੀਆ ਨੇ ਫੇਰਾ ਪਾਇਆ ਪਰ ਉਸਦਾ ਅਜਿਹਾ ਜੀ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਵਸ ਗਿਆ। ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਿਆਨੀਆਂ (Sophists) ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਭਾਰੀ ਫੀਸਾਂ ਬਟੋਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਗਿਆਨ ਵੇਚਦੇ ਸਨ। ਏਥਨ ਵਾਸੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਮਝਦੇ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦਾ। ਇਹ ਗਿਆਨ ਯੂਨਾਨ ਦੇ ਚਲਦੇ ਫਿਰਦੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਦਿਆਲੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਰ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਹਰਫਨਮੌਲਾ ਸਨ।

ਜਮਹੂਰੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਖੋਜ, ਭਾਵੇਂ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਈ, ਪਰ ਜਮਹੂਰੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਐਨੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਿੰਨੀ ਚੰਗੇ ਬੁਲਾਰੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਲ ਵਿਧੀਆਂ ਵਰਤ ਸਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਸ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜੁਗਤਾਂ ਦੀ ਕਾਢ ਕੱਢੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੱਚ ਨੂੰ ਝੂਠ ਅਤੇ ਝੂਠ ਨੂੰ ਸੱਚ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਠੀਕ ਅਤੇ ਗਲਤ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸੱਚ-ਝੂਠ ਨੂੰ ਪਛਾਨਣ ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਇਹ ਜੁਗਤਾਂ ਜਮਹੂਰੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦੇ ਹਥਿਆਉਣ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀਆਂ। ਲੋਕ-ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਆਪ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਭਾਰੀ ਰਕਮਾਂ ਖਰਚ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਿਆਨੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਭਾਸ਼ਣ-ਕਲਾ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਬਣਾਉਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨ ਪਸੰਦ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਪਲੈਟੋ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਫਲਾਸਫਾਕਾਰ ਅਜ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਲਸਫੇ ਦਾ 'ਬੌਧਿਕ ਕੋਹੜ' ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਸੁਕਰਾਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਅਸਲ ਮੁਹਾਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਕਰਾਤ ਦਾ ਇਕ ਬਚਪਨ ਦਾ ਦੋਸਤ ਸੀ, ਖੈਰਫੋਨ। ਇਕ ਵੇਰ ਉਹ ਡੈਲਫੀ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਦੇਵ-ਵਾਣੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਕੀਤੀ, ''ਕੀ ਯੂਨਾਨ ਵਿਚ ਸੁਕਰਾਤ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਸਿਆਣਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੈ?'' ਦੇਵ-ਵਾਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਨਹੀਂ।'' ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਇਸ ਦੇਵ-ਵਾਣੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਸਿਆਣੇ ਆਦਮੀ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਨਿਕਲ ਤੁਰਿਆ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੋਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਆਣਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਦੇਵ ਵਾਣੀ ਨੇ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਸਿਆਣਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਜ਼ਰੂਰ, ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਡੂੰਘਾ ਭੇਤ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਕਾਵਿ ਸਿਰਜਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਉਹ ''ਗਿਆਨੀਆਂ'' ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਸਿਆਣਾ ਬੰਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਟੱਕਰਿਆ। ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਿਆਨਵਾਨ ਸਮਝਦੇ, ਪਰ ਸੁਕਰਾਤ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਦਿੰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਗਿਆਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਚਲਦਾ। ਸੁਕਰਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਚੀਰਫਾੜ ਕਰਦਾ, ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਖੋਖਲੇਪਣ 'ਤੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰ ਸੁਕਰਾਤ ਨਾਲ ਖਾਰ ਵੀ ਖਾਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਪਰ ਸੁਕਰਾਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਧੇਰੇ ਸਿਆਣੇ ਹੋਣ ਦਾ ਭੇਤ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਭੇਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਥੇ ਸੁਕਰਾਤ ਆਪਣੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਆਣੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸੋ ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਕਿਹਾ-ਆਪਣੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਬਾਰੇ ਚੇਤੰਨ ਹੋਣਾ ਹੀ ਸਿਆਣਪ ਹੈ।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਧੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਪਿਛੋਂ ਪਲੈਟੋ ਨੇ 'ਵਾਰਤਾਲਾਪ' ਦੀ ਵਿਧੀ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੀਤਾ। ਸੁਕਰਾਤ ਦੀ ਵਿਧੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਵਿਧੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਤਾਂ 'ਦਾਈ' ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਗਿਆਨ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਛਾਣੋ ਦੇ ਅਰਥ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗੇ। ਪਰ ਹੋਇਆ ਇਸਦੇ ਉਲਟ। ਉਸਦੇ ਸਵਾਲ ਕਦੇ ਵਿਅੰਗ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੈਂਦੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਅਜਿਹੀ ਚੋਟ ਮਾਰਦੇ ਕਿ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਬੌਧਿਕ ਬੌਣੇਪਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰੂਪਤਾ ਦਾ ਵੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ। ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਉਮੈ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਈ ਲਗਦੀ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਵਧੇਰੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ। ਮੀਨੋ ਅਤੇ ਐਨੀਤੋਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਜਦ ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਪੈਰੀਨਲੀਸ ਦੇ ਇਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ 'ਕਮੀਨਾ' ਕਿਹਾ ਤਾਂ, ਐਨੀਤੋਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆ ਖਬਰਦਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਤੇ ਉਹੋ ਗਲ ਹੋਈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਏਥਨ ਸਪਾਰਟਾ ਪਾਸੋਂ ਹਾਰ ਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੋ ਵਾਰ, ਪਹਿਲਾਂ 411 ਵਿਚ ਅਤੇ ਫਿਰ 404 ਵਿਚ, ਤੀਹ ਜਾਬਰਾਂ ਨੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਡੇਗਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਬਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸੁਕਰਾਤ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਅਤੇ ਪਲੈਟੋ ਦਾ ਮਾਮਾ ਕਰੀਤੀਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। 404 ਵਿਚ ਤਾਕਤ ਹਥਿਆਉਣ ਪਿਛੋਂ ਇਹ ਕੁਝ ਦੇਰ ਤੱਕ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਰਹੇ। ਸਿਰਕੱਢ ਜਮਹੂਰੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੂਪੋਸ਼ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਪਰ ਅੰਤ 399 ਪੂਰਵ ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਹੋ ਗਈ, ਤੇ ਸੁਕਰਾਤ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਗਿਆ।

501 ਡਿਪਟੀਆਂ ਦੀ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸੁਕਰਾਤ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਅਨੀਤੋਸ (ਉਹੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸੁਕਰਾਤ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ), ਮੀਲੀਤੋਸ ਅਤੇ ਲਾਈਕੋਨ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸੁਕਰਾਤ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਰਧਾਹੀਣ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਲੋਕਾਰ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਧਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਏਥਨ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨਸਲ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਸ਼ਣ-ਕਲਾ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ ਹੈ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਆ ਜਾਣਾ।

ਸੁਕਰਾਤ, ਜਿਵੇਂ ਜਾਣਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਸ਼ਣ-ਕਲਾ ਵਿਚ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਨਿਪੁੰਨ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਨਾਲ ਉਹੋ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਜਿਹੜਾ ਉਸਦੇ ਰੱਬ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਬਦਲੇ ਉਸਨੇ ਦੂਸਰੇ 'ਗਿਆਨੀਆਂ' ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਮੋਟੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਹੀਂ ਲਈਆਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇਕੋ ਇਕ ਗਵਾਹ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਗਰੀਬੀ। ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਲਾਏ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ ਕੋਈ ਖਾਸ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ। ਅਸਲ ਦੋਸ਼ ਹੋਰ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਬਨਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਘਰਵਾਲੀ ਜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਢਾਲ੍ਹ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਤੇਗਾ। ਸੱਜਣ ਗਣ, ਮੈਂ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਵਰਤਾਂਗਾ।

ਮੌਤ ਦੇ ਡਰੋਂ, ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਰਸਤਾ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਿਆਗਿਆ। ਇਕ ਵਾਰ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਵੋਟ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਰਨੈਲਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲੜੀ ਇਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲਿਆ ਸਕੇ। ਪਿੱਛੋਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਵਾਰ, ਜਦੋਂ ਤੀਹ ਜਾਬਰਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਪੰਜ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸੁਕਰਾਤ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਖਾਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਲਿਆ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਕੱਲਾ ਸੁਕਰਾਤ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪੱਲਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਅਤੇ ਤੀਹ ਜਾਬਰਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਖਤਾ ਨਾ ਪਲਟਦਾ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਬਹਾਲ ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੁਕਰਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੀਹ ਜਾਬਰਾਂ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਆਣੇ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਸਿਆਣੇ ਹੁੰਦੇ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਸਿਆਣੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਮੌਤ ਇਹ ਨਿਹਮਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰਾਪ, ਪਰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਡਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਾਪ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਸਬੂਤ ਕਿਹੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗਿਆਨ ਹੀ ਸਦਗੁਣ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਹੀ ਨੇਕੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਬੁਰਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਬੁਰਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਬੁਰਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਲਈ ਖੋਜ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਜੀਵਨ ਹੈ। ਖੋਜ-ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਕੋਈ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ। ਖੋਜ-ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਨਿੰਦਣ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਕੋਹੜ ਨਹੀਂ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 33 ਉਤੇ)

ਕਹਾਣੀ

ਫੋਲਾ

ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਮਰ

"ਉਏ ਦੀਪੇ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਠਾਠ 'ਤੇ ਟਰਾਲੀ ਚੱਲੀ ਆ....ਚੱਲ ਆਪਾਂ ਵੀ ਚੱਲੀਏ....ਪੁੰਨਿਆਂ ਅੱਜ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਲੱਗਣੇ ਆ....ਵੱਡੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਪੂਰਨ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੇ.....''। ਦੀਪੇ ਦੇ ਹਮਜਮਾਤੀ ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਦੀਪੇ ਦੀ ਰਾਹ 'ਤੇ ਲਗਦੀ ਬੈਠਕ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਂਦਿਆਂ ਰੌਲੀ ਚੁੱਕ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕਠੇ ਇਕੋ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮਿੱਤਰ ਵੀ ਸਨ। "ਛੱਡ ਯਾਰ ਮੈਂ ਨੀ ਜਾਣਾ ਕਿਸੇ ਬਾਬੇ-ਬੂਬੇ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਸੁਣਨ। ਨਾਲੇ ਪੇਪਰਾਂ ਦੇ ਦਿਨ ਸਿਰ 'ਤੇ ਆ....ਬਾਬਾ ਕਿਹੜਾ ਆਪਣੀ ਥਾਂਵੇਂ ਪੇਪਰਾਂ 'ਚ ਬਹਿਜੂ....ਨਾਲੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਤਾਂ ਸੁਣੇ ਸੀ ਬੜੇ, ਆਹ ਪੂਰਨ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਕਿਹੜੀ ਬਲਾ ਹੋਏ ਭਲਾ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਖੰਡ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਨਮਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਡਿੱਗਿਆ ਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦਾ...ਸਾਲੇ ਲੰਡੇ ਢੱਟੇ ਦੇ ਆ ਪੱਕੇ, ਹੋਣ ਭਾਂਵੇ ਪੁਰਖ ਵੀ ਨਾ ਤੇ ਨਾਂ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਲਿਖਾਉਂਦੇ ਆ ਪੂਰਨ ਮਹਾਂਪੁਰਖ...''। ਦੀਪੇ ਨੇ ਮੂੰਹ ਭਰ ਕੇ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਥੁੱਕਿਆ। ਉਹ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੇ ਨਿੱਤ ਜੰਮਦੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਕਾਂਗਿਆਰੀ ਤੋਂ ਡਾਢਾ ਦੁਖੀ ਸੀ।

"ਤੇਰੀਆਂ ਸਾਲਿਆ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਆਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜਾਣੀਆਂ ਨੀਂ....ਕਿੰਨਿਆਂ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਲੜ ਲਗਾਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੇ....ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ....ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਆਵਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਆ...." ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਨਿਹੋਰਾ ਮਾਰਿਆ।

"ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਏਥੇ ਲੱਗਦਾ ਕਿਹੜਾ ਭੜੂਆ...? ਮੁੜ-ਘੁੜ ਖੋਤੀ-ਬੋਹੜ ਥੱਲੇ ਤਾਂ ਰਹਿੰਦੀ ਆ....ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਦਾਹੜਿਆਂ ਤੇ ਗਾਤਰਿਆਂ ਆਲੇ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਖੁਰੜੇ ਚੱਟਦੇ ਦਿਖਾਦੂੰ....ਕਹਿੰਦੇ ਅਖੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲਾਉਨੇ ਆਂ ਤੇ ਦੀਵਾਨਾਂ 'ਚ ਕਿਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਕੀਤੀ ਆ....? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਵਦੇ ਵੱਡੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼....ਛੋਟੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਈ ਨੀ ਮੁੱਕਦੇ....ਨਾ ਸਿਆਪੇ ਦੀ ਨੈਣ ਘੱਗਰਾ ਛੱਡੇ ਤੇ ਨਾ ਵਿਹੜਾ ਮੋਕਲਾ ਹੋਵੇ....ਮੈਂ ਨੀ ਯਾਰ ਜਾਂਦਾ ਬੂਬਨਿਆਂ ਦੇ....ਸਾਲਿਆਂ ਨੇ ਖਾ-ਖਾ ਕੇ ਢਿੱਡ ਵਧਾਏ ਆ ਜਿਮੇਂ ਅਣਗਿਣਤ ਮ੍ਹੀਨਾ ਚੱਲਦਾ ਹੁੰਦੈ...." ਦੀਪਾ ਨਾਬਰ ਹੋ ਖਲੋਤਾ।

"ਯਾਰ ਵਿਚਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਦੱਸੀ ਨੀ...।'' ਬਿੱਲੂ ਪੋਲਾ ਜਿਹਾ ਮੂੰਹ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਆਨੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ।

"ਵਿਚਲੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਉਏ.....?'' ਦੀਪੇ ਨੇ ਹੈਰਾਨੀਵਾਚਕ ਅਦਾ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜਾਣੈ ਅੱਜ ਦੀਵਾਨਾਂ 'ਤੇ...." ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਗੱਲ ਵਿਚਾਲੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ।

"ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ? ਸਿੱਧਾ ਹੋ ਕੇ ਮਰਦਾ ਕਿਉਂ ਨੀਂ? ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਜਿਹੀਆਂ ਪਾਈ ਜਾਨੈਂ....।'' ਦੀਪਾ ਥੋੜਾ ਖਿੱਝ ਗਿਆ।

"ਰਾਣੋ ਤੇ ਚੰਨੀ ਨੇ...." ਬਿੱਲੂ ਦੀਆਂ ਬਰਾਛਾਂ ਖਿੜ ਗਈਆਂ।

"ਲੈ....ਦੰਦ ਦੇਖ ਕਿਮੇ ਕੱਢਦੈ ਮਿੱਠੀਆਂ ਪਕੌੜੀਆਂ ਵਰਗੇ....ਸੁੱਖ ਲਈਆਂ ਪੰਜ ਮੱਸਿਆ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਮੱਸਿਆ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਵੇ.....ਮੈਂ ਨੀਂ ਜਾਂਦਾ ਬਈ ਜੇ ਫੜੇ ਗਏ ਤਾਂ ਸਾਲੀ ਜਨਤਾ ਬਢਾਂਗਾ ਇਉਂ ਕਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਆ ਜਿੰਮੇ ਵਿਆਹ ਆਲੇ ਘਰੇ ਸਲਾਮੀ ਪੈਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਆ....। ਨਾਲੇ ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਲੱਗਦੀ ਆ ਰਾਣੋ ਦੇ ਤਾਏ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ....ਬਿਗਾਨੇ ਪੁੱਤ ਬਾਈ ਸਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਲਾਂਗੜ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਆ।'' ਦੀਪਾ ਕੋਰੀ ਨਾਂਹ ਕਰ ਗਿਆ।

"ਯਾਰ ਤੇਰਾ ਤਾਂ ਟੰਕਾ ਫਿੱਟ ਈ ਆ ਰਾਣੋ ਨਾਲ....ਜੇ ਮੇਰਾ ਚੰਨੀ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਵੇ....ਤੇਰਾ ਕੀ ਘਸਦਾ ਵਾ ਬਾਈ? ....ਮੈਨੂੰ ਸਹੁੰ ਲੱਗੇ ਬਾਬੇ ਮਤੋਈ ਦੀ ਅੱਜ ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਵੇਲੇ....ਸਕੂਲੇ ਨਲਕੇ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਆਈ ਮੇਰੇ ਵਲ ਟੇਡੀ ਜਿਹੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਹੱਸਦੀ ਸੀ...।'' ਬਿੱਲੂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਸਲੋਂ ਹਾਕਲ-ਬਾਕਲ ਜਿਹੀ ਬਣੀ ਪਈ ਸੀ।

"ਸਾਲਿਆ ਬੂਥਾ ਨੀਂ ਵੇਂਹਦਾ ਆਵਦਾ ਜਿੰਮੇ ਕੰਧ 'ਚ ਘਸੁੰਨ ਮਾਰਿਆ ਹੁੰਦੈਂ। ਨਲੀ ਤੇਰੇ ਡੂਢ ਗਿੱਠ ਲੰਮੀ ਹੁਣ ਤਾਂਈ ਲਮਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ....ਆਹ ਪਿਛਲੇ ਕੁ ਵਰੇ ਤੋਂ ਪੱਗ ਜਿਹੀ ਕੀ ਬੰਨਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਾਹੀ....ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿਹੁੰ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਿਐਂ....ਚੱਲ ਕੋਈ ਨਾ ਜੇ ਬਹੁਤਾ ਕਹਿੰਨੈ ਚੱਲ ਪਊਂਗਾ....ਪਰ ਦੀਵਾਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁੜ ਕੇ ਅਧੀਆ ਭੇਟ ਕਰਨਾਂ ਪਊ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ...ਘਰ ਦੀ ਕੱਢੀ ਦਾ...." ਦੀਪੇ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ।

"ਹਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਆ ਬਾਈ....ਕੱਲ ਈ ਕੱਢੀ ਆ ਤਾਏ ਨੇ....ਨੀਰੇ ਆਲੇ ਅੰਦਰ....ਮੈਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੋ ਬੋਤਲਾਂ ਪਾਸੇ ਕਰ ਲਈਆਂ ਸੀ...." ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਬਿੱਲੂ ਤੇ ਦੀਪਾ ਦੋਵੇਂ ਗੂਹੜੇ ਯਾਰ ਪਲੱਸ ਟੂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਨ। ਰਾਣੋ ਤੇ ਚੰਨੀ ਦੋਵੇਂ ਗੂੜ੍ਹੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਹੀ ਦੱਸਵੀਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਛੇਆਂ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਦੀਪੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਰਾਣੋ ਨਾਲ ਚਾਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਰਾਣੋ ਦੀ ਸਹੇਲੀ ਚੰਨੀ ਨੂੰ ਰੀਝਾਉਣ ਖਾਤਰ ਦੀਪੇ ਦਾ ਯਾਰ ਬਿੱਲੂ ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਕੁੜੀ ਕੁਝ ਚਤਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਘੋਗੜ ਵਰਗੇ ਬਿੱਲੂ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਚਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਪੁੰਨਿਆ ਦਾ ਦਿਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਠਾਠ ਵਾਲੇ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਦੀਵਾਨ ਲੱਗਣੇ ਸਨ। ਚੰਨੀ ਕੀ ਟਰਾਲੀ ਅੱਜ ਦੀਵਾਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਚੰਨੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵਾਲੇ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸਨ। ਦੀਪੇ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਕੇ ਬਿੱਲੂ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਉਸਨੂੰ ਪਹਾੜ ਜਿੱਡਾ ਬਣਦਾ ਜਾਪਿਆ। ਉਹ ਕਦੋਂ ਦਾ ਪੋਚਵੀਂ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਚੰਨੀ ਕੀ ਗਲੀ ਵਿਚੋਂ ਗੇੜਾ ਮਾਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਸ਼ਾਮ ਸੀ ਕਿ ਆਉਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਦਿਨ ਦੇ ਛਿਪਾਅ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟਰਾਲੀ ਡੇਰੇ ਵਲ ਨੂੰ ਤੁਰਨੀ ਸੀ। ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਡੇਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਵਿੱਥ 'ਤੇ ਸੀ।

"ਭਾਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਗੋਰਾ ਸਿੰਘ ਪੂਰਨ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਦੀਵਾਨ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਲਾਭ ਸਿਹੁੰ ਦੇ ਘਰ ਕੋਲ ਮੋੜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੋ...ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਕੀ ਟਰਾਲੀ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਖੜੀ ਹੈ..." ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਵਿਚੋਂ ਭਾਈ ਜੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਕੰਨ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਪੋਚਵੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਚਿੱਟੇ ਕੁੜਤੇ ਪਜਾਮੇ ਪਾ ਕੇ ਟਰਾਲੀ ਤੁਰਨ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸਾਰੀ ਟਰਾਲੀ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਖਚਾਖਚ ਭਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

"ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਆ ਗਈ ਭਾਈ...ਤੋਰੀਏ ਟਰਾਲੀ...?'' ਚੰਨੀ ਦੇ ਬਾਪੂ ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਲੰਬੜਦਾਰ ਨੇ ਚਿੱਟੀ ਪੱਗ ਨੂੰ ਸਵਾਰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਹਾਂ ਜੀ.....ਤੋਰੋ ਜੀ.....ਸੰਗਤ ਆ ਚੁੱਕੀ ਆ...." ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚੋਂ ਸਾਂਝੀ ਆਵਾਜ਼ ਉੱਭਰੀ।

"ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੁੱਖ ਰੱਖੀਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ... ਭਾਈ ਸੰਗਤੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਘਰੋਗੀ ਗੱਲ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ...." ਗੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੋਕਰਾ ਮਾਰਦਿਆਂ ਫੋਰਡ ਟਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਗੇਅਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

"....ਕੋਈ ਕਰਨ ਨਸੀਬਾਂ ਵਾਲੇ ਸਤਿਸੰਗ ਦੋ ਘੜੀਆਂ...." ਟਰੈਕਟਰ ਦੇ ਚਲਣ ਸਾਰ ਗੇਜੇ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਨੇ ਹੇਕ ਚੁੱਕ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਧਾਰਨ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਬੋਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਟਰੈਕਟਰ ਆਪਣੀ ਬਣਦੀ ਸਪੀਡ ਵਿਚ ਡੇਰੇ ਵਲ ਨੂੰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਸੰਤ ਦੀ ਰੁਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤੀ ਗਰਮੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਰਦੀ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਮੰਤਰ ਮੁਗਧ ਧਾਰਨਾ ਪੜ ਰਹੀ ਸੀ। ਚੰਨੀ ਦੀ ਮੰਮੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਖਰੋਸ਼ ਨਾਲ ਬਦਲ-ਬਦਲ ਕੇ ਹੇਕਾਂ ਲਾ ਰਹੀ ਸੀ।

"ਵੱਡੇ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਮਨਾਂ ਮੇਰਿਆ ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ ਸੰਗ ਹੋ ਗਿਆ।'' ਚੰਨੀ ਦੀ ਮੰਮੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਚਾਲੀਆਂ ਕੁ ਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਢੁੱਕੀ ਪਰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਔਰਤ ਸੀ। ਚੰਨੀ ਦਾ ਬਾਪੂ ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਪੰਦਰਾ ਕੁ ਵਰ੍ਹੇ ਵੱਡਾ ਸੀ। ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਦੀ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਵੱਡੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਬੁੱਢਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਪਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਦੇ ਹਾਲੇ ਕੋਈ ਕੋਈ ਧੌਲਾ ਹੀ ਆਇਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਕੁ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਕਿਸੇ ਉਪਰੀ ਸ਼ੈਅ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਕਮਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸਿਰ ਮਾਰਦੀ....ਆਵਦੇ ਹੱਥ ਪੈਰ ਤੋੜਦੀ ਮਰੋੜਦੀ ਰਹਿੰਦੀ....ਤੇ ਬਕੜਵਾਹ ਵੀ ਬੋਲਦੀ। ਕਈ ਸਿਆਣਿਆਂ ਹਕੀਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਏ ਪਰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਾ ਪਿਆ। ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਸੰਤ ਗੋਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਦੱਸ ਪਾਈ ਤਾਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਨੂੰ ਉਥੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸੰਤ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਭਾਵ ਚਰਨ ਪਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੋ ਗਈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸਕੀ ਸੇਵਿਕਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਵੀ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਵਿਚਾਰਾ ਰੱਬ ਦਾ ਤੇ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਕਰੋੜ ਕਰੋੜ ਵਾਰ ਸ਼ੁਕਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਬਿਖਰ ਰਿਹਾ ਪਰਿਵਾਰ ਫਿਰ ਜੁੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲਾ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਵੇਗ ਨਾਲ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵਲ ਨੂੰ ਵਧਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

"ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਨਾ ਭਗਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿੱਥੋਂ ਭਾਲੇਂ ਰਾਜ ਗੱਦੀਆਂ...." ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪੂਰੇ ਜਲੌਅ ਵਿਚ ਸੀ। ਸੰਗਤਾਂ ਵੀ ਮੰਤਰ ਮੁਗਧ ਹੋਈਆਂ ਸਿਰ ਮਾਰ ਮਾਰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਭੈਣ ਦੇਣੀਏ ਲਗੜ ਜਾਤੇ ਫਸਾਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਆਹ ਸੁਣ ਲੈ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਾਗਣੀਆਂ...." ਦੀਪਾ ਖਿਝ ਗਿਆ।

"ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਰਾਗਣੀਆਂ ਈ ਦੀਂਹਦੇ ਆ....ਉਈਂ ਨਾਸਤਕ ਹੁੰਦਾ ਜਾਨੈ ਯਾਰ...." ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ।

"ਉਇ ਮਹਾਂਪੁਰਖੋ ਜੇ ਆਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਐ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜਿਹੜਾ ਚੌਦਾਂ ਸੌ ਤੀਹ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਗਏ ਆ ਉਹ ਕੀ ਆ?'' ਦੀਪੇ ਨੇ ਤਰਕ ਕੀਤਾ।

"ਯਾਰ ਮੈਨੂੰ ਨ੍ਹੀਂ ਪਤਾ ਤੂੰ ਆਵਦੀਆਂ ਫਿਲਾਸਫੀਆਂ ਫੇਰ ਘੋਟ ਲਈਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦਰਸ਼ਣ ਕਰ ਲੈਣ ਦੇਹ..." ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਹਵਾ ਵਿਚ ਹੱਥ ਮਾਰੇ। ਉਹ ਗੂੜ ਗਿਆਨ ਨਾਲੋਂ ਪ੍ਰੇਮ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਗਨ ਸੀ।

"ਮੇਰਿਆ ਸਾਲਿਆ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਚੱਲੀਂ....ਉਹਦੇ ਸਕਿਆਂ ਤਾਇਆਂ ਚਾਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲੇ ਈ ਆ...ਮੁੜ ਕੇ ਫਸੀ ਨਿਬੇੜ ਵੀ ਨੀ ਹੋਣੀ....ਨਾਲੇ ਤੇਰੀ ਲਗਦੀ ਬੈਠੀ ਤਾਂ ਦੋ ਮੀਲ ਦੂਰ ਆ....ਐਨੀ ਦੂਰੋਂ ਕੀ ਕਰ ਲੇਂਗਾ...." ਦੀਪੇ ਨੇ ਟਰਾਲੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ ਬੈਠੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

"ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ.....ਬਾਈ ਸਿਆਂ ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਆਂ....ਭੌਰ ਭੁੱਖੇ ਵਾਸ਼ਨਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਤੋੜਕੇ ਕਦੇ ਨੀਂ ਖਾਂਦੇ...." ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਕਹਾਣਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ।

"ਆਹੋ ਤੂੰ ਰਹਿ ਜੀਂ ਮੇਰਿਆ ਸਾਲਿਆ ਵਾਸ਼ਨਾ ਸੁੰਘਦਾ....ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਤੇਰੇ ਫੁੱਲ ਦੇ ਚੱਜ ਦੀਹਦੇਂ ਆ....ਇਹਦੀ ਗੁਲਕੰਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਈ ਬਣਾ ਦੇਣੀ ਆ..." ਦੀਪੇ ਨੇ ਗੁੱਝੀ ਮਸ਼ਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੂੰ ਕੁੜੀ ਬਹੁਤੀ ਸਿਆਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗੀ।

"ਮੁਰਦਾ ਬੋਲੂ ਕੱਫਣ ਪਾੜੂ....ਤੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਜਾ ਯਾਰ...।'' ਬਿੱਲੂ ਤਾਮ-ਤੜਕੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਥੋੜਾ ਚਿਰ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਫਿਰ ਯਕਾਯੱਕ ਕੁੜੀ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗਈ।

"ਬਾਈ ਵੇਖੀ ਤਾਂ ਮਾੜਾ ਜਿਆ ਥਾਂ ਦਈਂ ਬੈਠਣ ਨੂੰ ਔਖੇ ਹਾਂ ਬੁੜ੍ਹੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਨੇ ਭਚੀੜ ਈ ਦਿੱਤਾ...." ਚੰਨੀ ਨੇ ਦੀਪੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਦਿਆਂ ਬੈਠਣ ਨੂੰ ਥਾਂ ਬਣਾ ਲਈ।

"ਉਹੋ...ਹੋ ਕਿੰਨੀ ਗਰਮੀ ਸੀ... ਉਥੇ...." ਕੁੜੀ ਨੇ ਚੁੰਨੀ ਨੂੰ ਗਲ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਕਰਕੇ ਹਵਾ ਲਵਾਉਣ ਦੀ ਅਦਾ ਨਾਲ ਗਲਾਂਵੇ ਵਿਚ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਫੂਕ ਮਾਰੀ।

"ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਤੈਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਗਰਮੀ ਆ... ਚੱਲ ਉਏ ਨਵੇਂ ਪਿੰਡ ਦਿਆ ਰਾਂਝਿਆ ਐਧਰ ਆ....ਕਰਲੈ ਦਰਸ਼ਨ....ਅਗਲੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਰਸ਼ਣ ਦੇਣ ਲੱਗੀ ਆ..." ਬਿੱਲੂ ਹੁਣ ਕੁੜੀ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜਾ ਸੀ। ਕੁੜੀ ਬਿੱਲੂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਗਲ ਵਿਚੋਂ ਚੁੰਨੀ ਪਾਸੇ ਹਟਾਈ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਸਰਸਰੀ ਨਜ਼ਰ ਥੱਲੇ ਨੂੰ ਮਾਰੀ ਤਾਂ ਉਹ ਥਾਂਏ ਹੀ ਗੱਡਿਆ ਗਿਆ।

"ਬਾਈ ਇਹ ਤਾਂ ਭੈਣ ਦੇਣੀ ਕਤਲ ਕਰਾਊਗੀ ਅੱਜ...." ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਦੀਪੇ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ।

"ਆਹੋ....ਹੋਰ ਕੁਝ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਪਰ ਤੈਨੂੰ ਬੱਕਰਾ ਬਣਾਇਆ ਈ ਲੈ''। ਦੀਪੇ ਦਾ ਹਾਸਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ।

"ਅਹੂੰ-ਅਹੂੰ...." ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਟੇਢੀ ਤੱਕਣੀ ਤੱਕਦਿਆਂ ਥੱਲੇ ਵਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਖੰਘੂਰਾ ਮਾਰਿਆ। ਕੁੜੀ ਨੇ ਮਿੱਠਾ ਜਿਹਾ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਝਾਂਜਰ ਵਾਲਾ ਸੱਜਾ ਪੈਰ ਵਧਾ ਕੇ ਬਿੱਲੂ ਦੇ ਪੈਰ 'ਤੇ ਧਰ ਦਿੱਤਾ।

"ਉਇ ਥੋਡੀ ਭੈਣ ਦੀ....ਮਰਗੇ...." ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਦੰਦਾਂ ਵਿਚ ਘੁੱਟ ਲਈ। ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਮਣਾਂ ਮੂੰਹੀ ਬਿਜਲਈ ਲਹਿਰਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੀ ਦੌੜ ਗਈਆਂ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਉਸਨੇ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਪਰਸ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਮੁਸ਼ਤੈਦੀ ਲਈ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ। ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਮਸਤ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਟਰਾਲੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀ ਚੰਨੀ (ਕੁੜੀ) ਦੇ ਸਕਿਆਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਲੱਤਾਂ ਲਮਕਾਈ ਬੈਠੇ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਮਸਤ ਸਨ।

"ਮਨਾ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੇਖ ਲਿਆ ਤਾਂ ਜਾਹ ਜਾਂਦੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ...." ਉਸਨੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਸੋਚਿਆ।

"ਚੱਲ ਜੋ ਹੋਊ ਦੇਖੀ ਜਾਊ...." ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਫਿਰ ਇਰਾਦਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਨਿੰਘੇ-ਨਿੰਘੇ ਪੈਰ ਥੱਲਿਓਂ ਆਪਣਾ ਪੈਰ ਖਿਸਕਾਉਣ ਦਾ ਜੇਰਾ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਕੁੜੀ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਪੈਰ ਰਗੜਦੀ ਗਈ।

"ਲਗੇ ਰਹੋ ਮੁੰਨਾ ਭਾਈ....।'' ਦੀਪੇ ਨੇ ਬਿੱਲੂ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਗੁੱਝੀ ਮਸ਼ਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਟਰੈਕਟਰ ਵਾਹੋਦਾਹੀ ਪੰਧ ਮਕਾਉਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ (ਕੁੜੀ ਮੁੰਡਾ) ਆਪਣੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮਸਤ ਸਨ।

"ਸੱਚਖੰਡ ਨੇੜੇ ਆ ਗਿਆ....ਸਾਨੂੰ ਵਾਸ਼ਨਾ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਆਵੇ...." ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਨੇ ਨਹਿਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਣੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਦੀ ਦੁਧੀਆ ਰੰਗ ਦੀ ਬਹੁਮੰਜ਼ਲੀ ਇਮਾਰਤ ਤੇ ਜਗਮਗਾਹਟ ਕਰਦੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਅਖੀਰਲੀ ਧਾਰਨੀ ਪੜ੍ਹੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

"ਭਾਈ ਸਵੇਰੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਟਰਾਲੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਇਓ ਫੇਰ ਨਾ ਕੋਈ ਕਹੇ ਬਈ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਰਗੇ..." ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਨੇ ਟਰੈਕਟਰ ਰੋਕਦਿਆਂ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ। ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਪਰਵਚਨ ਸੁਣਨ ਲਈ ਦੀਵਾਨ ਵਲ ਨੂੰ ਵਧਣ ਲੱਗੀ। ਕੁੜੀ ਟਰਾਲੀ ਵਿਚੋਂ ਉਤਰਕੇ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਭੋਰੇ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਚਲੀ ਗਈ।

"ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਕੀ ਕਰੀਏ...?'' ਦੀਪੇ ਨੇ ਬਿੱਲੂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ।

"ਕਰਨਾ ਕੀ ਆ....ਲੰਗਰ ਪਾਣੀ ਛਕ ਕੇ...ਕਥਾ ਸੁਣਦੇ ਆਂ...." ਬਿੱਲੂ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਕਹਿ ਗਿਆ।

"ਮੈਥੋਂ ਤਾਂ ਨੀ ਸੁਣ ਹੋਣੇ ਗਪੌੜ ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਦੇ....ਧਰਮ ਰਾਜ ਦੇ ਦਰਗਾਹੀ ਡਰਾਵੇ.....ਸਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਰਕਾਂ ਦਾ ਡਰ ਪਾ ਕੇ ਆਪ ਜਿਊਂਦੇ ਈ ਸੁਰਗ ਭੋਗਦੇ ਆ.....ਅਖੇ ਮਾਇਆ ਨਾਗਣੀ ਆ....ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ ਮੇਰੇ ਪਤਿਉਰਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਬਈ ਆਹ ਐਡੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਮਹਿਲ ਇੰਪੋਰਟਡ ਕਾਰਾਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹੀ ਆ ਜਾਂਦੈ?'' ਦੀਪੇ ਨੇ ਸਾਧਾਂ 'ਤੇ ਟੋਟਕਾ ਝਾੜਿਆ। ਉਹ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਵਲ ਨੂੰ ਤੁਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

"ਬਾਈ ਗੱਲ ਸੁਣਿਓ ਕੇਰਾਂ....।'' ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਉਹ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਰੁਕ ਗਏ। ਆਵਾਜ਼ ਚੰਨੀ (ਕੁੜੀ) ਦੇ ਤਾਏ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਭੋਲੇ ਨੇ ਮਾਰੀ ਸੀ। ਭੋਲਾ ਅਮਲੀ ਨੁਮਾ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਖੜ ਗਿਆ।

"ਹਾਂ ਬਾਈ ਕੀ ਗੱਲ ਐ.....?'' ਦੀਪੇ ਨੇ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈ ਲਈ।

"ਇਹ ਤੇਰਾ ਆੜੀ ਸਾਡੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਛੇੜਦਾ ਸੀ...?'' ਭੋਲੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਾਲ ਸ਼ਰਾਰੇ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਭੋਲਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਛਟਿਆ ਹੋਇਆ ਬਦਮਾਸ਼ ਤੇ ਅਮਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਮਿਰਚ ਵਾਂਗ ਧੁਖਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਕਣਕਵੰਨਾ ਰੰਗ ਸੁਰਖ ਭਾਅ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ। ਸਾਹ ਉਸ ਵਿਚ ਗਿਣਵੇਂ ਹੀ ਚੱਲਦੇ ਸਨ।

"ਕੌਣ ਕਹਿੰਦੈ...?'' ਦੀਪਾ ਤਕੜਾਈ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ।

"ਮੈਂ ਖੁਦ ਆਵਦੇ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਿਆ ਇਹ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਕੁੜੀ ਦਾ ਪੈਰ ਦੱਬਦਾ ਆਇਐ..." ਭੋਲਾ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਵਧਿਆ।

"ਇੱਜ਼ਤ ਆ...ਉਹ ਇਜ਼ਤ ਸਾਡੀ..." ਉਸਨੇ ਫੇਰ ਨੱਕ ਵਿਚੋਂ ਠੂਹੇ ਡੇਗੇ।

"ਜੇ ਇਜ਼ਤ ਆ ਤਾਂ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋ...." ਨਾਲੇ ਪੈਰ ਇਹਨੇ ਨਹੀਂ, ਉਹਨੇ ਦੱਬਿਆ ਇਹਦਾ...ਉਹ ਆਪ ਤਾਂ ਮੂਹਰੇ ਹੋ ਹੋ ਬਹਿੰਦੀ ਸੀ....ਦੋਸ਼ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਦਿੰਨੇ ਓ ਤੁਸੀਂ। ਆਵਦੀ ਲਿੱਬੜੀ ਪੂੰਝ ਨੀਂ ਹੁੰਦੀ...." ਦੀਪਾ ਥਾਂਏ ਪੈਰ ਗੱਡ ਕੇ ਖੜ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਪੱਕਾ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਅਮਲੀ ਜਿਹਾ ਭੋਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤਕੜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਜੈਸਾ ਬਾਬਾ ਤੈਸੇ ਯਾਰ ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਮੁਤਾਬਕ ਭੋਲੇ ਦੇ ਯਾਰ ਵੀ ਅਮਲੀ ਭੰਗੀ ਜਿਹੇ ਹੀ ਸਨ। ਦੀਪਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਲਾ ਹੀ ਦਬਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

"ਜਾਓ ਯਾਰ ਤੁਸੀਂ ਫੜਲੋ ਜਿਹੜਾ ਬੈਂਗਣ ਫੜਣਾ....ਆਹੋ ਛੇੜਦਾ ਸੀ...।'' ਦੀਪੇ ਨੇ ਭੋਲੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਜੁੰਡਲੀ ਮੂਹਰੇ ਝੱਗਾ ਚੁੱਕ ਦਿੱਤਾ।

"ਖੜ ਤੇਰੀ ਉਏ ਭੈਣ ਦੀ ਵੱਡੇ.... ਬਰਿਆੜ ਦੀ..." ਭੋਲਾ ਆਵਦੀ ਬੈਲੀ ਜੁੰਡਲੀ ਸਮੇਤ ਮੁੰਡਿਆਂ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਪਿਆ। ਅੱਗੋਂ ਕਹਾਣੀ ਸੱਪ ਨੂੰ ਸੱਪ ਲੜੇ ਤੇ ਵਿਹੁ ਕੀਹਨੂੰ ਚੜੇ ਵਾਲੀ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ। ਦੀਪੇ ਹੋਰੀਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਥੁੱਕੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਦੀਪੇ ਦੇ ਗਲ ਨੂੰ ਚੁੰਬੜਣ ਲੱਗੇ ਭੋਲੇ ਦੇ ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਪੈਂਦੀ ਸੱਟੇ ਅੱਖ ਵਿਚ ਘਸੁੰਨ ਕੱਢ ਮਾਰਿਆ। ਬਿੱਲੂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੁੱਪ ਖੜਾ ਦਾਅ ਟਕਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਘਸੁੰਨ ਟਿਕਾਣੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਤਕੜੀ ਮਾਰ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਭੋਲੇ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਖੇਤ 'ਚ ਪਏ ਗਧੇ ਵਾਂਗ ਲੰਮਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਦੇਹ ਹੂਰਾ ਦੇਹ ਘਸੁੰਨ ਮਾਰ ਮਾਰ ਬੱਖਲ ਪੋਲੇ ਕਰ ਸੁੱਟੇ।

"ਉਇ ਤਾਇਆ....ਤਾਇਆ ਲੜਾਈ ਹੋਗੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭੋਲੇ ਨੂੰ ਕੁੱਟੀ ਜਾਂਦੇ ਆ....ਆਈ ਕੇਰਾਂ ਭੱਜ ਕੇ...." ਭੋਲੇ ਦੀ ਜੁੰਡਲੀ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੀਵਾਨ ਸੁਣ ਰਹੇ ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਦੇ ਕੰਨ ਵਲੇਲ ਘੱਤ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਵਾਹੋਦਾਹੀ ਭੱਜ ਤੁਰਿਆ। ਭੋਲਾ, ਲੈ ਦੇ ਕੇ ਸਾਰੇ ਭਾਈਆਂ ਵਿਚ ਇਕਲੌਤਾ ਮੁੰਡਾ ਸੀ ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਹੋਰਾਂ ਵਿਚ।

"ਖੜਾ ਥੋਡੀ ਮਾਂ ਨੂੰ....ਤੁਸੀਂ ਲੜਦੇ ਓ ਹਰਾਮਦਿਓ ਕੁੱਕੜਾਂ ਮਾਂਗੂ...." ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੁਆਲੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਭੀੜ ਨੂੰ ਚੀਰਦਾ ਹੋਇਆ ਅੱਗੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਬਾਹਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਦੀਪੇ ਤੇ ਬਿੱਲੂ ਨੂੰ ਭੋਲੇ ਦੀ ਹਿੱਕ ਤੋਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲਾਹਿਆ।

"ਐਹਨੂੰ ਪੁੱਛ ਪਹਿਲਾਂ ਬੂੰ...ਪੰਗੇ ਇਹੋ ਲੈਂਦਾ ਵਾ..." ਦੀਪਾ ਹਲੇ ਵੀ ਅੱਗ ਦਾ ਅੰਗਿਆਰ ਬਣਿਆ ਖਲੋਤਾ ਸੀ।

"ਇਹਨੇ ਕੀ ਥੋਡੀ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲੂਹਲਾਂ.... ਲਾਹ ਸਿੱਟੀਆਂ...ਕੰਜਰੋ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਮਰਨਊ ਕੀਤੀ ਪਈ ਐ....ਉਏ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਅੱਖ 'ਚ ਕੀ ਮਾਰਿਆ ਨਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਿਓ....ਇਹਦੀ ਤਾਂ ਅੱਖ 'ਚ ਫੋਲਾ ਪਾਇਆ ਪਿਐ..." ਗੇਜਾ ਸਿੰਹੁ ਦੀ ਧਾਹ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਭੋਲਾ ਪਰਨਾ ਲਹਿਣ ਕਰਕੇ ਖਿੱਲਰੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਬੰਨਦਾ ਹੋਇਆ ਝੋਲੇ ਮਾਰੀ ਗਾਂ ਵਾਂਗ ਕੰਬੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

"ਤੂੰ ਮਾਂ ਗੜ੍ਹਾਉਣ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖਹਿੰਨੈ ਕੁਤਿਆ...."

ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਨੇ ਪੜਾਕ ਕਰਦੀ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਕੰਨ 'ਤੇ ਜੜ ਦਿੱਤੀ।

"ਤਾਇਆ ਮੈਂ....ਕਾਹਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪੰਗੇ ਲੈਂਦੇ ਆ.....ਆਹ ਮੇਰਾ ਸਾਲਾ ਕਾਲੂ ਜਿਹਾ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਟਰਾਲੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਚੰਨੀ ਨੂੰ ਛੇੜਦਾ ਆਇਐ...." ਮੂੰਹ ਫੱਟ ਭੋਲੇ ਨੇ ਪਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਹੀ ਪੰਡ ਖਿਲਾਰ ਦਿੱਤੀ।

"ਤੇ ਤੂੰ ਮੇਰਿਆ ਸਾਲਿਆ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਨੀਂ ਸੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਆਪਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੇ ਲਾਂਭਾ ਦਿੰਦੇ...ਚੱਲ ਤੁਰ ਏਥੋਂ....ਕੋਈ ਨਾ ਪੁੱਤ ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਫੋਲਾ ਪਾਇਐ....ਪੱਗ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਇਐ.....ਮੇਰੀ ਨੂੰ...ਹੁਣ ਥੋਡੀ ਮਾਂ ਦੀ....'ਚ ਮੈਂ ਫੋਲਾ ਪਾਊਂ...। ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਭੋਲੇ ਨੂੰ ਬਾਹੋਂ ਫੜ ਕੇ ਨਾਲ ਲੈ ਤੁਰਿਆ ਅਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਦੋਨੋਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇ

ਗਿਆ। ਉਹ ਪਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਟੇਡੀ ਉਂਗਲ ਨਾਲ ਘਿਉ ਕੱਢਣ ਵਿਚ ਮਾਹਰ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਲੰਬੜਦਾਰ ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਦੀ ਚਾਲ ਕਰਕੇ ਜਗਰਾਉਂ ਤੋਂ ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੱਡੇ ਤੜਕਿਉਂ ਹੀ ਦੋਵਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਲਿਆ। ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਨੇ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਥਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਗੋਗੜ ਵਿਚ ਪਾਈ ਸੀ।

''ਪੈਸੇ ਕਿੰਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਲੈ ਲਿਓ ਜਨਾਬ ਪਰ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਸਾਲਿਆਂ ਦੇ ਚਿੱਤੜਾਂ 'ਚ ਫੋਲਾ ਪਾ ਦਿਉ...'' ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਨੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਨਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਖੂਬ ਤੌਂਬੜੀ ਚਾੜ੍ਹੀ।

''ਮੇਰੇ ਸਾਲੇ ਜੰਮ ਮੁੱਕੇ ਨੀਂ.....ਕੰਨਾਂ 'ਚ ਜਾਨ ਆ ਤੇ ਕਰਦੇ ਆ ਆਸ਼ਕੀਆਂ.....ਉਤੋਂ ਕੁੜੀ ਦੇ ਯਾਰ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਆ...। ਤੁਸੀਂ ਅਗਲਿਆਂ ਦੇ ਕੱਲੇ ਕੱਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕਾਣਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਉਏ? ਤੁਸੀਂ ਉਹਦੀ ਅੱਖ 'ਚ ਫੋਲਾ ਪਾਇਐ...ਤੇ ਮੈਂ...ਫੋਲਾ ਪਾਉਨਾ ਥੋਡੀ... 'ਚ...''

ਕਾਲੇ ਧੂਸ ਰੰਗ ਵਾਲਾ ਥਾਣੇਦਾਰ ਬਲਿਹਾਰਾ ਸਿਹੁੰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਸੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਪੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਥਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਕੁੱਟ ਨਾਲ ਮੱਛੀਓਂ ਮਾਸ ਕੀਤੇ ਪਏ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚਾਂਗਾਂ ਨੇ ਅਸਮਾਨ 'ਚ ਚੀਰ ਪਾਏ ਪਏ ਸਨ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਭੱਜ ਨੱਸ ਕਰਕੇ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਚਾੜੀ ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਦੋਨਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਬੰਦ ਖਲਾਸੀ ਹੋ ਸਕੀ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਘਰੋਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਜਿਊਂਦੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਆਉਣਾ ਕਿਸੇ ਚਮਤਕਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਪੁਲੀਸ ਖੁਦ ਹੀ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਕਾਤਲਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਜੱਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਭਾਵ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੋਨੋਂ ਮੁੰਡੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੰਦਾ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਮੁੜ ਕੇ ਸਾਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਅੱਖ ਵਿਚ ਪਾਏ ਨਹੀਂ ਰੜਕੇ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕੁੱਟ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਅੱਲ੍ਹੜ ਉਮਰ ਦਿਆਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਰੜਕਣ ਜੋਗਾ ਰਹਿਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਹੁਣ ਤੁਰਦੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਪਤ ਅੰਗਾਂ ਤੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਰੰਟ ਲਾਉਣ ਕਰਕੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁੰਡੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਰਦ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਮੁੜੇ ਸਨ। ਭੋਲੇ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਫੋਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਫੋਲਾ ਈ ਬਣ ਚੁਕਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਹਾਲੇ ਇਕ ਹੋਰ ਫੋਲਾ ਪੈਣਾ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਉਹ ਕੀਹਦੇ ਪਿਆ? ਲੰਬੜਦਾਰ ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਦੇ? ਚੰਨੀ ਦੀ ਮਾਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਦੇ? ਜਾਂ ਜਵਾਨ ਸੱਧਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸਾਈ ਬੈਠੀ ਚੰਨੀ ਦੇ...? ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਜਿਹੜਾ ਹੱਕੀ ਮਾਨਵੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਉਸਾਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਇਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚਲਾ ਭੈਂਗਾਪਣ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਸਲ ਫੋਲਾ ਵੀ।

ਦੋਵਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਛੇ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਇਕ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰੌਲਾ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਲੰਬੜਦਾਰ ਗੇਜਾ ਸਿਹੁੰ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਫਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਮੂੰਹ ਓਨੀਆਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਸਨ। ਕੁੜੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪੱਖੇ ਨਾਲੋਂ ਲਟਕਦੀ ਉਤਾਰੀ ਗਈ ਸੀ। ਲਾਸ਼ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲੀ ਚਿੱਠੀ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਚਿੱਠੀ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ...

''ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬਾਪੂ ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦੇਣਾ....ਮੈਨੂੰ ਮਜਬੂਰੀ ਵੱਸ....ਇਹ ਕਦਮ ਪੁੱਟਣਾ ਪਿਆ ਹੈ....ਮੈਂ ਮੰਮੀ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਗੱਲੀਂ-ਗੱਲੀਂ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ... ਪਰ ਮੰਮੀ ਨੇ ਕਦੇ ਬਹੁਤਾ ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ....ਹਾਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਲੱਭਾ....ਮੈਂ...ਮੈਂ....ਨੂੰ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਉਪਰ ਟੱਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ....ਤੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕਾਸੇ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੰਤ ਬਾਬਾ...ਗੋਰਾ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਨਾ ਸਮਝ ਬੇਟੀ....ਚੰਨੀ।''

ਹੁਣ ਵੀ 'ਸਕਾਚ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ' ਦਾ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹੈ ਲੇਖਕ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ

-ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਣਾ

ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਰੋਸ਼ਨ ਬਲਬ 'ਚ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਨਾਲੋਂ ਉਚੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਸਰਦਾਰ, ਹੱਥ 'ਚ ਕਲਮ ਤੇ ਕਾਗਜ਼। ਕੋਲ ਪਏ ਹਨ- ਸਕਾਚ ਦੀ ਬੋਤਲ, ਪੈਗ ਅਤੇ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਔਰਤ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵਾਲਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ। ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਬਣਿਆ ਇਹ ਕਾਰਟੂਨ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਲੋਗੋ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਦੀ ਸਹੀ ਤਰਜ਼ਮਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੜ੍ਹਨਾ ਲਿਖਣਾ ਉਸਦਾ ਕਿੱਤਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ੌਕ ਵੀ। ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਅਕਲਮੰਦ ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਨੀ ਉਸਦੇ ਮਨਪਸੰਦ ਦੇ ਕੰਮ ਹਨ। ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕਾਚ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਜ 69 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸਦਾ ਸਾਥ ਉਹ ਉਵੇਂ ਹੀ ਮਾਣਦਾ ਹੈ।

ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ 2 ਫਰਵਰੀ 1915 ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ ਹਦਾਲੀ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ) ਵਿਖੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਰ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਇਕ ਧਨਾਢ ਬਿਲਡਰ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਚਾਚਾ ਸ. ਉਜੱਲ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਰਹੇ। ਜਦ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਵੀਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਨੇ 12 ਦਸੰਬਰ, 1911 ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦਾ ਕੰਮ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਮਾਹਰ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਲੂਟਾਈਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਠੇਕੇ ਜਿੰਨਾ ਕੁਝ ਕੁ ਵੱਡੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਇਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਰ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸਨ। ਇਸ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਚ ਸਰ ਤੇਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬਣੇ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਕੰਵਲ ਮਲਿਕ, ਪਿਛੋਂ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬਣੀ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸੈਕਟਰੀਏਟਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਲੱਗੇ ਇਹ ਇਕ ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਸਰ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਸਰ ਤੇਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਨਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਪਲਾਟ ਕੱਟ ਕੇ ਨਿਲਾਮ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਸਰ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਪਲਾਟ ਅੱਜ ਵਾਲੇ ਕਰੋਲ ਬਾਗ ਅਤੇ ਕਨਾਟ ਸਰਕਸ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦੋ ਆਨੇ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੋ ਰੁਪਏ ਰਾਜ਼ ਦੇ ਭਾਅ ਖਰੀਦੇ। ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਪਾਰਕ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਾਦਾ ਸ. ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਇਕ ਸਾਧਾਰਨ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ। ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਚ ਤਾਂ ਜ਼ੀਰੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਕਲਾਸ 'ਚ ਉਸਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਉਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਸੇਂਟ ਸਟੀਫਨ ਕਾਲਜ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਵਕਾਲਤ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਉਸ ਨੇ ਕਿੰਗਜ਼ ਕਾਲਜ ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਚ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ 'ਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਲਈ। ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਲੰਡਨ ਅਤੇ ਟਰਾਂਟੋ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸਾਂ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪੈਰਿਸ 'ਚ ਯੂਨੈਸਕੋ ਲਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਬੌਰੀਅਤ ਭਰੀ ਬਾਬੂਗਿਰੀ ਸੀ। ਸੋ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਉਹ ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਆ ਗਿਆ। ਜਿਥੇ ਉਸ ਦੀ ਅੱਜ ਵਾਲੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 1951 'ਚ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਰਚੇ 'ਯੋਜਨਾ' ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਬਣਿਆ। ਪਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ 'ਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਲਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕਈ ਵੱਡੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਟਾਈਮਜ਼, ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਆਦਿ ਦਾ ਐਡੀਟਰ ਰਿਹਾ। ਉਹ 'ਇਲਸਟਰਟਡ ਵੀਕਲੀ' ਅਤੇ 'ਨਿਊ ਡੇਹਲੀ' ਦਾ ਐਡੀਟਰ ਵੀ ਰਿਹਾ। 'ਇਲਸਟਰਟਡ ਵੀਕਲੀ' ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਚਾਰ ਲੱਖ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਜਨਤਾ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਜਾਣ 'ਤੇ ਮੋਰਾਰ ਜੀ ਦੇਸਾਈ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਕੰਮ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੀਕਲੀ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕੰਮ ਇੰਨੀ ਕਾਹਲ ਤੇ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਹੁਕਮ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਦਸਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਸ ਦਾ ਐਡੀਟੋਰੀਅਲ ਪ੍ਰੈਸ 'ਚੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਲਾਈ ਗਈ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦਾ ਹਮਾਇਤੀ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਗਭਗ 80 ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਕਈ ਐਡੀਸ਼ਨ ਛਪੇ ਅਤੇ ਛਪ ਰਹੇ ਹਨ। 40 ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉਹ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਲੇਖਕ ਤੇ ਕਾਲਮ ਨਵੀਸ ਹੈ। ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਅਖਬਾਰਾਂ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਕਾਲਮ ਹਰ ਹਫਤੇ ਛਪਦੇ ਹਨ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਕਾਲਮਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਮੰਗਵੇਂ ਪੈਸੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਸਲੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ''ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਮਦਰ ਟਰੇਸਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਕੂ ਫੂਲਨ ਦੇਵੀ ਬਾਰੇ ਵੀ। ਉਸ ਨੇ ਲਤੀਫਿਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਲਿਖੀ ਅਤੇ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਜ਼ੁਲਫਕਾਰ ਅਲੀ ਭੁੱਟੋ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਰਦਾ ਮਾਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮਕਵਾਦ ਬਾਰੇ ਵੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਔਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਬੜਾ ਬੇਬਾਕ ਹੋ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਬੇਟੇ ਰਾਹੁਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਕ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਨੇ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਏਨਾ ਕੁਝ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਬਾਅਦ 'ਚ ਪਬਲੀਸ਼ਰ ਦੇ ਜ਼ਿੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰਾਹੁਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖੀ। ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ 'ਚ ਜਿਥੇ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। 1974 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਉਸ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹੋਏ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ 8 ਜੂਨ 1984 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ 1980 ਤੋਂ 86 ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਰਿਹਾ। 1999 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਿਸ਼ਾਨ-ਏ-ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ। 2000 'ਚ ਸੁਲੱਭ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਲ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਇਮਾਨਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ। 2006 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 'ਪੰਜਾਬ ਰਤਨ' ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 2007 'ਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਨ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ। ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

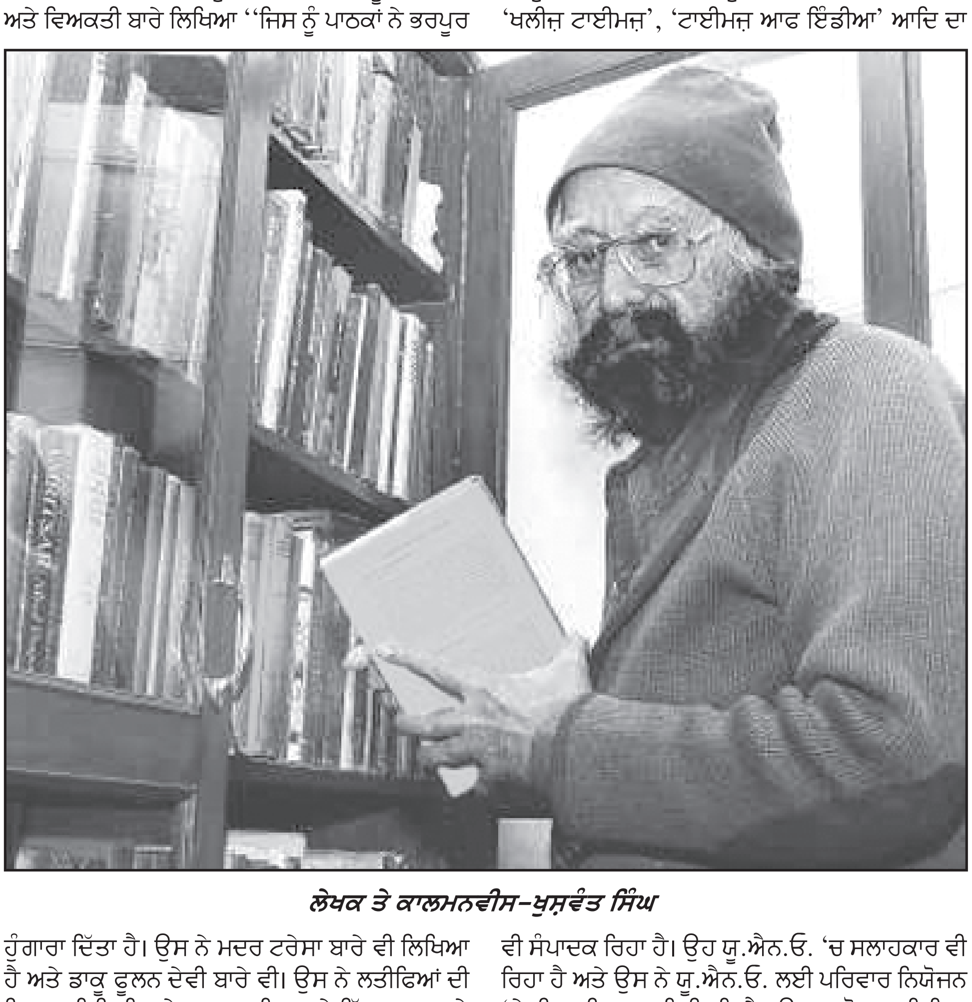

ਲੇਖਕ ਤੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ-ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਕ ਬੇਟਾ ਰਾਹੁਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਧੀ ਮਾਲਾ ਹੈ। ਰਾਹੁਲ ਸਿੰਘ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਕੈਂਬਰਿਜ ਤੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਆਨਰਜ਼ ਗਰੈਜੂਏਟ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਉਸਦਾ ਕੁਲਵੱਕਤੀ ਕਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਦਿ ਰੀਡਰਜ਼ ਡਾਈਜੈਸਟ' ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਈ ਵੱਡੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਜਿਵੇਂ 'ਖਲੀਜ਼ ਟਾਈਮਜ਼', 'ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਆਦਿ ਦਾ ਵੀ ਸੰਪਾਦਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. 'ਚ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨਿਯੋਜਨ 'ਤੇ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਉਹ ਗਲੋਬਲ ਮੀਡੀਆ ਅਵਾਰਡਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਉਹ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੀਵਨੀ 'ਇਨ ਦਾ ਨੇਮ ਆਫ ਫਾਦਰ-ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ' ਵੀ ਲਿਖੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਫਰੀਲਾਂਸ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ 'ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼', 'ਨਿਊਜ਼ ਵੀਕ', 'ਏਸ਼ੀਆ ਵੀਕ', 'ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਆਦਿ ਮਿਆਰੀ ਪਰਚਿਆਂ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਨਾਸਤਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਧਰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੀ ਆਸਤਿਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਰ ਧਰਮ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਮਾਹ ਅਤੇ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੋ ਜਿਲਦਾਂ 'ਚ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਬਾਰੇ 'ਫਰੌਮ ਮਾਈਂਡ ਟੂ ਸੂਪਰਮਾਈਂਡ' ਨਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਦੀ 'ਸ਼ਿਕਵਾ' ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਅੱਲਾ ਦੀ ਦਰਗਾਹ 'ਚ ਇਕ ਸ਼ਿਕਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਨਿਜੀ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਂਹ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪਸੰਦ ਨਾ ਪਸੰਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਵਿਚ ਘ੍ਰਿਣਾ ਦੀ ਰੁਚੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰ ਜਾਂ ਪੰਜ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਇੰਨੀ ਘ੍ਰਿਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਨਫਰਤ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿਤੇ ਵਧ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਇਹ ਜਾਨਣ ਦੀ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਉਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਜਾਂ ਬੋਲਦਾ ਉਹੀ ਕੁਝ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਬੇਬਾਕੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਕਚਹਿਰੀਆਂ 'ਚ ਵੀ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਉਤੇ ਲੱਗੇ ਬਦਤਮੀਜ਼ੀ ਜਾਂ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਹਾਂ ਇਸ ਬਦਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਧਰੇਂਦਰ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੂੰ 'ਦਰਬਾਰੀ ਯੋਗੀ' ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਕਾਫੀ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਗਧੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਿਹਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਰਾਹੁਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ - ''ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਇਕ ਮੂਰਖ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਹੈ।'' ਉਸ ਦੇ ਕਾਲਮਾਂ ਵਾਂਗ ਉਸ ਦੇ ਨਾਵਲ ਵੀ ਬੜੇ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਚ ਘਿਰੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ 'ਦਿਲੀ' ਅਤੇ 'I shell not near the nightingale'.

ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਾਵਲ 'ਦਿੱਲੀ' ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਛਪੇ ਰੀਵਿਊ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ। ਦੂਜਾ ''ਇਹ ਨਾਵਲ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਮੇਰੀ ਮਿੱਤਰ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।'' 1961-62 ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਜਦੋਂ ਮਾਲਾ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਵਲ nightingale ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨਾ।

ਜਿਥੇ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਵਿਚਰਣ ਅਤੇ ਲੇਖਣੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਵੇਰੇ 4 ਵਜੇ ਉਠ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸੈਰ ਅਤੇ ਬੈਡਮਿੰਟਨ ਖੇਡਦਾ ਹੈ। ਕੋਰੀਅਨ ਚਾਹ ਪੀਂਦਾ ਹੈ। ਅਖਬਾਰ, ਟੀ.ਵੀ. ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਰਾਹੀਂ ਖਬਰਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ -ਸੁਣਦਾ ਹੈ। ਮਿਥੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਘਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਕਾਚ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੋਈ ਉਸ ਕੋਲ ਆਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਵੇ ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲੇਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਉਸ ਕੋਲ ਆਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮਿੱਥੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਵੇ ਅਤੇ ਜਾਵੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗੜਬੜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਉਸ ਨਾਲ ਨਰਾਜ਼ ਹੋਏ ਹਨ।

ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 94 ਸਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਕੈਜੂਅਲ ਅਨੁਸਾਰ ਸੈਰ ਜਾਂ ਤੁਰਨਾ ਫਿਰਨਾ ਉਸ ਦੇ ਵੱਸ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਸ਼ਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਸ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਪਰ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਅਜੇ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਠਾਕ ਹੈ। ਬਾਕਾਇਦਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੇ ਕਾਲਮ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਕਾਚ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਦਰਿਆ

ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਵਲ

ਭਾਗ – 1

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁੱਸਾ

''ਇਹ ਵਿਚਾਰੇ ਐ। ਬੁੱਢਲ-ਕੱਟੇ। ਕੁੱਤੇ ਖੱਸੀ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਐ। ਤੂੰ ਅੱਜ ਘਰ ਚੱਲ, ਬਾਪੂ ਜੀ, ਤੇਰੀ ਚੰਗੀ ਧੌੜੀ ਲਾਹੁਣਗੇ। ਸਾਲਾ ਮੀਣਾ ਜਿਆ, ਜੇ ਘਰ ਮਰਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਚਾਹ ਤਾਂ ਲੈ ਆਉਂਦਾ ਵਿਚਾਰੀ ਬੇਜੀ ਵਾਹਣਾ ਵਿਚ ਧੱਕੇ ਖਾਂਦੀ ਫਿਰਦੀ ਸੀ।''

''ਕਿਉਂ ਡਰਾ-ਡਰਾ ਉਹਦਾ ਖ਼ੂਨ ਸੁਕਾਉਂਨਾ ਐਂ।'' ਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਫੇਰ ਮੋਹ-ਖੋਰ ਸ਼ਬਦ ਆਖੇ। ਪਾਲ ਉਸ ਵਲ ਆਸਰੇ ਵਜੋਂ ਸਹਿਮੀ ਨਜ਼ਰ ਝਾਕਿਆ। ਪਰ ਉਸਦਾ ਧਿਆਨ ਲਮਕਦੇ ਪੱਤੇ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸੀ।

ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਮੱਝਾਂ ਧਾਹ ਕੇ ਖੁਰਲੀਆਂ ਵਲ ਗਈਆਂ। ਪਰ ਅੱਗੋਂ ਖਾਲੀ ਖੁਰਲੀਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਮੱਝਾਂ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਗੇੜੇ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਧੀਰੇ ਨੇ ਖਿੜਕ ਕੋਲ ਖਲੋਤਿਆਂ ਹੀ ਸੋਟੀ ਵਗਾਹ ਕੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਲਕਾ ਗੇੜ ਕੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਭਰੀ ਮਸ਼ੀਨ ਕੋਲ ਜਾ ਸੁੱਟੀ।

ਧੀਰੇ ਨੇ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਮੂੰਹ ਪੂੰਝਦਿਆਂ ਮੱਝਾਂ ਬੰਨ੍ਹਦੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ''ਬੇ ਜੀ, ਅਜੇ ਬੋਤੇ ਕੋਲੋਂ ਗੁਤਾਵਾ ਈ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ?''

''ਵੇ ਭਾਈ ਕੀ ਕਰਾਂ! ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚੋਂ ਜਾਨ ਛੁੱਟੂ ਤਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਮਰਨ ਹੋਊ। ਪਿਓ ਬੋਤੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਹੁੰ ਈ ਐ, ਜੇ ਹੱਥ ਹਿਲਾ ਲਵੇ ਤਾਂ।'' ਫੇਰ ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਝਾਕੀ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਾਲ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਕੁੜੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਲਾਸ ਫੜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

''ਤੇ ਮੀਣੇ ਨਲੀਮਾਰ ਨੂੰ ਪੱਠੇ ਪਾਉਣ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਕਰੋ।''

''ਉਹਨੇ ਮਰ ਜਾਣੇ ਨੇ ਤਾਂ ਲਹੂ ਪੀ ਲਿਆ। ਸਕੂਲੋਂ ਆ ਕੇ ਅੱਜ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਥੇ ਦਫਾ ਹੋਇਆ?''

''ਆਹ ਖੜਾ ਐ।'' ਧੀਰੇ ਨੇ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਨਫਰਤ ਨਾਲ ਖਿੜਕ ਕੋਲ ਡਰੇ ਧਮਕੇ ਖਲੋਤੇ ਪਾਲ ਵਲ ਹੱਥ ਕੀਤਾ।

''ਆ ਤੈਨੂੰ ਮੁਕਾਵਾਂ ਹਰਾਮੀਆ।'' ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਦੰਦੀਆਂ ਕਰੀਚਦਿਆਂ ਤੇ ਮੱਝ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਖੁਰਲੀ ਕੋਲ ਲਿਜਾਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ,

''ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕਿਥੇ ਡੰਡੇ ਵਜਾ ਕੇ ਆਇਆਂ?''

''ਬੇ ਜੀ, ਇਹ ਦਰਿਆ ਤੇ ਜੰਟੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਸੈਰ ਕਰਕੇ ਆਇਆ।'' ਧੀਰੇ ਨੇ ਖੀ-ਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਫੇਰ ਆਖਿਆ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਹੱਥ ਝਾੜ ਕੇ ਖਿੜਕ ਪਾਸ ਖਲੋਤਾ ਪਾਲ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਸੀਟ ਹੀ ਲਿਆ। ਸਿਰ ਵਿਚ ਇਕ ਧੱਫਾ ਮਾਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਚਲ ਪਾਣੀ ਧਰ, ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਨਹਾਉਣਾ ਐ। ਬਾਹਰੋਂ ਥੱਕੇ ਆਏ ਐ।''

ਪਿਛਾਂਹ ਮੁੜਦੀ ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ।

''ਤੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਜਾਈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਲੱਛਣਿਆਂ ਨਾਲ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਤਾਂ ਹੁਣ ਤਕ ਏਹੀ ਭੰਗ ਭੁੱਜੀ ਐ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਨੂੰਹ ਲਿਆਉਣੀ ਨਹੀਂ, ਧੀ ਤੋਰਨੀ ਨਹੀਂ। ਪਿਉ ਬੋਤੇ ਨੇ ਬਥੇਰਾ ਚਿਰ ਖ਼ੂਨ ਦੀਆਂ ਘੁੱਟਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਕਮਾ-ਕਮਾ ਬੋਤੇ ਢਿੱਡ ਤੋਰੇ ਐ।'' ਨਲਕਾ ਗੇੜਦਿਆਂ ਪਾਲ ਸੁਕਰ-ਸੁਕਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਮਗਰ ਭਉਂ ਕੇ ਵੇਖਿਆ, ਬੇ ਜੀ ਬੋਲਦੀ ਬੋਲਦੀ ਚੌਂਕੇ ਵਲ ਮੁੜ ਗਈ ਸੀ। ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਧੀਰਾ ਪੁਰਾਣੇ ਪਰ ਧੋਤੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨ ਕੇ ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਕੌਡੀ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਸਮੇਂ, ਜਦੋਂ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਦੀ ਪੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਸੁੰਗੜੇ ਜਿਹੇ ਪਾਲ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, ''ਅੱਜ ਤੂੰ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕਿਥੇ ਰਿਹੈਂ ਉਇ?'' ਰੋਟੀ ਖਾਂਦਾ ਪਾਲ ਹੋਰ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ।

''ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਪੁੱਛਿਆ?'' ਗੁਰਬਖਸ਼ ਕੜਕਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗਰਜਿਆ।

ਮੁੰਡਾ ਕੋਏ ਵਿਚ ਦੀ ਝਾਕ ਕੇ ਫਿਰ ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਗਿਆ।

''ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਇਹ।'' ਉਸ ਨੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਅੱਖਾਂ ਘੁਮਾਈਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਕੁਝ ਤਲਾਸ਼ਦਾ ਹੋਵੇ। ਬਾਕੀ ਜਣੇ ਵੀ ਸਹਿਮ ਵਿਚ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਬੋਲੀ,

''ਚਲ ਜਾਣ ਦਿਉ, ਅੱਜ ਬਥੇਰੀ ਹੋਈ ਐ, ਇਹਦੇ ਨਾਲ।''

''ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ, ਮੈਂ ਇਹਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ। ਸੁਖੀਏ, ਐਥੋਂ ਰੱਸਾ ਲਿਆ, ਇਹ ਨੂੰ ਥਮਲੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀਏ।''

ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਡਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅੱਖਾਂ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਵਲ ਚੁੱਕੀਆਂ।

''ਹੁਣ ਉਹਨੂੰ ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਖਾ ਲੈਣ ਦੇਹ, ਕਿਉਂ ਉਹਦੇ ਮਗਰ ਪੈਨੇ ਓਂ।''

''ਤੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਹਰਾਂ ਕਰਾਉਨੀ ਐਂ, ਇਹ ਤੇਰੇ ਹੀ ਵਿਗਾੜੇ ਹੋਏ ਐ! ਕੋਈ ਅਕਲ ਦਿੱਤੀ ਐ।... ਕੋਈ ਤਾਂ ਅੱਛਾ ਨਿਕਲੇ, ਹਰਾਮਜ਼ਾਦੀ ਸਗੋਂ ਪਤੰਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਫਾਈਆਂ ਦਿੰਦੀ ਐ।''

''ਫੇਰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ। ਵਿਚੇ ਫੂਕ ਮੈਨੂੰ। ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬੁਰੇ ਲਗਦੇ ਆਂ।''

''ਸ਼ਟ-ਅਪ।'' ਅੱਖਾਂ ਵਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਬਾਂਹ ਮਾਰ ਕੇ ਉਂਗਲ ਕੀਤੀ, ''ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਕਵਾਸ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜਾਣਦੀ ਐਂ।'' ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਇਕ ਘੁਰਕੀ ਨਾਲ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਈ। ਗੱਲ ਮਾਂ ਪਿਓ ਵਿਚਕਾਰ ਉਲਝੀ ਵੇਖ ਕੇ ਪਾਲ ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੁਰਬਖਸ਼ ਖਿਝ ਵਿਚ ਬੋਲਦਾ ਉੱਠ ਕੇ ਅੰਦਰੋਂ ਪੈੱਗ ਲਾਉਣ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਮੁੜ ਕੇ ਉਸ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਵੇਖਿਆ, ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਧੀਰਾ ਵੀ ਆ ਕੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ।

''ਸਾਲਿਆਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਈ ਸੱਤਵੇਂ ਅਸਮਾਨ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ। ਮਾੜੀ ਨੌਕਰੀ ਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ। ਨਾ ਕਰੋ। ਮਰੋ ਭੁੱਖੇ। ਹਰਾਮਜ਼ਾਦਿਉ! ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਠੇਕਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਬੋਤੇ ਮੂੰਹ ਹੱਡ ਦੇਣ ਦਾ।''

''ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਵਿਚ ਭੁੱਖੇ ਮਰਨਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕਿਹੜਾ ਲਊ, ਘਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਤੋਰਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪੇ ਭੁਸ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਐ।'' ਸੁਖੀ ਨੇ ਛੇਤੀ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਵਲ ਵੇਖਿਆ। ਗੁਰਬਖਸ਼ ਨੇ ਘੰਗੂਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ''ਤੂੰ ਬਈ ਆਪਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ, ਤੂੰ ਕਰਨਾ ਕੀ ਐ? ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚੋਂ ਆਉਂਦਾ ਕੀ ਐ? ਨਾਲੇ ਪੰਜ-ਛੇ ਕਿਲਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਐ, ਇਹ ਧੀਰਾ ਕਰੀ ਜਾਊ। ਦੋ ਸਾਲ ਹੋਗੇ ਤੈਨੂੰ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਪਾਸ ਕੀਤਿਆਂ।''

ਦਰਸ਼ਨ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਬੋਲਿਆ, ''ਪੰਡਤ ਤਾਰਾ ਚੰਦ ਆਂਹਦਾ ਸੀ ਜੇ ਰਾਏਪੁਰ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਕੰਡਕਟਰ ਲੱਗਣਾ ਤਾਂ ਲਵਾ ਦਿਨਾ ਆਂ।''

''ਆਹੋ ਭਾਈ ਕਰੋ ਕੁਸ਼, ਇਉਂ ਘਰ ਬਹਿ ਕੇ ਕਦੋਂ ਵੇਲੇ ਪੂਰੇ ਹੋਏ।'' ਸਾਹਬ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿੱਕਰ ਦੀਆਂ ਮੋਹੜੀਆਂ ਤੋੜ ਕੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟੀਆਂ।

''ਵੇਖ ਲੈ'', ਗੁਰਬਖਸ਼ ਨੇ ਗੱਲ ਉਸ 'ਤੇ ਸੁੱਟੀ, ''ਇਹ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸ ਦੀ ਕੰਡਕਟਰੀ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਐ? ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਕੱਢ ਦੇਣ। ਮਿਲਟਰੀ, ਮਿਲਟਰੀ ਈ ਐ। ਉਥੇ ਤਾਂ ਹਰਨੇਕ ਵਰਗਾ ਅਨਪੜ੍ਹ ਬੰਦਾ ਕਿਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਨੌਕਰੀ ਤਾਂ ਪੁਲਸ ਦੀ ਵੀ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ।''

ਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁੱਪਚਾਪ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਰਦਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਝੌਤੀਆਂ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਮਿਲਿਆ, ਤਦ ਉਹ ਝਟਕਾ ਖਾ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ। ਇਕ ਟੱਕ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦੇ ਮੁੰਡੇ ਤੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਹਿੱਲਦੇ ਸਿਰ ਵਲ ਵਿਹੰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੋਹ ਨੇ ਪਲਸੇਟਾ ਮਾਰਿਆ। ਉਹ 'ਹੁੰਹ' ਫੁਕਾਰ ਕੇ ਉਠਿਆ। ਦਰਸ਼ਨ ਵਲ ਹਕਾਰਤ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਅੰਦਰ ਮੁੜ ਪੈੱਗ ਲਾਉਣ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਰੌਲੇ ਦੀ ਬਿੜਕ ਸੁਣ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਥਾਲ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਦਿਆਂ ਧੀਰੇ ਨੇ ਕੰਨ ਚੁੱਕੇ।

''ਕੋਈ ਬੋਲਦਾ ਲੱਗਦਾ ਐ।'' ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਜੁੱਤੀ ਪਾ ਕੇ ਉਹ ਕੰਧ ਨਾਲ ਲਾਈ ਹੋਈ ਪੌੜੀ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਬੋਲ-ਬੁਲਾਰੇ ਦੀ ਭਿਣਕ ਪਲ ਪਲ ਮਗਰੋਂ ਉੱਚੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਟੱਬਰ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਕੰਨ ਟਿਕਾਏ ਹੋਏ ਸਨ।

''ਬੱਗਾ ਸਰਪੰਚ ਬੋਲਦਾ ਐ।'' ਧੀਰੇ ਨੇ ਕੰਧ 'ਤੇ ਖਲੋਂਦਿਆਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ।

''ਕੀਹਦੇ ਨਾਲ ਬੋਲਦਾ ਐ।'' ਹੇਠੋਂ ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

''ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਦਿੰਦਾ ਐ।'' ਆਖਦਾ ਧੀਰਾ ਕੰਧ ਉਪਰ ਦੀ ਵਰਾਂਡੇ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੁਣ ਸਾਫ ਸੁਣਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ।

''ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਆਹ ਪੁਲਸੀਆ ਈ ਨੀ ਮਾਣ! ਮੇਰੇ ਵਿਰੁਧ ਚਾਲਾਂ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਐ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਉ ਦੀ ਪੱਟੀ ਦਾਹੜੀ ਦਾ ਤਾਂ ਕੁਸ਼ ਬਣਾ ਲੋ। ਜਿਹੜੀ ਉਹਨੇ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪ ਹੀ ਪੱਟੀ ਸੀ।

ਜੇ ਅੱਖ 'ਚ ਸ਼ਰਮ ਐ, ਤਾਂ ਚੱਪਣੀ 'ਚ ਨੱਕ ਡਬੋ ਕੇ ਮਰ ਜੋ! ਮੇਰੇ ਵਿਰੁਧ ਗਠਜੋੜ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਐ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਤੰਦਰ ਜਿੰਨਾ ਖਰਚਾ ਤਾਂ ਕਰੋ।'' ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਬਰਫ਼ ਵਾਂਗ ਸੁੰਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਾਕੀ ਵੀ ਸਹਿਮ ਗਏ। ਬੱਗੇ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਭੜਕੀਲੇ ਅਤੇ ਗੰਦੇ ਸ਼ਬਦ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਤਰਥੱਲੀ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਜੀਅ ਬੋਲ ਨਾ ਸਕਿਆ।

''ਇਸ ਸਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਵੈਲੀ ਦੀ।'' ਕੜਵਾਹਟ ਦਾ ਘੁੱਟ ਅੰਦਰ ਲੰਘਾਉਂਦਿਆਂ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਗਿਆ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਉਸ ਦਾ ਵਿਗੜਿਆ ਮਿਜ਼ਾਜ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸਦੇ ਮਗਰ ਗਈ। ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਮੋਟਾ ਸਾਰਾ ਪੈੱਗ ਪਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਸੁੱਟ ਲਿਆ।

''ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਕਮਲੇ ਬਣਦੇ ਓ!'' ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਤਰਲੇ ਭਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਨੀਵੀਂ ਹੋ ਕੇ ਆਖਿਆ– ''ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕਾਹਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਐ। ਉਹ ਛਟਿਆ ਹੋਇਆ ਵੈਲੀ। ਆਪਾਂ ਕਬੀਲਦਾਰ ਆਂ।

''ਕਬੀਲਦਾਰ ਆਂ, ਤਾਂ ਲੁੱਚੇ ਲਫੰਗੇ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਸਾਹਮਣੇ ਗਾਲਾਂ ਸੁਣੀਂ ਜਾਵਾਂ।''

ਉਸ ਨੇ ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਵਲ ਅੱਖਾਂ ਕੱਢੀਆਂ।

''ਪਿਆ ਦੇਈ ਜਾਵੇ। ਗਾਲਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਐ? ਸਗੋਂ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਈ ਗੰਦਾ ਕਰਦਾ ਐ।'' ਨਾਲੇ ਗੰਦੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਗੰਦਾ ਹੋਣਾ ਐ।''

''ਇਹ ਸਾਲਾ ਟੌਡੀ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਫੂੱਦੂ ਸਮਝਦਾ ਐ। ਸਾਲਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦਾ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕ।''

''ਬਾਪੂ ਜੀ, ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ 'ਚ ਈ ਫਾਇਦਾ ਐ।'' ਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਆਖਿਆ। ਬਾਕੀ ਬੱਚੇ ਵੀ ਅੰਦਰ ਆ ਗਏ। ਪਰ ਸਰਦਾਰ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਕੰਬ ਰਿਹਾ ਸੀ।

''ਤੁਸੀਂ ਪਰ੍ਹਾ ਹਟ ਜਾਓ! ਅੱਜ ਇਹਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬਦਮਾਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖ ਈ ਲਵਾਂ।''

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਨੇ ਧੁਰਲੀ ਮਾਰਦਿਆਂ, ਹੱਥ ਨਾਲ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਡਿਗਦੀ-ਡਿਗਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਬਚੀ। ਉਸ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਤਕੜੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਆਖਿਆ,

''ਵੇ ਫੜੋ ਵੇ, ਆਪ ਦੇ ਪਿਉ ਨੂੰ! ਰੋਕ ਲੋ।'' ਸੁੱਖੀ ਨੇ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਧੀਰੇ ਨੇ ਨੱਠ ਕੇ ਮਗਰੋਂ ਜੱਫਾ ਮਾਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਚੜੇ ਹੋਏ ਸਾਹ ਨਾਲ ਡਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਆਖਦੇ ਰਹੇ।

''ਆਪਾਂ ਕੀ ਲੈਣਾ ਐਂ, ਇਹ ਕਾਂਗਰਸੀਆ।''

ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਆਖਿਆ,

''ਕਿਉਂ ਸ਼ੁਦਾਈ ਬਣਦੇ ਓ। ਉਹਦਾ ਕੀ ਜਾਣਾ ਐਂ। ਲੰਡੇ ਦਾ! ਗਾਲਾਂ ਉਹਨੇ ਕੀਹਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਈ ਔਖਾ ਹੁਣ ਤਾਂ।''

''ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕੀ ਐ?'' ਉਸ ਆਪਣਾ ਖੁੱਲ ਗਿਆ ਜੂੜਾ ਦੋਬਾਰਾ ਬੰਨ੍ਹਦਿਆਂ ਤੇ ਹਾਉਂਕਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ।

''ਨਾ ਆਖਿਆ ਹੋਵੇ।'' ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਝੁਕਦਿਆਂ ਹੱਥ ਲਹਿਰਾ ਕੇ ਆਖਿਆ, ''ਉਹ ਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਪਿੰਡ 'ਚ ਹੋਰ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ।''

''ਜੇ ਅਸੀਂ ਮਨਿਸਟਰਾਂ ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ ਆਂ! ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਦਰ ਚੋ... ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਾਲਾ ਮਾਰਦਾ ਐ! ਬੱਚੂ ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਹੋ ਕੇ ਰਹੇਗਾ। ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਰੌਣ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ; ਜਿਹੜਾ ਆਖਦਾ ਸੀ, ਮੇਰਾ ਕਾਲ ਪਾਵੇ ਨਾਲ ਬੰਨਿਆ ਹੋਇਆ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਹੈਂ ਹੀ ਕਿਹੜੇ ਬਾਗ ਦੀ ਮੂਲੀ।''

ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗਰਮੀ ਦਾ ਪਾਰਾ ਉਤਰ ਗਿਆ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਾਹਰੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਰੌਲੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਪੌੜੀ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬਿੜਕ ਲਈ। ਮਾਹੌਲ ਹੁਣ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਪੈੱਗ ਭਰਿਆ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਟੋਕਿਆ।

''ਹੁਣ ਕਿਉਂ ਗਲਾਸ ਭਰ ਭਰ ਅੰਦਰ ਸੁੱਟੀ ਜਾਨੇ ਓ। ਇਹਨੇ ਕੋਈ ਭੱਦਰ ਕਾਰਾ ਕਰਨਾ ਐ। ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਭੜਥੂ ਈ ਪਾਊਗੀ।''

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲਿਆ। ਲਾਲ ਅੱਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਸਿੱਧਾ ਝਾਕਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਵਲ ਵੇਖਿਆ। ਕੁੜੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਰੋਣ ਕਾਰਨ ਮਿੱਧਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਪਿਆ। ਉਸ ਬਾਂਹ ਵਧਾ ਕੇ ਸੁੱਖੀ ਨੂੰ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ,

''ਬੱਸ, ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ! ਤੂੰ ਕਾਹਤੋਂ ਰੋਂਦੀ ਐ।''

''ਪਾਪਾ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾ ਪੀਓ।''

''ਚੰਗਾ, ਨਹੀਂ ਪੀਂਦਾ ਪੁੱਤ, ਤੁਸੀਂ ਜਾਓ, ਰੋਟੀ ਖਾਓ।''

''ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਖਾ ਵੀ ਹਟੇ, ਤੁਸੀਂ ਰਹਿੰਨੇ ਓ।''

ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਬਾਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਕੇ ਉਠਦਿਆਂ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਨੇ ਆਖਿਆ, ''ਲਿਆਓ, ਫੇਰ ਰੋਟੀ ਖਾਈਏ।''

ਆਖਦਾ ਉਹ ਬਾਹਰ ਪੇਸ਼ਾਬ ਕਰਨ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਚੁੱਪਚਾਪ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਲੰਮਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਨਸ਼ਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਾਤ ਕਾਫੀ ਟੱਪ ਗਈ ਸੀ; ਪਰ ਉਸ ਅੰਦਰ ਬੱਗੇ ਦੀ ਮਾਰੀ ਬੋਲੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਤੱਕਲੇ ਵਾਂਗ ਖੜੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਚਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ।

''ਹਰਾਮਜ਼ਾਦੇ ਨੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਕੱਢੀਆਂ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਨਾ ਕਰਵਾਈਏ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਦੱਲਿਆ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੀ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕ ਲਈ, ਸਰ ਗਿਆ। ਏਸ ਤਰਾਂ ਨਹੀਂ ਪਿੰਡ 'ਤੇ ਗਲਬਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ।''

ਪਾਸੇ ਪਲਟਦਿਆਂ ਉਸਦੇ ਭਾਰੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਮੰਜਾ ਚੀਕਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ।

''ਅਖੇ ਬੋਤੇ ਬੁੜ੍ਹੇ ਨੇ ਬਾਣੀਆਂ ਖਾਤਰ ਦਾੜ੍ਹੀ ਪੱਟੀ ਸੀ। ਸੁੱਤੀਆਂ ਕਲਾਂ ਜਗਾਉਂਦਾ ਭੈਣ ਦਾ ਦੀਨਾ।''

ਬੇਚੈਨੀ ਵਿਚ ਉੱਠ ਕੇ ਨਲਕੇ ਕੋਲ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਸਬਾਤ ਦਾ ਬੂਹਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਟੋਹ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਗਲਾਸ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਲਕੇ ਕੋਲ ਖਲੋ ਕੇ ਥੋੜ੍ਹਾ-ਥੋੜ੍ਹਾ ਪਾਣੀ ਪਾ ਕੇ ਪੀਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਸ਼ਰਾਬ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦੀ, ਦਿਮਾਗ ਦੀਆਂ ਚੱਕਰੀਆਂ ਘੁੰਮ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ। ਪਰ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚੋਂ ਗੱਲ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ।

''ਗੰਦੇ ਨੂੰ ਸੁੱਝੀ ਕੀ। ਪੰਜਾਹਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਦੱਬੀ ਦਬਾਈ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਖਲਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਪੂ ਵੀ ਸਿੱਧਾ ਸੀ। ਭਲਾ ਤੂੰ ਬਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈਣਾ ਸੀ।''

ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਸ ਦਾ ਨਸ਼ਈ ਦਿਮਾਗ ਬਿਰਧ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਭਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਉਹ ਬਾਪੂ ਨਾਲ ਖੇਤ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਸੁਰਮੁਖ ਨਾਲ ਜਿਦ-ਜਦਾਈ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸੁਰਮੁਖ ਨੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਦੀ ਫਾਂਟ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਈ ਵੇਖ ਕੇ, ਆਖਿਆ,

''ਬਾਪੂ, ਵੇਖ ਲੈ ਹੁਣ ਬਖਸ਼ਾ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਐ! ਖਾਣ ਵੇਰੀਂ ਤਾਂ ਬੇਬੇ ਤੋਂ ਲੜ ਕੇ ਪਿਉ ਆਲਾ ਕੁੱਜਾ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਐ! ਕੰਮ ਵਾਰੀ ਪਿਛਾਂਹ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਐ। ਬਰਾਬਰ ਮਿੱਕ, ਬਾਈ ਸਿੰਆਂ ਬਰਾਬਰ।'' ਸੁਰਮੁਖ ਨੇ ਖੁਰਪਾ ਕਿਆਰੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਬਾਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਲੱਤਾਂ ਲਮਿਆਰ ਲਈਆਂ, ''ਆ ਪਿਆ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦਾ।''

ਬਖਸ਼ੇ ਨੇ ਗੁੱਸਾ ਖਾ ਕੇ ਸੁਰਮੁਖ ਵਲ ਵੇਖਿਆ।

''ਐਵੇਂ ਨਾ ਤੀਂਘੜ! ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਐਂ, ਘੁਲ ਕੇ ਵੇਖ ਲੈ।''

''ਘੁਲ ਕੇ ਵੇਖ ਲੈ, ਵੱਡੇ ਕਿੱਕਰ ਸਿੰਹੁ ਨਾਲ।'' ਸੁਰਮੁਖ ਨੇ ਨਾਸਾਂ ਫੁਲਾ ਕੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਖਿਆ, ਪਰ ਚਿਹਰਾ ਉਸਦਾ ਰੋਹਬ ਦੀ ਥਾਂ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫੱਤੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੌਲਾ ਮੁਕਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ।

''ਘੁਲਣ ਆਲੀ ਗੱਲ ਮਾੜੀ ਨ੍ਹੀ! ਪਰ ਸ਼ੇਰੋ ਤੁਸੀਂ ਛੋਲੇ ਮਿੱਧੋਂਗੇ।''

''ਮੈਂ-ਨ੍ਹੀ।'' ਬਖਸ਼ੀ ਨੇ ਬਾਂਹ ਘੁਮਾਉਂਦਿਆਂ ਖੁਰਪਾ ਖੇਤ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ, ''ਇਹਨੇ ਮੇਰੀ ਚੌੜ ਕਿਉਂ ਲਾਈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕੱਟਾ-ਕੱਟੀ ਕਰਕੇ ਹਟੂੰਗਾ।'' ''ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਰਾ, ਘੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੇਰ ਹੋ ਗਿਆ।'' ਸੁਰਮੁਖ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਹੋਰ ਸਤਾਇਆ। ਬਖਸ਼ੀ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਨਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਗੋਡੀ ਕਰਦੇ ਸੁਰਮੁਖ ਨੂੰ ਭੱਜ ਕੇ ਚਿੰਬੜ ਗਿਆ।

ਫੱਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਬਖਸ਼ੀ ਨੇ ਮਟਮੈਲੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਲਾਲੀ ਸੰਘਣੀ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ। ''ਠਹਿਰੋ।'' ਉਹਨੇ ਵਧ-ਵਧ ਪੈਂਦੇ ਬਖਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਪਾਸੇ ਕੀਤਾ, ''ਨਬੇੜਾ ਏਹੀ ਕਰਨਾ ਐ ਬਈ ਬੋਤੇ 'ਚ ਕਿਹੜਾ ਤਕੜਾ ਐ। ਠੀਕ ਐ! ਇਉਂ ਕਰਦੇ ਆਂ, ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਬੋਤੇ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਪੱਟ ਮਿਣਦੇ ਆਂ। ਜੀਹਦੇ ਪੱਟ ਮੋਟੇ ਹੋਏ, ਉਹਦੀ ਝੰਡੀ।''

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ 'ਚ)

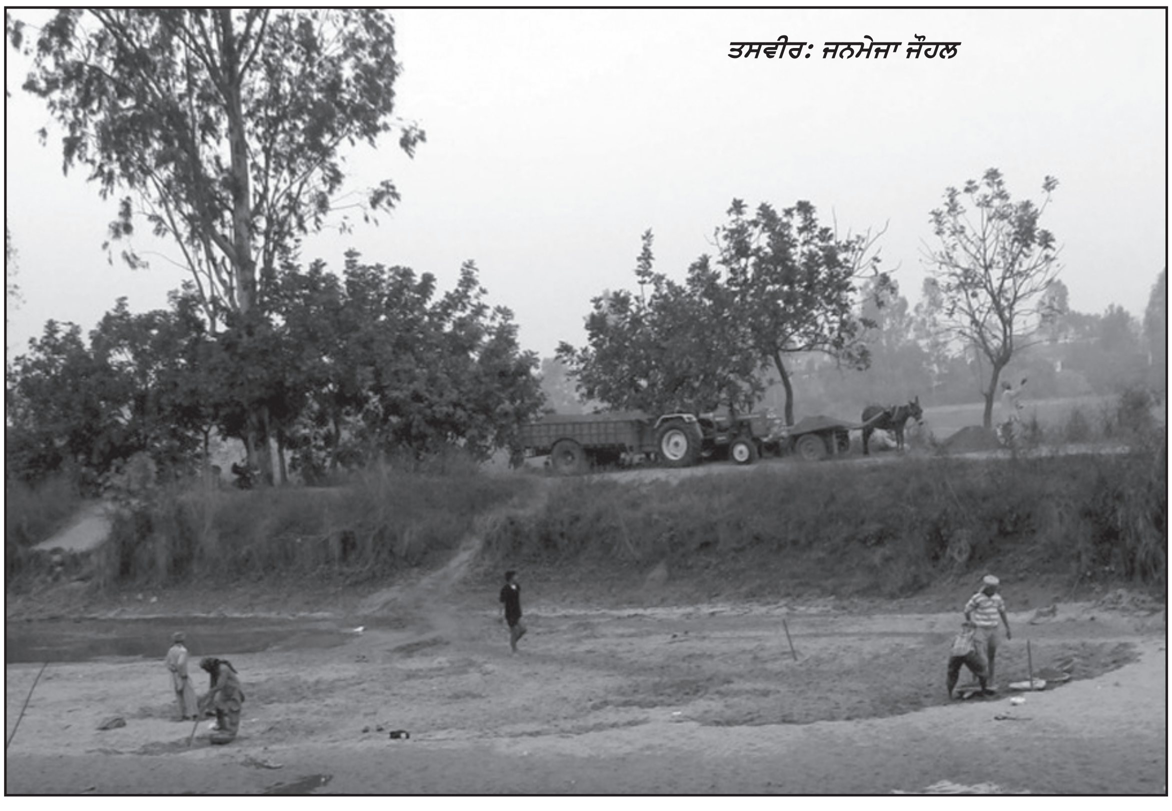

ਤਸਵੀਰ: ਜਨਮੇਜਾ ਜੌਹਲ

ਰੁਸਤਮੇ-ਹਿੰਦ ਪਹਿਲਵਾਨ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ

ਪਹਿਲਵਾਨ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਵਿਛੜਿਆਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਹੋ ਚੱਲੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਹਿਲਵਾਨ ਮਿਹਰਦੀਨ ਦਾ ਨਾਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਧਰੂ ਤਾਰੇ ਵਾਂਗ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਤਕੜੀ ਤੇ ਲੰਮੀ ਭਲਵਾਨੀ ਕੀਤੀ। ਛੇ ਫੁੱਟ ਤਿੰਨ ਇੰਚ ਉਚੇ, ਰੋਹਬਦਾਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਖਾੜਿਆਂ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਮਿਹਰਦੀਨ ਦਾ ਜਨਮ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੁਹਾਰ ਜਲਾਲਦੀਨ ਦੇ ਘਰ ਤਾਮਕੋਲ ਪਿੰਡ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

ਇਕਬਾਲ ਜੱਬੋਵਾਲੀਆ

ਗੰਗਾਨਗਰ (ਰਾਜਸਥਾਨ) ਵਿਖੇ 20 ਅਗਸਤ, 1937 ਨੂੰ ਹੋਇਆ।

ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰੇ ਚੰਗੇ ਕੱਦ ਕਾਠ ਕਰਕੇ ਪਿਤਾ ਵਲੋਂ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੂੰ ਤਕੜਾ ਭਲਵਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ੇ ਜੀਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਸਤਾਦ ਧਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਭਲਵਾਨੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਜੀਵਨ 'ਚ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਆਪ ਦਾ ਵਿਆਹ 13 ਜੁਲਾਈ 1973 ਨੂੰ ਇਕਬਾਲ ਬੇਗਮ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਲੜਕੇ ਤੇ ਇਕ ਲੜਕੀ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਮਿਹਰਦੀਨ ਵਿਦਿਆ ਪੱਖੋਂ ਕੋਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ਾਇਰੀ ਤੇ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਤਾਹੀਉਂ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਰੋਹੀਆਂ ਵਿਚ ਪਸ਼ੂ ਚਾਰਦਾ ਮਿਹਰਦੀਨ ਹੀਰ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋਇਆ, ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਉਜਾੜ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਮਿਹਰਦੀਨ ਛੋਟੀਆਂ ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਕਰਦਾ ਕਰਦਾ ਵੱਡੀਆਂ ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਵਲ ਨੂੰ ਪੁਲਾਂਘਾਂ ਪੁੱਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। 1964 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਸੁਖਵੰਤ ਅਤੇ ਭੀਮ ਭਲਵਾਨ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ। ਸ਼ਿਮਲੇ ਵਿਖੇ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਮਾਰੂਤੀ ਮਾਨੇ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ। ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਨਾਲ ਵਿਖੇ ਮਾਰੂਤੀ ਮਾਨੇ ਨੂੰ ਇਕ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹਰਾਇਆ। ਜੰਮੂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਤਰਾਈਆ ਵਿਖੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੀ ਬਿੱਲੋ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ। ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਦੁਬਾਰਾ ਬਿੱਲੋ ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਕੀਤਾ।

1965 ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਖੇ ਮਾਸਟਰ ਚੰਦਗੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਹਰਾਇਆ। 1966 'ਚ ਜੱਬਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਹਿੰਦ ਕੇਸਰੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਹਿਲਵਾਨ ਬਿਰਜੂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਹਿੰਦ ਕੇਸਰੀ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਜਿੱਤਿਆ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਨੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਮਿਹਰਦੀਨ ਦੀ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ।

1968 ਵਿਚ ਅਜਮੇਰ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਰੁਸਤਮੇ-ਹਿੰਦ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਹਿਲਵਾਨ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮਾਰੂਤੀ ਵਾਡਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਰੁਸਤਮੇ-ਹਿੰਦ 'ਚ ਟਾਈਟਲ ਜਿੱਤਿਆ। ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ 1968 ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਰੁਸਤਮ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਖੜੇ ਕਰਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਭੀਮ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਜਿੱਤਿਆ। 1968 ਵਿਚ ਹੀ ਮਾਸਟਰ ਚੰਦਗੀ ਰਾਮ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਕੁਸ਼ਤੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਿਹਰਦੀਨ ਮਾਸਟਰ ਚੰਦਗੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੇ ਰੈਫਰੀ ਕੰਵਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮਰਹੂਮ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡਾ. ਜਾਕਿਰ ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਵਾਈ.ਵੀ. ਚਵਾਨ ਇਹ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਿਹਰਦੀਨ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੁਸ਼ਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਸ਼ੇਅਰ ਲਿਖਿਆ-

''ਬੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਬੇ-ਬੱਸ ਹੋ ਗਈ
ਅਸੀਂ ਮੋਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹ ਪੈ ਗਏ
ਜਦੋਂ ਆਣ ਨਸੀਬਾਂ ਨੇ ਹਾਰ ਦਿੱਤੀ
ਯਾਰ ਜੁੰਡੀ ਦੇ ਉਠ ਕੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਏ
ਸਭੇ ਉਂਗਲਾਂ ਕਰ-ਕਰ ਹੱਸਦੇ ਨੇ
ਮਾੜੇ ਨਾਲ ਨਸੀਬਾਂ ਦੇ ਵਾਹ ਪੈ ਗਏ
ਦਿਲ ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਚਕਨਾਚੂਰ ਹੋਇਆ
ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੱਸਦੇ ਹੱਸਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਏ।''

(ਮਿਹਰਦੀਨ ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਘੁੱਗੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।)

ਜਦੋਂ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਭੀਮ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਜਿੱਤਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਸੁਖਾੜੀਆ ਨੇ ਹੁੱਬ 'ਚ ਆ ਕੇ ਮਿਹਰਦੀਨ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਦੋ ਮੁਰੱਬੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਦਲ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੋ ਮਰਲੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਭ ਭੁੱਲ ਭੁੱਲਾ ਗਏ। ਮਾਯੂਸ ਹੋ ਕੇ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਨਕੋਦਰ ਨੇੜੇ ਸ਼ਾਹਕੋਟ 'ਚ ਆਪਣਾ ਰੈਣ ਬਸੇਰਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਜਿਥੇ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਗਰੀਬੀ ਵਿਚ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਕੱਟੇ। ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਉਥੇ ਅਖਾੜਾ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਮਿਹਰਦੀਨ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਡਿੱਕ ਡੋਲੇ ਖਾਂਦਾ ਅੱਜ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹੈ।

ਸੰਨ 1969 'ਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੂੰ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਹਾਂਬਲੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲੀ ਜਾਣ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੂੰ 75 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਨਗਦ ਅਤੇ ਇਕ ਬਨਾਰਸੀ ਪਗੜੀ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ।

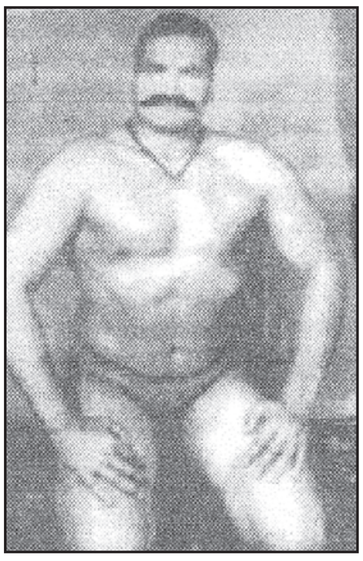

ਪਹਿਲਵਾਨ ਮਿਹਰਦੀਨ

ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਬੰਤੇ ਬਲਟੋਹੀਏ ਨਾਲ ਲਗਪਗ ਵੀਹ ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਲੜੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਈ ਬਰਾਬਰ ਰਹੀਆਂ, ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਜਿੱਤੀਆਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਦੋਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹਾਰ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਛਿੰਝਾਂ 'ਚ ਛੇਤੀ ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਨੂਰਮਹਿਲ ਵਿਖੇ ਇਕ ਛਿੰਝ ਵਿਚ ਮਿਹਰਦੀਨ ਅਤੇ ਬੰਤੇ ਬਲੋਟਹੀਏ ਦਰਮਿਆਨ ਕਰੀਬ 15 ਮਿੰਟ ਕੁਸ਼ਤੀ ਚੱਲੀ, ਪਰ ਇਹ ਕੁਸ਼ਤੀ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਜਿੱਤ ਗਿਆ। ਸਰੀਹੇ ਸ਼ੰਕਰ ਦੀਆਂ ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਵਿਚ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਗੁਰਦਾਵਰ ਪਹਿਲਵਾਨ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ।

1970 ਦੇ ਲਗਭਗ ਜਦੋਂ ਮਿਹਰਦੀਨ ਬੁਲੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਸੀ ਤਾਂ ਰੁਸਤਮੇ ਜਮਾਂ ਪਹਿਲਵਾਨ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ 'ਚ ਕੁਸ਼ਤੀ ਲੜਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਨੇ ਬਣਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਫਰੀ ਸਟਾਈਲ ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਲੜਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਲੜ ਲਵੇ। ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਦਸਤ ਪੰਜਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਪਹਿਲਵਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਅੰਗਰੇਜਣ' ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਇਰਾਨ, ਡੁਬਈ, ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ, ਸ਼ਾਰਜਾਹ ਅਤੇ ਮਸਕਟ ਵਰਗੇ ਮੁਸਲਿਮ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਇਆ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਕਹਾਉਂਦੇ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲਵਾਨੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਜਮਾਇਆ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਲ ਪੈਰ ਰੱਖ ਚੁੱਕੇ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਸਮਰਾਲੇ ਨੇੜੇ ਸਿਆਲਾ ਕੁਟਾਲਾ ਵਿਖੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਿੰਗ ਫਸਾ ਲਏ ਤੇ ਮਿਹਰਦੀਨ ਇਹ ਕੁਸ਼ਤੀ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਹਾਰ ਗਿਆ। ਇਹ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੋਨਾਂ ਦੀ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਨੇੜੇ ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਖੇ ਹੋਈ।

ਜਲਦੀ ਹੀ ਮਿਹਰਦੀਨ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਦਾ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਤੁਰਨ ਫਿਰਨ ਦੇ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਧੱਕੜ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਦੇ ਛੱਕੇ ਛੁਡਾਣ ਵਾਲਾ ਤੇ ਮਿੰਟਾਂ ਸਕਿੰਟਾਂ 'ਚ ਚਿੱਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਯਾਰੀ ਪਾ ਲਈ। ਅਖਾੜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਮਿਹਰਦੀਨ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਮੰਜਾ ਫੜ-ਫੜ ਤੁਰਨ ਲੱਗਾ। ਕਦੀ ਕਦੀ ਸ਼ਾਇਰਾਨਾ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਵੀ ਕਰਦਾ-

''ਪਿਲਾ ਕੇ ਗਿਰਾਨਾ ਤੋ
ਸਭ ਕੋ ਆਤਾ ਹੈ
ਮਜ਼ਾ ਤਬ ਹੈ ਕਿ ਗਿਰਤੇ ਕੋ
ਥਾਮ ਲੇ ਸਾਕੀ।''

2006 ਦੇ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਮਿਹਰਦੀਨ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਿਆ। ਮਿਹਰਦੀਨ ਅਸਲੀ ਪਹਿਲਵਾਨ ਸੀ, ਸ਼ੋਅ ਮੈਨ ਨਹੀਂ। ਅਸਲੀ ਪਹਿਲਵਾਨੀ ਦੀਆਂ ਡੀਂਗਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਪਹਿਲਵਾਨ, ਕੋਚ ਤੇ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਮਿਹਰਦੀਨ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਬਾਹਰ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਆ ਕੇ ਡਾਲਰਾਂ, ਪੌਡਾਂ ਦੀਆਂ ਝੋਲੀਆਂ ਤਾਂ ਭਰ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਖਿਡਾਰੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਮਿਹਰਦੀਨ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਬਿਮਾਰੀ, ਦਵਾ-ਦਾਰੂ ਲਈ ਤੜਫਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨਾਮਵਰ ਪਹਿਲਵਾਨ, ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਸੀਨੇ 'ਚ ਦਿਲ ਹੈ ਤਾਂ ਮਿਹਰਦੀਨ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੀਲਾ ਕਰਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਰੱਜ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾ ਸਕਣ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਮਿਹਰਦੀਨ ਨਾਲ ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਵੀ.ਸੀ. ਕੈਨੇਡਾ ਖਾਲਸਾ ਅਖਾੜੇ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ਼ੀਰੀ ਪਹਿਲਵਾਨ ਨੇ ਮਿਹਰਦੀਨ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਮਾਲੀ ਇਮਦਾਦ ਭੇਜੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹੇਆਮ ਲੁੱਟ

ਸੰਪਾਦਕ ਸਾਹਿਬ,

'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਇੰਜੀ. ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਵਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ ਕਾਫੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬੜੀ ਬੇਕਿਰਕੀ ਨਾਲ ਲੁੱਟਿਆ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਖੋਹ ਕੇ, ਸਭ ਕਾਇਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਕੁਚਾਲਾਂ ਚੱਲੀਆਂ, ਉਹ ਬੜਾ ਹਿਰਦੇ ਵੇਦਕ ਸੀ। ਢਿੱਲੋਂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੜੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਸਹਿਤ ਅੰਕੜੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸ. ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਦਾ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਜੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਰਥਚਾਰਾ ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਉਤੇ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਿੰਜਾਈ ਉਤੇ। ਹੁਣ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਗਿਆ ਪਾਤਾਲ 'ਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਕੱਢਣਾ ਦੋ-ਚਾਰ ਕਿੱਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਵੱਸ 'ਚ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਧਰਤੀ 'ਚ ਪਾਣੀ ਹੈ ਵੀ ਉਹ ਇੰਨਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਖੇਤੀਯੋਗ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਪੀਣਯੋਗ। ਫਿਰ ਸਿੰਜਾਈ ਲਈ ਬਚਿਆ ਸਿਰਫ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ, ਜੋ ਵਗਦੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹਨ, ਪਰ ਪਾਣੀ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੜੀ ਕਮੀਨਗੀ ਤਹਿਤ ਰੋਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸ. ਢਿੱਲੋਂ ਦਾ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹਰ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਚਾ ਸਿੱਖ (ਪੰਜਾਬੀ) ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਸੁੱਕਾ ਰਹੇ, ਪਰ ਉਸ ਕੋਲ ਤਾਂ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਯਮੁਨਾ ਤੇ ਘੱਗਰ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਪਾਣੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪਾਣੀ ਖੋਹ ਕੇ, ਉਹ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ, ਡਾਕਾ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਹਿ ਵਿਚ ਅੰਦਰਗਤੀ ਸ਼ਾਇਦ ਨੀਲੀ ਕਲਗੀ ਵਾਲਾ ਵੀ ਕਿਤੇ ਚੁੰਝ ਮਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੋਊ।

-ਮਤੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ

ਜੂਨ-ਕਹਾਣੀ ਇਕ ਠਾਣੇ ਦੀ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ ਦੀ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਛਪੀ ਕਹਾਣੀ 'ਜੂਨ' ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਕ ਠਾਣੇ ਦਾ ਜੋ ਨਕਸ਼ਾ ਖਿਚਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਸਰ ਅੱਖਰਾਂ 'ਚ ਹੀ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਠਾਣੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹਵਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਤਸੀਹਾਘਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਕਿਸ ਕਿਸ 'ਤੇ ਬੀਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿੰਨਿਆਂ ਨੇ ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਚੰਦ-ਤਾਰੇ ਵੇਖਣ ਲਈ ਆਸਾਂ ਲਾਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਸੋਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਹੋਰ ਲੰਬੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਕੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਠਾਣਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਹਕੀਕਤਾਂ ਵੀ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਸਕਣਗੀਆਂ? ਇਹ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਸੰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਡਾਰਾਂ ਵੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨਗੀਆਂ?

ਯਹੂਦੀ ਕੌਮ ਅੱਜ ਤਕ ਵੀ ਆਪਣੇ ਉਪਰ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚੋਂ ਲੱਭ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਸੋਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤਖ਼ਤਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਨਮ ਸ਼ਤਾਬਦੀ

ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਨਮ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਉਤੇ ਕੀਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚ ਬਾਰੇ ਅੱਜ-ਕਲ੍ਹ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਇਕ ਨੁਕਤਾ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਐਤਕੀਂ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇੰਡੀਆ ਗਿਆ, ਉਥੋਂ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਹੱਥ ਲੱਗੀ। ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ''ਸ਼ਹੀਦੇ ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਨੋਟਬੁਕ'' ਅਨੁਵਾਦਕ ਹੈ-ਡਾ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ। ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀਆਂ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲਾਂ ਸਦਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਸਮੱਗਰੀ ਮਿਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕਰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਮਸਲੇ ਉਪਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਝਲਕਾਰਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸਫਾ 43-44 ਉਪਰ ਲਿਖੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ, ਇਕ ਸਪੇਨ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਯੋਧੇ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਫਰੇਰਾ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਵਿਚੋਂ ਲਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ 1859-1909 ਤੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ:

''ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਚਰਚਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਆਦਮੀ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੇਵਤਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਨਵ ਜਾਤੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਬਹੁਤ ਭੈੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਕਰਮਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਜਾਂ ਨਿੰਦਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਲੋਂ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ। ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲਦੀ ਦਿਸੇ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜੇ ਆਮ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਫਿਰ ਦੁਹਰਾਓ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਕਬਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਂ ਦੂਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਰੇ ਹੋਏ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਬਿਹਤਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਜਿਉਂਦੇ ਸੰਪਾਦਕ) ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।''

ਇਸ ਸੋਚ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹੋ ਚਾਹਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂਆਂ, ਜੋਧਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੇਧਾਂ, ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਅਤੇ ਫਲਸਫਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧੁੰਦਲੇ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

-ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਸਿਆਣੇ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਮੌਤੋਂ ਡਰਦੇ-ਸੁਕਰਾਤ

(ਸਫਾ 29 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ। ਸੁਕਰਾਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ 220 ਬੰਦੇ ਹੀ ਭੁਗਤੇ। ਬਾਕੀ 281 ਨੇ ਸੁਕਰਾਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਆਪ ਚੁਣਣ ਦਾ ਹੱਕ ਸੀ, ਪਰ ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਮੌਤ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਟੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਮੌਤ ਬਦਲੇ ਜ਼ੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਲਈ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਸੁਕਰਾਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਕਰੀਤੋਨ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚੋਂ ਭਜਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੀ ਗੰਢ ਤੁਪ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈ ਪਰ ਸੁਕਰਾਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਤੋੜ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ, ਇਕ ਸੱਤਰ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲੋਂ ਹੋਰ ਸੁਭਾਗੀ ਗੱਲ ਕਿਹੜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਾਲੇ, ਮੌਤ ਨੂੰ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸੇ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਗਲ ਨਾਲ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਫਲਸਫੇ ਦਾ ਰਾਹ ਚੁਣਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨਾ, ਮੌਤ ਦਾ ਅਮਲ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਭੱਜਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣਾ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਸਰੀਰ ਵਧੇਰੇ ਪਿਆਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਦਿਨ ਸੁਕਰਾਤ ਦਾ ਚਹੇਤਾ ਸ਼ਿਸ਼ ਪਲੈਟੋ ਬਿਮਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੁਕਰਾਤ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰੋਣ ਧੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਬੀਵੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਮਿਲਦੇ ਸਾਰ ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਡੀਕ ਲਾ ਕੇ ਪੀ ਲਿਆ।

ਫਾਈਦੋਨ, ਕਰੀਤੋਨ, ਅਪਲੋਡੋਰਸ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਦੋਸਤ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ, ਸਭ ਦੀਆਂ ਭੁੱਬਾਂ ਨਿਕਲ ਪਈਆਂ। ਸੁਕਰਾਤ ਨੂੰ ਇਹ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਇਆ। ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਅਸਰ ਹੁਣ ਉਸਦੇ ਐਨ ਦਿਲ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਿਸ਼ ਪਲੈਟੋ ਦੀ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਕਰੀਤੋਨ ਨੂੰ ਇਕ ਕੁੱਕੜ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿਰ ਉਪਰ ਚਾਦਰ ਲੈ ਲਈ। ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਮਹਾਨ ਫਲਸਫਾਕਾਰ ਸਦਾ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੌਂ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਕਿੰਨੇ ਸਵੈਮਾਣ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਹੋਣੀ ਨੂੰ।

ਅਕਸ਼ੈ ਨੇ ਮੋੜਿਆ ਐਵਾਰਡ, ਗਜ਼ਨੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਐਵਾਰਡ ਨਹੀਂ

ਬੀਤੀ 14 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ 'ਸਟਾਰ ਸਕ੍ਰੀਨ' ਫਿਲਮ ਐਵਾਰਡਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਘਟਨਾ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਸਟਾਰ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ।

ਅਕਸ਼ੈ 'ਬੈਸਟ ਐਕਟਰ' ਐਵਾਰਡ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਭੜਕ ਗਏ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਮੋਸਟ ਪਾਪੂਲਰ' ਵਰਗ ਵਿਚ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਅਸਲੀ ਹੱਕਦਾਰ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਹਨ। 'ਜੋਧਾ ਅਕਬਰ' ਲਈ ਰਿਤਿਕ ਨੂੰ ਬੈਸਟ ਐਕਟਰ ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਉਹ ਕਾਫੀ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਸਨ ਕਿ ਅਕਸ਼ੈ ਦੀ 'ਸਿੰਘ ਇਜ਼ ਕਿੰਗ' ਲਈ ਅਕਸ਼ੈ ਦਾ ਨਾਂ ਬੈਸਟ ਐਕਟਰ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਬਟੋਰਨ ਵਾਲੀ 'ਗਜਨੀ' ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਵਿਚ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਚੁਣੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਕਸ਼ੈ ਦੇ ਹੰਗਾਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਸਿਨ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਨਮਾਨਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕਲਾਕਾਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਨਾਲ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਗ ਗਏ ਹਨ। ਸਰਬਉਤਮ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਚੋਪੜਾ 'ਫੈਸ਼ਨ', ਸਰਬਉਤਮ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਏ. ਆਰ. ਰਹਿਮਾਨ 'ਜੋਧਾ ਅਕਬਰ', ਸਰਬਉਤਮ ਗਾਇਕ ਕੇ.ਕੇ., ਸਰਬਉਤਮ ਗਾਇਕਾ ਸ਼ਿਲਪਾ ਰਾਏ 'ਬਚਨਾ ਏ ਹਸੀਨੋ', ਸਰਬਉਤਮ ਸਪੋਰਟਿੰਗ ਅਦਾਕਾਰ ਅਰਜੁਨ ਰਾਮਪਾਲ, ਸਰਬਉਤਮ ਕਾਮੇਡੀਅਨ ਤੁਸ਼ਾਰ ਕਪੂਰ 'ਗੋਲਮਾਲ ਰਿਟਰਨਜ਼', ਸਰਬਉਤਮ ਨੈਗੇਟਿਵ ਅਦਾਕਾਰ ਅਕਸ਼ੈ ਖੰਨਾ, ਸਰਬਉਤਮ ਸਪੋਰਟਿੰਗ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸ਼ਹਾਨਾ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਲਾਈਫ ਟਾਈਮ ਅਚੀਵਮੈਂਟ ਐਵਾਰਡ ਸੰਜੇ ਖਾਨ, ਸਰਬਉਤਮ ਪਾਪੂਲਰ ਐਕਟਰ ਐਵਾਰਡ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ (ਵਾਪਸ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ) ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਪਿਆਰ ਇੰਪਾਸੀਬਲ'

ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਪੜ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਚੋਪੜਾ ਦੇ ਪਿਆਰ-ਮੁਹੱਬਤ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੱਖ ਸੋਚੋ, ਅਸੀਂ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। 'ਯਸ਼ਰਾਜ' ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਣ ਰਹੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਦੇ ਨਾਲ ਡੀਨੋ ਮੋਰੀਆ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਦੈ ਚੋਪੜਾ ਦੀ ਵੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ-ਡੀਨੋ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਿਲਮ 'ਪਿਆਰ ਕੀ ਖਾਤਰ' ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਫਿਲਹਾਲ ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀ 'ਨਾਟਿੰਗ ਹਿਲ' 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੂਲੀਆ ਰਾਬਰਟ ਵਾਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਅਤੇ ਹੁਗ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਾਲੇ ਰੋਲ ਵਿਚ ਡੀਨੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ। ਉਦਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ 'ਪਿਆਰ ਇੰਪਾਸੀਬਲ' ਵਿਚ ਚੋਪੜਾ ਪਿਉ-ਪੁੱਤ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਉਦੈ 'ਤੇ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਰੋੜਾਂ ਖਰਚ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅਭਿਨੇਤਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਡੀਨੋ ਲਈ ਕਾਫੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ (ਡੀਨੋ ਅਤੇ ਉਦੈ) ਲਈ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ.....!

ਕਾਲਜੀਏਟ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਰੋਲ ਹੀ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਏ

ਲਵਰ ਬੁਆਏ ਸ਼ਾਹਿਦ ਕਪੂਰ ਨੇ ਖਿੱਝ ਕੇ ਹੀ ਸਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨੇੜਲੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਚਿਊਰ ਰੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹਿਦ ਤੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਲਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗੇ ਰੋਲ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ? ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਸ਼ਾਹਿਦ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲੇ ਕੀ, 40 ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵੀ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਸ਼ਾਹਿਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਭਲਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਨ? ਵੈਸੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸਹੀ ਵੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗੇ ਰੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਵੱਡੇ ਹੀਰੋ ਤਾਂ ਕਰ ਹੀ ਰਹੇ ਹਨ ਨਾ! ਫਿਲਹਾਲ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ਾਹਿਦ ਦਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਫਿਲਮ 'ਕਮੀਨੇ' 'ਤੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਓਮਕਾਰਾ' ਫੇਮ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਾਰਦਵਾਜ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਆਇਸ਼ਾ ਟਾਕੀਆ ਨਾਲ 'ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ' ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਲੜਾਈ ਸਭ ਨਾਲ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਫੀਚਰ ਸਰਵਿਸ

ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਲਾਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪਛਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ। ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਅਦਾਕਾਰ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੌਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਿਆ। ਦੌਰ ਤਾਂ ਸਟੇਜ ਸ਼ੋਅ, ਟੀ.ਵੀ. ਐਂਕਰਿੰਗ, ਟੀ.ਵੀ. ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਗੈਸਟ ਅਤੇ ਜੱਜ ਬਣਨ ਦਾ ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਦੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਬੁਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹੀਰੋ ਨਹੀਂ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣੇਗਾ। ਫਿਲਹਾਲ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਉੱਪਰ ਥੋਪਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੁਨਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਉੱਪਰ ਆਉਣਗੇ।

ਮਰਾਠੀ ਥਿਏਟਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮਾਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗੀਆਂ ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਗਜ਼ਬ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੇਖ ਹੀ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ 'ਟਿੰਗਯਾ', 'ਕਦਾਚਿਤ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਰਾਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਵੀ ਇਕ ਫਿਲਮ 'ਪਕ ਪਕ ਪਕਾ' ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਈ ਪਰੰਜਪੇ ਦੇ ਬੇਟੇ ਗੌਤਮ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੌਤਮ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਪਣੀ 'ਪ੍ਰਹਾਰ' ਵਿਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੱਚਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਨਾਨਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਝਾਅ ਦੀ ਇਕ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਹੁਣ ਤੱਕ ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਪਰ 'ਹਾਰਨ ਓਕੇ ਪਲੀਜ਼' ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਲੇਟ ਹੋ ਗਈ।

ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ 'ਹਾਰਨ....' ਦੇ ਇਕ ਗਾਣੇ ਦੀ ਸੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਘਾਹ ਵਿਚ ਲੁਕੇ ਇਕ ਵੱਟੇ 'ਤੇ ਮੇਰਾ ਪੈਰ ਅਜਿਹਾ ਪਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਚੂਲੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਟੁੱਟ ਗਈ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬੈੱਡ 'ਤੇ ਪਿਆ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ 'ਹਾਰਨ...' ਵੀ ਲੇਟ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 'ਹਾਰਨ...' ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਝਾਅ ਦੀ ਫਿਲਮ ਵੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸੈੱਟ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖੂਨ-ਖਰਾਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟੋਟਲ 9 ਕਰੈਕਟਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮੈਂ ਵੀ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਬਜੈਕਟ ਬੜੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਲਿਖਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ 1953 ਦਾ ਦੌਰ ਹੈ।

ਮੈਂ ਤਾਂ ਵਿਮਲ ਦਾ, ਗੁਰਦੱਤ ਸਾਹਿਬ, ਵੀ. ਸ਼ਾਂਤਾਰਾਮ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਟੋਰੀ-ਟੈਲਿੰਗ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਬੜਾ ਸਾਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਿਲ ਨੂੰ ਛੂੰਹਦੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਮਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਿੱਧੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਹਾਣੀ ਕਹੋ, ਤਾਂ ਲੋਕ ਸੁਣਨਗੇ। ਸਾਡੀ ਦਾਦੀ-ਨਾਨੀ ਨੇ ਸਟੋਰੀ-ਟੈਲਿੰਗ ਕਿਸੇ ਇੰਸਚੀਟਿਊਟ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜੇ-ਮਹਾਰਾਜੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਮੈਂ ਬਤੌਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਟੋਰੀ-ਟੈਲਿੰਗ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ।

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਬਣਨ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਗਾਂ। ਮੈਂ ਜਿੱਦਾਂ ਦੇ ਰੋਲ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਬਣ ਕੇ ਬੇਕਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਕਿਉਂ ਦਿਆਂ। ਮੈਂ ਸਕੂਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਮੁੰਬਈ ਵਰਗੇ ਦੌੜ-ਭੱਜ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਫਿਲਮ ਸਾਈਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸੂਟਿੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਪਰਤ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਵਰਗ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਣੇ ਦੇ ਕੋਲ ਸੀਮਾਗੜ੍ਹ ਫੋਰਟ ਦੇ ਥੱਲੇ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ ਵੀ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ। ਬਿਲਕੁਲ ਪਿੰਡ ਹੈ ਉਹ। ਮੈਂ ਉਥੇ ਖੇਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਇਕ ਬਲਦ ਪਾਲ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਬਲਦ ਮੈਂ ਬਣ ਕੇ ਹਲ਼ ਵਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੈਂ ਖ਼ੁਦ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਕਣਕ, ਚੌਲ, ਛੋਲੇ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ...ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਉਗਾ ਕੇ ਖਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਉਥੇ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਲਾਂ ਦੇ ਵੀ ਦਰਖ਼ਤ ਹਨ। ਕਦੀ-ਕਦੀ ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਅਮਰੂਦ ਵਗੈਰ੍ਹਾ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਕੱਚੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਵੇਚਣ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਦਾ 10-20 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੇਟ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਹ ਪੈਸੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਸੂਰਜ ਛਿਪਦੇ ਹੀ ਨੀਂਦ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤੜਕੇ ਮੋਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਜਗਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਿਰਨ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਚਲੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਵਿਚ ਬੜਾ ਮਜ਼ਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਕੂਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖਲਲ ਨਾ ਪਾਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮੋਬਾਈਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਕੜ ਵਾਲੇ ਸੁਭਾਅ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਖੋ, ਮੇਰੀ ਲੜਾਈ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਲੰਗੋਟੀਆ ਯਾਰ ਨਾ ਸਹੀ, ਲੇਕਿਨ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ, ਰਿਸ਼ੀ ਕਪੂਰ, ਪਰੇਸ਼, ਨਸੀਰ ਵਗੈਰ੍ਹਾ ਕਈ ਲੋਕ ਮੇਰੇ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਹਨ। ਰਿਸ਼ੀ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਚਿੰਟਾ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। 'ਕ੍ਰਾਂਤੀਵੀਰ' ਦੌਰਾਨ ਪਰੇਸ਼ ਨਾਲ ਬੜਾ ਹਾਸਾ-ਮਜ਼ਾਕ ਚੱਲਦਾ ਸੀ। ਵਜ੍ਹਾ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਹਮ ਉਮਰ, ਲੇਕਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਲ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਮੇਰੇ ਪਿਉ ਦਾ।

ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਹੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਅਤਿਵਾਦ, ਖੂਨ-ਖਰਾਬਾ, ਗੰਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਨਾਇਨਸਾਫੀ, ਹੈਵਾਨੀਅਤ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਖਿੱਝ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁੱਸਾ ਉਥੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸਿਨੇਮੇ ਵਰਗਾ ਤਾਕਤਵਰ ਜ਼ਰੀਆ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਮੈਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਣ 'ਤੇ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਭਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਕੁਝ ਕਰੀਬੀ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਜਾਓ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕੰਮ ਹੈ, ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਮੈਂ ਤਾਂ ਵਿਮਲ ਦਾ, ਗੁਰੂਦੱਤ ਸਾਹਿਬ, ਵੀ. ਸ਼ਾਂਤਾਰਾਮ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਖਦੇ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਟੋਰੀ-ਟੈਲਿੰਗ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਬੜਾ ਸਾਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਿਲ ਨੂੰ ਛੂਹੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਮਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਿੱਧੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਹਾਣੀ ਕਹੋ, ਤਾਂ ਲੋਕ ਸੁਣਨਗੇ। ਸਾਡੀ ਦਾਦੀ-ਨਾਨੀ ਨੇ ਸਟੋਰੀ-ਟੈਲਿੰਗ ਕਿਸੇ ਇੰਸਚੀਟਿਊਟ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖੀ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜੇ-ਮਹਾਰਾਜੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਮੈਂ ਬਤੌਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਟੋਰੀ-ਟੈਲਿੰਗ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ।

ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਮਰਹੂਮ ਸ੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ

ਸ੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ-ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ

ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਏਕਤਾ ਦੇ ਦੂਤ, ਦਾਨੀ ਤੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਇਕਨਾਮਿਕ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਲੰਘੀ 11 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕਰੀਬ 64 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਜਾ ਪਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਵੈਨਕੂਵਰ (ਕੈਨੇਡਾ) ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਹੋਰ ਘਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਜਿਥੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਗਏ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਭਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਉਹ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਕ ਕੱਟੜ ਹਮਾਇਤੀ ਸਨ। ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਕ ਥੰਮ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਗਰੈਜੂਏਟ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 28 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਸਰੇ ਉਹ ਉਚੇ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸ੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਰ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਇਕ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ 'ਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ, ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਡੂੰਘੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਕਘਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਵਿਚ ਮਿਡਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿਚ ਪੂੰਜੀ ਲਾਉਣ ਲੱਗੇ, ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਮਿਲੀ। ਆਪਣੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਰੋੜਪਤੀ ਕੋਈ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਨਹੀਂ ਬਣ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਬੜੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਬਣਿਆਂ। ਰੀਅਲ ਇਸਟੇਟ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਨੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਚੰਗੇ ਮਿਲੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵੇਲਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਇਕ ਮੋਹਰੀ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ-ਚੋਖੀ ਮਾਨਤਾ ਸੀ।

1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਉਹ ਅਮਰੀਕੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਾਲ 2000 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਕਾਇਦਾ ਆਪਣਾ ਸਿਆਸੀ ਜੀਵਨ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਣੇ।

ਸ੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਮੇਰੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਮਿੱਤਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਿਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਵਧੀਆ ਅਗਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਖਾਤਰ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਿਣੀ ਰਹਾਂਗਾ। ਦਰਅਸਲ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵੀ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਸੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ, ਜਿਥੋਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਸੀਬ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਨਸਾਨ ਸਨ, ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਰ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਮਿੱਤਰ ਸਨ। ਇਹ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਨਾਸਹਿਣਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ ਪਰ ਖੰਗੂੜਾ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਵੀ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਨਿਜੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ। ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਦਿਲ ਉਦਾਸੀ ਵਿਚ ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋਸ਼, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਾਂਗੇ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਪ੍ਰੀਤੋ ਰਾਮ ਤੇ ਬੱਚੇ ਜਗਦੇਵ, ਅਜੇਪਾਲ ਅਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਥਾਂ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇਵੇ।

ਜੱਸੀ ਖੰਗੂੜਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏ.
ਹਲਕਾ ਕਿਲਾ ਰਾਏਪੁਰ, ਪੰਜਾਬ
ਫੋਨ: 91-98761-97761

ਸਵਰਗੀ ਬਾਬੂ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਨਮਿਤ ਭੋਗ
ਐਤਵਾਰ 25 ਜਨਵਰੀ, 2009 ਸਵੇਰੇ 11:00 ਵਜੇ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ,
2150 Crestview Drive
Pittsburg, CA 94565

ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਅਤੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਉਤੇ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

Golden State Realty

Real Estate and Loans Under One Roof

ਦੇ ਮਾਲਕ ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ, ਸੁਖਵੀਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ 21 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਨਸ ਵਿਚ ਦਿਤੇ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸਮੁਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ

ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨਪਸੰਦ ਘਰ ਦੀ ਭਾਲ ਹੁਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਲੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਰਾਂ ਉਤੇ ਕਈ ਵਧੀਆ ਡੀਲਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਰ ਨਾ ਕਰੋ, ਹੁਣ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਫਰਾਂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਬੈਂਕ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਨੀਵੀਂ ਕੀਮਤ ਉਤੇ ਘਰ ਲਿਸਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰਲੀ ਆਫਰ ਉਤੇ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੈਲਰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕਾਹਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ। ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਇਕ ਵਾਰ ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲੀ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਰਦੀ।

Selling Reo-Bankowned Properties

From Sanjose to Sacramento

Just Sold!

1. 1715 Reyes Ln, Tracy CA 95376
2. 2393 Sherman Dr, Union City CA 94587
3. 4663 Mildred Dr, Fremont CA 94536
4. 2174 Decoto Dr, Union City 94587
5. 6403 Marguerite Dr, Newark CA 94560

Refinance Now

30 Yr Fixed Rates Are Getting Better!!!

Refinance Now At Low Cost

Call Sukhi Gill @ 510-207-9067

Master of winners in multiple offer situation

Call Direct 510-304-9292

2006 Award Winner
Top 1% Listing Realtor
in Bay Area

Number 1 Realtor
in Bay Area
Amongst Indian Community

Fremont Office:
86 Pilgrim Loop
Fremont CA 94539
510-440-9292

Cell: 510-304-9292
Cell:408-666-8279

Jaswinder Gill M.Sc(PAU)
CA DRE# 00966763
Broker/Owner/Notary
ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਤਪਰ
ਸੁਖਵੀਰ ਅਤੇ ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ

Selling new and old
Homes from San Jose
to Sacramento

Member of Alameda, Santa
Clara & Sacramento Board
(Realtor Since 1987)

Sacramento Office:
8695 Territorial Way,
Elk Grove CA 95624
Tel:- 510-304-9292
Fax:- 916-393-2586

E-mail: jassi@jassigill.com or
Web: www.jassigill.com

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਾਲ 2009 ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਗੋਲਡਨ ਸਟੇਟ ਰਿਐਲਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।